

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

Aprilie, Mai, Iunie 2019 (Anul X) Nr. 122,123,124

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef: Cristian Biru
Redactori: Constantin Oancă, Paul Sân-Petru, Dionisie Duma, A. G. Secară, Denisa Lepădatu, Tănase Dănilă, Victor Marola, Cristina Roșu

Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Tănase Carașca (Tulcea), Luca Cipolla (Italia), Dumitru Anghel (Brăila), Lidia Grosu (R. Moldova), Melania Cuc (Bistrița), George Filip (Canada), Petru Jipa (Germania)

Revista BOEM@ poate fi citită și pe site-ul www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: InfoRapArt
Email: boema@inforapart.ro,
Telefon: 0726 337376, 0336 800313
ADRESA: Str. Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați - 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro,
tel: +40 (0)726 337376

- o Materialele trimise la redacție trebuie să fie în format electronic (Word, RTF, PDF etc.) și să conțină diacritice.
- o Din respect pentru cititorii noștri, revista nu publică decât în mod excepțional articole apărute anterior în alte publicații (inclusiv pe internet).
- o În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

**Literatură
și
Artă**

DIN CUPRINS

Poezie: Paul Sân-Petru (p.5), Alexandru Cazacu (p.9), Vasile Dan Marchiș (p.13), Lidia Grosu (R.Moldova) (p.16), Dorian Marcoci (p.20), Marin Mihalache (p.21), Veronica Bumbu (R.Moldova) (p.30), Daniela Fărtăș (p.33), Monica Trofim (p.39), Constantin Bejenaru (p.40)/(p.115), Constanța Abălașei-Donosă (p.41), Ioan Fărcășanu (p.43), Daniela Marchetti (p.59), Mircea Marcel Petcu (p.62), Aurel Scarlat (p.74), Ignatie Grecu (p.79), Carmen Zaniciuc (p.84), Marilena Răghinaru (p.86), Denisa Ciacian (p.87), Ionel Arădoae (p.91), Marian Hotca (p.96), Marin Moscu (p.97), Eugenia Rada Ioniță (p.103), Lucia Pătrașcu (p.104), Adrian Racaru (p.106), Camelia Ardelean (p.110), Tabita Lavinia Pop (p.116)

Proză: Angela Dumbravă: O surpriză-n ceas de seară (p.22), Ioan Gheorghită: Volo-dea, omul de la Răsărit (p.60), Cristina Istrati: Fragment de roman (p.85), Tănase Carașca: Plotonierul (p.88), Florin Logreșteanu: Fabulă dâmbovițeană (p.92), Viorel Darie: Marea deziluzie / Trista întoarcere acasă / Deznădejdea (p.99)

Cronică de carte: Adi Secară: Învîingând "micimea" din om (p.10) / Fără a alege "prețul corect al sofisticării" (p.11), Dumitru Anghel: Poarta turcească, de A.G. Secară-Halibey (p.17) / Floarea Burtan (p.47) / Valentina Balaban (p.49), Ioan Romeo Roșianu: Ana Ardeleanu / Nina Lavric (p.26), Titu Damian: Camelia Ardelean - Ecouri din tenebre (p.44), Lucia Popa: Spre omul din vis (p.46), Domnița Neaga: Mihai Mercicaru (p.51), Tănase Carașca: Cântare Deltei (p.56), Mihaela-Evelina Cernăteanu: O viață, o poveste, un destin (p.90)

Note de lectură: Valentin Popa: Un poet al jelaniei existențiale (p.23), Radu Botiș: Bucuria lecturii (p.24), Titu Damian: Damian Stănoiu (p.28), Angela Juncan: Revista „Izvoare codrene și chioarene” (p.34), Camelia Ardelean: Ionel Necula (p.35), Lucia Pătrașcu: Paula Gurău (p.38) / Daniela Gumann (p.107), Lina Codreanu: Anotimpurile unei iubiri (p.55), Lucia Stanciu: N. Vălăreanu (p.68), Tudor Cicu: „Femeia dimineților albastre” (p.75), Ionel Necula: Geanina Bărlădeanu (p.82) / Camelia Baci (p.83), Dumitru Anghel: Vocația lecturii (p.105), Tănase Dănilă: Tu stai blând și drept (p.114)

Eseu: Victor Ravini: Dacă ciobanul din Miorița a fost sau nu a fost omorât (p.3), Ioan Romeo Roșianu: Despre educație greșită și imbecilizare la români (p.31), Elisabeta Drăghici: Senzația fără nume din „Fata de la marginea vieții” a lui Mircea Cărtărescu (p.63), Aldyn Alexander: Shangri-LA: Lumea de dincolo de Prag (Partea a II-a) (p.65), Daniel Verejanu (Rep. Moldova): Grigore Vieru și Lucian Blaga (p.70), Constantin Oancă: Teme majore în poezia românească: Mihai Eminescu și Nichita Stănescu (p.78), Petre Rău: Nevoia de Dumnezeu (p.80) / Zodia mea (p.81)

Interviu: Victor Marola: Interviu cu poetul basarabean Traian Vasilcău (p.6), Ionel Necula: Un nume nou în peisajul literar tecucean: Aura Dan (p.111)

Restituiri: Ștefan Andronache: Mihail Sadoveanu într-o ipostază mai puțin cunoscută, aceea de preparator al unor delicatose pescărești (p.14)

Istorie: Nicolae Rădulescu: Evoluția Dobrogei între 1918-1944—Contribuții... (p.42)

Meridiane: Luca Cipolla (Italia): Versuri în traducerea autorului (p.53)

Comentarii: Lucia Pătrașcu: Moș Goriot, de Honoré de Balzac (p.108), Radu Botiș: Din iubire pentru locul strămoșesc (p.69)

Opinii: Nicolae Rotaru: O stea în constelația Gutenberg (p.113)

Eminesciana: Maria Filipoiu: Versuri (p.95)

Debut: Andreea Antohi: Versuri (p.98)

Eveniment: Carmen Moraru: Antologie cu iz de primăvară (p.52), Elena Tudose: Primul Festival de Teatrul Școlar la Pecșea - Galați (p.76)

Anunț: Redacția: Festivalul Internațional al Aforismului - Tecuci, 2019 (p.61) / Doliu în lumea scriitorilor și a personalităților din județul Tulcea (p.89)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.117)

Grafică:

Coperta I: Vladimir Kush – We heart it

Coperta IV: Chad Knight – Awesome Visual Art

Interior: desene de Elena-Liliana Fluture, Constanța Abălașei-Donosă

Victor RAVINI

Dacă ciobanul din Miorița a fost sau nu a fost omorât

Talleyrand a întrebat-o pe celebra scriitoare Adelaïde Filleul, care era optimismul absolut. Ea a răspuns: „A își începe testamentul astfel: *Dac-o fi să mor...*” (*Commencer ainsi son testament: Si par hasard je meurs...*). La fel își începe ciobanul din Miorița testamentul: *Dacă o fi să mor*. Cercetarea anterioară a neglijat conjuncția condițională *dacă*.

Victor Turner analizează deosebirea dintre realitatea cotidiană și viața oglindită în teatru sau în ritualuri. În realitatea cotidiană omul face ceva (*works*), iar în teatru și ritualuri joacă (*plays*). Acțiunea adevărată este la modul indicativ. Cea neadevărată e la conjunctiv sau condițional, moduri prezumtive. Pornind de la Turner, eu clasific 973 de variante ale Mioriței, după modul verbului referitor la omorul ciobanului:

- verbul e la modul prezumtiv – omorul nu a avut loc
- ciobanul poruncește la modul imperativ să fie ucis – omorul nu se efectuează
- rapsodul vorbește de omor la indicativ trecut – faptul e împlinit.

Această clasificare concordă cu ce spune Caracostea, care respinge istoricitatea acțiunii din poezie; cu Kernbach, care se îndoiește că Miorița ar fi o poveste despre un omor îngrozitor; cu Amzulescu, care spune că moartea ciobanului poate fi o moarte rituală simbolică, un rit de inițiere pentru ciobani și cu Ion Filipciuc, care afirmă că „Ciobanul din Miorița nu este o victimă, ci un ales, un sol, un reprezentant al comunității.”

Într-o variantă, doi ciobani îl vor omorî *cu securi și cu topoară și cu bolovani de moară*. În alta, îl vor ucide *cu nouă topoare*. În *Baltagul* lui Sadoveanu era suficient un singur baltag, dar acolo e o ucidere adevărată. În Miorița nu poate fi vorba de o ucidere reală. Moartea și îngroparea ciobanului sunt scene de teatru popular, cu sensuri simbolice sacre.

Numărul de 9 topoare din poezie coincide cu numărul de 9 topoare de bronz descoperite lângă Iași de către Cezar Cioran în 2015. „Acestea erau așezate în cerc, ca niște raze solare, ceea ce sugerează o dispunere cu o semnificație ritualică, masculină” afirmă Senica Țurcanu, arheolog și șefă a Muzeului de istorie a Moldovei. Uneori, ciobanul cere să fie ucis la răsăritul soarelui, la amiază și la apus. Vrea să fie îngropat de trei ori, în diferite locuri. Niciun etnolog n-a mai întâlnit un asemenea obicei de înmormântare. Numai la teatru sau într-un ritual simbolic poate cineva să fie ucis de trei ori și îngropat de trei ori în aceeași zi. Variantele din primele două categorii se încheie cu vorbele ciobanului. Deci nu a fost ucis.

În câteva variante, omorul este la indicativ trecut, însă ciobanul e reînviat de mama lui. Asemănarea cu alți eroi

mitologici, din alte culturi, este evidentă. Moartea simbolică are loc și în jocul călușarilor, moment eliminat din spectacolele de azi. Cercetătorii care au făcut comparații cu Călușul sau cu mituri din alte culturi, au fost discreditați.

Ciobanul din Miorița moare simbolic, la fel ca apostolul Pavel, din Biblie, care spune că el moare în fiecare zi, pentru a se uni cu Dumnezeu și recomanda credincioșilor să facă și ei la fel. Moartea și nunta cosmică nu pot fi termenii unei singure alegorii, cum s-a crezut în baza unei clasificări greșite și a unei definiții defectuoase. Ciobanul moare simbolic pentru a se uni cu zeitatea feminină din cer și care în alte variante apare pe munte ca o fată cu simboluri solare. Ea este apariția (hierofania) unei divinități, iar nu o nimfomană, cum s-a crezut. E vorba de o hierogamie, adică unirea sufletului omului cu o divinitate, o stare de fericire, cu senzația de nemurire și că timpul s-a oprit în loc. Ciobanul a reușit ceea ce nu a reușit Gilgamesh și nici Faust al lui Goethe.

G. Călinescu și încă alții susțin că Miorița este un mit. Eliade îl ignoră pe Călinescu, exclude că Miorița ar fi un mit și acceptă interpretarea juridică a lui Adrian Fochi și a filozofului marxist-leninist Pavel Apostol (fost Pál Erdős). Romulus Vulcănescu susține că ciobanul e condamnat la moarte pe drept sau pe nedrept, pentru unsprezece crime.

S-a crezut că *lege* din variantele Mioriței are sens juridic. Celebrități universitare nu s-au gândit să caute în orice dicționar român-român și să vadă că *lege* are un sens religios – mai vechi și unul juridic – mai nou. În cultura populară, orală, *lege* este atestat numai cu sens religios și niciodată cu sens juridic. Cauza și scopul uciderii în Miorița nu pot să fie juridice, ci religioase.

Mioara îi spune să-și cheme *un câne, cel mai bărbătesc și cel mai frățesc*. Deci *cel mai...* dintre mai mulți. El are *câini mai bărbați*, la plural, și spune: *Să-mi aud câinii*. De ce să-și cheme numai un câine și nu toți câinii? Nici cel mai viteaz câine nu poate face față la doi adversari. Nu cheamă câinele ca să-l apere, ci e vorba de altceva. O mioară năzdrăvană nu poate vorbi despre un câine adevărat. Cine a mai pomenit vreo operă literară în care animale fabuloase vorbesc cu sau despre animale reale? Dialogul ciobanului cu mioara e un monolog interior. Mioara e alter-egoul său. Ea poate simboliza partea feminină din sufletul omenesc, pe care C. G. Jung o numește Anima, iar câinele simbolizează Animus, partea masculină.

Cele mai vechi și mai bine păstrate variante ale Mioriței sunt colinde. De la o casă la alta, ciobanul din Miorița primește numele bărbatului care e nădejdea familiei și astfel devine personaj în text. Dacă în Miorița ar fi o ucidere adevărată, ce familie i-ar mai fi primit pe colindători să le ureze moartea bărbatului care e capul familiei? Ar fi azmuțit câinii pe ei. Savanții nu au înțeles ceea ce orice țăran analfabet și cu palmele crăpate înțelegea.

Cercetători, pe care îi respect, au exclus cele mai frumoase și mai emoționante versuri din Miorița.

(continuare în pag. 4)

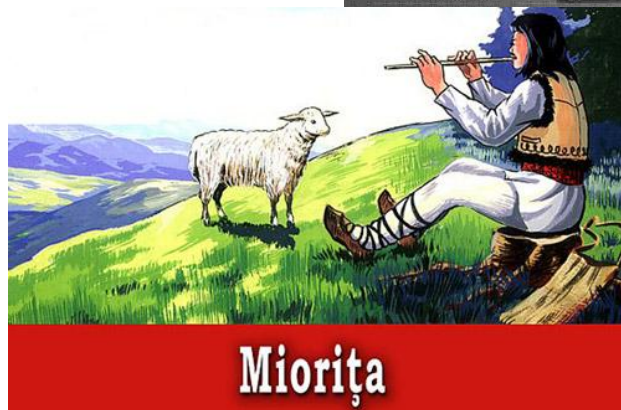
Ei știau mai bine decât oricine că știința nu le dă voie să modifice textul cercetat. Ei pângăresc cea mai luminoasă creație a folclorului nostru și înjosesc identitatea noastră națională, de care le-o fi rușine. În toată bibliografia la Miorița nu am găsit cuvântul țaran. Unora le e rușine că ne tragem din țărani sau din ciobani. Sunt cele mai onorabile meserii, la temelia oricărei civilizații. Eliade evită cuvântul cioban și zice *păstor*, ceea ce pentru Miorița este inadecvat, deoarece acest cuvânt a pătruns în română cu sensul de conducător religios și abia în vremuri moderne a fost extins de către orășeni la sensul de cioban.

Ciobanul nu e o persoană concretă, ci un personaj literar, un exponent al bunătății și perfecțiunii omului în general, un erou din mitologia pre-creștină a ciobanilor. Confundarea mitologiei arhaice cu realitatea de la tribunale a dus la regretabila răstălmăcire a poemului. Savanți, pentru care am tot respectul, au refuzat cu inexplicabilă îndârjire să accepte că totul în Miorița e simbol, cu multiple înțelesuri abstracte, luminoase și sublime. Tot ce e luminos și înălțător au văzut ca întunecos și tragic. Au tras concluzii aberante, jignitoare pentru demnitatea de român. Ne-au băgat pe gât o înțelegere pe dos a Mioriței, cum că ar fi vorba de o crimă murdară, ciobanul ar fi resemnat, pesimist și un laș, iar ca el ar fi întregul popor român.

S-a spus că Miorița trebuie aruncată la gunoi pentru că ar fi nocivă. Străbunii noștri nu puteau să ne lase moștenire un poem nociv. Nocive sunt teoriile unor celebrități prea mari ca să mai respecte vreun cadru teoretic și vreo metodologie de cercetare adecvată. Singura lor metodologie a fost părerismul. Nu s-au bazat pe nicio lucrare neutră de referință, ci doar și-au atacat rivalii. Au pus pe seama ciobanului și a tuturor românilor propriile lor frustrări, spaime, defecte de caracter și deruta lor existențială. Doctrina lor l-a făcut pe Nichita Stănescu să creadă că Miorița ar fi școala tristeții noastre naționale. Noi nu avem vreo tristețe națională, oricât de triști am fi câteodată. Nu Miorița este școala tristeții noastre naționale, ci școala interpretărilor tenebroase și păguboase.

Interpretările lipsite de logică din cercetarea anterioară pornesc de la o documentare insuficientă, definiții greșite și alte erori metodologice. Acțiunea din Miorița se petrece în peisajul lăuntric, psihologic al ciobanului și este proiectată asupra peisajului exterior, geografic. Se amestecă imagini interne și imagini externe, cu aceeași măiestrie derutantă ca și la Dante, Petrarca, Omar Khayyam, Baudelaire sau alți scriitori, la care farmecul este că luăm abstracțiunea drept adevăr concret, ne trec fiorii și ne identificăm cu eroul principal. Baudelaire ne face să ne transpunem în situația unui albatros cu penele zmulse, iar savanții noștri nu s-au putut transpune în situația personajului principal din Miorița și l-au înțeles cum l-au înțeles. Au confundat sensul luminos al poemului cu o crimă murdară, iar înălțătoarea lui experiență sufletească cu resemnarea, pesimismul, lașitatea și ce li s-a mai părut lor.

Frumusețea peisajului geografic din Miorița, simbolizează metaforic frumusețea sufletească a ciobanului. Peisajul mioritic îmbină peisajul geografic și cel sufletesc cu o desăvârșită măiestrie. Tot ce se petrece în jurul ciobanului se petrece de fapt în inima lui și se adresează inimii noastre. Miorița o receptăm cu inima. Mai depinde și cum o receptăm în cap.

Austriacul Leo Spitzer zicea că Miorița este „una dintre marile opere clasice ale literaturii universale.” Miorița folosește aceleași procedee literare și are același conținut de idei sublime, comparabile cu cele mai valoroase opere din literatura universală. Avem datoria să denunțăm totalitarismul din știință și să repunem Miorița pe pedestalul pe care au pus-o străinii și de unde câțiva din erudiții noștri au trântit-o în noroiul rivalităților universitare. Miorița este moștenirea noastră nepieritoare și inalienabilă. Este conștiința noastră de noi înșine ca națiune și ca indivizi, e mândria noastră de români în lume. Miorița este izvorul nemuririi limbii române, al culturii românești și al eternității neamului nostru. Cui lăsăm Miorița și cum o lăsăm?

Desen de Elena-Liliana Fluture

Paul Sân-Petru**Norul de ținut minte**

Câți nori prin ocolite ceruri
trudit-mi creștet survolându-l
revendică diluviul propriu
din care mi-am salvat doar gândul !

Dar bucla cea de rumen abur
așa de sincer semănând
cu chipul meu la start în treacăt
și presimțit dinspre curând...

O liniște la îndemână
și două aripi dintr-un nor
vegheau cum ar fi pus de-o ploaie
plutitul meu coborâtor !

Arătătorul

Deget înțelept, arătătorule –
tu în răscruce la vreme zvâcnit,
preaoportunule, bunaugurule,
de data asta cam târziu te-ai trezit!:

nepăsător în palma strânsă, tu
la căldura calină a ei, de-a valma
înghestuit ședeai fără idei
ca într-un cuib somnoros de căței...

Ireversibilă zădărniciie apoi –
clipa astrală deja e apusă...
ptu!, deget precaut, acum preatârziule,
nu pot decât să resping varianta propusă!

Închid totuși ochii, brațul întind –
el desfoaie trei delicate articulații :
„Fie, arătătorule, să ne-nchinăm aurorei
și încă mult-speratelor destinații !

Cântec de absurd

Această osmoză de logos absurd
e-o mană-n pustiul ce tocmai îl zburd;
culoare cernelii, hârtiilor har –
și tocmai când ursul juca-va pe jar!

Cuvintele-acestea-n hazard nălucit
Pupilelor oarbe nemaiclipit...

Defulare

Sadic, botezam un om de zăpadă
turnându-i peste creștet
torent de apă clocotită...
El se tot apăra, topindu-se
din calea baronului Celsius
refugiindu-se către poale
jefuit de zestrea înghețului...

Eu mă piteam în mine
așteptându-mă să strige cineva
Ajutoooooor!...
Noaptea am dormit mai bine
eliberat de povara unei
geroase dușmăanii

Interogativ derizoriu

Cum poate fi superior omului
un câine în bucuria revederii
și cât de copleșitoare tristețea lui
presimțindu-mi plecarea...

Tu iartă-mă iubito de vei găsi
această prea-derizorie sentință

Duet de secol

Trufia valurilor nu se mai potolește la țarm
mările-n epidemii de tsunami
în spitalele veterinare vacile au deja
secție de psihiatrie
balenele emulate se convertesc
în salbe de cluburi EMO, eșuând
spectaculos, irezistibil și apoteotic

iar noi, inocenții, plini de compasiune
ridicăm din umeri blamând anomalia
și prognozând încheierea nefastă și
precipitată a noului secol, care
numai religios nu mai poate fi –
și-atunci (OK !), nu va mai fi deloc !

Ora de anatomie

Trăiește singur osul dup-aceea
mai mult ca lutul care l-a slujit –
un Yorik blând, cu golul minții teafăr
aproape fildeș, minunat boltit!

...Veneau colocvii cu temut soroc:
să cred, mi s-a părut anevoios
că toți studenții secolului ăsta
pot învăța după acelaș os!

și-a trebuit să-i cred asemănarea,
deși doi inși nu s-au găsit lafel...
s-ar bucura o clipă oare osul,
că se repetă-n altele și-n el?

Victor MAROLA

Interviu cu poetul basarabean Traian VASILCĂU

“Numai când iubești urci, numai când iubești zbori, numai când iubești poți dansa și pe valuri”

Victor Marola: *Sunteți binevenit în paginile revistei Boema din Galați, domnule Traian Vasilcău. Deocamdată, prin intermediul acestui interviu, oferit cititorilor și, ulterior, cu un grupaj de poezii selectate din cărțile publicate.*

Traian Vasilcău: Mulțumesc nespus pentru această mână întinsă mie, celui care e doar un fir de nisip, care-și jindue Marea. Și nimic mai mult. Faptul că înșir pe hârtie niscaiva cuvinte încă, nu înseamnă nimic. Faptul că ele plac unor oameni are însemnătate, ceea ce mă înaripează să nu mă opresc. Și să-mi jindui în continuare Marea, care-i, totuși, atât de departe! Am citit adeseori și eu această revistă, care e una de cultură aleasă și în care mi-am mai regăsit numele.

V.M.: *Prezentați-ne, vă rog, un breviar biografic.*

T.V.: Cel mai greu lucru din lume pentru un poet e să vorbească despre sine. Și dacă vorbești despre sine, cum vei putea să vorbești de rău? Să încercăm... Eu am fost născut de o mamă la 2 aprilie 1969. Mama mea, cu doar 4 clase la români, era căsătorită cu un fost secretar al Primăriei din Adășeni, Dorohoi, azi în județul Botoșani, care în 1944, trecând puntea spre Vișoara lui dragă de pe malul stâng al Prutului, a fost arestat de sovietici și condamnat la 5 ani de pușcărie, drept spion român. Pentru vecie au rămas în România Socialistă prima lui soție și prima lui fiică. Reîntors din temniță, a lucrat la asfaltarea drumurilor din raionul Edineț, fiindcă pe fruntea lui era scris: “dușman al poporului”. Nu i s-a permis reîntregirea familiei și s-a recăsătorit. Mai am încă 3 surori, una e de la alt tată, și un frate. Tatăl meu, la doar 45 de ani, s-a dus la Domnul, la finele toamnei anului 1968, când eu aveam doar 5 luni în... pântecul mamei. Vă închipuiți ce mare de lacrimi am băut, nenăscut fiind, lângă inima mamei??? Casa noastră era chiar pe malul Prutului, din a noastră grădină rupând de mai multe ori grănicerii sovietici, ca să nu putem vedea și auzi ce fac frații noștri de aceeași limbă. Am avut o copilărie cu lacrimi în ochi și o tinerețe între lănci. Vina o port doar eu, pentru că deseori am fost surd și orb la îndemnul inimii de a fi altfel decât eram la un moment sau altul. Până am ajuns să-i dau toată dreptatea Fericitului Augustin, care zicea așa: «Tot ce-i rău în mine e al meu, / Tot ce-i bun în mine-i de la Dumnezeu».

Ce să mai spun? Am circa 80 de cărți, peste 500 de texte pentru cântece, câțiva prieteni și o armată de dușmani. Și când spun asta, îmi aduc aminte de Alexandru Macedonski, cel care în atare situații, deloc rare pentru dânsul, se autoalina, zicând astfel: “Poetul e un rege și i se cuvine un tron. Și e cu atât mai mare cu cât e mai mare numărul... de dușmani ai lui”.

O, Sfântă Treime, măreția asta cui trebuie? Eu cred că doar făcându-ne mici, foarte mici în fața Domnului, putem fi mari, foarte mari în ochii Lui. Dacă îngăduie El,

Poetul Traian Vasilcău (R. Moldova)

bineînțeles.

V.M.: *Când s-a instalat poezia definitiv în orizontul dumneavoastră cultural?*

T.V.: Am fost în căutarea ei dintotdeauna. O credeam comoară a comorilor, vrând să fiu mândru ca toți ceilalți poeți. Constat acum că eram dominat de prostie. N-a fost nimeni în stare să mă convingă de faptul că a fi poet nu e mai presus de a fi om. Poetul nu este nici zeu, nici Dumnezeu. El scrie tot ce i se transmite, mai bine zis: transcrie, ca un rob transcrie, și nu e meritul lui în tot ceea ce, zice-se, izvodește. Nu e corect să spunem și să credem că poetul este singur în fața foii de hârtie, la masa de lemn, nu de scris, precum incorect glăsuim. Dacă poetul este cu chemare de Sus, atunci între el și pagina imaculată mai e întotdeauna cineva sau ceva. Când scria Sfântul Ioan Gură de Aur, prin gaura ușii se putea vedea cum cineva îi dictează ce să scrie. Un înger sau porumbel era alături de mai mulți scriitori patristici. Cu îngerească liră în mâini.

Poetul adevărat are o misiune grea. Poetul este aidoma unui preot fără de patrafir. Să căutăm unde sălăsluiesc, să le batem la ușă. Cine știe? Poate vor ieși din chilii și ne vor da câte-un cuvânt de folos, câte-un psalm mântuitor în aste vremi atât de îndepărtate de Har.

Nu știu alții cum sunt, vorba humuleșteanului nostru, dar eu acum sunt precum un condamnat. Încerc să evaderez din brațele Poeziei și nu pot. M-am rugat de nenumărate ori să fiu vindecat de această boală. Să mi se ia de pe umeri această povară, să fiu și eu un om normal, cum lumește s-ar spune. Drept răspuns - un continent de tăcere.

Numai citind viața Sfântului Apostol Pavel, am găsit răspuns la nesfârșita mea întrebare. Cât de mult s-a tot rugat “cel dintâi dintre păcătoși” să fie lipsit de beteșugul ce-l avea, de o bubă, probabil, până când Dumnezeu i-a spus că îi este dată ca să nu se mândrească, ci ca să se mântuiască. Amin.

(continuare în pag. 7)

Beteșugul trupesc i-a fost transformat în meșteșug sufletesc, până la urmă!

Și dacă aceasta a fost Voia divină pentru Apostolul Pavel, în care murise călăul Saul, atunci Voia Tatălui pentru mine o fi, din câte se pare, această caznă a scrisului ce-mi este dat. Mă conformez și ca un călugăr în fața starețului, fac zi de zi ascultare.

V.M.: *Ca și dl. Valeriu Matei, sunteți unul dintre scriitorii care nu posedă o formație filologică. Cu un background în științele sociale (istorie și etnografie), ați publicat deja 9 volume masive de Opere Netăcute. Opere Complete, adică 5.400 de pagini în total. Care au fost sursele de inspirație?*

T.V.: Toate (surâde). Eu nu-mi caut inspirația, nu o aștept. Deschid ochii - mă inspiră ziua. Închid ochii - mă inspiră noaptea. La fereastră mă așteaptă Viața. Lângă poartă mă așteaptă Moartea. Pot călca toți oamenii peste o frunză și eu să mă apropiu de ea, să o iau în palme, să o curăț de tină și s-o cânt. Pot găsi o furnică, un porumbel rănit și pentru mine întâlnirea cu ei este una pronia-toare. Le salvez într-un poem, neștiind cine a fost în la-crima lor. Poate chiar Dumnezeu.

Dacă ar fi acum să categorisească cineva temele predilecte ale scrisului meu, atunci ar zice că sunt: părinții, neamul românesc, dragostea și Dumnezeu. Alții ar zice că sunt mai multe. Eu spun că sunt numai două: Dumnezeu și Neamul meu. În Dumnezeu includem în mod obligatoriu și Dragostea, fiindcă cine dacă nu El este toată Dragostea, care nu cade niciodată? În Neamul meu includem părinții și atunci până la urmă tot două teme definitorii rămân. Nu-i puțin. E chiar totul, prezent în doar două teme, zic eu.

V.M.: *După anul 1990 scriitorii din Basarabia au fost impulsionați de noile schimbări, punându-și în valoare talentul și creativitatea literară. În opinia oamenilor pragmatici, poetul este un trubadur, un profet neînțeleș ori un nebulos necesar pe tabla de șah a istoriei?*

T.V.: Poetul nu trăiește izolat de cititorii săi. Nici măcar nu se îndepărtează de familie. El trăiește-n lume, încercând să nu fie al lumii. Sau doar al lumii. Asta dacă tinde să fie al lui Dumnezeu, Cel care contează cu adevărat, și nu lumea, cu toate pramatiile ei politice, culturale și de alt ordin. Am fost și eu antrenat în lupta pentru Limbă și Alfabet, riscându-mi și viața, și studiile, pe care a trebuit să le abandonez pentru o vreme. Am primit și băte în spinare de la polițiști. Am fost somat de cei din KGB să colaborez cu ei și să-mi denunț colegii. În caz contrar nu-mi va fi bine... Urma să fiu spion, ceea ce i s-a imputat lui tata, care n-a fost spion, dar a fost condamnat în urma unei decizii a secției Smerș a NKVD-ului, "Smerș" însemnând, prescurtat, în limba rusă, Moarte spionilor. N-am ascultat de emisarii de-atunci și nu mi-i bine până azi, din cauza agenților și informatorilor care mișună acum mai dihai ca până la 1991. Când țara ta plânge, cum poți să stai la masa de brad, vorba lui Eminescu, și să scrii despre iubirea carnală? Cine-și cântă Patria plângând, n-o poate trăda, ziceam eu într-un interviu despre acei ani. Așa am fost eu, deși majoritatea colegilor mei au preferat să stea prin biblioteci și discotecă în acele zile, săptămâni, luni, iar astăzi constat că au ajuns, ierarhic vorbind, mult mai sus. Se vede că ceea ce eu am refuzat, ei au acceptat. În rest, fiecare va fi așezat

Poetul Traian Vasilcău în dialog public cu academicianul Mihai Cimpoi

într-o singură clipă exact acolo unde îi este pe merit locul. Și când spun asta, gândul mă duce, firește, la Radu Gyr, Învingătorul, ce nu a renunțat la Vis. Și nu a fost înfrânt nici până astăzi.

V.M.: *Ca om de cultură și istoric prin formație, ați vizitat câteva din cetățile (Soroca, Neamț, Suceava) și ctitoriile voievodale (Căpriană, Putna ș.a.). Poezia este o cetate în bătaia vânturilor ori este doar un pansament aplicat pe rana sângerândă a sufletului?*

T.V.: Poezia poate zidi. Poezia poate ucide. Poezia poate învia. Iată ce e Poezia! Sărutul ei poate fi aducător de Viață ori de Moarte. E Leac, e și Venin. E vin, e și cucută. E pământ și Cer divin. Iată ce e Poezia! Depinde ce alegem, atunci când alegem. Dacă știm să alegem. E și grâu, e și neghină. E și Dumnezeu în ea, e și Mamona. E tot Raiul în ea, dar e și tot iadul. Mai mult: e întreaga gheenă! Iată ce e Poezia! Cunosc un scriitor, așa-zis celebru, care are toate premiile, dar niciun poem, deși este din naștere cu barbă. Păi acel autor a scris și un roman, în care și-a batjocorit părinții și, în semn de total dispreț, l-a oferit în dar părinților. Tatăl său a plâns, citindu-l. Dar a rezistat. Mama acelui autor, care nu mai încapă în pene de invidie și de grija pentru ceilalți, a citit romanul și s-a umplut de cancer, și în câteva luni s-a coperit cu pământ. Vedeți cât de repede poate o carte ucide?

Cunosc oameni care mai trăiesc doar datorită poeziei citite de ei zilnic, urmând această taină ca pe-o

(continuare în pag. 8)

terapie. Și acest remediu îi ajută să trăiască ani!, deși medicii nu le-au dat șanse de supraviețuire. Cunoscut și cazuri de felul celui ucigaș de vieți, descris succint aici.

Biblia este cea mai frumoasă și adevărată Carte de Poezie, una ziditoare de suflet și înviitoare, ca dovadă că Dumnezeu și sfinții Lui au fost înveșmântați în hainele Poeziei și au cuvântat, au vindecat, au făcut minuni și s-au mântuit tot prin Poezia Sfintei Treimi. Depinde de noi ce alegem. Când alegem. Dacă alegem.

Farmacile sunt pline și librăriile-s pline. Și magazinele abundă de toate fructele și legumele Universului. Dar un fruct plin de toxine te poate omorî într-o noapte. Așa e și cu o carte. Câteodată îmi vine să iau megafonul în mâini și să strig: «De ce scrieți numai pe pachetele de țigări că *Fumatul ucide*? Oare o carte plină de moarte în ea nu poate ucide mai cumplit decât o țigară?».

V.M.: *Ce asemănări sunt între creațiile poetice și dramaturgie sub aspectul mijloacelor de expresie?*

T.V.: Aflați că am scris și publicat câteva piese de teatru. E adevărat că nu sunt montate. Fiindcă se regăsesc toți veleitarii locului în ea. Piese mele au ca subiect viața politică și cea socială din Basarabia, care nu e străină de cea de peste Prut. Ne asemănăm și la vicii, și la valori. Suntem aceeași. Eu, în tot ce am scris (poezie, simfopoem, poem-document, colind, sonet, distih, unistih, poezie pentru copii, eseu, text pentru cântec, pamflet etc.), am lăsat dovada că dacă nu zburam cu două aripi de Poezie, atunci, cel puțin, cu una am zburat. Un poet născut, nu făcut, precum se spune că ar fi dintr-aceștia azi cu duimul, nu poate trăi fără de Poezie. El nu aer respiră, ci Poezie, așa precum călugării și creștinii cei vrednici de Rai respiră mereu rugăciune, rostind *Rugăciunea inimii* totdeauna și pretutindeni. Este adevărat că acum teatrul (ca și poezia de altfel), a coborât în stradă, încercând să urce în scenă trivialul și nimicnicia umană. Și, Doamne, chiar i-a reușit! Ce amarnic regret pentru cel care vede și-aude!

V.M.: *Ce v-a impresionat la poezii care v-au prefăcut volumele de versuri ori la criticii literari, care v-au admirat poemele?*

T.V.: Omenia și evlavia netrâmbițată. În ochii lor, în scrierile lor despre nesomnul meu liric, mai bine zis: despre Crucea mea, am văzut un izvor nestăvilat al Luminii. Nu pot decât să mă bucur că 500 de personalități de primă mărime ale culturii românești de peste tot au găsit timp și s-au aplecat peste cărțile mele, considerând că trebuie să lase o cronică sau un studiu pentru viitorime. Eu am luat și le-am așezat frumos în paginile volumului 9 al Operelor despre care ai notat chiar dumneata într-o întrebare anterioară. Este evidentă larghețea inimii celor de-au considerat că pot să încurajeze un purtător de Cruce a Poeziei, pentru că în fond asta și sunt. Unul din purtătorii Crucii ei printre oameni.

V.M.: *Aș dori să ne lăsați o interpretare la următoarele versuri: «Sunt un alpinist îndrăgostit / de cel mai circumflex accent din infinit».* (Ion Minulescu).

T.V.: Numai când iubești urci, numai când iubești zbori, numai când iubești poți dansa și pe valuri, impulsivat de marea putere a Dragostei. Urci, și cu cât mai mult urci, cu atât mai mult simți că ești sub Acoperământul Universului Infinit, al Unicului Vers Sfânt, al Unuia Sfânt și-n Vers, și în Faptă! Al Celui Necuprins de niciun vers scris de «omul trecător, / pe pământ rătăcitor».

V.M.: *Prin prezența Dumneavoastră la diverse evenimente culturale (lansări de carte, cene, decernări de premii, festivități, comemorarea unor date istorice), simțiți pulsul adolescenților din învățământul secundar. Se raportează asertiv sau afectiv la poeziile clasice? Își exprimă doar opiniile și ideile ori lectura poemelor îi inspiră, compunând la rândul lor poezii?*

T.V.: Nu știu alții ce cred, dar eu văd că dorința de poezia eternă și de istoria înaintașilor încă e vie. Parcă nu suntem pierduți irevocabil ca Neam, parcă mai sunt și alții bolnavi de aceleași cumplite, dar și frumoase vremi. Văd că mai sunt dornici să poarte Cruci, aducătoare de ulterioare Cununi. Se știe că un singur om poate mișca mulțimi. Să nădăjduim că un om, al cărui nume azi nu ne spune nimic, mâine ar putea să salveze din Uitare o Țară, un Neam întreg. Cine știe în ce căsuță, ascunsă-ntr-un munte, lucrează acum, luminat de flacăra unei lumânări, un om, pe care numai Cerul îl știe? Scrie, taie, scrie, șterge, plânge, oftează și se bucură că încă nu e totul pierdut pentru umanitate. Nu doar pentru români, ci și pentru Umanitate. Fiindcă acel om are inima cât UniVersul!

V.M.: *Care dintre scriitorii din stânga Prutului, sub vârsta de 50 de ani, sunt deja consacrați prin creațiile lor?*

T.V.: Majoritatea cred despre ei așa. Acest cuvânt poartă în el ceva sacru, când spui: Consacrat, parcă ar fi vorba de canonizarea scriitorilor, în viață fiind. Eu, repet, sunt numai un fir de nisip, care-și jinduie Marea. Tânjesc după ea, îmi întind brațele spre ea, dar n-o văd alergându-mi în întâmpinare. Marea Literatură, Marea Cultură, Marea Artă, Marea Viață... Ce alegem noi pentru Pacea și Liniștea sufletelor noastre, atât de zbuciumate și biciuite de lașul din noi? Eu, unul, nu aleg gloria, las altora visul celebrității să le mângâie ochii și-auzul.

Ce folos mi-ar aduce să fiu iubit și laudat de toată lumea, dar Dumnezeu nu m-ar cunoaște de fel? Ori și-ar retrace Mila Lui de la mine? Ce mare folos mi-ar aduce, totuși, să știu ori să simt că lumea nu mă cunoaște de fel, dar Dumnezeu mă iubește și mă așteaptă Acasă! Și Mila Lui pentru mine este nemăsurată? E o diferență oarecare sau e diferența diferențelor, pe care aflând-o, trebuie să Crezi și să nu uiți că deșertăciune a deșertăciunii suntem și goană după vânt, dacă nu știm să-i dăm slava deplină Lui și n-o râvnim pentru noi. Dumnezeu nu e ca noi, oamenii, El este bun și până azi niciodată n-a lăsat neslăvit pe acel care nu a uitat să-l slăvească pe El, Creatorul a toate. Or, cine uită, nu merită, vorba Poetului Nicolae Iorga.

V.M.: *Cu drag ne-ați onorat, prin prezența Dumneavoastră, în acest spațiu oferit iubitorilor de frumos. Așteptăm și un grupaj de versuri. Vă mulțumim.*

14 martie 2019, Chișinău

Alexandru CAZACU

Dor de tine

Felul în care îmi este dor de tine iarna
unde zilele par cărămizi dintr-un templu neterminat
și totul este bogat în singurătăți
sărac în mângâieri
unde nici durerea nu vrea să vină
printre chipurile cioplite în zapada rece
de razele soarelui învelit în cețuri
când ar fi trebuit să conteze mai puțin prima alegere
știind că aceasta este mereu pasională ori sceptică

Felul în care sosesc păsările peste pajiștea înzăpezită
ca niște piese de șah negre pe o tablă doar cu pătrate
albe
și senzația că totul este cu puțință să se întâmple
mai puțin propriile dorințe
când în amintire ești din ce în ce mai frumoasă
ca un amestec de voluptate și vis
gata să înfrunte frigul și nemarginile

Regulile jocului

Într-o iubire orice s-ar întâmpla ulterior
nimic nu va egala feroarea începuturilor
când grația vaporosă ce mă învăluie
și unduirile brațelor tale
sunt atât de aici
în carnavalul și neantul
unei zilei hotărâtă
să respecte regulile jocului
să gestioneze infimul surâs demodat
și cuvintele „Si tu savais ”
ce devin fără de veste centru lumii
dar și cea mai umilă parte a ei
când ne poate sări în ajutor
doar ceva iluzoriu
având atâta tinerețe de supus
acum când tic-tacul ceasornicului s-a oprit
și la fiecare treizeci și trei de ani ne schimbăm trupul

Dimineți de sâmbătă

Dimineți de sâmbătă
dăruite mie
când razele lungi și reci
trec printre case
ca niște nuiiele din care se împletesc
coșuri și colivii
iar ferestrele sunt aripile unor păsări
ce au decis să se ascundă
Din prapuri își ia culorile anotimpul

și un lămâi înflorit
luminează înfrângerile

Dimineți de sâmbătă
dăruite mie
când un ger dogorește depărtările
și mica statuie din sensul giratoriu
și tihna gărilor mici
și bobul de sare ce face mierea mai dulce
și firul de plumb al zidarilor
unui oraș ce-l cuceresc pe acesta
sărutând pomeții
singurătății migratoare

Armistițiul

Contaminarea cu lucrurile inutile
de care ne atașasem
în margini de cartier unde plecam să vedem ploaia
suspendată de farurile locomotivei galbene
făcând manevre de rutină prin triaj
precum o mică suferință
în obrazul captiv grimasei

Spații revăzute acum
de parcă totul a trecut prin mâna zarafilor
și armistițiul de sânge făcut atunci
cu toți trădătorii singurătății
și jurămintele de a fi acolo
niciodată *stanco uno per altro*
și cuvântul acela așteptat
făcându-și culcuș provizoriu în altele
când Septembrie era o cărare
printre tăceri și iubirile mici
purtate cu grijă ca niște figurine
în cutia cu chibrituri

Unsprezece Februarie

Mereu un joc al unuia împotriva celuilalt
mereu singuri cu ce-a mai rămas din declarațiile
atât de sincere încât par jucate
și spiritul bon vivant ce ne face să iubim
mai mult pe cel ce se depărtează
decât pe cel ce se apropie
când scânteile zilei trecute
de unsprezece Februarie
sar pe zidurile abia vărute
Inimile întrec în număr
toate viețile unei pisici
Freamătul arborilor ca niște șoapte-n oratoriu
spun că nevoia de ordine
poate justifica orice ticăloșie
Cheile casei conservă frigul de afară
preț de o simfonie fantastică a lui Berlioz
când păsările sosesc la geam
ca niște lacrimi de admirație
pentru tot ce-ți vei aduce aminte

Adi SECARĂ

Învîngînd „micimea” din om

(Angela Burtea, *Ochiul Sufletului*, Editura Mircea cel Bătrîn, Băile Olănești, 2018)

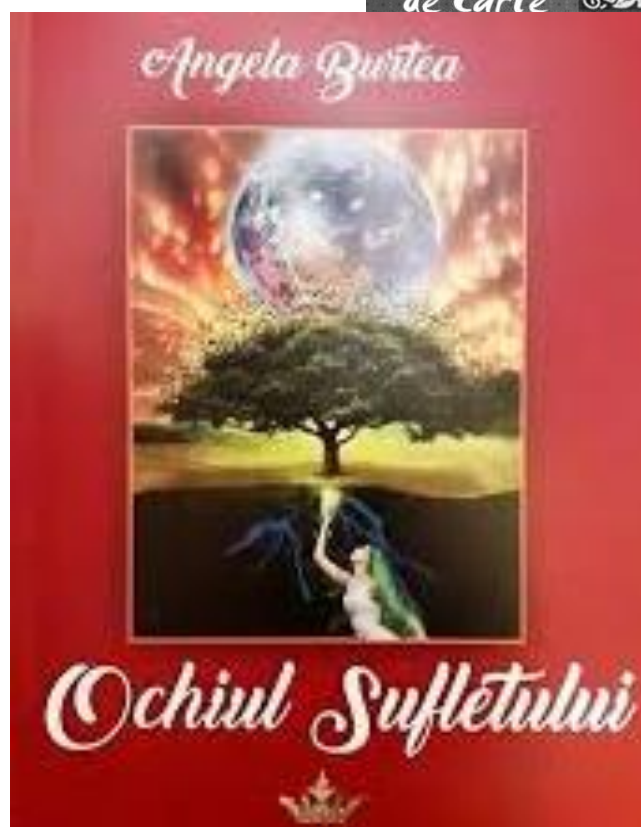
Sufletul ca o furtună perfectă, care poate salva totul sau distruge totul! Așa simte Angela Burtea și literatura, „Cuvîntul înainte” este dovadă și el: indiferent de situația omului, a individului, fie că el este Președinte al Statelor Unite ale Americii, scriitoarea sau oameni simpli, fără pretenții intelectual-artistice, surprinși în câteva dintre textele cărții-experiment care este propusă cititorilor, Destinul pare să fie necruțător, chiar dacă are și darurile sale, clipele minunate de iubire, de splendoare pur și simplu. Scrie Angela Burtea în ultimul text, „Mingea de foc”: „Ți-am cuprins capul între mâinile-mi tremurînde și-am căutat s-alung tristețea din ochii tăi. Știam ce urmează, știam că viața este uneori nedreaptă, dar cine eram noi, de fapt, și cu ce drept am fi devenit judecători ai existenței noastre?” (p.146)

Deși există și un filon moralist, observat și de către prefăcătorul Constantin Gherghinoiu, cunoscutul scriitor polivalent, acesta tinde să se închine Metaforei, căutării acesteia, ca un alt fel de răspuns între cunoscuta dispută dintre estetică și etică.

Atitudinea Angelei Burtea, cel puțin în această carte și mai ales în acel cuvînt înainte menționat, este aproape apofatică: „Nu scriu de dor și nici de drag, nu scriu să scap de vreun păcat, nu scriu ca noaptea să întărie și nici că ziua e pustie, ci scriu așa... că am să zbor cu capu-n buza norilor, cu brațele întinse larg spre țărîmul vechi și-ndepărtat, cu sufletul zglobiu sau gol spre marea mare-a horelor.” (p.9) Cuprinsă de tornada creației, Dorothy para-modernistă, scriitoarea brăileană pare până la un moment dat juca cartea dezorientării, Oz-ul fiind de fapt chiar Realitatea... realității, fișele de personaje schițate putînd fi mai mult decât necesare pentru un salt la nivelul meta-romanului abordat din ce în ce mai mult de experimențiști, nemulțumiți, într-un fel sau altul, de starea literaturii. Starea metafizică!

Este vorba de fișe precum. „... n-am adunat firimiturile megalomanilor, ci mi-am așteptat rîndul, deși vedeam și aflam cu ușurință despre întîlnirile de taină ale unora dintre aceia care nu-și mai încăpeau în pene și se credeau centrul Universului, dar pozau cu pricepere în oameni integri, în oameni verticali și plini de grație.

Nu l-am iubit niciodată pe cel care nu avea puterea să mă privească în ochi atunci când încerca să-mi explice un anume lucru, dar, din bun simț, l-am acceptat. Știam din prima clipă că ascunde ceva, că în țesă-

tura sa sunt multe fire meschine, că neputința de-a fi om se pitula cu dibăcie în pielea sa de cameleon. Uneori m-am făcut că nu observ și l-am lăsat să prospere învîrtindu-se printre cei de-o seamă cu el, minunându-mă de abilitatea cu care-i mînuia chiar și pe cei avizați.” (p.10)

Tonul poate căpăta accente renescentist-elizabethane: „În spatele imaginii afișate domnea pe tronul-i de mucava leșul celui adevărat. Nici corbii nu se încumetau să ciupească din el, fiindcă zborul lor ar fi fost îngreunat. Și-am fugit, lăsînd în urmă fumul amărăciunilor.”

Această fugă „din Oz” (cunoscătorii știu că Dorothy, imediat ce ajuns în Oz, de fapt în acel ținut învecinat cu Cetatea de Smarald, a vrut imediat să se întoarcă „acasă”, deci să fugă de acolo!) poate căpăta forma căutării. Și a literaturii. Și, deși se referă și la greșeli, ale vieții, această căutare nu este deloc una dintre ele, lipsindu-i autoarei poate o formă de curaj de asumare a condiției absolute a scriitorului: el chiar trebuie să se detașeze de „personajele negative” reale, la propriu, transformându-le doar în personaje... literare. Faptul divers predomină, „zilele noastre mărunte” (titlul unui roman istoric recent apărut!) dictează: este surprinsă meschinăria polițistului („Eu spun altceva, bestial de important: educația în trafic! Dar cum locurile libere sunt aproape inexistente, posibilitatea de a greși este iminentă!”, p.13), dar și jocurile inocente ale copilăriei; un obsedat sexual, cu un viol de neiertat, în „Socoteala”, poate cel mai naturalist text; spectaculos, ca într-un text de Dickens, o poveste sui generis cu un fel de fantomă, în „Declinul lui Bibi”, o naratoare pare să fi murit, chiar ne convinge de asta, dar totul e fantastic, este o înscenare prin care naratoarea vrea să scape de partenerul de viață,

(continuare în pag. 11)

Bibi, un bărbat jalnic din multe puncte de vedere, aici apărând și termenul de „micimea” a omului; există și un excurs în „Raiul copilăriei”, dacă nu chiar mai multe, un ciot având chiar un rol important („Falnicul de ieri, ciotul de azi”)... Idila dintre Întineric și o naratoare este de o frumusețe aparte, chiar dacă filosofarea pare să înăbușe fiorul, dar nu și încărcătura sapiențială!

Poate chiar mai emoționante sunt paginile din „Amintiri nepieritoare”, unde revine figura pregnantă a bunicului, și unde asistăm la o demisie din/de țară, deoarece o anume criză poate cauza rupturi... de suflet.

D(o)ar trăim într-o (altă) țară, cu sensul de stat, mai sus este vorba de Locul sacru al Bunicilor, de unde Absurdul a plecat în lume pentru a face carieră, și literară, chiar dacă specii diferite sunt de găsit pretutindeni în lume! Natura, cu frumusețile ei mistice, pot fi o salvare: „E toamnă, e vremea mea, și simt că-mi seamănă tot mai mult (și viceversa), e vremea când se auresc pădurile, când iubirea coboară ușor peste frunza codrilor, amestecându-se cu pământul proaspăt, loc în care se coace sărutul, urmând ca-n primăvară să tresalte prin firele nevăzute ale firii din noi și să ne împresoare cu brațele lungi și puternice ale renașterii.” (p.15) Un text este „Mă cheamă codrul”, mai mult sau mai puțin eminescian, ca atmosferă... „Ninge în aprilie” este și el de reținut!

Principial, cartea în ansamblu este o carte-iubire, declarație de iubire, de atașament pentru niște valori (inserțiile de constatare a Răului fiind mai mult de coloratură, deși expresia „amprenta mâinilor murdare” te poate urmări mult, ca violența din filmele lui Tarantino, era să zic „unele dintre filmele lui”, dar mai ales figura demonului cu fața omenească ce iese dintr-un vulcan noroios, p135!) parcă trecute deseori la index, sub imperiul ipocriziei și imposturii generalizate: „Și-am privit indignată cum oamenii au început a iubi tot mai mult minciuna. Dintr-o explicabilă perversitate voiau să fie mințiți tot mai mult și mințeau în aceeași măsură. Până și viața devenise o minciună...” (p.20) Când intervine și umorul, cum este cazul textului „Supărarea bărbatului”, situația literară capătă multidimensionalitate, în limitele genului. Schimbând perspectiva relației, ca în „Femeia dimineților senine”, probabil cel mai provocator text, naratorul fiind un bărbat, se ajunge la subtilitățile literaturii fantastice sud-americane, neînsistându-se însă, din păcate, pe avatarurile inimilor! Promisiunea contopirii sufletelor unor entități merge revalorificată! Ana și Nineta, cele două personaje feminine sunt bine creionate, situațiile bine analizate, deznodământul pare să fie un pic grăbit, într-o lume grăbită! Dar ultimul paragraf este un poem în sine:

„La mormântul Ninetei buchețelele de violete n-au dispărut niciodată. Nick și-a schimbat locul de muncă, la scurt timp după accident. Când și când, putea fi văzut în fața parcului, în locul în care i-a dat prima îmbrățișare și aproape în fiecare dimineață, înainte de a ajunge la serviciu, îngenunchea la mormântul ei. Într-o taină desăvârșită, Nick rămânea prins între cele două lumi, ascultând la nesfârșit cântecul inimilor lor: a lui și a celeilalte femei.

Murise o iubire și se născuse alta!” (p.51) „Puterea zâmbetului”, așa se și numește un text, pare să învingă, ca și „Gândul de lumină al nopții din noi”. „Chemarea ploii”, ca și „Noiembrie” ne trimite cu gândul la „Exuviile” Simonei Popescu: „Când ploaia se oprea, ieșeam cu toții în fața

porților, unde șanțurile străjuiau ulița. Intram unul câte unul, cu picioarele goale și pantalonii suflecați, pășind satisfăcuți prin apa adunată în adânciturile lungi și a-dânci, săpate de bărbaii satului. Atunci începeau adevăratele chiuituri, zarva plină de mister creată de nebunia ploii. Ne bucuram și râdeam cu gura până la urechi, când vreunul dintre noi cădea, făcându-se una cu pământul. Leșea cu greu la mal, ud și plin de noroi din cap și până-n picioare, râdea laolaltă cu noi, apoi își făcea drum spre casă, loc în care urma să fie spălat și primenit. Îmbrăcat în haine curate, revenea ușor spășit, călcând cu mare grijă pământul alunecos. Fusesse avertizat: *dacă mai cazi o dată, așa rămâi, plin de noroi!*” (p.60)

Bref, cartea este un semn „că se trăiește”, conform mesajului entuziast al „Semnelor iubirii”, p.95, unde umorul iese iarăși elegant la suprafață, în miezul unei povești de iubire abia schițate, dar în care mai apare și un polițist de la Rutieră! Florile de cireș dintr-un alt text subliniază componenta delicată a multor abordări, cartea fiind de fapt o ființă cu două capete, unul narând mai mult, celălalt liricizând, Nostalgia fiind de bază:

„Acum ai schimbat totul pe-o viață scumpă de oraș și fugi din când în când la munte cu prietenii, iar floarea noastră de cireș te tot așteaptă. Și nu vei veni...” (p.131)

Tensiunea este împărțită între tinerețe și maturitate, între rural și urban, între rațiune și impulsivitatea instinctivă. Concluzia că niciodată nu suntem singuri este mai mult decât optimistă!

Adi SECARĂ

Fără a alege „prețul corect al sofisticării”

(Alina Marieta Ion, *Mărgele de nisip*, Eurostampa, Timișoara, 2018)

Dacă în plan metafizico-mistic, poeta Alina Marieta Ion declară (cu seriozitatea oricărui singuratic poem!, așadar relativ!) că nu mai face nimic, doar se mută dintr-un vis în altul până când o să ajungă să-i zică tot lui Dumnezeu („Practica incertitudinii”, p.38), în privința liricii, ca vehicul luminat înspre supra-înțelegerea destinului care poate îndemna la wu wei, la practica zen, se practică o anume certitudine, aceea a existenței Frumuseții, indiferent de tragedia condiției umane:

„Pietre cu mușchi/ se ridică în aer/ și din ele curg izvoare./ capre negre coboară/ lângă nori/ și peste noapte/ razele de lună/ îți sărută picioarele,/ te simți/ nevătămat.” (p.39)

Frumusețea și ca Adevăr, care te poate frige în suflet precum liniștea (p.40), care ne poate aminti că în lumea noastră suntem doar niște trecători, niște musafiri, putând contempla, dacă nu distrugem Natura, pur și simplu: „Uscăciunea din fântâni/ se prelinge direct pe cerul liber.” (p.40) La

(continuare în pag. 12)

un moment dat chiar se face apel la un „Principiu eco”, poate din unele puncte de vedere s-ar putea vorbi despre poezia eco a Alinei Marieta Ion. „posedăm natura/ și-o siluim/ ca pe ultima femeie a lumii/ dar ea rabdă/ ca la fiecare facere grea/ căci știe că așa o să întinerească/ pe veci/ sau o să scufunde lumea.” (p.68)

Între „izvoare” și „seceta cumplită”, pe „drum dintre zi și noapte”, poeta este prinsă de fapt între Viață și Rațiune, sau, dacă vrei, între Rațiune și Simțire, fără a ne referi direct la romanul lui Jane Austen, Adevărului Minții acordându-i-se Atenția cuvenită, în „lată cuvântul”, par exemple:

„Un singur cuvânt/ ivit din cel mai obișnuit loc/ poate să te lovească mortal/ direct în plex./ Minte nu se va mai juca/ cum face ea de obicei/ dar își va rumega decedată./ fierea./ târguită bine dinainte./ Lucrurile vor fi luate în serios/ de la așa o moarte/ și adevărul nu mai poate fi evitat/ chiar dacă nu-l privești/ direct/ în ochi.” (p.32)

Liricul, în joc livresc cu Minte își recunoaște limitele artistico-estetice, liricul care își recunoaște etimologia și teoria firească: „O febră ascunsă și epuizantă/ este cunoașterea de sine/ pentru că ea nu poate fi citită/ de pe buze/ ca pe-o speranță/ sau ca pe un abis.” (p.51 - poemul „Filosofia minții”)

Existențialist, rezultă o anume Absență (și de Godot, probabil): „Estetica este o realitate/ invizibilă și abandonată./ Adevărul târziu/ le-a fost ascuns oamenilor/ și prin muzee ei își uită/ acum, generațiile./ Nu mai vor emoția/ și deja-ul interpretării./ ei vor/ reprezentări.” (p.52). Antropologic... reprezentativ, meta-realist, suntem într-o eternă vreme a mieilor, a tăcerii lor și a rătăcirilor, după cum aflăm din „Crângul mieilor”: „E vremea fiicelor/ și fiilor rătăcitori/ în lumea născută./ eternă./ Fără să-i fi găsit marginile/ cu ochii deschiși/ au îmbătrânit căutând/ în valea viselor./ Până la urmă/ nici în eternitate/ n-au înțeles muzica./ și au dat absurdul/ pe clipe de melancolie.” (p.47)

„Șapte gânduri de rezervă” poate nuanța, poeta fiind cu-prinsă și în jocul dintre teoria creaționistă și cea evoluționistă (un titlu este, ironic, „Originea... specimenelor”, p.53, iar în primul poem, „Zarurile au fost aruncate”, ultimul vers este dincolo de optimism sau scepticism: „Încă se așteaptă evoluția.”, p.5), următorul citat fiind din „Șapte gânduri...”:

„legile iubirii vin din profunzimi albastre/ în fascinația noului stă taina uitării/ noi suntem mai mult decât suntem/ nu oricui i se poate năzări starea de bine/ sau starea de rău/ bunul simț este simțirea binelui gratuit/ reflectarea celui alt în tine îți amintește/ cine mai ești/ orice creator are o motivare perfectă” (p.30) Într-un fel, Zeului Uitării i se ridică templu discret, cu o mantră cutremurătoare: „Ți-ai văzut uitarea.” (p.70) Doar, mai spune poeta ispitită și de filosofie, în poemul „Nominalism”: „lumea noastră mică/ este surprinzător./ miezul uitării” (p.11)

Omul-revoltat al Alinei Marieta Ion are un specific anume, în condițiile României de astăzi, țară pierdută, se pare, între Occident și Orient, unde totul se poate livra imediat, inclusiv „misterul și revelarea/ pentru destine mioritice/ cu o valoare/ inestimabilă.” (p.54)

Îndrăznește să se opună planificării și proiectelor terorizante din ziua de astăzi prin puterea observației:

„Chivotul sacru/ al permanenței absolute/ a fost atins din greșeală/ și s-a produs o criză în gândire./ Mai întâi s-a epuizat logica/ pe urmă demnitatea/ până când,/ cu un efort minim,/ s-a instalat tranziția imediată./ Ce s-a întâmplat/ s-a opus planificării.” (p.53)

Totuși, erotismul, în vremuri de holeră sau de ciumă, poate exista, dar cere cuvinte noi, poate precum... „alunizare”, p.57, dar parcă predomină dragostea mai presus de orice dragoste, mistică: „O vagă amintire paradisiacă/ te poate înșela ușor,/ pentru că nu e moral/ să crezi că tu ai fost/ un înger.” Cu toate reminiscențele gândirii pre-creștine, apoteoză fiind citatul din... Silen: „Mai bine pentru om să nu se fi născut,/ iar dacă s-a născut să se întoarcă cât mai degrabă în împărăția morții!” (p.62) Blândețea, predominantă și ea, poate să izbucnească. „Modernitatea ne-a tâmpit.” (p.59) Dar asta este, poate suntem, într-adevăr, pe ici, pe colo, doar niște „gâze răgușite”: „Suntem și noi niște ființe/ tare ciudate!/ Abandonate în social,/ facem schimb/ de cărți de vizită,/ chiar dacă știm/ că n-o să ne sunăm/ niciodată.” (p.60)

Optimismul moderat cartezian (a se citi jocul de umbre dintre adevăr și minciună din poemul „Oamenii-cartesieni”, p.64) este sufocat de „justețea știrbă/ din rânduiala/ omenească”, p.66. Prea omenească! Sociologicul făcând și el cu ochiul: „Săracii lipsiți de apărare/ nu se mai văd/ în statul democratic,/ al celor bogați,/ deși toți au fost puși la un loc/ ca să se măsoare/ unii pe alții,/ de virtuți.” (p.71) Poeta propune „chestiuni de metodă”: „Să nu te superi pe ei/ când sunt atât de aroganți/ o să râzi/ când râd și ei/ și ții în tine/ neclintirea.” (p.73).

(continuare în pag. 19)

Vasile Dan MARCHIȘ

EXTREMA MIRARE

Probabil exist fiindcă
Dumnezeu îmi apreciază mirarea
Prin faptul că m-am mirat pe locurile
sau pe felurile în care
și-ar putea face apariția în fața mea Tatăl Ceresc
nu mi-am folosit niciodată ochii, ci gândurile
Nu ajung toți ochii lumii pentru a realiza
o mirare deplină în adevăratul sens al cuvântului
legat de Slava lui Dumnezeu.
Cu gândul m-am mirat zi de zi pe aspectul că
Dumnezeu nu mi s-a arătat niciodată...
Legat de Dumnezeu, cu ce mă pot mira în același timp
a tot și la toate, dacă nu cu gândurile...
Pe Dumnezeu nu mă voi putea mira niciodată fiindcă
tot ce dorește el să se realizeze
este un lucru firesc...
Pe faptul că Dumnezeu vrea prin absurd
să vină la mine în chip de lup sau de altă creatură,
n-am de ce să mă mir, fiindcă
acest aspect ar putea fi pentru Tatăl Ceresc ceva
firesc...
Dumnezeu poate într-un fel sau altul să mă sperie,
prin diferite fenomene cerești
sau de altă natură
dar prin asta nu mă poate face
să mă mir pe el deoarece
a te mira pe Tatăl Ceresc fără temeii
fără noimă, fără rând
nu-i un fenomen firesc...
Mi-am folosit gândurile pentru a mă mira
pe toate procedeele și formele prin care
Dumnezeu poate apărea la vedere în fața mea,
De aceea este de prisos să mă mir pe o eventuală
arătare a lui Dumnezeu...

DE RESTUL SENTIMENTELOR

Când mă gândeam
ce mai am de făcut
la ceas de seară târzie
muza m-a interceptat astfel:
Dacă pentru sentimentele pe care
i le-ai creat lui Dumnezeu
n-ai cerut nimic material
cum ceri cu bani marfă din magazin
ci ai cerut ceva pentru suflet
Domnul a fost de acord cu cererea ta
ca să-ți ofere aceste poezii ...

Dar mi-a zis să te întreb
ce să-ți dea
de restul sentimentelor ?
Mai neobișnuită ca oricând
precum o foaie de hârtie goală
muza aștepta de la mine un răspuns
Atunci am grăit muzei:
Spune-i Tatălui Ceresc să-mi dea
de restul sentimentelor, viață !

CA FERICIREA

Omul prin ceea ce este
poate zbura aproape ca un înger
Îngerul a rostit:
"Prin ceea ce sunt
pot zbura aproape ca fericirea"
Fericirea a zis:
"Doar Dumnezeu ar putea zbura
mai presus de mine"
Tatăl Ceresc a cuvântat:
"Cum să pot zbura mai presus
de aripa-mi pereche-fericirea
că doar împreună cu aceasta
pot forma zborul suprem

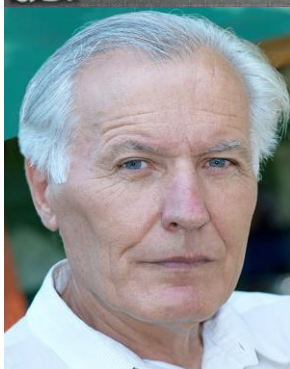
SPRIJIN EXTREM

Mă simt stingherit și prin aspectul că
sufletul meu e doar unul...
Dacă aş putea face din el
două sau trei mai mici
ca astfel cu unul sau cu două din ele
să însuflețesc scaunul și cârja care
m-au sprijinit în singurătatea,
osteneala și durerea mea
ca astfel acestea (scaunul și cârja)
să simtă în adevăratul sens al cuvântului
cu sufletul,
ce înseamnă să sprijini pe cineva ...

NĂZUINȚĂ

Dacă inima ar putea prelua la nevoie
și funcțiile creierului
ai putea gândi cu două organe odată
ca astfel să-ți poți însuși iubirea
ca pe un premiu sau recompensă
nu ca pe un element obișnuit
în funcție de cine
și ce ești,
spre a nu o încadra fără temeii și fără rând
în geografie sau în istorie..

Ștefan ANDRONACHE

Mihail Sadoveanu

**Într-o ipostază mai puțin cunoscută,
aceea de preparator al unor delicatose pescărești**

(Comentarii pe marginea unei scrisori inedite)

Mihail Sadoveanu se numără printre puținii scriitori români care au avut ca hobby vânatul și pescuitul. De fapt aceste două pasiuni, de care nu s-a despărțit niciodată în timpul vieții sale, par să se fi născut pe vremea când el avea „mai puțin de cinsprezece ani” și începuse a-și petrece vacanțele „pe malul Moldovei și al Siretului” pentru că, după cum el însuși mărturisea mai târziu, simțea cum întreaga-i ființă „se armoniza cu cerul, cu apele, cu toate peisajele” (M. Sadoveanu, „Țara de dincolo de negură”, Ed. Minerva, București, 1974, pp. 10-11).

Pentru prolificul și exigentul prozator, „pescuitul era o plăcută și fericită îndeletnicire”. De la prima undiță, aruncată mai mult din curiozitate în apa Șomuzului, la cele pregătite cu grijă pentru descinderile, atât de mult râvnite, ori la „Nada Florilor” de la Fălticeni, acolo unde „se îmbulzeau (...) peștii mari, de specii necunoscute” („Povestiri, nuvele, evocări, articole”, Ed. „Doina”, București, 1996, pp. 152, 155); de la pescuitul în apele ademenitoare ale Jijiei sau Prutului în compania prietenilor săi din Iași, doi „căpitani în retragere: moș Haret și moș Pilescu (...) profesori eminenți în această artă” (idem, p.227) și până la cel practicat în „bălțile Dunării” sau pe „gârlele înguste ale Deltei”, făcut cu „undițele din bambu, (...) la fulgerul zorilor” (idem, pp. 399, 407), bucuria îl copleșete întotdeauna făcându-l să exclame sentențios, dar și cu o urmă de regret: „Viața aceasta e frumoasă și prea scurtă!” („Țara de dincolo de negură”, Ed. Minerva, București, 1974, p. 12).

Baltă în Lunca Siretului

Desigur că nu numai îndeletnicirea plăcută a pescuitului determinase această apreciere, ci și cadrul natural în care se consuma acesta, „stuful fără fund, umbra amurgurilor și glasurile nopții” (idem, p.16) și chiar ospățul pescăresc cu care se încheia, de obicei, partida consumată „într-o singurăătate desăvârșită”.

În multe din povestirile sale, M. Sadoveanu ne prezintă diverse preparate din pește, în special ciorbe sau fripturi apetisante, contribuind astfel la popularizarea unor rețete tradiționale, deținute de un „moș Procor” („Țara de dincolo de negură”) sau de „Ilelea Ioana” („Intrarea în ostrov”).

Cu trecerea timpului, în baza unor experiențe culinare trăite și însușite la fața locului, scriitorul a început să-și pregătească el însuși unele specialități de excepție, ajungând uneori să împărtășească și altora secretele deținute.

Întâmplător, am descoperit la Biblioteca Națională a României din București (fondul „St. Georges”), o scrisoare de dimensiuni destul de reduse adresată unuia dintre tovarășii săi de pescuit (Aurel Comsia, dr. Istrati sau Ieronim Șerbu?).

Prin mijlocirea acesteia, Mihail Sadoveanu dezvăluie cu răbdarea-i caracteristică, dar și cu vădită pasiune, secretele afumării peștelui. Pentru că de abia se întorsese dintr-o „rătăcire prin Țara Moldovei și Ardealului de patruzeci de zile”, el avea încă proaspăt în memorie întregul proces de afumare a „frumosișilor păstrăvi” prinși cu acest prilej.

Misiva fusese concepută, la 28 august 1939, cu sobrietate, aidoma unei rețete consacrate, el ținând cont de faptul că prietenul - care i se adresase cu o lună în urmă - era interesat să afle întregul proces al afumării peștelui, lucru pe care, pare-se, că i-l promisese ceva mai demult.

Bineînțeles că prozatorul ține să-și avertizeze prietenul de pescuit, care împărtășea aceeași pasiune, că mai cunoaște și un „alt fel de a prepara păstrăvii, mai bun decât oricare”, dar pe acesta se va „învrednici” să i-l facă „cunoscut pe teren”, deci într-un viitor nu prea îndepărat.

Vă prezentăm, alăturat, atât facsimilul scrisorii menționate, cât și transcrierea integrală a conținutului ei, în speranța că și alți scriitori sau cititori ai revistei, care sunt pasionați de preparatele din pește proas-

(continuare în pag. 15)

păt, vânat doar cu undița, vor încerca și ei să prepare delicata culinară a celui mai mare dintre „pescarii scriitori” pe care i-a dat vreodată pământul românesc.

Păstrăvi în cetină de brad

Cu siguranță că dacă ei vor urma întocmai sfaturile dezvăluite în scrisoarea de față și vor avea și răbdarea necesară pentru finalizarea travaliului specific, ce-i drept nu prea comod, vor ajunge să savureze una dintre bunătățile preferate ale maestrului Mihail Sadoveanu având, deci, încă un motiv de a-i mulțumi, alături de respectul ce i se cuvine purtat pentru superbe pagini de proză pe care acesta ni le-a hărăzit spre bucuria noastră perpetuă.

28 august 1939

Stimate prietene,

Te vei fi mirat de ce n-am răspuns îndată scrisorii domniei tale din 27 iulie. Abia acum m-am întors în București, după o rătăcire prin Țara Moldovei și Ardealului de patruzeci de zile.

Frumoșii păstrăvi prins-am mai cu seamă la Lacul Roș și i-am și afumat, după aceeași rânduială pe care o au și loștrițele.

Un dispozitiv simplu de afumat se face ușor, săpând un cuptoraș în pământ din care trece un gârliciu spre o cutie sau o puțină desfundată. Peștii se așază la gura de deasupra putinei sau atârnați sau pe o rețea de sârmă, și se acoperă cu un țol. Se face foc de putregaiu la cuptoraș.

Înainte de a-l pune la afumat, peștele se ține sărat patru, cinci ore, sau mai mult, după gust și după cât timp vrei să-l păstrezi. Dacă vrei să-l consumi după trei-patru zile, îl ții mai puțin în sare și, desigur, mai puțin la fum: așa e bun. Dacă-l sărezi mai tare și-l usuci mai bine, e mai puțin gustos.

După saramură, îl lași să se scurgă și să se zvânte câteva ore. Apoi îi dai fum -rece- (gârliciu trebuie să aibă o lungime potrivită pentru asta), vreme de douăsprezece ceasuri măcar; la urmă, ca să capete un frumos lustru auriu, îi dai fum de urzici verzi. //

Cum o loștriță trebuie să aibă măcar două kgr., e necesar ca să fie desfăcută în două pe la pântec, așa cum e desfăcută foaia aceasta (a scrisorii, n.n.), - încât și salamura (!) și fumul s-o pătrundă bine.

În același chip exact (!) se afumă păstrăvii. Cei de lac sunt mai gustoși afumați decât rasol. Cunosc și alt fel de a

28 august 1939
București.

Stimate prietene,

Te vei fi mirat de ce n-am răspuns îndată scrisorii domniei tale din 27 iulie. Abia acum m-am întors în București, după o rătăcire prin Țara Moldovei și Ardealului de patruzeci de zile.

Frumoșii păstrăvi prins-am mai cu seamă la Lacul Roș și i-am și afumat, după aceeași rânduială pe care o au și loștrițele.

Un dispozitiv simplu de afumat se face ușor, săpând un cuptoraș în pământ din care trece un gârliciu spre o cutie sau o puțină desfundată. Peștii se așază la gura de deasupra putinei sau atârnați sau pe o rețea de sârmă, și se acoperă cu un țol. Se face foc de putregaiu la cuptoraș.

Înainte de a-l pune la afumat, peștele se ține sărat patru, cinci ore, sau mai mult, după gust și după cât timp vrei să-l păstrezi. Dacă vrei să-l consumi după trei-patru zile, îl ții mai puțin în sare și, desigur, mai puțin la fum: așa e bun. Dacă-l sărezi mai tare și-l usuci mai bine, e mai puțin gustos. După saramură, îl lași să se scurgă și să se zvânte câteva ore. Apoi îi dai fum -rece- (gârliciu trebuie să aibă o lungime potrivită pentru asta), vreme de douăsprezece ceasuri măcar; la urmă, ca să capete un frumos lustru auriu, îi dai fum de urzici verzi. //

Cum o loștriță trebuie să aibă măcar două kgr., e necesar ca să fie desfăcută în două pe la pântec, așa cum e desfăcută foaia aceasta, - încât și salamura (!) și fumul s-o pătrundă bine.

În același chip exact se afumă păstrăvii. Cei de lac sunt mai gustoși afumați decât rasol. Cunosc și alt fel de a prepara păstrăvii, mai bun decât acesta. Împășcitură a mai încheiat să-ți fac un mic peștelu pe teren.

Protejez-te, la fum, la o pună un lemn cu un chibrit care să fie desfăcut peștele pântecului.

N-am putut descifra bine numele franțuzului dimitale. Salută-l însă din partea mea.

S-auzim de bine. Îți strâng cu prietenie mâna.

Al dumatile,

Mihail Sadoveanu

prepara păstrăvii, mai bun decât oricare. Nădăjduiesc a mă învrednici să ți-l fac cunoscut pe teren.

Păstrăvilor mici, la fum, li se pune un lemn cu un chibrit care să ție desfăcute părțile pântecului.

N-am putu descifra bine numele franțuzului dimitale. Salută-l însă din partea mea.

S-auzim de bine. Îți strâng cu prietenie mâna.

Al dumatile,

Mihail Sadoveanu

Lidia GROSU
(R. Moldova)

COROANELE MELE...

Artistului plastic Carmen Florian

Coroanele mele
Au strălucirea
Ruperii stelei de mama-Lumină:
Mi-am adunat pe ele
Existența mea în culori...
Nu am vreo temere de căderi...
Fredonat de aripa-n zbor,
Locul pe care-l pretind e doar înălțime.
O vom învăța pe de rost împreună,
Relansându-mi, în abuz de-oxigen,
Intuiția - ca pe o fină percepere
A tot ce rămâne culoare...
Nu mi-o plasați decât răspuns la orice-ntrebare...

ÎN DETALII FIERB ÎNȚELEPCIUNI

În detalii fierb înțelepciuni
Cine nu le vede, le aude,
Răsunând în gemete de scrum
Ce visează foc pe miriști ude
Printre vorbe goale ard pe rug
Tălmăciri de nebunii rebele,
Sub sechestrul ochiului transfug
Șoaptele-s mirese-n citadele.
Iar culise tănuiesc ravagii
Ale vicioaselor selecții
Ce-i încoronează pe mustangii
Capturați de noile ineptii.
Că am fi doar oaspeți pe pământ –

Crez ce-ar fi un rod de bune ore
Și-o-ndrumare pentru-n dezgolit
Gând străpuns de inerții sonore

În detalii fierb înțelepciuni
Cine nu le vede, le aude
Că-s înalte dimensiuni
Însetate de-a luminii unde

Azi va răsări o lună nouă
Și-un nebun frumos o va curta
Să coboare într-un strop de rouă
Poezia pentru-a-i venera.

NOSTALGIE

Am îmbrăcat, din frunze, haină nouă
Să nu mă recunoască vreun păcat
Mă măsură-n delir un strop de rouă
Pe-o creangă - amuțit de un oftat...

Sub arborele unei mistuiri
Îmi demolam, din dimineți, dojana
Și în solemnități chemam doi miri
Să-și umple, de miresme,-aeriana
Poiană-a viselor - dorită de imperii
de fluturi,
ce nu știu de-mbătrânire
și care-ngenunchează-n ora serii
O acuarelă potopită de iubire...

...Mă întrebam dac-ai fi fost refrenul
Acestor guri de aer ce-mi vizau
Plutirea într-un schimb de hipnogene
Săruturi - care-n mine se surpau
"Adagio în G Minor"... Ce timp!
Răspunsul se mai zbate-n infinituri
De frunze, ce le-nvolbură un vânt
Și-n care Albinoni-a plâns avânturi.

SUNT ACEST LEGĂMÂNT CU CETATEA

Poetului Grigore Vieru

Cenușă aruncată pe vânt,
sunt acest legământ cu Cetatea:
oase străbune voi mângâia
și mă voi scurge
atingeri de timpi
pe o „gură de rai”
contopită cu lacrima de pe-un obraz
a neștirii de arderi improvizate...

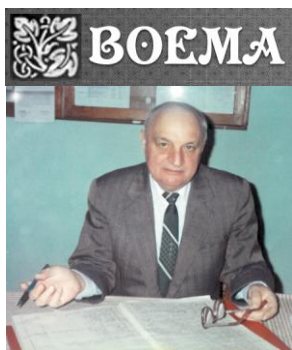
Sunt acest legământ cu Cetatea
din care desprind:
fiii acesteia nu mor nicicând...
sunt CUVÂNT...
o punte între Cer și Pământ!

INDIFERENT DE ÎNĂLȚIME...

*Acrostih dedicat renumitului sculptor Iurii Canașin,
autor al monumentului Ion și Doina Aldea Teodorovici*

Indiferent de înălțime,
Unda mea-i modestie... sinceritate...
Răbdarea-mi se-nalță sculptură pe ele
Intuită azi ideal...
Iert greșeala ce mă aruncă-ntre mari reușite,
Cântecul lor culegându-l clipă de grație...
Azi voi trăi-o ca niciodată altcândva:
Neobosit voi veghea
Artistul din mine - prin pronia degetelor -
Școala în care nu neglijez
Istoria visului ca împlinire
Ne vom recunoaște mereu în cuvântul iubire.

Dumitru ANGHEL

POARTA TURCEASCĂ, de A.G. SECARĂ-HALIBEY

Volumul de versuri, „*Poarta turcească*”, Editura Detectiv Literar, București, 2017, 112 pagini, semnat de scriitorul A.G. Secară-Halibey, cu un subtitlu lămuritor, „O introducere lirică la Mistica Poeziei”, este... „*povestea*” sentimentală a unui monument de arhitectură istorică, „*Poarta de han turcesc*”, din zona Dunării de Jos, cu valoare de patrimoniu arheologic de secol XVIII, care a căpătat, în demersul artistic al poetului gălățean, valoarea unui „*firman domnesc*” de legiferare a unei emblematică poezii de secol XXI.

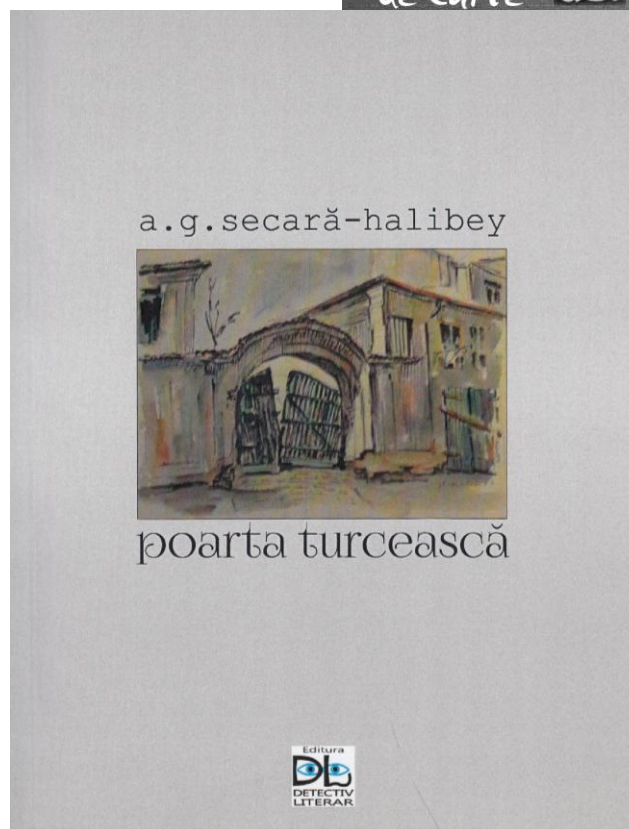
Procesul de creație literară s-a coagulat pe canavaua unui parcurs de peste cinci secole de conflicte violente și, nu rareori, umilitoare, din care s-a născut, ca un pact de echilibru, o pace frumoasă și benefică de act cultural compensatoriu.

Domnul A.G. Secară-Halibey a semnat *tratatul de pace eternă* între două entități istorice, belicoasă, ale, cuminte și nedreptățită, alta, după legile agresive ale Istoriei, prin actul de cultură al celei mai elegante și îngăduitoare forme de comunicare: *Poezia*, specie a genului liric cult, în care sunt exprimate idei și sentimente de iubire și înțelegere între oameni.

„*Poarta turcească*” a unui han medieval gălățean, de sorginte turco-greco-albaneză de pe malurile Dunării dinspre vărsare, prin Delta, în Marea Neagră, a fost *decretul* liric al unei conștiințe artistice, care a înlocuit *firmanul* autoritar cu gânduri, idei și sentimente de pace și echilibru, pentru că domnul A.G. Secară-Halibey este poetul modern, român, care s-a alăturat „*corului*” conciliant al Păcii Mondiale din poezia poezilor turci Sarî Saltuk Baba și Yunus Emre.

Din această perspectivă și din alte câteva, cartea „*Poarta turcească*” este ușor atipică pentru literatura cu variațiuni și tonuri în contrapunct ideatic procesată de scriitorul A.G. Secară-Halibey, care și-a asumat un risc imprevizibil, diminuat prin originalitatea liricii sale, din care au răsărit *perle* de idei și sentimente de-o perenitate meritorie.

De altfel, imprevizibil este domnul A.G. Secară-Halibey și în calitate de istoric și critic literar, când *exegezele* sale au efecte de... bumerang, care ocolesc ținta cu puțin înainte de impact, deoarece intenția sa nu este să acuze imperfecțiuni de creator, ci să inducă o direcționare spre calitatea de excepție a autorului, poet sau prozator, într-o manieră... ușor „*suspectă!*”, dar salvată de un altruism de analist orgolios. Așa voi proceda și eu în analiza volumului de-o valoare evidentă, „*Poarta turcească*”, în condițiile în care poetul și-a asumat riscul unor

rezerve de accept datorat sindromului de împotrivire antiotomană, fără să ia în calcul consecințele pe termen lung ale unui astfel de demers social-uman și a păstrat în palmaresul său sentimental doar calitățile umane și artistice rezultate din selecții de areal uman calitativ, cu imagini sobre într-o mișcare gravă și ritualică de Istorie dar și cu viziuni sonore, muzicale, luminoase, feerice și vivante în acorduri spectaculoase ale operei „*Răpirea din serai*”, de W.A. Mozart. Există în această carte de poezie o tendință de a privi umanitatea prin viciile ei majore în plan istoric și generalizator, dar rămâne dominantă o anume vibrație lirică, spontană și profund sentimentală, cu prelungi ecouri în suflet, sugerată de un fapt biografic relevant pentru cognomenul de coloratură turcă, *Halibey*, împrumutat de la... „*strămoșii mei necunoscuți*”, în special ai străbunicii Ruxandra Halibey”, după afirmațiile lămuritoare ale scriitorului A.G. Secară.

Volumul este structurat pe 4(5) capitole, savant elaborate, I „*Poarta turcească*”, II „*Sabia de smochin*”, III „*Urcând la Koyun Baba*”, IV „*Întâlniri cu Yunus Emre*”, V „*The Gazels of the fig tree sword*”, variantă în limba engleză a prof. univ. Petru Iamandi.

Capitolul I, „*Poarta turcească*”, așadar, în distribuția editorială a cărții domnului A.G. Secară-Halibey, are un impact bine direcționat spre alte orizonturi istorice și lirice, iar trimiterea insinuantă spre Bosfor și Dardanele este sugerată doar de un simbol local de arhitectură, pregnant națională și dunăreană, ca o nevoie artistică de a nu da curs interpretărilor defavorabile.

(continuare în pag. 18)

Cartea se deschide generos pe o singură linie melodic-artistică, în care nu încap nici secole de umilințe și nici consecințe de vreun fel în planul emoției umane, sinceră și scutită de motivații istorice, ci doar o stare sufletească caldă, susținută de talent: „Cuvânt frumos, cheie din praf de stele, / te scrie pe acest stâlp de suflet, / întoarce-te în acest ochi de lume, / te deschide, primește toată înălțarea, / toată căderea.” („Bătaie în poartă”, p. 9), un mini-poem, ca un jurământ de credință. Poetul anulează orice posibilă confuzie de titlu-șoc: „o poartă gălățeană, / româno-turcească prin destin / de cărămizi, de stele”, prin care încheie, anulează un conflict istoric, cu consecințe de durată: „prin ea / ne putem imagina / cum vin suflete / din trecut, din viitor, / dar mai ales din prezent”, ca să transforme totul într-un echilibru al unei Istории justificatoare pe termen lung: „o putem desena cu grafitti, puteam fi una cu ea, / o putem dărâma, iubi, preschimba în cuvinte, / ne putem aminti cum ne plimbam tinerețea pe lângă ea” („Toc-toc”, p. 10).

Prin poezie, prin artă se încheie o pace istorică, conciliantă, altruistă și elegantă; în egală măsură onorabilă cu o Istorie care n-a fost deloc blândă sau dreaptă pentru poporul român, dar, dincolo de toate episoadele incriminatorii, fără acuze directe, îmblânzite de trecerea timpului împăciuitor, s-a ajuns la Pace: „din călimara fericirii perfecte / cerneala visează / nori perfecți și luni imperfecte / tăiate de priviri furișate” („doi plop și patru pițigoi”, p. 14).

Termină repede poetul cu Istoria și cu toate hachițele ei rebele și nedrepte, pentru ca să treacă de Poarta turcească, nostalgică și provizorie, și să revină în lumea sa intimă și cuminte, într-un „Allegro” (p. 17) vivaldian, cu liniștea și conflictul cuminte al copilăriei fericite: „visând iar casa bunicilor / corcodușii înfloriți / ... / sunt gata pentru o nouă lume / ... / pentru câteva cutiute de amintiri”.

Poetul A.G. Secară-Halibey modifică intempestiv registrul liric-tematic cu o înrâncenată apetență pentru mereu alt orizont emoțional, nuanțat cu o erotică idilică: „cea mai fericită zi din viața mea / a fost 21 septembrie 2007, când / au fost retrogradate în diviziile inferioare / zilele / primului sărut / primului amor... / plimbările paradisiace” („Alt remember...”, p. 30).

Capitolul II „*Sabia de smochin*” (Gazelurile imaginare ale lui Sarî Saltuk Baba, în traducerea la fel de imaginară a lui Adi G. Secară-Halibey) promovează o poezie de formă fixă de lirică veche cu o structură prozodică cu rezonanțe orientale, balcanic-otomane, de-o delicatețe erotică și sentimental-naivă, alcătuită din *distihuri*, în care fiecare al doilea vers se termină în aceeași rimă ca a distihului anterior, *gazelul*, întâlnit în literatura română doar la George Coșbuc.

Poetul contemporan A.G. Secară-Halibey respectă forma gazelului înaintașului său din secolul al XIII-lea, Sarî Saltuk Baba, deși versurile sale din cele 17 poezii numerotate cu cifre romane sunt foarte lungi și obstrucționează ritmicitatea prozodică, oricum

incompletă. Imprevizibil și original, poetul gălățean accentuează efectul liric de sorginte orientalo-otomană, chiar din subtitlul acestui capitol II, asumându-și elegant *variațiunile rococo* ale poeziei sale, cu cognomenul Halibey dar și cu registrul lexical turcesc: „Allah, Adi güzel, derviş, Aladin. Sultan, Koyun Baba, halva, Anatolia...: „*Smochine* de dulceață sufletele oamenilor sunt / Pe tipsia de-azur a lui *Allah*, stele de miere și unt / .. / *Adi güzel* viața parcă e un vis de uitat *derviş*, / În uitată *caravană*, în uitarea uitării... Drum sunt. (I, p. 46).

„*Sabia de smochin*”, un poem uriaș de 85 de distihuri într-un amestec de concepții filosofice primare și de religii cu direcționare spre Allah: „Prin țărâna Anatoliei, suflete minune, rouă / Divină, umbre plăcute lui Allah, poa’-ați vorbit mai va” (VI, p. 51), sau cu povești de iubire și cu amintiri din copilărie: „Străinul din tine îndrăgostindu-se de frumusețea umbrei / Care ca o amintire nu ți-a vorbit vreodată de dorul ei” (VII, p. 52). Și, peste toată tevatura vieții pe planeta Pământ, ca o strategie a provocării, *iubirea*, domeniu distinct al sensibilității: „Jocul arabesc ar continua, iubirea-i nesfârșită / .. / Vină *pacea* serii ce s-a visat dimineață de bairam” (XVII, p. 62), iubirea dintre oameni, ca o formă de *pace eternă*.

Capitolul III „*Urcând la Koyun Baba*”, este structurat în aceeași formulă editorială, ca un alt poem-unic, notat cu cifre romane, de la I la VII, cu o construcție prozodică cu totul originală, riguros păstrată, pe lait-motivul ascendent al *montelui sacru*, cu o lume populată de himere stranii, *urcând, urcând*, cu gesturi profunde și sacre: „inimă străină / cu un toiag improvizat / dintr-o creangă de copac / necunoscut / ... / *urcând, urcând*” (I, p. 65), sau pentru o poveste cuminte, casnică, patriarhală: „Îți cântă de femeia frumoasă / de copii tăi / Îți cântă povestea / care caută balauri frumoși / zmei înțelepți / *urcând, urcând*” (V, p. 68); și să încheie tot cu un omagiu adus poetului: „de jos se aude cântecul lui sarî saltuk” (VII, p. 70), în viziuni mai luminoase: „uneori, inima lui / se odihnește pe Koyun Baba” (p. 71).

Capitolul IV „*Întâlniri cu Yunus Emre*”. Ultimul capitol al volumului „*Poarta turcească*” este dedicat unui mare gânditor, filosof și teolog al Islamului dintr-o epocă medievală de secol XII-XIV, Yunus Emre, cu o valoare simbolică de ritual și esențialmente mitică, de-o tulburătoare autenticitate. Sunt ecouri la poezia lui Yunus Emre, o lirică de contrast despre iubire, despre Creațiune și despre filosofia existenței omenirii, într-un poem tot de mare întindere procesat în aceeași formulă prozodică aleasă de poetul A.G. Secară-Halibey. „*Întâlniri cu Yunus Emre*”, un poem-elogiu, în care protagonistul este așezat în limitele excelenței sufletești: „sau, poate, Yunus Emre, / luna își va căuta trecerea / cu sufletul tău / ... / și îngerii se vor roti / dincolo de

(continuare în pag. 19)

toate aceste cuvinte / care vor să fie doar lacrimi / de iubire" (p. 74), și-i reproșează, tandru și îngăduitor, echilibrul venit din universul liniștitor al Muzicii: „Yunus Emre, dacă ai fi ascultat / requiemul lui Mozart, / cu ochii ai fi văzut pacea cerului" (II, p. 75). Și să încheie cu nevoia de pace, echilibru și înțelegere între oameni, credințe, Istorie și suprema fericire: „tu ziceai: / să ne cunoaștem, hai, veniți, / În bună pace să trudim, / Și să iubim, să fim iubiți, / Că lumea n-o s-o moștenim" (X, p. 84).

„Poarta turcească”, un volum de versuri de inspirație oriental-medievală, în afara mijloacelor de expresie ale poeziei moderne românești, capabilă să acceseze orice formă de exprimare lirică, la cote de performanță, în care pretextul ideatic literar este rezultatul unei experiențe și al unei implicări personale importante venită dintr-un impuls intim. Cartea rămâne un fapt de literatură modernă cu note definitorii de Istorie și cu impact emoțional pe o biografie asumată.

A.G. Secară-Halibey este scriitorul cu reacții și atitudini de intelectual lucid și echilibrat, care acceptă întâmplările Istoriei, fie ele imprevizibile și nedrepte, ca un demers al unui destin personal... predestinat. Poet modern de secol XXI, aduce un omagiu respectuos și elegant factorilor umani de excepție care, prin contribuția lor de scriitori talentați, „oblojesc” bolile grave ale Istoriei rebele și nedrept abuzive.

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Ea nu alege, înspre ultimă instanță, „prețul corect/ al sofisticării,/ când totul e dulce/ până la îngreșare.” (p.74) Pune sinceritatea deasupra sofisticării: „Vrem cu ardoare să iubim/ oameni care să ne iubească/ mai mult/ și asta e cea mai mare/ plăcere în viață/ până când începem/ să ne îndoim/ de orbire.” (p.77) Bisturiul mistic pe care-l folosește ne arată limitele, în poemul „A noastră e mai bună”: „În calote de aramă/ despărțim grâul de neghină/ și trecem prin măduvă/ toată hrana./ Dar tot suntem aroganți/ când vorbim/ despre credință,/ a noastră.” (p.78)

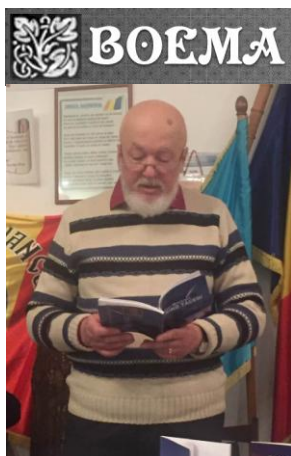
„Zadarnic”, ultimul cuvânt al cărții, este, într-un fel, un răspuns la o „Interogare”, unul dintre cele mai scurte texte: „Oare dacă scriu poezie/ am să mă mântuiesc?”, p.27. „Zadarnic” este precedat de alte două cuvinte, în cel mai scurt text al volumului, și ultimul, „Nimic prea mult”: cuvintele „Da” și „nu”, p.80. Răspunsul final s-ar putea să nu fie deloc unul final, deoarece miracolele propuse supra, dar și infra-, ultra-, ș.a.m.d. existențialist de către Cuvânt sunt răspunsuri mult mai dezirabile, care pot lua straietele unor întrebări care pot duce mai departe, dincolo de orice „fracturare hidraulică”, „camere surde”, „entropii”, farmecul ușurătății de a fi, de a cunoaște, de a evolua, de a te mântui, de a te întoarce, de a uita... Sau de a număra „mărgelile de nisip”, poemul care dă titlul cărții:

„Astăzi nu te mai grăbești niciunde/ în mersul tainic și îngândurat/ pe drumul zilelor/ ce vin mereu/ și nu poți privi în ochi/ pe nimeni.” (p.31)

„Născută de veșnicie” (există un poem „Născuți de veșnicie”), poeta poate propune chiar o vindecare de taine quasi-agnostică: „sufletului/ nu îi va lipsi nimic/ abia atunci când va începe/ să se vindece de taine.” (p.34) Este o propunere care poate deveni „periculoasă”, dacă nu este chiar normală în paradoxala, oximoronica distopie reală în care trăim. Pentru că taine, sunt, în felul lor, și „amintirile”, precum cele „de Récamier”, din poemul atât de tulburător, ca un psalm care dă o replică greu mirositoare, „a tămâie și smirnă”, mult mai celebrului „Cred, Doamne, ajută necredinței mele!”

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Dorian MARCOCI

În dansul lor

A început din nou să ningă.
Fulgi mari cu pasul legănat
Mă cercetează la fereastră
Chemând un suflet detașat

De spațiile strâmtorate
În dansul lor fără hotar,
Un vis într-o realitate
A gândului lăsat hoinar

Să netezească fruntea albă
A iernii și s-o ocrotească
Din lumea ei în lumea noastră
De încruntarea omenească.

Poți

Poți să te cuibărești în alb,
În fulgii care te-nconjoară
Din iarna plină de afară,
În urma pasului când slab
Se-nșiră pe aleea goală.
Poți să te cumițești în zâmbet,
În râsul proaspăt, inocent,
În atmosfera de sfială

A-ndepărtării de concret.
Poți să călătorești pe strune
De gând care vibrează-anume
Spre-adânc de noapte și de suflet

Încurajat de o minune
Mărturisită de poet.

În palma primăverii

Sunt picături de stele ce-au căzut
Când cerul s-a trezit de dimineață
Și adunate, toate-au încăput
În palma primăverii cu speranță
Și clinchet alb, de vânt închipuit
Șoptind iubirilor să zăbovească
Cu ghiociei care-au înflorit
Să mijlocească dragostea lumească.

Magie

V-au răvășit prea dese-le-opintiri?
Când am deschis fereastra ați intrat
Parcă buimaci din aerul curat
Și libertatea fără-mpotriviri

Fulgi mari și mici cu trupul cristalin,
Privirile-mi vă-ntâmpinau pe rând
Cum apăreați și dispăreați purtând
Câte-o secundă pentru un destin.

Aerul cald și rece frământat
Îmi anima trăirile-amorțite
Cuprinse de un dor pe nesimțite
Într-o magie-a gândului curat.

Doar alb

Doar alb. Atât a mai rămas
Dintre culori pe-această lume
Cuprinse într-un zid uriaș
De la pământ la cer. Anume

Să șteargă chipul obosit
Al evoluției umane.
Este momentul potrivit?
Și l-ai ales acum Doamne

Să lepădăm în univers,
De la-nălțimile create,
Tot răul într-un singur sens
Spre găuri negre-ndepărtate...

Sau este doar un vis frumos
Al iernii de la pol plecate
Și după-atâta mers pe jos
A adormit pe săturate...

Pe note albe

Pe note albe iarna scrie-o simfonie
Se pleacă cerul de emoționat
Bisând orchestra care a legat
Pământ și aer într-o armonie.

Se detașează de pe portativ
Notele albe în game de gheață,
Simți răsuflarea lor rece pe față
Și-o bucurie ca un laitmotiv.

Doar pași-adună aspre remușcări
În scârțâit cu umilință
Pe nea și fără rea credință
Înșiră note care pier.

Marin MIHALACHE

STRĂINUL

Străinul n-avea mormânt
Memoria lui era un vânător
Amurg peste mușuroaiele
De pământ din cimitire
Petală de trandafir negru
Pe buzele reci ale pământului
Taciturn surghiun în adâncuri
De peșteri părăsite de lilieci.

Străinul opaiț flicărind
În cimitirul de pe colină
Sub catafalcul fără nume
În searbădă resemnare
Neliniștit dormitând
Sub o mare de ierburi
La umbra unei cruci
Ca un catarg de corabie
Înfruntând însingurat
Dezlănțuita furtună.

CÂNTECUL LEBEDEI

Și ai simțit ca o fiară
Că se apropie moartea
Te-ai zbatut zadarnic
În toate colțurile
Și ai sângerat profund
Și pe cât te smuceai
Lațul îți încorseta
Mai mult aripile
Făcându-le inutile
O povară în plus.

Ai fi renunțat la aripi
Pentru a mai putea trăi
O vreme măcar și invalidă
Pasăre tristă fără aripi
Fără gloria libertății
Și sublimul zborului.

S-a înserat însă încet
Noaptea a venit tiptil
Și trupul tău obosit
De atâtea drumuri
De atâtea zbatere
A rămas resemnat
La umbra copacului
Să se odihnească
Să se obișnuiască
Pentru totdeauna
Cu lumea somnului.

O, lebedă tu știi
Că vei pieri în pădurea
Adâncă și întunecată
Presimțea că te vei rătăci

Prin hațîșurile fără ieșire

Și atunci ai cântat
Acel cântec frumos
Acea lamentație profetică
Elegia duioasă a morții
A mântuirii prin cântec.

Dar nu se știe niciodată
O, nimeni nu știe
Ce cântec de lebedă
Îi va fi fost sortit fiecăruia
Să-l cânte înainte
De eterna trecere.

Doar acela care poate cânta
De prea multă durere
De prea multă înfrustrare
Care mai poate cânta
În ultima clipă a vieții
Cântecul său de lebedă
Acel cântec ar putea fi
Cel mai frumos cântec
Pe care l-a cântat vreodată.

PIATRA

Este un miracol înțelegerea
Noastră între polii absenței.
În codri magici de mister
Sună trâmbița învierii.

Dar puternică și răbdătoare
Este piatra care rămâne
Tăcută, singură și nemișcată
În parcul unde pătrunde
Miros proaspăt de primăvară.

Doar piatra rămâne
Statornică și nepăsătoare
Mărturie a timpului
A dinților care îi macină
Încet, încet conturul.

Până chiar și stâncile
Cele falnice și trainice
Din creștetul munților
Se pogoară smerite
La picioarele asinilor
Se prefac în pietrișul
Drumurilor de țară
Se prefac în nisip
Fierbinte la țarmul
Oceanelor înspumate
Din care iarăși se umplu
Clepsidrele timpului
Mai tari decât pietrele.

Piatră timp solid
Memorie a timpului
Devenind spațiu
Formă în spațiu
Fărâmițat de timp
Măcinat mărunț
În nisip de clepsidre.

Angela DUMBRAVĂ

O SURPRIZĂ-N CEAS DE NOAPTE

Parcă simt și acum bucuria pe care mi-a făcut-o familia din partea tatălui meu, Vasile, într-o zi de 20 ianuarie când îmi sărbătoream ziua de naștere. Nu știu cine a gândit această întâlnire, dar era o zi specială pentru mine că doar împlineam șaisprezece ani.

Îmi sărbătoream ziua în plină iarnă. Și atunci iernile erau foarte geroase, Dunărea era înghețată tun și nămeți de zăpadă cât vedeai cu ochii. De când mă știu, mama îmi serba ziua de naștere cu mare fast.

Cu mâncarea stăteam bine, în beci aveam de toate: cârnații uscați și atârnați pe o funie, borcanele cu carne la cavarma, bidoanele cu murături și varză, brânza la butoi, peștele uscat pe frânghie, jumările, slămina fiartă în zeamă de varză, coșul cu ouă, oalele cu smântâna grasă și tare ca untul, legumele așezate în lădițe cu nisip ca să reziste, merele învelite în ziare, strugurii stafidiți și butoaiele cu vin roșu și limpede.

Pentru mama era chiar ușor să încropească o masă, când avea din ce face. Așa că, toată săptămâna se pregătea pentru cei dragi. Nici nu mă trezeam bine că începeau vizitele, ba câte o vecină, bunica, mătușile și verișorii, nașele, fiecare venea pe rând. Mamei i-ar fi plăcut să vină toate odată, ar fi fost mai ușor, dar nu era după ea, ci cum își făcea timp fiecare dintre invitate.

Eu, sărbătorita, eram tare fericită, pentru că fiecare avea o vorbă frumoasă pentru mine și primeam câte un cadou și, trebuie să recunosc, așteptat cu nerăbdare. Fiind iarnă, îmi făceam cea mai mare provizie de ciorapi din lână, pieptare, fulare, mănuși, căciuli.

Îmi amintesc că ziua de naștere în acel an a căzut într-o sâmbătă. Eu, nerăbdătoare și fericită, îmi așteptam cadourile. Acum că eram mai mare s-au gândit să-mi dăruiască, pe lângă ce-mi împletiseră, ciorapi, căciuli, pieptare, și câte un ban legat strâns într-o batistă pe care să-i folosesc la nevoie. „E greu când ești prin străini!” spunea bunica.

Veselie, bucurie, însă când se adunau mătușile laolaltă începeau și discuțiile. „Vezi că Angelica poartă rochiile cam scurte și pantalonii sunt cam largi.” Asta mă supăra cel mai tare: când se băgau mătușile în treaba altora! Și mamei atâta îi trebuia, idei! Imediat ce plecau mătușile avea grijă să stabilească niște reguli. Totuși, cât erau musafiri, eram scutită de morala mamei.

Ziua a trecut obișnuit, cu bucuriile, contrazicerile și trăirile unei aniversări în familie. Plecaseră oaspeții spre casele lor și mama își pregătea atacul împotriva mea: despre cum mă îmbrac, cum să mă port, cum să vorbesc. Tocmai când mă încărcam cu răbdare să primesc dojenile mamei, deodată auzim gălăgie la poartă și până să ne dăm seama ce se întâmplă, curtea s-a umplut

cu tineri. Printre căciulile căzute pe ochi, fulare, mănuși, cizme, tropăit, ghiozdane în spate, mi-am dat seama că erau verișorii și verișoarele mele de la Vulturul și de la Vaideei. Veniseră cu căruțele la ziua mea urmând ca a doua zi să plecăm cu toții spre Nufărul și de acolo spre Tulcea cu autobuzul, fiecare la liceul unde învățam. Când i-am văzut, mi s-a umplut sufletul de bucurie. Doamne, ce frumoși erau! Înalti, blonzi și îmbujorați la față: Stela, Florica, Nelu, Marușea, Michea. Iordan era cel mai mare verișor al nostru, care locuia în sat cu unchiul Dumitru și atunci a venit cu harmoșca după el să facă puțină atmosferă între verișorii mai mici. Surpriza a fost unchiul Lefter care a venit să-i aducă pe „țâncii” care cred că e ușor să pleci la drum prin zăpadă. „Eheii, ce știu ei? Iarna nu-i ca vara”, a spus unchiul sfătos.

În iarna de care povestesc, Dunărea era înghețată tun și au trecut cu căruțele la noi. Gerul le înroșise fața și tropăiau din picioare ca niște căluți ca să se încălzească. Mama i-a invitat în casă și după ce s-au scuturat de zăpadă, s-au dezbrăcat și imediat le-a dat un pahar cu vin la temperatura camerei să se încălzească.

Ne-am așezat la masă. Bine că încă nu plecaseră acasă toate mătușile, că era de muncă cu atâția tineri sănătoși și cu poftă de mâncare după aerul rece de afară. Și mama și mătușile nu știau cu ce să înceapă mai întâi: să pună la uscat ghetete ude, fularele, căciulile, hainele, să care mâncarea din cămară, pentru atâtea guri, că erau flămânzi zici că nu mânca-seră de-o săptămână.

Căminul cald, gerul de afară, zăpada, căruța cu verișorii și căluții tropăind pe Dunărea înghețată, unchiul Lefter cu grijă aducându-și nepoții și nepoatele la casa fratelui său, mătușile, emoțiile zilei, mă făceau să plutesc de fericită ce eram. Ce de oaspeți dragi!!!

După ce au mâncat, nea Iordan și-a luat harmoșca și atunci dă-i veselie. Am petrecut până târziu. Problema era că iarna se făceau în casă doar două focuri. În tindă și în camera mare mama a așternut pe jos țeale, pățuri, plăpumi și ne-am așezat unul lângă altul. Zbenguiala, chicotelile înfundate, ca să nu ne audă mama și unchiul, ne-au trimis în lumea somnului spre odihna binemeritată. Cred că a fost cea mai frumoasă noapte pentru mine și verișorii mei. În camera cealaltă unchiul și mama vorbeau despre mine, cum se descurcă cu taxele, animalele, că este destul de greu iarna, cu vitele, cu adăpatul, cu făcutul copcilor în Dunăre, când tata este plecat în baltă. „E greu, dar bine că suntem sănătoși!”, a spus mama.

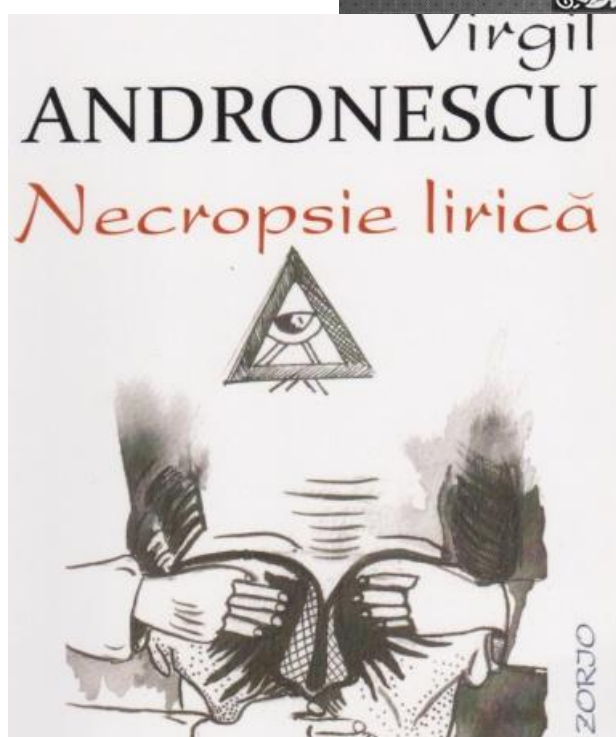
În dimineața următoare trăgeau de noi să ne trezim. Noroc cu nea Iordan care a început să cânte o geampara, care scula și morții! Dispoziția vine când veselie era la ea acasă. În casă era cald, mirosurile mâncării te îmbiau din toate părțile, și iar la masă.

Cu greu am început să ne pregătim bagajele să plecăm spre Nufărul și de acolo spre Tulcea cu autobuzul. Mama a avut grijă să facă fiecărui nepot sau nepoată un pachetel și l-a ajutat pe fiecare să-și pună fularul, căciula, care se uscaseră între timp puse cu grijă de mama pe sobă la uscat căci în

(continuare în pag. 23)

Valentin POPA

Un poet al jelaniei existențiale: Virgil Andronescu

Cu *Necropsie lirică* (Editura Zorio, 2017), Virgil Andronescu ajunge la al șaselea volum de poezie, după *Poezii* (2003), *Ultimele luni din viața umbrei mele* (2010), *Chipul tău blând coborât din icoane mă ține strâns sub pleoapă* (2011), *După Dumnezeu potopul* (2011), *Cronica potopului de după Dumnezeu* (2014). A mai publicat și un volum de proză *Foaie de observație – Jurnalul unei conștiințe* (2012), iar mai recent – un volumaș de aforisme, intitulat *Nuclee aforistice*.

Tonul general al poeziei lui Virgil Andronescu este cel de jelanie. Multă nefericire a acumulat acest poet de-a lungul vieții, dar, spre compensație, ea a rodit în substanță lirică. Nu se simte protejat de Dumnezeu, cu care nu reușește să ia legătura prin telefon. Mai mult, se crede părăsit de toți, chiar și de Cel de Sus. Umbra morții este mai tot timpul prezentă. Ca o iubită, ca o soție. La suferința care îl însoțește, poetul adaugă, prin reacții masochiste, și alte suferințe: „câinii fantasmelor mă hăituiesc / atunci când spre sufletul meu îi asmut / mușcătura lor doare al naibii de tare!” (p. 33) În poemul care împrumută titlul volumului („Necropsie lirică”) poetul se simte terminat sufletește, în urma unui contract („pentru a nu mă pierde întru totul / m-am lăsat pe mine însumi gaj”, probabil lui Dumnezeu, lăsându-și viu doar „hoitul”, adică tocmai cel destinat morții). Este interesantă din punct de vedere filozofic această soluție. Ființa care se neagă pe sine, renunță la sine, atașându-se total de Divinitate generează un fel de sinucidere spirituală, lăsând pe teritoriul vieții doar corpul: „am murit puțin câte puțin ca un zeu” (p. 40).

Mesajul conținut în titlul acestei cronici literare este cel mai clar exprimat în poemul cu un titlu ce promite o *ars poetica*: „de ce scriu?”, pe care îl vom cita în întregime. „doresc să spun ceea ce știu / că toți ne naștem și trăim / într-un sicriu / că toți trăim iubim murim / și după cum aș vrea ca să se știe / în cărți nu-i poezie! // vorbesc despre sicrie / așa cum am trăit / cu moartea în rărunchi / și-s mort de mult căci n-am trăit / m-agăț de viață prin tot ceea ce scriu. // nu uitați că scrisul / este viață trăită într-un sicriu!” (p. 47) În „Moartea îmbrăcată-n alb”, poetul se imaginează zăcând într-un cavou de unde emite un monolog adresat iubitei, în care îi reproșează faptul că a uitat de ziua în care el s-a născut (pp. 48-49). Tema morții este intens prezentată și în poemul „Viața mea canceroasă”, în care poetul își simte ispita poeziei sub forma unor „buboaie de vers” care-i apasă pieptul. Medicii însă l-au diagnosticat cu boala grea a „dragostei de

iubită”, ceea ce semnifică atașamentul puternic față de viață. „am gust de moarte-n gură / și dor de viață-n sânge” (p. 52).

Volumul *Necropsie lirică* beneficiază și de aportul artistului plastic Bianca Pârlog, care a asimilat temeinic lecția lirică a poetului, mesajele transmise de poemele adăpostite, propunând imagini grafice sugestive și adesea lămuritoare. Prefațată de un eseu semnificativ al criticului gălățean A. G. Secară și postfațată de scurte intervenții aparținând lui Zeno Halupa, Valeriu Ioan Găgiulescu, Mihai Vintilă, Dan Bistriceanu, Alexandru Halupa și Hugo Mărcineanu, placheta de care ne-am ocupat aici se dovedește a fi un produs editorial valoros.

(urmare din pag. 22)

nerăbdarea de a ne vedea, toate erau aruncate prin toate părțile. A fost cea mai frumoasă petrecere de ziua mea.

Am plecat cu două căruțe spre Nufăru. Ni se mai alăturaseră și alți copii din vecini, Luca și Mihai. Pentru că era atât de ger, unchiul ne dădea voie să ne dăm jos din căruță și acolo joacă, bulgăreală, râs, tropăit, bătut din palme și iar în căruță.

La Nufăru, unchiul Lefter a avut grijă să ne treacă Dunărea să fie sigur că ajungem teferi dincolo, de unde luam autobuzul către Tulcea spre gazdele noastre.

Și mă gândeam, cât de fericiți și protejați eram de părinții, unchi, mătușile și vecinii noștri. Atunci, demult, aveai pe cine să pui umărul la greu.

Și, chiar dacă eram săraci, încrederea și iubirea erau cea mai prețioasă avere pe care o aveam!

Radu BOTIȘ

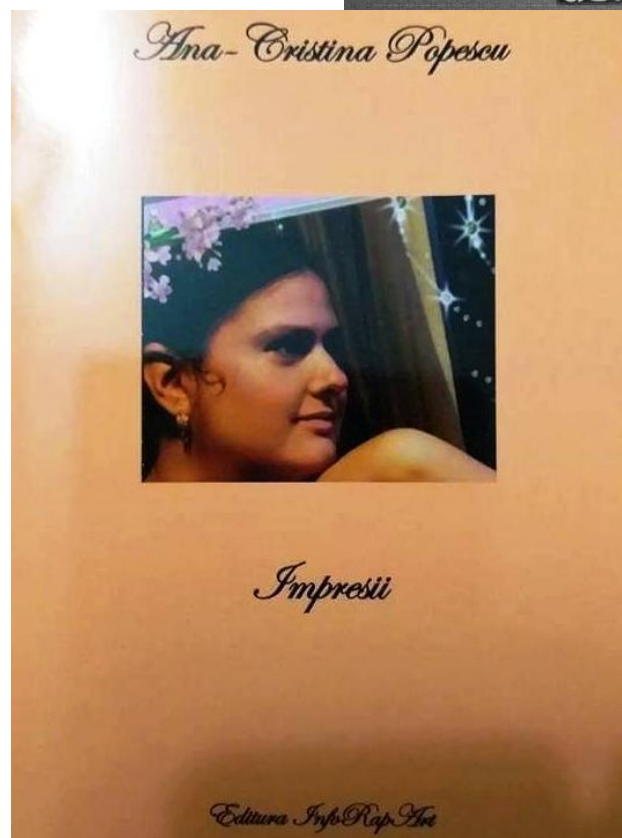
Bucuria lecturii

Începutul primăverii a bătut la ușa mea cu două volume ale scriitoarei Ana-Cristina Popescu. Cum am primit coletul cu cele două volume, am încercat să-mi organizez programul în așa fel, încât să-mi fac timp cât mai curând pentru lectură. Eu colaborez cu scriitoarea Ana-Cristina Popescu prin intermediul revistei „În bătaia penitei” și am avut plăcerea să lecturez și alte scrieri ale dumneaei, printre care un superb volum de teatru ce m-a surprins plăcut. La fel de plăcut surprins am fost și de volumele „Chipul din ceață” și „Impresii” apărute la Editura InfoRapArt, Galați, 2019.

Volumul „Chipul din ceață” este un roman ce are ca punct de plecare copilăria cu tot farmecul ei, cu prietenii, jocurile, întâmplările pline de haz, momentele unice de care nu poți să-ți amintești mai târziu decât cu mare drag. Deși punctul de plecare al romanului este copilăria cu toate misterele ei, mistere ce le poți descifra adevărata profunzime doar la vârsta inocenței și care își pun amprenta în devenirea ca om al copilului de ieri, acesta curge lin spre adolescență și tinerețe.

Firul narativ urmărește în evoluție două personaje, pe Carla Mihai și pe Marian Anca poreclit Cireașă. Carla Mihai se bucură de o copilărie frumoasă, fericită, de o adolescență luminoasă și de o tinerețe încununată de reușite profesionale, în timp ce Marian Anca este acel om ce crește învăluit în umbră, este acel chip din ceață spre care majoritatea refuză să privească, mai puțin Carla. Ea este singura care are curajul să înlăture vâlul de ceață spre a vedea strălucirea de pe obrazul ascuns. Ea este singura care la final reușește să risipească ceața ce acoperea chipul unui om ascunzându-l de ochii lumii în care trăiește prin puterea dragostei.

Nimic nu e mai puternic ca dragostea. „Și de aș avea darul proorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de aș avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. [...] Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmăiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată” (Corinteni 13, v.2, 4-8) Carla a ascultat de acel sentiment nobil, de acel sentiment unic născut în suflet, dragostea și a reușit să treacă peste barierele lumești fructificându-l, dându-i glas, întinzând o mână dintr-o lume rece

obișnuită să vadă lucrurile superficial, spre o lume caldă, liniștită, dar învăluită în cea-ță.

Cireașă, nume simbolic ce leagă personajul de elementele fundamentale ale vieții, fructul unui arbor, de lemn, de foc, de aer, de pământul în care arborul are rădăcini, de dragoste, fiindcă florile de cireș simbolizează căsătoria, frumusețea, înțelepciunea, se lovește în copilărie de ostilitatea unui profesor și este nevoit să-și întrerupă studiile în clasa a VII-a. Această întâmplare nefastă atrage asupra sa un stigmat. Deși personajul devine un autodidact, fiindcă iubea cartea, va fi mereu lăsat în umbră de ceilalți, marginalizat, adesea ironizat. Reușește să-și continue studiile mult mai târziu, după ce are propria afacere, fiind un bun tâmplar printr-un program numit „A doua șansă”.

Singura ce vede dincolo de aparențe este Carla. Ea nu ascultă doar de rațiune, ci și de focul ce s-a aprins în suflet. În copilărie niște întâmplări o fac pe Carla să fie surprinsă de înțelepciunea băiatului, de maturitatea de care dă dovadă în a trata lucrurile, maturitate ce nu o găsește la alți copii de vârsta lor. Începe să-l privească cu alți ochi, ba îl zărește ca fiind un băiat și mai târziu un tânăr foarte frumos.

Realizată profesional, Carla, nu reușește să împace latura sufletească, să-și întemeieze o familie, decât la maturitate, când lasă acea iubire pură, copilărească, ce nu poate să fie întinată de nimic murdar, să prindă glas. Prin căsătoria ei cu Cireașă reușește să alunge vâlul de ceață, să rupă giulgiul în care lumea l-a înveșmântat pe copilul de ieri și să împlinească și a doua latură, cea mai armonioasă, căminul, bucuria unei familii împlinite.

Romanul are un final fericit ceea ce era de așteptat, fiindcă copilăria cu toate enigmatul ei nu se poate

(continuare în pag. 25)

materializa mai târziu, dacă-i ascuți glasul tainic decât prin lumina unei primăveri eterne, paradisiace.

Volumul „Impresii” este un volum de publicistică ce a adunat în rândurile lui impresii ale scriitoarei Ana-Cristina Popescu materializate prin arta cuvântului în editoriale, cronică literară, evenimente, eseu și proză scurtă.

Materialele publicate în acest volum impresionează cititorii prin profunzimea mesajului.

Oricine ar citi cronică făcută de Ana-Cristina Popescu la volumul „De dragul tău” a scriitorului Iulian Patca intitulată „În căutarea adevăratei primăveri” sau evenimentul anunțat în volumul „Impresii” prin titlul „Pendulând între știință și impostură” ce a adus la Caransebeș pe scriitorul Radu Paraschivescu pentru a-și lansa două volume „Cartea râsului și a cercetării” și „Două mături stau de vorbă”, și-ar propune să intre și ei în posesia cărților frumos prezentate.

Editorialul „Tot țărânul român, săracul!” evidențiază atitudinea scriitoarei față de anumite aspecte de care se lovește omul în viață atunci când unele interese sunt mai presus de omenie, de moralitate și firesc, de corectitudine, în timp ce editorialul „Și tăcerea vorbește” prezintă unele aspecte sociale de care ne putem izbi la tot pasul printr-o întâmplare trăită într-o călătorie cu trenul.

O să fac pe scurt și o trecere prin materialele din acest volum care mi-au captat atenția într-un mod mai aparte prin temele abordate. „Oare unde este talantul meu?” înfățișează drumul omului în viață, a omului copleșit de tot felul de griji și care refuză să se odihnească o clipă, să privească atent în sufletul lui și să găsească acel dar unic, acel talant pe care să-l fructifice. „Fiul

risipitor” prezintă omul ce orbit adesea de cele materiale se depărtează de adevăratul sens al vieții, de adevărata frumusețe a vieții, îi surprinde pe acei părinți ce pleacă din țară lăsându-și copiii singuri. „Ca o adiere de vânt” arată cât de fragilă e viața omului. Cu toate că viața este fragilă omul încearcă mereu să atingă vârful muntelui, ca să fie fericit, se simte dator să lupte pentru a se bucura de dulceața grăunțului. „Ca o adiere de vânt trece viața omului. Întâi e ca o vijelie, se înalță, crește, se aprinde, dărâmă stânci în jur, dar când ajunge să vadă templul fagurelui său plin cu aurul roadelor, se așază, simte că e cuprins de liniște, de mulțumire.” spune scriitoarea. „În pânțele chitului” aduce cu sine istoria lui Iona și arată că omul prin anumite vicii poate ajunge să trăiască în întuneric ca într-o burtă mare de pește de unde nu poate evada spre a ajunge la lumină, dacă nu scapă de păcatul ce l-a înălțuit. „Capra vecinului” vorbește despre ochii întunecați ai lumii, acei ochi ce s-ar bucura de grăsimea caprei din vecini. „De ce au zburat păsările?” abordează tema trecerii timpului. Adesea omul lasă timpul să treacă pe lângă el degeaba și mai târziu se întreabă de ce au zburat păsările. „În pași de dans” surprinde viața omului ca fiind un dans ce începe lin, curge și se sfârșește odată cu ultimul acord muzical, în timp ce „Și totul e un joc” pune pe tapet viața ca pe un joc. „Fericirea nu depinde de ce ai, ci de atitudinea pe care o ai” îndeamnă omul să se bucure în orice moment de tot ceea ce este în jurul său. „I-am găsit mereu șurubul” subliniază faptul că omul poate găsi rezolvare la orice problemă, trebuie doar să-și dorească acest lucru.

Volumul „Impresii” chiar impresionează prin materialele încărcate de semnificații.

Prin cele două volume ale scriitoarei Ana-Cristina Popescu, „Chipul din ceață” și „Impresii”, publicate la începutul anului 2019, pot spune că am redescoperit acea bucurie a lecturii adusă în suflet de frumusețea chipului copilăriei, a dragostei adevărate, de imaginea vieții văzută de la forma de joc, la pași de dans; de la fuga păsărilor, la fericirea ce o aduce cu sine fiecare clipă ce ne atinge existența.

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Ioan Romeo ROȘIANU

Ana Ardeleanu și forța imaginii-n versul confesiune

Cu adevărat sub control ține Ana Ardeleanu poezia pe care o scrie, poemele-s egale cu ele însele, versurile sunt echilibrate și luminate frumos de-o anumită forță interioară, una ce dă greutate gândului în jurul căruia sunt crescute cu mîgală.

Se simte-n scriitura ei un îndelung exercițiu tematic și estetic, iar misterul ce pare-a învîlui cuvîntul capătă scilpiri spectaculoase, în prospețimea acestora simțind adesea intervenția cerebrală în text, act temerar după cel inspirativ.

Ana Ardeleanu face asta deoarece iubește să își șlefuiască cu aplecare de bijutier textele, să obțină cât mai mult dintr-o imagine, nu dintr-o nesigură sau puținătate lingvistică.

Versurile capătă echilibru și armonie atunci, iar elementele naturii devin firesc o temă predilectă, totul trădînd o maturitate artistică, pentru că numai în astfel de momente autorul poate trece pragul de la consemnarea unei simple stări emoționale la nivelul superior de comunicare cu semenii, la introspecție și profunzime.

Poetei îi reușește din plin acest demers în volumul „Eu și celălalt Eu”, totul prevestind cititorului zbuciumul interior, revolta, căutarea, strigătul de disperare.

Este starea ei de grație, una-n care măiestrit reușește să facă din lector un complice al trăirilor ei, multe din acestea ridicate de la simplă emoție la stare universală, fapt ce-i îngăduie instalarea liniștii mult dorite.

Anumite repetitivități nu vin din puținătatea limbajului, ci numai din dorința accentuării, a sublinierii, a evidențierii.

La început am crezut și gândit că volumul acesta este unul al confesiunii, nota filosofică vorbind mult de-o anume dimensiune a vremii de bilanț, de sfârșit.

Suna ciudat ca mesaj testamentar, însă poeta s-a regrupat inspirat în poeme ce poartă o anumită amprentă hedonistă, dorința de șlefuire fiind evidentă, ca și cea de bine absolut, de împlinire.

Tocmai dintr-o astfel de încercătură și căutare ajunge să vorbească aproape adolescentin și pătimaș despre iubire, iar din această glisare spre interior se naște un rafinat joc al emoției, cuvinte altfel simple adeseori ajungînd să capete forță și greutate-n vers, iar în întregul lui poemul să aibă un mesaj aparte.

Nu e ușor să scrii despre ce simți pentru că din această adevărată dezbrăcare-n public sufletul e pus pe tava cititorului, numai la îndemîna acestuia fiind atunci posibilitatea de a-l mîngăia sau răni.

Cred că Anei Ardeleanu îi place acest mers pe sîrmă, fiind singura și sigura ei cale către o reală împlinire-n poem.

Așa extrage meticolos esențe și nuanțe, iar din această tensiune interioară cultivă lejer o poezie de concentrare, una pusă sub semnul inevitabilei (s)curgeri spre nicăieri și niciunde, obținînd o adevărată stare de

grație, de profunzime în locul des întâlnitului efect de moment.

Ea îmbină fericit trăirile cotidiene - altfel fade - cu metafizică, nefiind puține locurile în care meditația dă tonul și totul: „Cu un poem bun/Poți obține orice/Libertatea, viața, ura, invidia./Mai puțin fericirea,/în tribunalul căreia te judeci/Pe veci, cu imaginea ta din oghindă” (Cu un poem bun).

Ana Ardeleanu conturează-n acest volum o voce preponderent criptică, devine fotograf de tresăriri interioare, contribuind și ea astfel la o anume contrabalansare a mesajelor din versurile clasice, unde totul cade pe ritmare și rimă, pe cantabilitate.

Pe această schemă a așezării într-un spațiu personal a poeziei sale, poeta cutreieră fantome ale trecutului, lângă cele proprii adăugînd realități atât de vii încât par petrecute chiar în timpul actului lecturii, fapt ce ne îngăduie o răstălmăcire poetică de ținută făcută numai din dorința nemuririi acestora, tocmai prin surprinderea unor adevărate drame literare și existențiale.

Ioan Romeo ROȘIANU

Nina Lavric și poezia ca act confesiv

În volumul de debut cu care-și face intrarea în lumea bună a literaturii, poeta Nina Lavric face din confesiune un adevărat act sau instrument artistic, iar cuvîntul are nemijlocit darul menit să împletească viziuni și emoții noi cititorului.

„Căutai iubirea” este locul în care basarabeanca stabilită în Geneva experimentează din plin poezia dorului de casă, toate elementele identitare căpătînd astfel dimensiuni universale.

În paralel, dramatismul confesiunii lirice este nutrit prin acutizarea sentimentului de înstrăinare, de

(continuare în pag. 27)

o anumită retrăire a copilăriei și a farmecului acesteia amprentând substanța unor poeme clar capabile să facă din lector un complice la actul confesiunii cu care a fost investită hârtia.

E modul în care poeta se întreabă cum poate să-și învină starea de (în)depărtare și de însingurare, emoții și trăiri elegant descărcate-n poem, în versuri îndestulate de simțire.

O face inspirat și frumos, pentru că atunci încarcă de sensuri cuvântul în poem, la fel și atunci când vorbește despre sine-n acest mai larg context al confesiunii, Nina Lavric se definește clar prin relația sa deosebită cu virtualitățile cuvântului. Trece ușor de la vorbire la tăcere, își acceptă și chiar își asumă starea revelatory, una izvorâtă tocmai din aceste dureri existențiale.

Paradoxal, tocmai pentru a le ascunde cumva, îmbracă haina simplității, vorbirea ei devine direct, confesivă, unul dintre artificiile folosite fiind tocmai invocarea trecutului, vremea și nostalgia copilăriei devenind punte între puritatea de altădată și cerebralizarea de acum: „Căutai iubirea mare/Într-o lună, într-un soare,/O doream alături,/Ea din cale-mi se ferea” (Căutai iubirea...), sau: „Din leagăn sărut dimineața,/Prin raze ghicească-mi ea fața,/Izvorul din cer de lumină/E soarele viu pentru mine” (Ador dimineața), sau: „Râdea seninul cu rouă/Într-un târziu zăpăcit,/Clipa despică în două/Un orizont răvășit.” (Râdea seninul).

Frapează ușurința cu care Nina Lavric navighează printre sensuri și nuanțe, captivează prin faptul că poate să traverseze ușor acest labirint existențial cu naturalețea unui copil căruia nu i s-a stins limpezimea-n priviri.

Condusă evident de lumina iubirii și a bunătății ce derivă din ea, poeta-și îmbracă scriitura cu o căldură ascunsă în semne, din acest întreg înfiripându-se revelația totului, a destinului.

Există și persistă relația strânsă cu divinitatea, Dumnezeu fiind de departe celui căruia l se simte îndatorată.

Nu e habotnicie, e o recunoaștere din care se nasc versuri investite cu imagini de-o spectaculoasă prospețime, din această respirație a simțirii venind un plus de clarificare.

Și asta ca rezultat imediat al unei căutări ce oscilează-ntre extremele judecății minții și rațiunea inimii, totul sub tutela căldută a mărturisirii și ancorarea-n real, printr-o anume logică a trăirii autentice.

Tocmai din această pasiune și ardere se definește scriitura ei, un semn că există potențial, o garanție că ziua de mâine va încununa cu adevărat acest destin poetic.

Desene de Constanța Abălașei-Donosă

Titi DAMIAN

Modernitatea și actualitatea lui DAMIAN STĂNOIU

Proza lui **Damian STĂNOIU** reprezintă creația unui scriitor de primă mărime, ilustrând o realitate artistică demnă de luat în seamă în perioada dintre cele două războaie mondiale. Publică într-un moment când Mihail Sadoveanu, Camil Petrescu, Cezar Petrescu, Liviu Rebreanu, G. Călinescu, Mircea Eliade își dădeau toată măsura forței lor creatoare, integrându-se, prin talent, acestei generații de prozatori de excepție, ale căror creații au situat romanul românesc la nivelul celui european. Primul său volum, „Călugări și ispite” (1928) a constituit o plăcută surpriză, scriitorul aflându-se constant în atenția criticii de specialitate, beneficiind de aprecieri din partea unor nume de prestigiu: G. Călinescu, Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Eugen Lovinescu, Mihail Sebastian, Al. A. Philippide, Octav Șuluțiu, Perpessicius, iar după al Doilea Război i-au consacrat studii consistente Al. Piru, Dumitru Micu, Ovid S. Crohmălniceanu, Ion Negoitescu, dar mai ales Ion Nistor, a cărui osârdie de a-l menține în actualitate în perioada anilor '70, trebuie evidențiată. A cucerit un loc în literatura noastră mai ales prin cărțile care statornicesc moravuri, situații și chipuri caracteristice lumii împrejmuite de zidurile mănăstirilor, căci nimeni nu a zugrăvit mediul mănăstiresc atât de complet ca Damian Stănoiu, integrându-se astfel lungului șir de scriitori, precum Ion Creangă, Calistrat Hogaș, D.D. Pătrășcanu, Mihail Sadoveanu, Alexandru Sahia, Tudor Arghezi, Vasile Voiculescu care au surprins acest mediu greu accesibil marelui public. Personalitatea lui literară o găsim concentrată cu precădere în creațiile inspirate din lumea monahală, relevându-se ca un cunoscător din interior al acestui mediu nu încă suficient cercetat.

Ne propunem să dovedim că opera sa de inspirație monahală, privită astăzi cu un ochi proaspăt și fără prejudecăți, nu și-a pierdut din valoare, deși patina timpului ar fi putut s-o deterioreze, din contră, atât sub raport tematic, cât și stilistic, ea trăiește în modernitate, adică într-o perpetuă actualitate.

Nuvela „**O anchetă**” debutează cu prezentarea starețului, arhimandritul Glicherie, aflat în exercițiul funcțiunii, adică în inspecția de dimineață, „*dând o raită pe la grajd, pe la lăptărie, unde îl ceartă pe monahul Pafnutie pentru o oală nespălată*”, pe la pescărie, unde pune ceva la cale cu monahul Gherasim. Ajuns la stăreție, „*îngăduie cu plăcere ca două raze ale soarelui ce străbăteau pe marginea perdelei de rețea să-i mângâie fața*”. Obosit, în fotoliu, preacuvioșia sa cugetă la vreun verset din Eccliazist sau „*face planuri de gospodărie*”. Între timp, ațipise, dar este anunțat de către fratele Gheorghe că au sosit părintele defensor, părintele protopop și „*încă un domn*”, de venirea cărora fusese înștiințat, căci la mitropolie ajunseseră două anonime care denunțau lăcomia starețului. Arhimandritul Glicherie, „*înalt, gros, cu mâini pline și fire roșii în obraji, cu ceva reumatism la picioare și cu ceva ani spre bătrânețe*” își netezi în oglindă părul alb și barba, îmbracă rasa de mohair, își pune crucea de gât, apoi potcapul și ochelarii, luă din mâna fratelui Gheorghe bastonul cu mâner, se îndreptă spre camera de oaspeți. Știa despre venirea anchetei și despre scopul ei, așa că dăduse comandă „*de cuvenitele pregătiri de la bucătărie*.” Știind

Știind că ancheta se face, de obicei, de către protopop și de către defensor, îl neliniștește prezența celei de-a treia persoane, despre care știa prea puțin, doar că este „*expert în ale cifrelor*.” Cele două scrisori anonime îl învinuiau grav pe Glicherie care „*nu s-a înfricoșat*” când de sus s-a comunicat „*orânduirea*” unei anchete severe: „*Vezi să fii în regulă, căci avem ordine strașnice al dracului...și acesta n-a mai fost pe la anchete, nu știe cum merge socoteala*.” „*Dar n-am făcut nicio crimă!*” „*N-ai nicio teamă...tot bine are să iasă! Să-mi faci rost de un miel, știi, colea, mai dolofan...*” Dialogul acesta dintre stareț și defensor este deja edificator, anticipând deja felul în care va decurge ancheta. Starețul, „*adânc cunoscător al pământului și al bietului suflet omenesc*”, nu se prea preocupă de situația arătată în jalbă.

Așteptând masa de prânz, orășenii ieșiră pe covorul verde din fața mănăstirii, unde, „*ca la o sută de oi pășteau iarba fragedă și chemau mielușelele; pe lângă turmă, câțiva câini ciobănești se jucau și ei, iar ceva mai departe, un cioban bătrân, răsturnat într-o rână, cânta din caval*.” Celorlalți doi membri ai comisiei de anchetă, deprinși cu asemenea lucruri, privește natura le-a mai ațâțat pofta de mâncare, iar „*ursuzul*” domn contabil Zamfirescu „*era vesel ca un copil care vede pentru prima oară fluturi*.” Chemați la masă, protopopul, defensorul și domnul Zamfirescu simțiră „*un fel de gâdilătură în stomac*.”

Pentru orice eventualitate, starețul face o repetiție generală cu toți supușii. Cheamă pe econom, pe eclesiarh, pe cămăraș, pe chelar și pe casier și-i învață ce să spună în caz de anchetă. Pe Nefcratie, casierul, îl trimite pentru trei zile la vie cu chei cu tot; Dionisie potrivește lucrurile ca să nu se priceapă nimic, dar Macarie, cămărașul, admite și el să mintă. Marele eclesiarh, protosinghelul Dionisie, îl informează pe loc ce s-a adunat de la credincioși de Ziua Sfintei Marii și de ziua sfintei Cruci: unsprezece kintale de grâu, zece banițe de mei, o sută trâmbe de pânză, 120 prosoape și 3600 de lei bani gheață. Venind la rând, economul, acesta îl înștiințează: „*Nu aveți, sfinția-voastră nici cea mai mică teamă de cercetări, c-au mai venit pe-aici anchete de-astea, chelarul și bucătarul să trăiască!*” Starețul se interesează apoi „*cum stăm cu vitele, cu porceii*.” Vine la rând părintele Gherasim, cel cu pescăria, care știe ce să răspundă anchetei: „*Se prinde numai pește de-acela mic, crapul se dă la fund ca porcul în nămol, iar toată iarna nici un picior de rac nu se vede*.” În legătură cu lăna, și părintele Macarie are lecția învățată, dar „*dacă mă pune să jur pe cruce, atunci n-am încotro, neică, trebuie să spun ce știu, că sunt om bătrân, neică...*” Cel din urmă intră monahul Ru-vin, chelarul, „*un bătrân mic de stat și cam adus de șale. Are barbă roșie-cărunță și rară, iar ochii mici, cu lumini verzui, privesc cam pieziș. Vorbește smerit, în vârful limbii și nu se supără niciodată. Călugării au pică pe el, fiindcă e viclean și pizmăreț*.” Acesta îl informează pe stareț: „*Cu vinul stăm cât se poate de prost: la o zăcătoare*

(continuare în pag. 29)

au plesnit două cercuri, un butoi cu bordo s-a ciurărit, iar scăzământul de la prîtoc a fost de aproape 200 de vedre. Au mai furat și chiriașii care l-au adus de la deal, mult s-a dat la obște, nu mai vorbesc de musafiri...La fel și cu rachiul, să mai fie acolo vreo 20 de vedre.”

La arhondaric, începe treaba de la răsăritul soarelui. Bucătăria fuse dată în grija protosinghelului Iustin, despre care se spune că „întrece chiar și pe bucătarii cei mai vestiți din București.” Ajutat de lelea Maria, spălătoareasa, și de fratele Ilie paracliserul, pregătește bucate de raci, pește și miel, „care să te facă să uiți de pricina pentru care ai venit în anchetă.” Sus, arhondarul pregătește odăile cele mai bune. Așezase masa pe terasă, cu farfurii de faianță, servicii de argint, pahare de cristal, fețe de masă, „toate parcă neatinse de mână de om.” În mijlocul mesei o vază cu flori de câmp și de pădure, între două carafe: una cu vin vechi portocaliu, alta cu vin nou, de culoarea vișinei. De pe trapeză, o priveliște rară: „În stînga, un colț de lac cu o fâșie de trestie verde și cu trestii aplecate printre plute falnice, cu frunzele veșnic tremurînde. În față o alee de tei îmbobociți și salcâmi, a căror puzderie de flori răspândeau o mireasmă îmbietoare.” Oficialii, prididiți de foame, se opriseră o clipă între coloanele de piatră și „sorbiră aerul proaspăt și mirosul florilor de salcâm.”

Începe festinul: spumă de drojdie „din cale-afară de tare”, iar ciorba de somn acrită cu vestitul borș călugăresc „întrecea orice închipuire.” Stârni exclamații admirației: „Splendid!” glăsuie protopopul; „Extraordinar!” întări defensorul; Domnul Zamfirescu, luând parte pentru prima dată la o anchetă, „își goli paharul în rate și în tăcere.” Urmează tava cu friptură de miel care ajută la golirea a vreo 5-6 sticle de vin vechi. De-abia acum părintele protopop destăinuiește părintelui stareț pricina pentru care au fost trimiși, exprimându-și nădejdea că „anonimele sunt niște născociri fără teme.” După masă, fiecăruia îi este orânduită câte o cameră pentru odihnă. Urcând, pe trepte, protopopul sugăra starețului: „Vezi de-mi fă rost de vreo două kg de unt topit. Știi că nevastă-mea nu prea se bate cu untura.” „Nici nu mai era nevoie să-mi mai spui”, îl încredință starețul. Domnul Zamfirescu se frământă mult în pat, neputând să adoarmă. Leșind pe terasă, găsi pe protopop și pe defensor ciocnind cele din urmă pahare din sticlele rămase în găleată. Plecară cu toții spre stăreție, „hotărâți” să înceapă cercetările, dar afară îi întâmpină o priveliște de basm: „Soarele coborâse spre asfințit privind mănăstirea și apa ca un ochi al lui Dumnezeu, lăsând umbra teilor și a salcâmlor să se împreune cu cea a castanilor. Pe fața lacului se întindeau umbrele plutelor de pe mal. Pescăruși albi și dibaci zburau deasupra apei. O barcă împinsă de doi lopătari taie lacul în două falduri din lăpeți.”

Protopopul și defensorul, obișnuiți cu astfel de „anchete”, propuseră să facă o plimbare pe lac, dar Zamfirescu motivează că are a doua zi lucrări importante, la serviciu. Cei doi îl înduplecară ușor, propunându-i să înceapă ancheta împreună dis-de-dimineată. Starețul le și aranjă pe loc o plimbare cu luntrea. Zamfirescu este atât de fermecat de frumusețea peisajului, că nu mai avea timp să asculte snoavele lor, ci numai să privească și să se minuneze de aceste locuri încântătoare. La întoarcere, cu fața spre mă năstire, părea că „sfântul locaș este un castel

din basme.” Oprind la mal, defensorul rosti aluziv: „Îmi cântă gâtul, tată protopoape!” „Mie îmi cântă de când am intrat pe poarta mănăstirii”, îi răspunse protopopul, ziceri căroră domnul Zamfirescu „nu prea le pricepe înțelesul tainic.”

Masa de seară fu rânduie în sufrageria stăreției. Toți se dezbrăcară lejer, chiar și starețul. Se gătiră bunătați din tot ce putea fi mai dorit de către oamenii sătui de carne: spumă de drojdie, să facă poftă, apoi saramură de plătică și oblet, rasol de raci, ciulama de lin, crap umplut cu nuci, șalău și somn prăjit, încât oaspeții, de bucurie, „îngăduiră paharelor de vin să facă mai des drumul de la mână până la gură.” Arhimandritul Glicherie, bun cunoscător într-ale oaspeților mai năzuroși, avu inspirația să dea morocănosului Zamfirescu vin dulce „înșelător la gust și ușor la băut”, până ce acesta goli singur o sticlă și jumătate. După ce fură aduse sarailile și minciunile, protopopul, starețul și defensorul începură să cânte, mai întâi axionul, apoi fiecare pe glasul lui. Tocmai atunci apără ierodiaconul Daniil, meșter cântăreț din caval, „un călugăr tânăr, să fi avut vreo douăzeci și șase de ani, cu părul bălai și cu ochii albaștri” care cântă la început o doină lungă și jalnică, apoi o sârbă bătrânească, iar oaspeții, ațâțați de însuflețirea cavalului, se puseră pe joc. În zadar îmbiau ei pe Zamfirescu, căci acesta, „se încăpățâna să stea cu burta pe dușumea și să miște numai din picior.” Starețul pretinse că se duce la slujba utreniei, iar părintele protopop și cu defensorul o luă de la capăt.

A doua zi, tocă de liturghie, tocă de Evanghelie, tocă de axion, dar oaspeții încă nu se sculară. Temându-se că vor mai sta o noapte, starețul puse pe fratele Gheorghe să facă zgomot pe sală. Îl găsi pe defensor dedesubtul canapelei, protopopului îi mai răsărise și un cucui în frunte, iar Zamfirescu era legat la cap cu un șervet și cu felii de cartofi. „Dă-o dracului, o făcurăm prea lată!” „se revoltă” defensorul, dar starețul îi „încurajă”: „Să fiți sănătoși, s-o mai faceți și altădată!”, mulțumit că n-a rostit „diseară.” Îi invită la o cafea cu lapte, puțină șuncă, ceva murături în oțet. Zamfirescu socoti în sinea lui că nu mai este vrednic să ia parte la anchetă, iar defensorul, în biroul starețului, bandajat cu rachi de drojdie la cui, începu citirea jalbei anonime. În jalbă scria: „Starețul e un tiran de la care călugării nu au auzit niciodată un cuvânt de zidire sau o vorbă de mângâiere, ci numai ocări și batjocuri pe socoteala lor; că împreună cu casierul, cu economul și eclesiarhul trăiesc împărătește, iar la obște numai pâine de făină necernută, rece și uscată, zeamă lungă de fasole și ciorbă de ștevie; că se prind zilnic mii de raci, dar călugării nu-i gustă nici în dulce, nici în post; că se prinde mult pește mare, dar călugărilor li se dă ghigoț ca lăcusta și ca greierul; că are mănăstirea sute de oi, dar călugărilor nu li se dă brânză decât ca doctorie; că umblă părinții cu anteriele zdrențuite și cu picioarele goale; că mor călugării fără doftori, iar bolnița este pustie; că din zece părinți răposați, cel puțin șapte sunt găsiți prin chilii, după ce au intrat în putrezi-ciune...” În final, protopopul conchide: „Las-o dracului, nenișorule, nu ne mai împuia capul cu atâtea

(continuare în pag. 30)

minciuni! Nu vezi că ne insultă și pe noi?" În încheiere, anonima sugera: „Să nu mai trimiteți defensori și proto-popi, ci să faceți bunătate să vă coborâți din înaltul scaun în care Dumnezeu v-a ridicat și poftiți în persoană la fața locului și să vedeți ce ochii nu v-au văzut și să auziți ce urechile nu v-au auzit.” Începură să scrie în două exemplare convenitul proces-verbal, în care se specifică: „La obște se dă pește de toate mărimile, mâncări gătite cu untdelemn grecesc, pilaf de rață, lapte cu orez, macaroane cu unt și brânză, cosac adus anume de la Galați, patru felii de brânză pe săptămână, lapte bătut, vin de două ori pe săptămână, - cu măsura lui Cuza; iar în postul Paștelui, se dă, pe lângă fasole și cartofi, rasol de raci cu usturoi tahân, halva și măslina tot de la Galați; lâna se împarte toată la călugări, dar aceștia o dau pe băutură; că bolnavii sunt bine îngrijiți, iar farmacia mănăstirii este îmbelșugată cu toate medica-mente, ce se pot lua fără rețetă de la doctor. Că registrele de contabilitate găsesc la zi și casa este în bună rânduială.” În final, lăudă pe părintele stareț, evidențiind însușirile sale „de păstor cinstit și cu inima largă.” Toate acuzațiile au fost considerate „calomnii ordinare” și comisia de anchetă propune clasarea acestei chestiuni. Semnă apoi membrii consiliului spiritual „ca de obicei, fără să cârtească și fără să ceară vreo lămurire.”

Protopopul ține o muștrulială grozavă călugărilor adunați, „să nu mai îndrăznească altădată scrisori neiscălitate și să-i pună pe drumuri fără motiv.” Când Zamfirescu dădu cu ochii de cei 40-50 de călugări, crezu că are în față „o ceată de anahoreți din cele dintâi veacuri ale monahismului: bărbi crescute în neregulă, fețe supte, fără pic de sânge, camilăfci sfâșiate, picioare goale în bocanci vechi sau în sandale de lemn, ori pline de petice.” Călugării, care nu știau despre ce-i vorba, nedumeriți, își făcură cruce și se risipiră îngândurați și triști pe la chilii. Au fost anunțați că vor fi pedepsiți cu „oprirea tainului de vin și brânză timp de o lună.” La stăreție se pregătea „mizilicul” de plecare: lin prăjit, brânzoaice calde, vin roșu ca rubinul. Pe domnul Zamfirescu nu-l mai scotea nimeni din lapte acru. Trăsura mănăstirii era mare, însă trebuia să încapă în ea și unele „complimente” dăruite de stareț oficialilor, adică: „Trei legături pline cu raci, un borcan cu unt topit și un borcan cu unt proaspăt, trei sticle cu spumă de drojdie, trei pachete cu brânză, câte o damigeană cu vin, câte un coș cu miel tăiat, înfășurat în foi de lipan, trei pachete cu pește proaspăt, iar o damigeană o așeză vizitiul pe capră.” Plecarea se face cu „numeroase străngeri de mână.”

În trăsura, după ce s-au depărtat, domnul Zamfirescu își întrebă tulburat tovarășii: „Mă rog, toate anechetele, le faceți în felul acesta?” Îi răspunseră cu „un hohot de râs acoperit de lătratul câinilor din capul satului în care intrau.”

Nuvela este accentuat satirică, o satiră dublată de amărăciune și de revoltă. După cum Perpessicius observă: „Ancheta tradițională pe care o face protopopul, cu tradiționala masă popească, în care viclenia lui Glicherie le adoarme vigilența, inimitabilul tablou al repetiției și instrucției cu subordonații, cheful și beția zugrăvesc în culori de un deosebit pitoresc și fără violențe comice atmosfera și moravurile vieții călugărești.”

Veronica BUMBU
(R. Moldova)

LA PATUL SUFERINȚEI

Lui GRIGORE VIERU

Doamne, EL se zbuciuma
Să-mi Unească Țara mea,
Și să-mi plângă mama, dorul,
Casa dragă și izvorul,

Copilașii să mi-i crească,
Să-i învețe să citească...
Și asteaptă, poate vine
Somnul dulce să le-aline.

E durere mare-n Țară,
Veste grea, neagră, amară,
Marele Poet se zbate
Între viață și-ntre moarte,

Timpul parcă s-a oprit,
Nu-i apus, nici răsărit,
Curge trist din dor cerescu-i
Lacrima lui Eminescu.

Plânge Prutul, codrul plânge,
Vatra, doina dor răsfărge,
Plâng izvoarele-n prundiș,
Albinuța-n urdiniș...

“Doamne, rog, nu ni-L lua,
Doar prin El e Slova Ta,
Doamne, apără-L de rău,
Doar prin El e Harul Tău,

Nu ne părăsi, Părinte
De colinzi cu daruri sfinte,
Că ne încrispăm ca piatra
Și ne seacă Doina, Vatra...”

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Ioan Romeo ROȘIANU

Despre educație greșită și imbecilizare la români

Ceea ce li se predă copiilor noștri la școală, ceea ce învață ei în tinda Bisericii, din mass-media sau din societate nu face decât să îi pregătească să fie infractori.

Când pictorul și gravorul spaniol Francisco de Goya spunea că „Somnul rațiunii naște monștrii”, la cumpăna dintre secolele al XVIII-lea și al XIX-lea afirmația a trecut ca și neobservată.

Consecvent propriilor principii, credințe și valori a împlinit celebra suită de gravuri din ciclul „Los Caprichos” (Capriciile), realizate între anii 1797 - 1799.

Acestea prezintă imagini fantasmagorice care apar când rațiunea doarme, iar voința omului este dominată de prostie, mârșăvie, durere sau poftă.

Între anii 1810 - 1815 el a creat un al doilea ciclu, „Los desastres de la Guerra” (Dezastrele războiului), variațiuni pe aceeași temă dacă vreți, în centrul temei fiind imaginile cumplite din războiul cu Napoleon și de la strivirea sângeroasă a revoltei din Madrid. Ei bine, trebuie subliniat expres faptul că această viziune artistică a lui Goya nu i-a fost ca un fir roșu în existență, până pe la vârsta de 50 de ani Goya fiind un creator tradiționalist, ca și mulți alții.

Logic sau nu, câtă vreme s-a încadrat în anumite căprării, curente sau viziuni, nimeni nu l-a contestat, însă cum minunea nu ține decât trei zile, imediat ce artistul a surzit, toți cei care-i fuseseră apropiați și parteneri, în cel mai pur și mârșav stil i-au întors spatele.

Liniaștea din urechi i-a facilitat explorarea dizarmoniei din străfundurile minții omenești, așa cum și pe germanul Beethoven, contemporan cu spaniolul, surzenia l-a inspirat în compunerea celebrei Simfonii a IX-a, poate opera de căpătâi a marelui muzician. Inspirat de această expresie care a făcut înconjurul lumii, Octavian Paler, comenta și adăuga: „Goya spunea că somnul rațiunii naște monștri. Da, e adevărat, probabil! Dar și somnul dragostei naște monștri. Și somnul încrederii în ceilalți.”

Cadrul și contextul discuției

Ca și cei doi mari artiști și înaintași sunt în pragul împlinirii vârstei de 50 de ani, iar semnele unei posibile surzenii nu au apărut încă.

Ca să fiu hâtru cu adevărat spun că... mai este vreme! Totuși, dincolo de glumă, deși nu am fost prea „tradiționalist” nici până acum, deși m-am luat de piept cu toate subiectele grele ale zilei și am mers până-n pânzele albe – ajungând pe drumuri și reparându-mi onoarea abia la CEDO – subiectul educației la români nu l-am prea abordat, din respect pentru marii mei dascăli care m-au format ca om și ca profesionist.

Ei bine, într-o societate în care tiparele existențiale sunt date de emisiunile de can-can, în care pițipoance silico-nate smintesc de cap adolescențele pline de hormoni și scăpate din mâna părinților, sufletul nu mai este monedă de schimb, iar vremurile sunt vădit improprie visului și poeziei.

Acum contează vila cât mai mare, mașina cât mai luxoașă, posibilitatea de a frecventa cluburile de fițe, excursiile în zone exotice...

Și cum puțini sunt cei care își pot permite asta, copilele noastre încep să viseze nu la un Făt Frumos care vine să o ia pe un cal alb, ci la vreun boșorog îmbuibat care să îi ofere și ei ce a văzut că au altele.

Astfel s-a ajuns la situația în care trupul copilelor devine argument forte, îl pun la bătaie, iar faptul că există posibilitatea să fie repede înlocuite de altele cu un fizic mai frumos, adică să fie bătute cu aceleași argumente nu mai contează, momentul trăit cât mai intens fiind cel care pare a prima.

Astăzi nu se mai ascultă muzică clasică decât în cadru restrâns, aproape în conspirativitate, în intimitate.

Străzile, restaurantele, tot spațiul public este invadat de manele sau muzică de petrecere, informații muzicale ușor de ingurgitat și de rumegat de oricine.

Și, paradoxal, mai nimeni nu semnalează pericolul îndobitocirii, al imbecilizării constante!

A citi o carte acum, a scrie, a compune, a picta, adică a avea preocupări unice, individualizate, în care centrul de greutate cade nu pe material, ci pe suflet, nu numai că te scoate din grupul de influență, dar și te expune unui adevărat „oprobriu public”, să zicem.

Așa se face că mai toți copiii sau adolescenții care urmează cursuri de pictură, muzică, etc sunt/par a fi interiorizați, respinși de largul grup, pe care nu-l mai pot onora cu prezența, datorită programului aparte, a preocupărilor aparte.

Știu pe proprie piele ce înseamnă marginalizarea din cauza faptului că am fost deosebit, din acest punct de vedere!

De aici și până la formarea de complexe și la însingurare, ca mod de apărare de urât și răutate social, mai este doar un singur pas.

Extrem de ușor de făcut!

Pregătirea pentru a deveni infractor începe la grădiniță și școală

Revenind la tema supusă dezbaterii spun cu tărie că nu ar trebui să ne mire situația căreia trebuie să îi facem față în aceste vremuri.

O mai veche vorbă românească ne spune răspicat faptul că numai „ce semănăm, aia culegem”.

Bătrânii și înțelepții noștri înaintași – care nu aveau atâtea studii, diplome, licențe sau doctorate ca noi, deșteptii zilei! – au reținut esența unei întregi existențe într-o singură zicere, astfel încât putem reformula și noi expresia lui Francisco de Goya, varianta românească sunând cam așa: „somnul națiunii naște monștri”.

Ei bine, da, străzile noastre sunt pline de... „monștri” acum!

Și, într-o altă ordine de idei, n-avem de ce să ne mirăm că suntem în această situație ingrată acum!

Câtă vreme copiii noștri intră-n lumea mirifică a cărții cu exemple ușor de răstălmăcit, nu avem dreptul la mirare!

Prima poezioară pe care o învață ei este... „Căteluș cu părul creț”.

(continuare în pag. 32)

Esența acesteia este minciuna și furtul: „Cățeluș cu părul creț/Fură rața din coteț/El se jură că nu fură/dar l-am prins cu rața-n gură”. Ori, în contextul în care încă de la primii pași făcuți în viață le prezentăm copiilor noștri ca fiind o stare de normalitate furtul, infracțiunea, dar și minciuna, ca o formă extremă de negare a adevărului să nu ne mai mirăm de faptul că aceștia exact așa vor și face în adolescența lor, apoi în maturitatea lor, altfel spus într-o viață întreagă.

Paradoxal, Codul Penal pedepsește cu închisoare de la unu până la 10 ani în anumite situații prevăzute de lege infracțiunea de furt (art. 229 din Noul Cod Penal), în timp ce infracțiunea de măturie mincinoasă (art. 260), se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

A doua poezie semnificativă pe care o învață la școală, ca pas imediat următor grădiniței, devenirii și instrucției este... "Miorița".

Pe scurt, aceasta ne învață odraslele că doi români invidioși se asociază și-l omoară pe un al treilea, care era cel mai productiv în domeniul lor de activitate, cu reușite economice mai bune. În Codul Penal asta se numește „asocierea în vederea săvârșirii de infracțiuni” sau „constituirea de grup infracțional organizat” și se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani, în anumite cazuri putându-se ajunge chiar la închisoarea pe viață. (Vezi prevederile din Noul Cod Penal, CAPITOLUL I, **Infracțiuni contra ordinii și liniștii publice, Art. 367, Constituția unui grup infracțional organizat**). A treia poezie semnificativă pe care o descoperă la școală este... "Luceafarul", o poezie care ne învață că tânăra româncă taman bună de măritat îl aduce pe geniul român în pragul sacrificiului suprem, dar ea îl preferă pe un viclean băiat din flori și de pripas... Aceasta este o adevărată escrocherie sentimentală, o înșelătorie și ea pedepsită de legile în vigoare: vezi art 215, Noul Cod Penal, înșelăciunea, la capitolul „Infracțiuni contra demnității”.

Dacă mai adăugăm aici „Baltagul” – operă în care li se spune copiilor că nu trebuie să te duci la organele de drept să îți faci dreptate, ci o faci pe cont propriu - vorba lui Vanghelie cel celebru, „pe persoană fizică” – apoi romanul „Ion” care, printre altele, vorbește răspicat despre gelozie, crimă pasională, dar și despre dualismul atitudinal (iubea pe cineva, dar s-a căsătorit cu altcineva pentru bani)... Exemple sunt și mai multe, prea multe pentru un singur sistem!

Exemplele greșite venite din Biblie și de la Biserica

La români este aproape cutumiară concepția că trebuie „să faci ce zice popa, nu ce face popa!”, în fapt o altă informație indusă conform căreia, sau în baza căreia dictonul „crede și nu cerceta!” capătă valențe universale și devine sistem de referință și ghid de bune practici în familii de buni executanți și de oameni ușor de manipulat. Firesc, se naște întrebarea: cine vrea să ne țină în obscuritate, chiar în promiscuitate? Altfel spus, Biserica statuează a fi drept Păcat faptul că dacă mă uit nu știu cum la o femeie la biserică nu e bine și că trebuie să țin nu știu ce canoane și să fac anume penitențe dispuse de fărnici. Și asta în timp ce, ca să dau câteva exemple imediate, episcopul de Constanța

este cercetat pentru îmbogățire și fraude cu fonduri, cel de la Huși a fost dovedit ca fiind homosexual, un preot cântăreț cu averi de nejustificat ademenea adolescenți și le făcea pe față propuneri indecente, nu știu ce măicuță a născut, deși era la mănăstire, ăla a exorcizat-o pe fata aia până a omorât-o în chinuri crunte...

Evident, anumite reminiscențe și obtuzități au străbătut vremurile până-n zilele noastre, de pe timpul Inchiziției care a ucis oameni de valoare și care-a nenorocit destine și familii, pentru că așa au vrut preoții.

Dacă punem în discuție și problematica vânzărilor în Biserică – deși Isus a răsturnat mesele negustorilor din templu! – dacă vorbim de neimpozitarea averilor uriașe pe care le deține Biserica, despre burțile nejustificate de mari ale preoților, despre faptul că își lasă moștenire sau își cumpără cu bani grei posturile de preot de oraș, dacă ne uităm la mașinile lor de lux și la buzunarele noastre goale, nu putem să ne împlinim ca niște personalități echilibrate, starea de nemulțumire și neîmplinirea sufletească punând imediat stăpânire.

De altfel, de-a lungul vremurilor Biserica a făcut absolut orice-a vrut în numele lui Dumnezeu, de la războaie și cruciade la vânzarea de indulgențe și înșelare a oamenilor naivi, de la acte groaznice de pedofilie și homosexualitate sau chiar relații extraconjugale – TOATE, ABSOLUT TOATE, FIIND ȘI ACUM FAPTE PEDEPSITE DE LEGILE ÎN VIGOARE! Dacă la asta adăugăm nenumăratele versete biblice – pe care preoții nu ni le explică în biserici! – versete care vorbesc despre crime, despre acte pasionale, despre furturi, războaie și jafuri, semnele unui adevărat haos devin imediat ușor vizibile și palpabile. Îndoiala se instalează ușor, semnele de întrebare încep să ne bântuie.

Ni se spune că Biblia este „Cartea lui Dumnezeu” și că numai de ea trebuie să ținem cont în viața noastră, ea fiind unicul și adevăratul sistem de referință pentru a putea trăi pe placul divinității.

Ce facem atunci cu fecioarele care-și îmbată tatăl și se culcă cu el?

Ce facem cu evidentul incest de după Potopul lui Noe, când au supraviețuit doar membrii aceleiași unice familii?

Ce facem cu David, cel dat mereu ca exemplu de urmat și ca înaintaș al lui Isus Hristos, dar care a ucis pentru a lua o femeie a altcuiva, astfel încălcând deja existentele 10 porunci, deși a avut în acel moment „numai” 1000 de neveste și „numai” 1000 de țiitoare? Iată, puse cap la cap, toate aceste exemple sunt prilej de smintire!

Exemplele greșite venite din basme, filme și desene animate

Dacă la toate acestea adăugăm faptul că, în zilele noastre, prea ocupați fiind cu te miri ce, părinții își lasă copiii în fața televizorului, cu tableta sau telefonul, astfel dându-li-se acestora cheia de acces la tot felul de alte informații improprii întregim un tablou groaznic.

(continuare în pag. 38)

Daniela FĂRTĂIȘ:

Paradox

Zăpușeala nopții se prelinge încet... peste gânduri,
în ritmul impus de frică
al timpului care-ți va da fiori
atunci când îl vei căuta până-n zori,
printre vișinii, de lângă mormântul cu amintiri....

Căutăm timpul în neant
noi avându-l mereu în buzunare...
Iar, azi picură mărgăritare,
presărând mormântul cu amintiri,
de diamante strălucitoare..

Sufletul pur de copil,
s-a strecurat tiptil,
într-un trup bătrân de om....
Asemenea unui pom,
care astăzi înverzește,
mândru, falnic, înflorește,
timpul retezându-i viața,
ofilind încet, speranța.

O frântură de primăvară

Pe un petec de grădină
Se trezesc cu sfială,
Înfloresc și își arată
Ramurile de sîdef
Și tulpinile de argint,
Pictate printre șoapte și povești...
Cu var de cristal
De către
Stele.

Florile cireșului
Prevestesc bine.
Prin mirosul frapant și îmbietor.
Roiuri de fluturi
Roz și albi,
Spânzurați de furcile cireșului
Îmbracă copacul într-o mantie selenară!

Pe zenitul infinit
Străpung cerul
Rândunelele...
Frunzele de dantelă,
Căptușite c-un fel de sticlă
Lucioasă, te amețesc cu simetria lor exactă.

Închid ochii,
Iar, vântul îmi trimite
Fulgi sângerii
Ce-mi acoperă obrazul
Pictat de razele fierbinți ale soarelui.

Evocări din vară

Plâng salcâmii
ce așteaptă
cu mult dor.. vorbind în șoaptă
să învie iar natura
și să nu mai curgă bruma.
Să fie numai culori
și curcubeie de flori
să alerge iar copiii
desculți...mirosind crinii
să fie iar primăvară
zi de zi
sau
poate... vară.

Când soarele dogorește
cu raze fierbinți iubește
iarba verde și crudă
fluturii și dulcea mură
copiii cu părul bălai
cu ochi negri ca de crai.

Mirosul de căpșuni coapte
mult prea dulci și aromate
cerul, ploaia și pământul
roua, munții și vântul.

Zadarnic

Cu buze de sânge
și ochi scânteietori
cu frunze pictate
de pâcla dimineții...

Zadarnic toamna-mi bântuie
pastelatele gânduri
făcându-mi venele
să pulseze de miresme tari..

Zadarnic
plâng stejarii
și trandafirii galbeni
cu stropi de promoroacă
și-o umbră de vioară...

OH. Zadarnic e toamnă..
o fi toamna asta rece
sau e vis fără cusur?

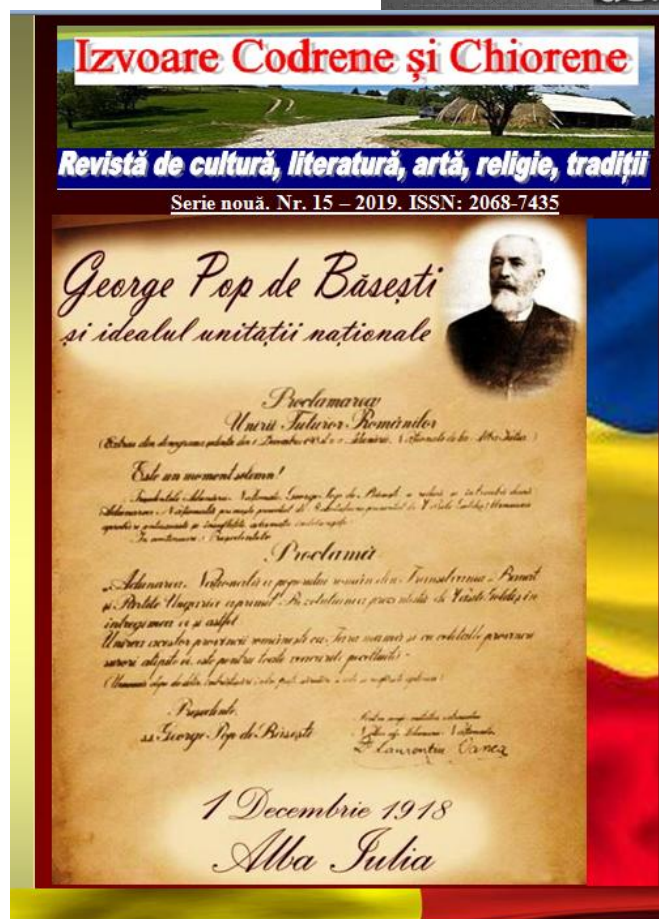
Angela-Monica JUCAN

**Izvor de lumină spirituală.
Revista „Izvoare codrene și chiorene”**

Luna mai 2010 va fi fost un kairos al publicisticii nordului de Țară și un reper de onoare pentru oamenii locului – cititori, scriitori, publiciști, dar și finanțatori. Într-o vreme (atunci ca acum și ca mâine) a culturii ținute într-o poziție umilă, apăsătoare, din inițiativa poetului Vasile Dan Marchiș, primul număr al revistei absolut culturale „Izvoare codrene”. În alergarea lui Cronos, revista a ajuns acum (2019) la numărul 15 și, cadrul codrean fiind de mult depășit, titlul devine începând cu acest număr „Izvoare codrene și chiorene”. Cu siguranță, și acesta este un moment protejat.

Mai apar în perimetrul maramureșean câteva reviste culturale. Pe lângă ele, publicația cu loc de obârșie în Asuaju de Sus este interesată de toate trei coordonatele noastre identitare: credință, neam, limbă, fiindcă revista aceasta nu este exclusiv de literatură, nici doar de artă, etnografie sau de istorie, nici de religie – ea are de toate și mai ales un dominant spirit creștin.

Tirajul ieșit de sub tipar în Postul Sfințelor Paști din 2019 este bogat în informație, cu multe prezentări de carte și reviste, semnalări de noi apariții editoriale, studiu istoric, cercetare etnografică, are, de asemenea, rezervate mai multe pagini pentru creația poetică și poemul în proză. Se deschide, sub semnătura prof. Dragomir Ignat, cu un articol editorial prezentând o privire retrospectivă asupra revistei „Izvoare codrene”, acest număr fiind considerat aniversar. Radu Botiș, directorul general al periodicului, semnalează apariția volumului colectiv coordonat de dr. Teodor Ardelean „100 de personalități maramureșene care au făcut istorie. 100 de ani de la Marea Unire”, încheind articolul cu minunatul, emoționantul poem propriu „Mai dalbă Alba reîntregirii”; scrie, de asemenea, despre cartea de poezii și aforisme de esență creștină „Miresme albe” a Elenei Armenescu. Împreună cu prof. Mircea Botiș (șef de departament la revistă), Radu Botiș semnează trei materiale: un articol despre omul politic Vasile Lucaciu (preot greco-catolic), recenzia unei cărți despre Corul Bărbătesc din Finteușu Mare (cor care a cântat prima oară în public la 1 decembrie 1918) și o analiză a lucrării lui Remus Barna „Reflecții templiere în Transilvania” despre ordinul catolic al cavalerilor templieri. Olimpia Mureșan, director cultural-artistic al revistei, publică o cronică la cartea „Dascăli din Țara Codrului” (sic) de Traian Rus și Viorel Pop, cu detalii despre unii din subiecții lucrării. Octavian Curpaș apare cu o recenzie la o carte despre Bacovia, Ioan Andreica recomandă volumul coleciv „Slove lămurite în bătaia penitei” coordonat de Ana-Cristina Popescu, Eleonora Schipor face o cuprinzătoare prezen-tare poetei Mariana Gurza, Gelu Dragoș, directorul executiv al periodicului, propune un comentariu la volumul de versuri „Meditațiile bucuriei” al lui Vasile Dan Marchiș, Vasile Hatos încearcă o definiție a creației poetice a lui Radu Botiș, Traian D. Lazăr scrie despre studiul monografic „Ulmeni, Maramureș” al pr. Radu Botiș și prof. Mircea

Botiș, iar Constantin Marin prezintă cartea „Îndreptar de tera-pie divină - breviar sufletesc” redactată în colaborare de preotul ortodox Radu Botiș și Cezarina Adamescu, licențiată în teologie romano-catolică. Vasile Bele, master în etnologie iar la revistă șef de departament, contribuie la acest număr cu prima parte a unui articol despre particularitățile clăcii de odinioară din satul său natal, Chiuzbaia. Mihai Zmicală, redactor-șef, scrie pe larg despre sine. Se pot citi în acest număr și un articol despre revista electronică „Moara lui Gelu” (text aparținând subsemnatei) și unul scris de prof. dr. Elena Trifan despre „Slova creștină” – tot o publicație online. Dintre poeți, au participat la realizarea numărului: Olguța Luncașu Trifan, Constanța Abălașei-Donosa, Vasile Dan Marchiș, Radu Botiș, Car-mena Băințan, Ioan Dragoș, Ioan Voicu, Gelu Dragoș, Vasilica Grigoraș, Dorina Stoica.

„Izvoare codrene și chiorene” apare sub egida Asociației Cultural-Creștin-Umanitare „Ars Vivat”, al cărei fondator și președinte este omul de cultură Radu Botiș.

Camelia ARDELEAN

Ionel Necula – popas în lumea iubirilor lui Cioran

Despre scriitorul și filozoful Ionel Necula am aflat întâmplător, cu puțin timp în urmă, semn că destinul lucrează mereu în favoarea noastră, aducându-ne în cale oamenii potriviți pentru evoluția spirituală, pentru a ne desăvârși existența sau pur și simplu, pentru a ne umple sufletul de frumos. Născut în județul Galați și cunoscând gustul veșniciei de la țară, Ionel Necula locuiește în prezent la Tecuci, unde continuă să adauge, la palmaresul său impresionant de aproape șaiszeci de volume publicate, creații de valoare pentru literatura română, care îi poartă cu cinste numele.

Deținător al unor premii literare importante și membru al Uniunii Scriitorilor (Filiala Bacău), acest autor împătimit al scrierilor lui Cioran și-a dedicat o bună parte din existență studiului renumitului filozof și scriitor român stabilit în Franța, pentru a cărui viață și operă a făcut o adevărată pasiune. Ea s-a concretizat în publicarea a peste zece volume inspirate de marele dispărut.

Erotismul lui Cioran (Editura StudIS, Iași, 2018) constituie o călătorie în lumea fascinantă a iubirilor cunoscutului gânditor, în labirintul lui sentimental, așa cum a fost dezvăluit(ă) de apropiatii săi ori cum el însuși s-a lăsat deconspirat în însemnările sale jurnaliste.

Femeile au avut un rol important în existența lui Cioran, cu toate că dezamăgirile s-au ținut lanț, începând încă de când acesta era foarte tânăr. Primul episod (***Cella și păduchele***) care i-a lăsat un gust amar, punându-și amprenta pentru totdeauna în cugetul său și influențându-i opiniile ulterioare despre reprezentantele sexului frumos, a fost cel al iubirii sale platonice pentru o colegă de liceu, aparținând burgheziei din Sibiu, numită Cella. Entuziasmul și intensitatea trăirilor specifice vârstei l-au făcut să-i poarte acesteia o pasiune nestăvilită timp de doi ani, deși nu-și vorbiseră niciodată. Prins în capcana timidității, a pierdut-o însă, înainte de a o avea, în favoarea unui coleg de clasă, „cel mai disprețuit dintre toți”. Umilința resimțită a fost și mai mare, fiindcă martor al întâlnirii dintre ea și colegul cu pricina a fost chiar fratele său.

Resentimentele decurse din această întâmplare nefericită și transferate (și) asupra familiei sau prietenilor, datorită capacității sale extraordinare de sugestie, l-au condus la reflecțiile acide sau (cuasi)morbide de mai târziu: „Echivocul iubirii pleacă din faptul că ești fericit și nefericit în același timp, chinul egalând voluptatea într-un vârtej unic. De aceea, nefericirea în dragoste crește cu cât femeia te înțelege și te iubește mai mult” (Amurgul gândurilor).

Ionel Necula reușește să extragă esența arderilor lăuntrice ale lui Cioran, „localizând” această cauză a repulsiei sale ulterioare față de instituția căsătoriei sau de

Ionel Necula

Erotismul lui Cioran

Editura Studis Iași 2018

ideea de a avea urmași. Teamă de oficierea relației cu o femeie nu l-a putut ține, însă, departe de mrejele sexului așa-zis slab. Chiar dacă nu era un afemeiat, el nu refuza abandonarea sporadică în brațele lascivității sau uneori în lumea lui Bacchus, care îl făcea, pentru câteva clipe, să vadă viața cu alți ochi, mai puțin pesimiști.

Deși cunoștea în profunzime toate curentele filozofice ale vremurilor sale, Cioran a rămas fidel existențialismului, curent caracterizat printr-o accentuare a individualității și a libertății individuale, dar și printr-o gândire negativistă asupra *fiindului*, prin propagarea „sentimentului tragic al vieții” și a „absurdității existenței”.

Fiind adept al trăirismului, orientare filozofică aparținând lui Nae Ionescu, ce „propune căutarea autenticului prin experiența trăirii nemijlocite a vieții” (DEX), nu este de mirare că „verbul lui Cioran” era „mereu înmuiat în toxine și-n dezabuzări astringente”, afirmă Ionel Necula. Dragostea a fost, la rândul său, „împregnată de recuzita celor două direcții de gândire, cărora le-a rămas credincios”.

Marele filozof încerca să uite de sine în brațele „dorințelor obscure”, fiindcă astfel nu trebuia să dea explicații ori să se teamă de o prea mare intimitate a conștiințelor; el se străduia să evadeze din „neantul, vidul, vagul, existente în cadrul realului”. Erosul său „poartă această pecete a inconștientului, a iraționalului și a trăirii delirante, el nu derivă din real, ci dintr-o dorință involburată, nestăvilită...”, susține autorul volumului de față. La polul opus, același Emil Cioran anula „sublimul și delirul din actul sexual”, considerându-l „un stupid exercițiu de gimnastică”.

Deși nu era un confident al femeilor, el reușea uneori să le câștige încrederea, cum s-a întâmplat și în cazul scriitoarei Sorana Gurian, una

(continuare în pag. 36)

din iubitele lui Mircea Eliade, pe care o consiliază după ce acesta o părăsise fără nici o explicație, în urma "insistențelor (ei) obositoare și posesive". Evenimentul nu afectează, din fericire, bunele relații dintre Cioran și Eliade, a căror prietenie trece cu succes peste aparentul obstacol.

O altă persoană de sex feminin amintită în carte, care înfiripase o prietenie intelectuală cu Cioran, a fost Jenny Acterian, sora scriitorilor Arșavir și Haig Acterian, de origine armeană, ce avea să devină mai târziu regizoare, fiind cunoscută în teatru cu pseudonimul Jeni Arnotă. Urmând studii de filozofie în aceeași perioadă, avea un respect deosebit pentru el, fiind "traversați" amândoi "de singurătate și de spaimele neantului inflamant".

După experiența iubirii platonice din liceu, care l-a marcat profund, Cioran se teme, vreme îndelungată, să se mai aventureze pe tărâmul nesigur al Afroditei, mulțumindu-se cu escapade regulate la casele de toleranță bucureștene, oraș în care și-a petrecut studenția. Și totuși, în toamna anului 1939, în scurtul interval de timp pe care și-l petrece în țară, după ce se întoarce din Franța, unde primise o bursă oferită de Institutul Francez de Înalte studii din București, el lasă "garda" jos, când o cunoaște pe tânăra Margareta, profesoară de matematică și fizică la Liceul "Domnița Ileana" din Sibiu (actualul "Gheorghe Lazăr"). Între cei doi se înfiripă o frumoasă poveste de dragoste, perturbată "doar" de interesul Ecaterinei Săndulescu, o altă admiratoare a lui Cioran, profesoară de română și colegă de cancelarie cu Margareta, acordat "tânărului crai din Rășinari", de un magnetism indiscutabil.

Ionel Necula amintește, în continuare, de implicarea lui Cioran în Mișcarea Legionară a vremii și de modul în care acesta reușea să se împartă între dovezile de susținere a legionarilor și cele de afecțiune/interes pentru noile sale prietene. Relația sa cu Margareta se revigorează la întoarcerea lui în țară, în 1940, devenind "una convulsivă, tensionată" și exteriorizând "un Eros patetic și incendiar", căci amândoi "conștientizau, în subsidiar, perspectiva neîmplinirii relației lor". Din pasaje desprinse din scrisorile tinerei, presărate în volum, se deduce că ea îl iubea necondiționat, fiind "prinsă în mrejele unei iubiri neconsolidate", în timp ce "el era mai detașat".

În toată această perioadă tumultuoasă pentru cei doi îndrăgostiți, Nicolae Iorga este asasinat, fostul profesor al lui Cioran, Nae Ionescu, moare înainte să împlinească 50 de ani, iar istoria întoarce nepăsătoare o altă filă. "Ghimpele îndoielii" se strecoară încet între tânărul filozof și iubita sa, deși corespondența lui cu Ecaterina Săndulescu încetase, și astfel patima lor, cândva incandescentă, devine, încet-încet, amintire...

Din corespondența Ecaterinei cu Cioran s-au păstrat doar scrisorile lui (spre deosebire de cea cu Margareta, din care s-au păstrat doar ale ei), care "trădau mai mult o prietenie intelectuală, decât una afectivă și pasională". El îi mărturisește unele escapade amoroase și faptul că "a pus singurătatea înaintea iubirii", ce demonstrează că nu îi încuraja în niciun fel vreo dorință de intimitate.

Scrisorile "scepticului" au fost predate de prietena sa Muzeului Literaturii Române, relația dintre cei doi fiind încă una fără finalitate pentru cel care afirma: "Ai iubit și în iubire te-a traversat moartea. Și altcum a devenit iubirea, altcum au devenit dorințele, altcum simțirile, în fiecare gând ai devenit altul; te-ai pierdut în ele și cu ele, și ele s-au

pierdut în tine".

Dacă dragostea adevărată, aceea care te "arde" pe dinăuntru, l-a ocolit pe Cioran cât a fost tânăr (cel puțin în ce priveau sentimentele lui), pericolul nu a trecut odată cu vârsta, din contră: săgeata lui Eros, înmuiată în nectarul iubirii, l-a atins tocmai atunci când nu (mai) spera, adică la vârsta senectuții (și anume la aproape 70 de ani). Scrisoarea neașteptată a lui Friedgard Thoma, o profesoară de filozofie din Köln, i-a stârnit interesul, iar ulterior, farmecele tinerei de numai 35 de ani l-au sedus "definitiv și irevocabil", dovedindu-i veridicitatea sintagmei "Dragostea nu are vârstă" și faptul că nimic nu poate sta în calea unirii a două inimi, hărăzite de soartă să se completeze una pe cealaltă.

Prima lor întâlnire de la Paris este preludiul unei relații tulburătoare, în care Cioran cunoaște culmi nebănuite ale extazului, nu doar erotic, ci și mental, emoțional și spiritual, femeia nou-întâlnită fiind, "nu doar metaforic", "exact jumătatea lui". Sedus trup și suflet de focuasa profesoară, Cioran suportă cu mare greutate gândul că ea avea (deja) un soț la care se întorcea, de fiecare dată după ce se întâlneau, iar el, o parteneră de viață (Simone Boué), chiar dacă aceasta reprezenta, în cazul său, "nevăzutul din spatele reușitei".

Secvențele savuroase din corespondența celor doi îndrăgostiți, rediate pe alocuri de Ionel Necula, fac deliciul cititorului, dovedind că marele filozof era, înainte de toate, un om capabil de efuziuni romantice și statornice, chiar dacă "obiectul" iubirii sale constituia "cea mai mare fericire și nefericire întâlnită vreodată".

Ironia sorții face ca Friedgard și Simone să devină prietene, îngreunând situația tomnaticului îndrăgostit, care trebuia să lupte din răputeri ca să nu-și dea de gol pasiunea pentru noua "locatară" a inimii. Astfel, lucrurile nu merg pe făgașul dorit de Cioran, Friedgard începând să manifeste sentimente de vinovăție față de frumoasa parteneră a acestuia ("o femeie superbă, cu care Cioran se putea mândri") și să bată în retragere. Relația lor de prietenie și afecțiune se menține însă prin scrisori sau vizite reciproce, la care lua parte și Simone.

La vârsta de 84 de ani, în 1995, susținătorul afirmației: "Omul este cel mai scurt drum dintre viață și moarte" își încetează existența ("s-a stins încet, ca o flacăra dintr-o candelă rămasă fără ulei"), după o perioadă în care fusese "invadat de întuneric", lăsând un gol imens în sufletul femeilor ce l-au iubit și al umanității. Plecarea sa este preambulul unei relații ceva mai strânse a lui Simone cu presa, ea acceptând cu mare greutate să acorde două interviuri, în care a dezvăluit unele episoade din relația cu celebrul său partener de viață, necunoscute celorlalți.

Tot Simone este cea care se ocupă de lucrările rămase după Cioran: 34 de caiete cu însemnări din cursul mai multor ani, pe care le dactilografiază și le predă Editurii Gallimard. La doi

(continuare în pag. 37)

Lucia PĂTRAȘCU

PICĂTURA DE SUFLET, de Paula GURĂU

Volumul de proză „*Picătura de suflet*”, semnat de jurnalista **Paula Gurău**, 160 de pagini, tipărit la editura InfoEst, sub coordonarea lui Mihai Vintilă, este o surpriză plăcută pentru cei obișnuiți cu citirea ziarelor ce cuprind știri prea seci uneori, riguroase, poate, prin exactitatea relatărilor. Doar aceia care-și amintesc de grațioasele tablete, intitulate invariabil *Picătura de suflet*, așezate într-un colț al ziarului, întotdeauna același, la pagina de cultură, făcând pereche în multe numere cu fragmentele despre *băieții de mahala*, sub semnătura unui alt jurnalist talentat al ziarului local, și anume Mitrea Ghinea, vor înțelege că această nouă și diferită întâlnire cu Paula Gurău este ca o bucurie regăsită. Ceilalți cititori, cei obișnuiți cu forma unei cărți, vor afla că se află în fața unui volum de înaltă ținută, certificat desigur prin calitatea tipăriturii, prin prefața generoasă semnată de Aurel Furtună și prin darul desenelor creionate de talentata pictoriță - poetă Constanța Abălașei-Donosă, știut fiind faptul că într-o scriitură realizată astfel, prin alăturare, textul împreună cu grafica formează un anumit tandem ce îmbogățește valoarea prezentării. Desigur, volumul excelează mai ales prin talentul autoarei și prin îndrăzneala sa de a e exprima.

Pentru acest motiv considerăm că a face dintr-o simplă știre o creație epică, menită să trezească interesul tuturor și să picure în sufletul fiecăruia stropi de frumusețe, ce vor conduce la o altfel de considerare a manierei de a scrie, constituie o reușită a exprimării, într-o nonșalanță fără încorsetări, asemănătoare îndrăzneii unei timidități desperate, hotărâtă a-și depăși limitele și a învinge. Este exact ceea ce sugerează acest volum în care se împletesc eseuri, povestiri ultrascurte, adesea pilule cu tâlc, purtând cu ele capcana unor simple întâmplări și construind totuși seducția lecturii. Deoarece fiecare titlu ascunde o poveste. Sigur că uneori cititorul are tentația de a rămâne în povestea respectivă, pe care autoarea o punctează întâi, aprinzându-i imaginația, apoi o încheie scurt și fără echivoc, finalizând ceea ce ar fi putut continua pe multe pagini. Putem argumenta exemplificând cu cele 2-3 pagini așezate sub titlul *Cine iubește și lasă...*, în care: „*Duțu, golan și fante de mahala*” sacrifică tot pentru „*fustele Agafiei*”, cea care îl trădează și pe care el o pedepsește crunt. Peste ani și ani, la poarta unui cimitir, unde-și dormea somnul de veci Agafia, femeia iubită și pedepsită, paznicul primește o pomană: „*Să ai de-o răchie, nea Duțule!...*” Iată! Va fi stat Duțu lângă mormântul ei, motivat fiind de aceeași

dragoste statornică continuată până acum, în anii bătrâneții, ori numai din dorința de a păzi o închipuită fugă trădătoare? Întâmplări frământate (tot îi place autoarei să amintească de cozonacii calzi ai copilăriei!), frământate spuneam, în aluatul creației, rezultând ceea ce veți afla și dumneavoastră, ...un desert literar!

Deoarece, la fel sunt toate textele acestui volum, oricât de scurte ar fi ele. Cu un final neașteptat!... Chintesență!... Indiferent dacă subiectul este un cineva (Ionel, Bunicul și nepotul, Vecinul Sandu) de undeva (din Brăila, din Coșereni), ori însăși autoarea (Mă apăr, Dor..., Aș vrea..., Cred...). Și, în marea lor majoritate, textele au un final optimist, deoarece așa cum mărturisește cu sinceritate Paula Gurău: „*Un singur lucru nu pot. Să ucid zâmbetul!*”

În acest volum iubirea este omniprezentă, prinzând toate nuanțele. Și atunci când generează drame, dar și atunci când plutește în reveriile ce încearcă să descopere taina amintirilor, a lacrimilor, a suferințelor, a disperărilor, dovedind prin sinceritate faptul că, la unison cu autoarea, am putea concluziona și că nu este cazul să fugim nici de realitate sau de un anumit destin, și că fiecare are un întreg univers al său, doar al său, în care dualitatea atitudinilor momentane poate conduce spre eșec sau spre realizare.

Iar atunci când întâlnim gânduri de admirație și recunoștință pentru înaltași care au vrednicie pe tărâmul culturii, fiecare după talentul sau priceperea sa (Mihai Eminescu, Maria Filotti, Grigore Vieru și atâția alții...), ori pentru cei mai apropiați zilelor noastre, pe care-i veți afla în carte, nu putem decât să recunoaștem o sensibilitate dincolo de obișnuit, alături de care Paula Gurău visează iar și iar, deoarece nu poate face altfel, chiar dacă într-o exclamație retorică asemănă-

(continuare în pag. 38)

toare multora aflate în carte, afirmă: „**Este prea toamnă pentru vis! Prea toamnă pentru începuturi**”.

Sub titlul *Scrisoare deschisă sufletului meu* autoarea ni se prezintă într-o autobiografie neconvențională. Veți citi doar: **Școala! Copilăria! Adolescența! Mama! Tata! Căsnicia mea! Copiii! Tu! Eu!** Și veți înțelege!

Într-un stil absolut original, inconfundabil, autoarea pătrunde în esența întâmplărilor pe care le întâlnește și din care extrage o chemare neresemnată a vieții, a iubirii, a disperării, a trăirii și a netrăirii: „**Astăzi am reînvățat să torn sufletul în cuvinte. Măine voi dori treptele spre veșnicie.**” Deși avem în față o carte de proză, textul, presărat cu amprenta eului liric, se manifestă plenar, atingând cu aceeași gingășie aspectele sociale și suferințele oamenilor la care autoarea nu poate rămâne indiferentă, dar și problemele filozofice legate de viață și moarte, de suflet și însingurare. Teme majore, inepuizabile, greu de abordat și imposibil de finalizat, ce vor exista mereu și vor preocupa atenția condeierilor, pornite acum din pana neodihnită a celei care mărturisește dual și împăciuitorist: „**lubesc soarele și mi-e dor de lună.**”

Este știut faptul că fiecare condeier tinde să urce pe scara valorică a creației, căreia, prin scrisul său, să-i adauge un stil durabil și convingător, ceea ce Paula Gurău reușește deja! La urma urmei, nici nu ar fi fost nevoie de cuvintele mele. Ar fi suficient să parcurgeți, ca într-o joacă, paginile acestui volum, ce vă va captiva inițial în țintarul boabelor sale de rouă, „**picături de suflet**”, pentru ca apoi să îl definiți ca fiind o carte, ca *templu de introspecție, reflecții și, de ce nu, închinăciune*. Unde? Cui? Hotărâți dumneavoastră, cititorii săi!

(urmare din pag. 32)

Ei navighează pe net, descoperă sexualitatea și pornografia, iar sub imperiul curiozității apare drept firească testarea, încercarea. Nu putem uita, că nu avem cum să facem asta, faptul că Tarzan a umblat gol de mic și că nu se rușina nimeni, Cenușăreasa venea acasă la miezul nopții și n-o certa nimeni, Pinocchio mințea de rupea, Aladin era hoț și lumea-l felicita și urma, haiducii noștri erau lăudați la tv, Batman mergea cu 320 km/oră, Alba ca Zăpada locuia în aceeași casa cu 7 pitici și nimeni nu o acuza că e curvă sau că face sex în grup și orgii sexuale, Popey fumează și e tatuat...

În acest context, să ne mai mirăm de ceva?

(urmare din pag. 36)

ani de la înălțarea lui la stele, în timpul unei vacanțe pe plaja Atlanticului, trupul femeii este adus de valuri la țărm. Plecase, nemaisuportând probabil pustiu din inimă ori poate că fusese răvășită de ceea ce găsisese, răsfoind scrierile fostului “partener de mansardă”, pe parcursul cărora “Revine constant sentimentul eșecului existențial. E foarte dureros pentru mine să citesc așa ceva, să-mi dau seama că a fost atât de adânc locuit de nefericire” (Simone Boué). Adevărul este că niciuna din supozițiile morții ei “n-a căpătat valoare de certitudine”.

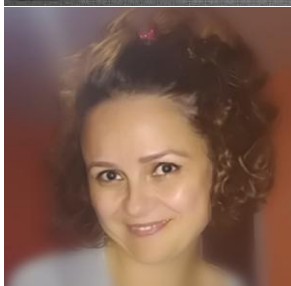
Astfel, femeia care i-a fost alături la bine și la rău timp de cincizeci de ani, chiar dacă relația lor nu a fost oficializată, a plecat discret, la fel cum a și trăit alături de geniul neînțeleș pe care l-a avut în grijă și pe care l-a sprijinit necondiționat. I-a acceptat cu resemnare toate angoasele și tenebrele sufletului, deși era conștientă că își unise destinul cu ea “într-un moment de derută și de precaritate materială”. Însă, cu toate că “duceau împreună vieți paralele și-ncercau, pe cât le sta în putință, să nu se stânjenească reciproc”, legătura dintre ei a fost una trairică și complementară (“o însoțire reușită și funcțională”).

Volumul lui Ionel Necula mai cuprinde relații despre alte personaje importante din viața lui Emil Cioran (fratele său Aurel, prietena și traducătoare Sanda Stolojan etc.), precum și interviul cu Simone Boué, realizat de Norbert Dodille, director al Institutului Francez de la București la acea vreme. Întâmplările povestite cu șarm și originalitate de către autor, argumentate cu secvențe din scrisorile celor cuprinși în carte, cuceresc cititorul, învăluindu-l cu parfumul unor vremuri de mult apuse, dar reîmprospătate de pana iscusită a naratorului.

Vibrând pe vechea, dar eterna temă a iubirii, Ionel Necula și Emil Cioran au cel puțin un lucru în comun: ei pot converti erotismul în artă, considerând că, prin sexualitate, omul “se integrează în dinamica vieții imanente, în substanța ei irațională și trăiește cu adevărat autentic”.

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Monica TROFIM

DELIRIUM

Îți tac în sanscrită și-ți râd în ecouri,
Îți curg în amonte și-ți cresc peste pleoape,
Îți sufăr de febră și-ți plâng în carouri,
Îți dorm pe un umăr și-ți dor între ape.

Îți susur prin vene și-ți sper la hotare,
Îți vărs sinonime și-ți sap canioane,
Îți zbor clipe triste și-ți zac la picioare,
Îți suflu poveri și-ți ard lampioane.

Îți sec buze arse și-ți număr coioții,
Îți cern la zăpadă și-ți rup măști boțite,
Îți apăr o geană și-ți frâng mateloții,
Îți las sare-n suflet și-ți cânt flori cosite.

Îți mint dulci favoruri și-ți cad în ispite,
Îți capăt un cântec și-ți urlu o rugă,
Îți scap între palme și-ți cos ierni topite,
Îți smulg iasomie și-ți culc prunci pe fugă.

Îți mângâi o gleznă și-ți lepăd o harpă,
Îți sperii seninul și-ți blestem amurgul,
Îți satur oceane și-ți sting rana searpă,
Îți torn foc în coastă și-ți fac pe chirurgul.

Îți lupt cu-ntristarea și-ți șovăi potopul,
Îți surp stânci abrupte și-ți spăl mări întinse,
Îți strig să mă cumperi și-ți cer să uiți scopul,
Îți supăr orgoliul și-ți vând ploi surprinse.

Îți cred în descântec și-ți par indolentă,
Îți merg înainte și-ți caut infernul,
Îți scapăr sub piele și-ți pier violentă,
Îți zgârii prin suflet și-ți peticesc sternul.

Îți trec printre lance și-ți scutur bromelii,
Îți scad versuri triste și-ți cumpăr căpșuni,
Îți scriu în cascade și-ți semăn micelii,
Îți gust mere acre și-ți implor minuni.

ÎNCHISORI ALTERNATIVE

Sfinți pe paturi de spitale vindecați de aroganță
Zac în propria durere și se plâng de gri tenebre
Ce i-au invadat cu sila și-s complet în disonanță
Cu iubirea înghețată delirând de-atâtea febre.

Nu-și mai amintesc nici ziua când s-au internat acolo,
Simt că nu mai simt nimica, nici iluzii, nici păcat,
Nu mai știu de-i ieri sau mâine, doar că astăzi cântă solo
Dintr-o arie de jale cu-n cvartet cam dezmembrat.

Pe pereții pielii ude de amar și de sudoare
Desenează un grafitti folosindu-se de sânge
Două membre descărnate bătute de tumoare
Ale unui palid spectru orbit de lacrimi nătânge.

Plânse două mucenițe spală mucegaiuri fine
Apărute de niciunde invadând plămâni și vene
Vor în colțuri de saloane să ascund-acum morfine
Pentru orele din noapte când vor suferi de lene.

Invadând holuri sinistre și țipând a disperare
Ceata de valkirii hâde, cea cu scuturi îndoite
Intră dărâmând la ziduri și suflând în felinare
Valet răscolind în oase și-n morminte hămesite.

Prinși cu lanțuri de o gleznă și băgați la izolare
Demonii cvasi-creștini vor să plece-n lumea mare
Dar nu-i nimeni să-i dezlege de blesteme milenare
Și de dor pentru infernul chinuit de boli solare.

Astă stranie-nchisoare stă să cadă peste toți
Cei absenți de la apelul unei lumi paranormale
Ce a vrut s-adune-n beznă o armată de netoți
Și-a sfârșit după o luptă doar cu arme neletale.

NEOGENEZĂ

S-au ciobit zorii lui Luni de atâtea ceață deasă
Răsărită din neantul în care ne-am rătăcit
Tu... iubitul meu dintâi căutându-ți o aleasă
Și cu mine... dezmembrată într-un puzzle răsucit.

O întreagă zi de Marți m-ai compus din flori și râset
Presărându-mi peste gene roiuri de săruturi fine
Și urcându-mă în ceruri m-ai golit
de-un soi de plânset
Ce amenința sa iasă din ventricule virgine.

Mi-ai luat mulaj la suflet ca să-ți construiești o cheie
Potrivită doar o dată și uzată-n unic sens
Să deschizi o simfonie transformată în femeie
Într-o Miercuri dimineată întrupată din nonsens.

Plouă-n zi de Joi divină cu pagini nescrise încă
Pentru o făptură nouă de un demiurg ad-hoc
Ce-și încearcă iscusința ciopind cu dalta în stâncă
Să mă scoată la lumină, să mă creștineze-n foc.

Poticnindu-te la coapse și pierzându-te cu firea
Ți-ai lăsat unelte-n piatră și-ai vrut pauză de plâns
Împletindu-mi numai Vineri între ițe cu iubirea
Care stă să-ți spargă pieptul
și în menghină l-a strâns.

Răscolit de-atâtea doruri și sorbindu-mă din ceașcă
Sâmbătă întorci clepsidra și pui Timpului obstacol
Să te odihnești o seară și să-ți lepezi astă mască
Apoi mâine să contempli următorul tău miracol.

Cu veșmânt de nori sihaștri
și în păr cu praf de stele
Pregătită-s de o nuntă cum n-a mai văzut nici Raiul,
Eu, creația Ta nouă, port la gât șirag mărgеле
Și-n Duminica aceasta îți urmez cu drag alaiul.

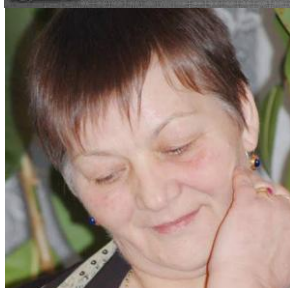
Constantin BEJENARU

**BALADA PLÂNSULUI ÎNTREGII OMENIRI -
(Visul unei nopți de primăvară)
(In memoriam Dionisie Duma - Tecuci)**

Noaptea trecut-am visat
Cum Iisus i-a spus lui Iosif:
-În grădina ta de lângă Golgota
Vei găsi o stâncă, În ea să sapi un mormânt,
Pentru că, la Paștele viitor, timpul Meu
S-a împlinit și voi muri răstignit.
În acest mormânt să-Mi pui trupul!...”
Apoi am visat cum pe Cruce
Iisus a scos un strigăt victorios:
-„Tată, în mâinile Tale
Încredințez duhul Meu!...”
A închis ochii și și-a lăsat
Capul încet, pe piept. Așa a murit
Iisus Omul, Fiul Mariei.
După un timp
Care mi s-a părut nesfârșit
Iosif a rupt tăcerea:
-„Mă duc la Pilat
Să cer trupul Învățătorului”.
Trebuie amintit că atât iudeii,
Cât și romanii considerau
Trupurile celor răstigniți
Ca blestемate și de obicei le cărau
În valea Hinom. Dacă se întâmpla
Ca vreo rudă să ceară trupul unui răstignit,
Romanii îi făceau favoarea contra unei sume de bani.
Pilat însă, știind că Iosif
Era socrul lui Felix,
Guvernatorul roman al Cezareei,
I-a eliberat corpul
Fără să-i ceară bani
Deși Iosif era pregătit
Să-i dea oricât ar fi râvnit.
Am mai visat apoi, că am scos Crucea din locul ei
Și întinzând pe jos cârpe curate, am pus-o pe ele.
L-am desfăcut de pe Cruce și
L-am spălat că doar nu era
Să-l îngropăm plin de sânge!
Așadar, am scos Crucea
Și-am întins-o pe jos, pe cârpe.
Din lințoliu am făcut împrejurul ei
Un paravan, susținut de bărbați.
Am rugat-o pe Maria Magdalena
Să-și ia crinii în brațe
Și să ne dea coșul ca să strângem
În el cârpele însângerate.
Nicodim îmi dădea la mână
Cârpe muiate-n apă de aloie și vin
Pentru spălat, iar Iosif ulei,

Unsori aromate și mirodenii.
Am scos frânghia care-l lega
Pieptul de Cruce și a luat-o Ștefan.
Am scos un piron de la o mână,
I-a luat Iosif. Am spălat mâna
și am uns-o. Am scos pironul
de la cealaltă mână,
L-a luat Nicodim. Coroana de spini
Era tare-ndesată pe cap. Am zis în vis:
-„Doamne ajută-mă! și imediat mi-a dat în gând
Să torn pe cap, de jur-împrejur, ulei.
Cele trei nuiiele de spin târător
Au ieșit, lăsând spinii înfipti în cap.
Coroana fără spini
A luat-o Manachen.
Apoi i-am spălat capul care era
Numai cheaguri de sânge amestecat cu păr.
L-am masat cu ulei de migdale
Și am cules ușor toți spinii.
Fața și gâtul îi erau șiroite de sânge,
Iar barba plină de salivă.
L-am pieptănat și-am șoptit spre ceilalți:
-„Să nu vă vadă mama Lui plângând,
C-o omorâți de tot!”...
N-am băgat de seamă că se înnoptase
Când Manachen mi-a spus
Să mă uit în sus.
Deasupra noastră era o splendoare de Nor,
În formă de disc, mare cât
Roata carului, în culorile curcubeului
Care răspândea o lumină feerică. Mi-a șoptit:
-„Dumnezeu e cu noi! Curcubeul este simbolul
Cerului!”
După ce Nicodim m-a trezit
Din reverie, am pus pe pat lințoliul
Și pe el am așezat corpul
Înfășurat în giulgiu.
Am luat cu toții patul și,
Urmați de femei, am pornit spre groapă.
Am pus patul în groapă, iar
Mama Lui s-a apropiat,
A îngenunchiat,
Și noi odată cu Ea
Care a băgat mâna
Peste giulgiu, pe la ceafă și
I-a ridicat puțin capul.
S-a aplecat și a atins
Obrazul Ei de al Lui
Dându-i
Sărutul Sufletului!
De-abia atunci nervii mei
s-au dezlănțuit și am plâns
un fluviu de lacrimi care
nu se mai sfârșea –
Plânsul Omenirii Întregi
De la Adam până la Iisus.

Constanța ABĂLAȘEI-DONOSĂ

Sonata ploii albe

au curs din cer atâtea stele
scântâietoare licărind.
au curs încet,
și rânduite atâtea stele mici, sclipind.
nu pleca; pictează ploaia...
ploaia dalbă ca mătasea
ploaia limpede ce-mi spală,
chipul, trupul apoi pașii...

Sonata norilor

nor albastru cenușiu,
tu ai năvălit văzduhul...
nor de ploaie argintiu,
ai întunecat pământul.

nor albastru cenușiu,
nor văzut de ochii mei-
nor dansând pe muzica
stropilor cu clopoței.

Sonata soarelui

te aștept soare să răsari
lângă mal privesc natura.
liniște cu dulce grai,
gând pecetluit într-una.
soare blând, soare mult
soare, arc de curcubeu
soare bând, soare mult
rugă peste trupul meu.
stăpânit de raze line
ale valului în mal,
gând pecetluit spre seară,
de-un sălbatec dor total...

Sonata ploii mute

vânt straniu și ploaie surdă-
zgomot straniu strop pribeag.
bați, la geamu-mi să te-aud...
vânt în șuier ploaie mută.
ne-am închis între pereți,
voia voastră e cu mine.
și murim închiși în noi...
eu, tu, vânt și ploaie mută.

Sonată de toamnă târzie

strugurii vineții, raze aurii,
frunze coapte-n nuc galben de pe câmp.
stropi negri pe ram, păsări amorțite...
vântule ce plângi, fructe pârguite.
nori violacei stropi de ploaie moartă,
vreascuri în pădure, iarna se arată.

Sonata izvorului

apă pastel, val înspumat
cu alge și ploi peste malu-ncrustat.
cer ceruleum cu nor răsfațat...
vreau să prind norii albastru regat.
raze de soare raze săgeți
lungi, mângâietoare pe umeri cădeți.

Sonata unui greier

greier mic ce-mi cântă suav...
vii în fiecare seară.
ne-nțeles și-nlăcrimat,
ești compozitor de-o vară.
plângi în cântec ne-nțeles...
ce-a fost ieri, ce va fi mâine?
ești ca mine greu măhnit.
greier mic neliniștit
ce spaimă? ce dor te-a înfrânt?

Sonată fulguindă

iarnă, iarnă fulguindă
cer umbros și nesfârșit...
iarnă, iarnă violetă
lungi troiene măturând.
iarnă goală dezbrăcat-ai
crengile pân-la pământ,
frunze trist decolorate
sub nămeți de fulgi plângând.
iarnă, iarnă aștept clipa-
cu o rază să mă mângâi:
iarnă, iarnă violetă,
c-o pictură am să te săcâi...

Sonata naturii

ochii tăi îmi aduc ceva obișnuit:
verdele naturii, e normal!
ochii tăi și-au ales verdele
din lacrima cerului
văzut într-un tablou cu păsări...
era al meu? era al tău?
ca noi doi, păsările
se cufundă în verdele naturii
până când îl transformă
în fulguinde triluri în nota si.

doar noi, împătimiți de natură,
admirăm pictura și scriem poezii,
visând în taină cu ardoare,
să dedicăm sonata notei mi.

Nicolae RĂDULESCU

EVOLUȚIA DOBROGEI ÎNTRE 1918-1944

Contribuții la cunoașterea problemelor geopolitice, economice, demografice, sociale și ale vieții politice și militare

Editura ExPonto a trimis în librării cartea „Evoluția Dobrogei între 1918-1944” semnată de cunoscutul și prodigiosul istoric, Valentin Ciorbea. Ni s-a părut și credem că nu ne-am înșelat că, autorul a vrut și a reușit să continue cele câteva mari lucrări dedicate provinciei dintre Dunăre și Mare elaborate în primul pătrar al secolului trecut.

Lucrarea de față este deschisă printr-o introducere întinsă și bine argumentată, care poate fi interpretată ca o sinteză a istoriei zbuciumatului pământ strămoșesc dintre Dunăre și Mare – provincie care într-un anumit moment al trecutului „s-a integrat procesului de formare a poporului român...”

Lucrarea este ușor de citit și de însușit pentru că materialul factual este bine organizat, curgător exprimat și științific argumentat, cu un aparat critic care însumează 300 de lucrări și documente, dintre cele mai variate, întinse într-un evantai care-i cuprinde pe toți marii noștri istorici și ajunge până la arhivele C.C. – P.C.R. care – dovedește autorul, conservă încă multe din tainele trecutului nostru istoric.

În cuprins, lucrarea are șase capitole din care trei (I, V și VI) tratează probleme petrecute în întregul interval de timp și alte trei (II, III și IV) care se referă la anumite etape ale perioadei.

Capitolul I intitulat „Dobrogea la sfârșitul primului război mondial” tratează, de fapt, principalele momente ale războiului, regimul de ocupație, drama locuitorilor români din provincie și samavolnicia împinsă până la barbarie a ocupanților, dar și reinstaurarea administrației românești după retragerea rușinoasă a unui invadator lacom și primitiv, care a lăsat urme greu de uitat.

Ne-am fi bucurat (noi tulcenii) dacă, în cuprinsul capitolului care tratează ultima parte a ocupării Dobrogei era evocată și acțiunea desfășurată de Serviciul Secret de Informații al Țării pentru protejarea intereselor românești în provincie și mai ales, momentul 1920, intitulat sugestiv „Afacerea rublelor false” când Ceka bolșevică (KGB-ul de mai târziu) a întreprins prima încercare de destabilizare a României și crearea unei acțiuni proprii declanșării stării de anarhie, care avea ca scop dezmembrarea teritorială a țării. Acțiunea era favorizată de faptul că încă în acel an, ce teritoriul nostru național circula cel puțin trei monede: națională, austro-ungară și rusească.

Trecând cu vederea peste observațiile făcute, subliniem că paragraful care se referă la război și la

revenirea administrației românești cuprinde multă informație, logic redată în text, ceea ce stimulează curiozitatea și ușurează înțelegerea.

Capitolul al II-lea este rezervat economiei dobrogene și – ca spațiu în lucrare este cel mai întins, 150 de pagini. Este știut că partea economică a oricărei lucrări este mai greu de redat, deoarece acestui domeniu, de regulă i se rezervă mai puține lucrări globale. De aceea apreciem că, tema pentru Dobrogea poate fi calificată ca fiind cea mai completă care a fost elaborată până acum. Autorul, în derularea cuprinsului pornește de la realitățile create de război, de jaful practicat de ocupant – și individual dar și instituțional, deoarece Puterile Centrale se aflau la capătul puterilor din punct de vedere economic (ofițerii germani expediau prin poștă, la familie – de exemplu, 2 kg. Făină, etc.).

Dar, lucrarea scoate în evidență că, după război, treptat-treptat, situația a cunoscut momente și perioade de creștere și relansare economică: Din text reiese că revigorarea economică industrială era mai concludentă în județul și orașul Constanța, celelalte trei județe fiind predominante de agricultură, de Industria meșteșugărească și de activitatea portuară fluvial (Tulcea și Durostorum) care era o componentă principală a activității economice.

Capitolul este întregit cu date concrete despre aplicarea reformei agrare, despre colonizările rurale și despre structura proprietății.

Capitolul III se referă la „Dinamica și structura socio-profesională a populației. Acțiuni pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și salarizare”. Cuprinsul este marcat de momentul 7 septembrie 1940, de aceea, autorul tratează, cum era firesc, separat cele două perioade. De fapt, fără să reiasă din titlu, în cuprins apare și o a treia perioadă, cea de până în 1918 când, mai ales în județele Durostor și Caliacra s-au înregistrat perturbații demografice profunde.

Cuprinsul temei derulat în 70 de pagini este susținut cu 12 tabele și grafice foarte detaliate, unele concepute recent, în urma desfacerii arhivelor conservate din, te miri care motiv politic.

Ni se pare deosebit de util să sugerăm colegilor noștri care patronează revista „Daima” să citească lucrarea în cauză, mai ales subcapitolul „Colonizările rurale în Dobrogea” (pag.159-172), în care este descrisă epopeea colonizării aromânilor din Macedonia și Tracia Orientală – zonele Veria, Vodena, Meglenia și Katerina.

Capitolul IV este rezervat, pentru „Viața politică, activitatea organizațiilor partidelor politice și a parlamentarilor dobrogeni”. Capitolul, întins pe 140 de pagini este atent conceput și rezervă suficient spațiu pentru cele 17 formațiuni și grupări politice care activau în provincie.

Se impune să subliniem și în cazul de față, așa cum am mai procedat și în capitolele anterioare, că autorul ne oferă un complet tablou al eșicherului politic dobrogian, cu date și detalii variate, matematic rânduite. Pe de altă parte însă, ne luăm dreptul de a

(continuare în pag. 43)

intervenii cu o completare. Ne referim la evenimentele care au avut loc în anul 1924 când URSS, sprijinindu-se pe PC al României care era format din alogeni, respectiv din bulgarii din Dobrogea, plăsmuiesc o acțiune de diversiune care avea ca scop dezmembrarea teritorială a României.

Țara era împărțită în cinci zone revoluționare Dobrogea făcând parte din zona a treia, cu centrul la Silistra, Călărași, Mânăstirea. Acțiunea trebuia declanșată din interior prin distrugerea podului de la Cernavodă. În noua situație urma să intervină o grupare din sudul Basarabiei (zona a II-a a revoluției) care trebuia să se unească cu ceata lui Terenti (Arhiva C.C.- P.C.R., fond 50, dosar 1598, filele 9-11 – dosar menționat în bibliografia lucrării) și o altă grupare urma să sosească pe Marea Neagră, condusă de Cotovski, erou al războiului civil, de fapt tâlhar din târgul basarabean Hâncești. Acțiunea a fost însă dejucată de contraspionajul românesc.

Foarte interesant este abordată mișcarea legionară, făcută cu totală neutralitate. De exemplu, am constatat că integrarea aromânilor în Legiune a fost apreciată ca un act izvorât din credința că în acest mod își serve4sc cel mai bine Patria.

Autorul explică și demonstrează că, în special tineretul aromân, în dorința de a-și afirma apartenența la națiunea română a adoptat ideologia extremei drepte. De altfel nimeni în țara noastră n-a plătit mai consistent vina de a fi fost atras într-o mișcare extremistă așa cum a făcut-o tinerimea aromână.

Capitolul V, intitulat „Septembrie 1940: ciuntirea teritorială a Dobrogei. Tratatul de la Craiova” Autorul pornește în tratarea temei de la Tratatul de pace de la București din 1913. Dar mutarea graniței, după 27 de ani, timp în care populația majoritar românească se așezase și-și făcuse un rost, a însemnat cumplite vicisitudini. Lucrarea de față, folosind date concrete, descrie activitatea desfășurată de grupările naționaliste bulgare, dar și de politica iredentistă oficială propagată de guvernul bulgar. Capitolul este susținut cu date concrete referitoare la numărul locuitorilor strămutați, la suprafețele arabile pierdute, la locuințele abandonate.

Problema Cadrilaterului, demonstrează lucrarea, a antrenat în acțiune toate componentele diplomatice și administrative ale guvernului român.

Ultimul capitol, al VI-lea este rezervat acțiunilor militare desfășurate între Dunăre și Marea Neagră (1912-1944).

Ampla dramă a participării noastre la războiul din Răsărit începe cu atacul rușilor asupra Deltei, efectuat în octombrie-noiembrie 1940 când ne-au fost cotopte insulele de pe brațul Chilia și vărsarea acestuia în Marea Neagră.

O altă etapă este cea premergătoare declanșării războiului, când Dobrogea devine o provincie strategică specială, fiindcă în teritoriu au fost dislocate numeroase trupe și tehnică modernă de luptă, română și germană.

Autorul descrie luptele purtate pentru Delta dar și bătăliile navale desfășurate, inclusiv în raza portului Constanța. Astfel, cu detalii redă momentul 26 iunie 1941 când, o forță navală sovietică s-a apropiat la 20 km de port și l-a bombardat cu artileria. Lupta navală s-a încheiat însă, cu scufundarea distrugătorului „Moscova” și cu alungarea flotei vrășmașe.

Epopoea se va încheia, începând cu lunile aprilie-mai 1944, când, sub numele de cod „Operațiunea 60.000”, au fost retrase trupele române și germane din Crimeea. La 13 mai 1944 ultimul vas românesc a părăsit portul Kerdoneț. Câteva mii de soldați români au fost capturați de bolșevici.

Și epopeea se oprește la 23 august 1944.

Am încercat în mare grabă să radiografiem o interesantă și reușită lucrare. Nu știu cât și cum am reușit, dar știu că ne-a plăcut cartea. Este o lucrare a cărui conținut este rezervat elevilor, studenților, profesorilor și pasionaților, și trebuie să se afle în fiecare bibliotecă de familie.

Ioan FĂRCĂȘANU

EMIGRANȚII

Cândva un colț de rai cum azi nu prea mai vezi,
Cu harnici gospodari pe-ogoare și-n livezi,
Văzând că traiul lor e de nesuportat
Și-au luat inima-n dinți și-n masă-au emigrat.

Au mai rămas doar cei bătrâni și-ai lor nepoți,
Bătrâni care în câțiva ani s-au stins cu toți;
Copiii au fost luați în ocrotire
Și-astfel ajunse satul o amintire.

De mai treci, azi, pe-aici simți o durere-n piept;
Văzând satul pustiu ți se pare nedrept,
Iar dacă-un emigrant s-ar mai întoarce-n sat,
N-ar mai cunoaște locul din care-a plecat.

SATUL PUSTIU

Niciun locuitor nu mai trăiește-n sat;
Pe ultimul doar de o zi l-au îngropat,
L-au condus câteva rude de departe
Și-un preot înalt care citea-ntr-o carte.

După cel răposat un câine mai plânge
Și latră a pustiu de inima-ți frânge;
Refuză mâncarea, nici apă nu mai bea,
Și-așteaptă-n prag stăpânul pe care-l iubea.

Casele vechi trosnesc de singurătate,
Școala cu ziduri gri – parcă-i o cetate,
Biserica are obloane peste tot,
Din nucu-nalt și-umbros – a mai rămas un ciot.

Gospodăriile din deal s-au dărâmat
Printre pereți zărești mobilier uzat:
Vezi un pat, o masă și-un scaun mic de fag
Pe care nu demult stătea cineva drag.

Din cimitir răzbat sunete ciudate,
Frunzele copacilor sunt agitate,
Morții par supărați că cei vii i-au uitat;
Doar vântul mai suspină sub ceru-nnorat.

Titi DAMIAN

Camelia ARDELEAN – *Ecouri din tenebre* - Zbor sigur și înalt -

La prima vedere, titlul acestui volum de versuri semnat de Camelia Ardelean, *Ecouri din tenebre*, Editura „Armonii Culturale”, Adjud, 2018, 148 pagini, pare șocant, avându-se în vedere sensul uzual al termenului „tenebre” (lat. „tenebrae”: întuneric deplin, întunecime, obscuritate, beznă). Definiția din Dex, coroborată cu textul poetic de față, dovedește faptul că autoarea stăpânește proprietatea termenilor, mai ales că cei neologici sunt utilizați frecvent și cu destul de mult curaj în poeme, cu predilecție în rime pretențioase (psihedelic - angelic, austeră - efemeră, pilaștri - albaștri, glet - antet, edecuri - cecuri, himeră - panteră, firide - cariatide, exult - cult, sigiliu - beriliu, anacondă – Giocondă, ispită - Afrodita și exemplele ar putea continua cu zecile. Faptul, aparent minor, mi-a atras atenția ca fiind un element definitoriu ce conferă originalitate volumului, mai ales că mi-au sărit în priviri și multe rime rare (unde-i - secunde, vise - mi se, are - așteptare etc.). Acest fapt stilistic mi-a stârnit curiozitatea și m-am apucat de scris, cartea ajungând întâmplător în posesia mea, eu necunoscând-o pe autoare.

Volumul cuprinde două secțiuni, *Solitudine* (versificație clasică) și *Zbor incert* (versificație modernă), criteriul acesta dovedind că autoarea este stăpână pe formule prozodice dintre cele mai originale. Prima parte cuprinde și pretențioase poezii cu formă fixă (opt rondeluri, două sonete), cinci pasteluri, o parodie, cele mai multe fiind însă meditații pe tema timpului, a dragostei și a creației, dispuse în câte patru catrene, cu ritmuri și rime diferite, elemente ce feresc lectura de monotonie. Dar nu numai acesta este criteriul de selecție, după cum vom observa la momentul potrivit. Ar mai fi un element exterior ce trebuie luat în seamă, ca suport de susținere a originalității, și anume faptul că titlul fiecărui poem al primei secțiuni este întotdeauna un fragment-metaforă rupt din primul vers, creând impresia că întreg poemul devine o prelungire firească a titlului.

Lectura primului poem al volumului, *Nu sunt poet...*, scoate la iveală, unui cititor avizat, o artă poetică. Sintagma din titlu, în sine, care se repetă anaforic la începutul primelor două strofe și la distihul final, este o negare fermă a unei stări, care, de fapt, cere cu modestie confirmarea cititorului. Celelalte sintagme aduc elemente prin care, simbolic, autoarea se autodefineste ca poet: „cel mult un trubadur/ Al zărilor foșnind arar sub pleoape”, „un rătăcit pe-al sorții abajur”, „un golumb sau poate-un albatros”. Autodefinirea continuă, discret și constant, și în următoarele poeme: „Mi-e sufletul rob în căuș de mag-nolii”; „Mi-e sufletul nud în potire de fluturi”; „Mi-e plânsul

izvorul ce-și strigă căderea”; „Mi-e plânsul podoaba ce stăruie-n pripă/ Pe chipu-mi brăzdat sinuos de-alizee”; „În mine locuiește-un aisberg.../ Norocul mi-a rămas întemnițat”. Deja se întrevăd tenebrele, marcate aici prin curgerea timpului: „În orologiul meu de vânturi ros/ Tic-tacul se-apropie de-amiază”. Scrisul înseamnă, pentru poet, satisfacția atingerii absolutului: „Mi-am semănat noi vise pe ogor/ Sperând cândva să recoltez safire”. De-abia distihul final al primului poem dezvăluie patima, arderea, combustia întru creație: „...de patimă exult/ Din paradigme mi-am făcut un cult”.

Odată deschisă poarta spre universul tenebre-lor, acestea se rostogolesc în avalanșă, dezvăluind un univers de trăiri și sentimente legate de tema timpului, a iubirii și a creației – teme fundamentale ale primului ciclu de poeme: „M-asediază visele stafii”; „destinul pe scafald/ Decapitat în pripă, fără vină”; „mă urmărește Fata Morgana/ Predestinând iluzii străvezii”; „În tigva nopții iar m-am rătăcit”. Tenebrele devorează: „Stafia timpului pierdut/ Îmi frânge clipe sub carcasă”; „Îmi sorb febrilă porția de viață”; „Pe gheața din tenebre îmi târâi evadarea”. Tot în tenebre se întrevăde și lumina: „Sub fantasmă înflorite, necuprinsul mi-e amic,/ Îmi pătrunde, prin tenebre, o felie de lumină”. Înaintarea spre tenebre înseamnă prăbușirea, neantul: „Mă prăbușeam sub un perete surd”. Poeta s-ar lepăda fără regrete de prezent și de trecut, numai pentru o clipă de viitor: „Mi-aș vinde și trecutul și prezentul/ Pentru un boț brumat de viitor”.

Clepsidra timpului se dovedește nepăsătoare. Fiecare zi trecută devine un pas spre „marea trecere” (Blaga): „A mai plecat o zi cu pași grăbiți.../ A mai plecat un dor pe căi de gând.../ A mai plecat o

(continuare în pag. 45)

zi spre cimitir". Plecarea este o ruptură dramatică de vârsta precedentă: „M-am dezbrăcat de tinerețea mea/ Ca un bujor sălbatic de petale”; „Când sapă-n mine timpul estuare/ Mi-s ridurile nopții fără leac/ Cerșesc umil o nouă amânare/ La porția rămasă dintr-un veac”; „Aș face, azi, cu timpul, încă-un troc/ Nefericirii să-i blocheze frâna”. Călătoria prin timp este asemuită cu vâslirea pe o mare agitată: „Vâsleam prin timp cu visele flămânde...”, „Vâsleam prin timp cu aer hieratic...”, ca în final, să se aleagă doar cu dezamăgirea: „Vâsleam prin timp – halal călătorie...”.

După cum era și firesc, poeta asociază temei timpului pe aceea a iubirii. Dacă tema timpului capătă o dominantă meditativ-elegiacă, predominând sentimentul regretului, iubirea este trăire intensă, chiar apocaliptică, realizată prin intermediul vocativelor și prin verbe la conjunctiv cu valoare stilistică de imperativ: „Iubitule, să ne-aruncăm în flăcări”; „Iubitule, să îngropăm otrava/ Din amintiri într-un mormânt de flori”; „Iubitule, să devenim doi fluturi/ Înălțuți pe-aceeași viorea”.

Multe din versurile pe tema iubirii păstrează ecouri voiculesciene, dovada certă a unor solide lecturi anterioare: „Ți-s Cosânzeană, tu îmi ești păcatul/ Doi exilați de dragoste avizi”; „Mi-ești colivie și mi-ești penitență/ În lumea ta cu gratii de mătase”; „Mi-ești înserare, eu îți sunt lumină/ Cascadă mi-ești cu apă cristalină”. Iubirea cere inspirație: „Ți-s cub de gheață, tu îmi ești vulcanul/ Care erupe lavă din poeme”. Chemarea iubitului, realizată prin verbe la imperativ, este menită să inspire: „Iubitule, atinge-mă discret/ În visul mov cu gust de levănțică/ Adună-mi aștrii nopții în buchet/ Îndată ce marama lunii pică”; „Așterne-mi la picioare fantezii...”.

Iubirea este rugă, este balsam, este frenezie, dar mai ales chemare: „Te-aștept, iubite, să îmi încălzești/ Minutul calp, în prag de veșnicie”; „Te-aștept, iubite, ca pe-un anotimp/ Ce-și țese cerul pe sub pelerină”; „Te-aștept, iubite, să mă înflorești/ Ca pe un nufăr prins de curcubeie”. În sfârșit, iubirea capătă o definiție pe măsura intensității trăirilor transpuse în talentul autoarei: „Iubirea mi-este cel mai scump descânt”. Iubirea este ideal și pur izvor de inspirație: „Mi-a fost iubirea unicul precept/ Azi pentru tine-aș inventa o lume”.

Primul poem al volumului trimite raze de artă poetică răsfirate în aproape toate celelalte poeme, tema creației devenind, discret, tema dominantă a cărții: „Risipa de silabe îmi scrijelise versul”; „În noaptea-n care clipele gemeau.../ Nășteau poeme tot ce atingeau”; „Fântânii de poeme i-am pus cruce/ Cu apa lor nu poți stropi răsaduri”; „Aș îmbrăca poemul meu în piatră/ Să nu îl sape vânturi sau furtună”; „Aș îmbrăca poemul meu cu tine/ Reșlefuiindu-i slove din olmazuri”; „E universul sprintenul ocean/ Din care poezia mi se-adapă”; „Lăsa-voi albatroșii din pieptul meu să zboare/ Prin munții de poeme cu poalele corai”; „În zbor îmi înflorește poezia/ Aștern silabele ca-ntr-o vitrină”; „Îmi reinvăț menirea pe de rost/ Mi-este cuvântul, astăzi, colivia”; „Sunt un soldat medieval/ Mi-e versul cea mai scumpă spadă”.

Prin poezie se atinge eternitatea: „Nu e ușor castele din cuvinte/ Să înălțăm ca să atingem cerul/ Dar versul tău, care nicicând nu minte/ Neîndoiș sfidează efemerul”; „De sub clopote de gânduri, doar silabele-mi erup...”.

În finalul primei secțiuni, este realizat un sincer dialog cu cititorii: „Aș vrea să scriu, dar muza-n deficit/ Îmi lasă două rânduri pe o coală,/ Simțirea însă nu îmi este goală,/ Declar că vă iubesc...la nesfârșit”.

Partea a doua, **Zbor incert**, cuprinde versuri de o cu totul altă factură prozodică (vers liber, accent interior, rimă albă, strofe cu număr variabil de versuri), dar și ideatică. Dacă prima parte presupunea o abordare la diferitele niveluri (semantic, ideatic, morfologic, sintactic, prozodic), aici dominantă este metafora revelatorie, care presupune definiții tip maximă, pe care autoarea are știința de a le dezvolta, scăpărând nu numai metafore, ci și idei dintre cele mai pline de miez filosofic. Din acest motiv, ne mulțumim nu să disecăm poemele, ci doar să extragem podoabe stilistice de un mare rafinament: „realitatea e un vis ce nu s-a trezit încă”; „nefericirea – o ecuație din puncte dispersate/ între care vibrează chemări cerșind un răspuns”; „cu noaptea în palmă/ caut o scântie din ultimul răsărit”; „împletesc singurătatea în poeme/ sperând să-mi țină de cald”; „soarele zâmbește prin hublouri/ scrijelind ruine”; „bem cafeaua rece a existenței/ pe marginea propriei gropi”; „viața – pistă obscură de persuasive zboruri”; „vara/ iluzie pe retină/ blocată vindicativ sub gene”; „pe crucea sorții/ speranța își reazemă umărul cadaveric/ de ultimele clipiri viabile”; „versurile/ balsam existențial/ colac de salvare/ în marea de frământări”; „ziua în care am încercat să mă iubesc/ nu s-a trezit încă”; „lilieci tenebrelor țin în gheare eternitatea/ în colții lor/ o ultimă fărâma din mine”; „miroase a moarte/ inimi cenușii se îngheșuie sub pietre/ pe maluri de tăceri/ tic-tacuri prăfuite/ își numără ultimele clipe”.

Ultimul poem al acestei secțiuni, dar și al volumului, se intitulează chiar **Tenebre**, care-l esențializează și din care ne permitem să cităm: „Întunericul mă lovește în plex/ ca un bumerang/ Încerc să cârlesc/ din franjuri de inimă/ noua simțire/- rochie la preț redus cu pretenții de divă”.

Pentru un anume echilibru între profunzimile filosofice și ludicul multor poeme, cităm și dintr-o parodie, la fel de izbutită, dovadă clară că nu-i este străină nici poezia jucăușă, după cum o va dovedi și în poezia naturii: „În pădure, cucuveaua-și plânge oful pe o cracă/ Se zbârlește pe sub pene, foamea iarăși o atacă/ Cu atenție ochește-un șoricel pierdut în zonă,/ Care-o scoate într-o clipă, azi, din karma-i monotonă./ Hăt, departe, lupul țipă, ascuțit și el de foame./ A visat întreaga noapte doar merinde, chiar și poame./ Și-ar schimba meniul, însă-i bate vântu-n buzunare,/ N-are-un chior depus la bancă-n consecință: <Pa, mânca-re!>/ Vulpea-și târâie scheletul, e aproape leșinată./ Doar în vise întrevede, uneori, câte-o poiată./ Are chiar halucinații: drept în față-i o găină!/ Se repede, dar copacul e prea dur... și iar leșină” (**Pădure flămândă**).

Poeta are apetit și pentru poezia naturii, în versuri lungi, de 14-15 silabe, într-un ritm iambic: „Sentrec în glas prigorii-mbătate de căldură,/ Pentru-ale lor surate poeme înfiripă,/ Iubirea de natură nu și-au luat-o-n pripă./ Declară, obosite, de-atâta tevdură:/ - I-am recita sonete, de am avea și gură” (**Magia primă-verii**). Toamna beneficiază de un ritm de un ritm am-

(continuare în pag. 61)

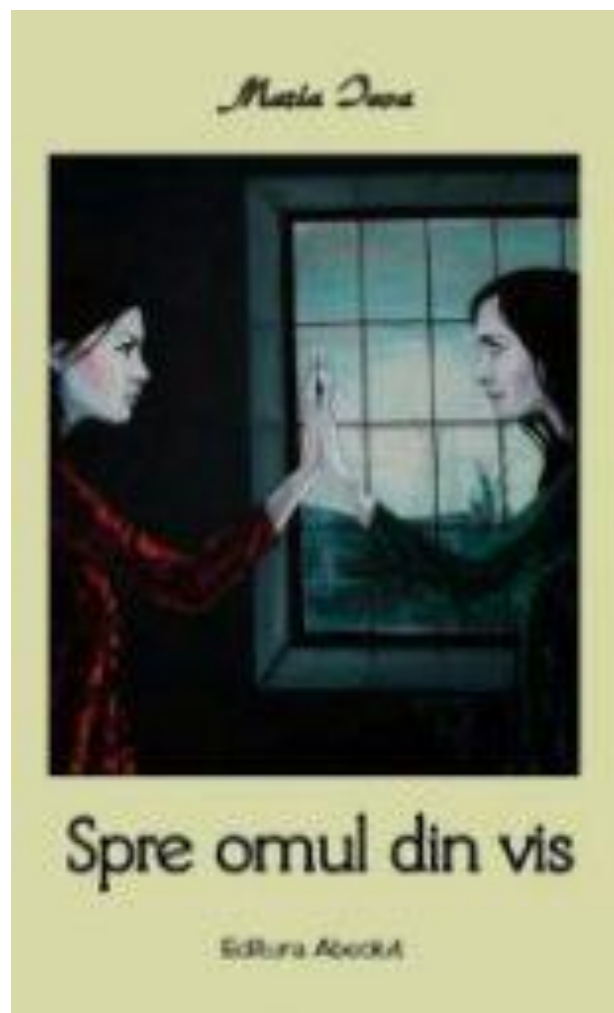
Lucia Elena POPA

SPRE OMUL DIN VIS

Volumul de poezii *Spre omul din vis*, apărut la Editura Absolut, București, 2017, constituie un periplu al autoarei Maria Ieva printre tainele iubirii, ale vieții și ale universului, o călătorie poetică memorabilă între realitate și vis, între sacru și profan, fizică și metafizică, în încercarea de a se autocunoaște și de a se autodefini, de a înțelege universul și viața din perspectiva iubirii. Cugetarea trece mereu dincolo de transcendent, în zarea de puritate a luminii și în spiritualitate, iar în acest context, omul, prin ipostaza lirică a autoarei, este mereu raportat nu numai la universul teluric de viață, ci și la cel cosmic sacru, infinit, spre care tinde.

Atât de mult abordată, poezia de dragoste a devenit mai greu convingătoare, dar Maria Ieva excelează în abordarea acestui gen prin abaterea de la lucrurile comune. Poeta intră în templul iubirii cu pași regali, călăuzită de muza Euterpe. Ea are o viziune nouă și un stil inovativ, un orizont imaginativ larg. Are darul de a stăpâni forța interioară a cuvintelor pentru a le stoarce expresivitatea, dându-le sensuri nebănuite, într-o arhitectură ce răstoarnă construcțiile obișnuite și le înlocuiește cu unele surprinzătoare, apropiate de cele ale poeziei neomoderniste abstracte. Ideile și imaginile poetice se construiesc pe nenumărate simboluri universale, mitologice sau cu semnificații mistice și motive poetice din sfera credinței în Dumnezeu, a religiilor orientale. Se solicită, gândirea și sensibilitatea cititorului prin crearea unei anumite stări psihologice. E vorba de efectul atâtor șiraguri de metafore, alegorii, cuvinte cheie și mai ales simboluri.

Motivul luminii și simbolistica visului străbat ca un leitmotiv întregul volum, dând semnificațiile de bază versurilor. Relevanța acestora pornește de la titlul cărții, regăsit în poezia cu același nume: *Omul din vis*. Ca și în nenumărate opere literare, și aici visul apare ca o cale de a codifica idealurile și imaginea lumii individuale. Cine este „omul din vis”? Existența lui se înscrie în destinul („un drum ni s-a scris”) care e profilat pe lumină („În raza luminii abia încolțită”), aducând o schimbare în bine („Rupe trecutul de piatra de moară”) odată cu „A șaptea octavă”, care „Surâde timidă spre omul din vis”. Așadar drumul ce duce spre „omul din vis” este trasat de la înălțimea idealului. Se configurează perechea prin folosirea persoanei I plural : „facem, trecem”, ridicată la nivelul înalt al cunoașterii, sugerate prin „conul de pin” – simbolul celui de al treilea ochi, expresie a iluminării. Și alte elemente vorbesc despre înălțimea idealului direcționat spre „omul din vis”: perechea poartă „nimbul pe frunte” și descinde dintr-o „sferă”, simbol ce exprimă perfecțiunea, terminarea unui ciclu. Deci „omul din vis” nu poate fi decât idealul înalt spre care aspiră perechea. Consider că este nimerită asocierea poeziei care deschide volumul cu cea care îl încheie, intitulată *Din vis în vis*. Aici apare, conturat în vis, „omul promis”, identificat poetic cu „omul din mine”. Putem găsi în profilul acestuia tot idealul de înălțime morală, împlinire deplină în iubire. După desprinderea „de lut” urmează depășirea morții, ajungerea „la capătul scării”, unde se află „omul cioplit în arc de lumină”, adică omul purificat, împlinit, omul ideal,

înțelegându-se că acesta este „omul promis”. Dacă avem în vedere ilustrația copertei, precum și simbolul oglinzii ca semn al eului ce vrea să-și vadă adevărata esență, am putea găsi un argument în plus să afirmăm că „omul din vis” este „omul din mine”, purificat și înălțat.

Volumul de poezii este marcat de forța binefăcătoare a luminii, simbolic calea înălțării și mântuirii, a cunoașterii, mijloc de descoperire și descifrare a misterului. Acest simbol este prezent aproape în toate poeziile, întrucât numai în lumină se poate realiza înălțarea și purificarea sufletului, din lumină cresc toate elementele vitale. Noi toți suntem făcuți din lumină. Elogiul luminii apare, de pildă, în poezia *Cămașa de lumină*, metafora „cămașii” albe fiind o sugestie a aspirației spre puritate în construirea vieții: „...am să Țes rochii albe, / dă-mi vis și trăire / și am să-ți Țes cămașă de lumină”.

Cele mai multe poezii dezvoltă, în mod firesc tema iubirii sub nenumărate aspecte și viziuni, zugrăvite în culori poetice încântătoare.

Iubirea ideală, depășește mereu hotarele unei singure vieți, ea străbate întregul ciclu de nouă vieți, până să se împlinească. Poeta intră în tainele universului, în metafizica cerului, prin raportarea omului la universul infinit din care mereu se întrupează, respectând în iubire legile divine

(continuare în pag. 50)

Dumitru ANGHEL

TREN PRINTRE ZODII, de Florea BURTAN

Volumul de versuri „*Tren printre zodii*”, Editura Neuma, Cluj-Napoca, 2017, 80 de pagini, rotunjește la 20 numărul de cărți publicate de scriitorul teleormănean Florea Burtan (16 de poezie și 4 de proză, două romane și două schițe și nuvele), de la debutul editorial cu placheta lirică „*Flaut pe răni*”, Editura Cartea Românească, 1979, pentru care a primit Premiul de debut al prestigioasei edituri, ca un semnal încurajator pentru parcursul artistic de perspectivă.

„*Tren printre zodii*”, o carte de poezie de dragoste, în exclusivitate, 56 de poeme în vers clasic cu rimă încrucișată (1-3; 2-4) și mai rar cu rimă împerecheată (1-2; 3-4), doar în catrene înjumătățite, pe o constantă prozodică și un registru tematic intim, de o pudică intimitate, care l-au ferit pe poetul Florea Burtan de riscul unui derapaj erotic spre o versificație decrepită, cu accente de misoginism patologic sau cu descrieri sordide dintr-un univers biologic de la periferia unei minime civilizații și igiene personale, terfelite pervers cu pretenții de artă, de poezie „modernă”, din „literatura” (!?) de erotică belicoasă a unor „poetese” sau a unor... „poeti”, care promovează o indecență siluire a limbii române, eșuată în vulgaritate agresivă!

Așadar, în volumul „*Tren printre zodii*” este procesată o poezie de dragoste în stare pură, care nu acceptă... „*fisura*” unor ingrediente „*picante*” dintr-un delir imoral, ci doar o lirică programatică cu ușoare accente dodecafonice ca-ntr-un *Impromptu* sentimental dintr-un oratoriu de Igor Stravinski.

Uvertura tematică lirică este abruptă, convingătoare și în afara oricăror alte opinii: poeme de dragoste, poezie erotică standard: „Să fii femeia mea, măcar o noapte, / Ca să pierim puțin, câte puțin, / Într-o odaie mirosind a mere coapte, / A miere răzvrătită și-a pelin...”, din care nu lipsesc detalii de protecție din zona cu... „lumina stinsă”: „Să te dezbraci șoptind pe îndelete, / Să-mi curgă-n palme trupul tău mirat, / Pe drumuri treacă sâni viscolite, / Târziul iasă singur la prădat”, cu motivații de o romantică împotrivire a unei decențe de salon elitist de epocă: „Mi-e dor să-mi lunec sufletul pe coapse, / Pe sâni tăi, înduioșați și puri, / Să mă înec în ei, cum se înecă / Verdele crud în candidă păduri” („Să fie iarnă și să ningă-ntruna...”, p. 5), în care doar jurământul de credință, decent și sincer, acoperă orice urmă de aluzie impudică.

Mai degrabă, o poezie de un idilism parcă ușor desuet, într-o epocă de... indecență lirică, de care aminteam mai sus; de fapt, o „*declarație de dragoste*” cu trimiteri spre poezia neanacreontică a unor Costache Conachi și Ienăchiță Văcărescu: „Dă-mi trupul tot și lasă-te prădată, / Măinile mele-au înfrunzit, de dor / De prin unghere, ne-or veghea, iubito, / Doi îngeri alungați din lumea lor!” („Dă-mi trupul tot și lasă-te prădată”, p. 7), într-un *passo doble* alternativ în limitele unei minime îngăduințe morale, cu sonorități grave, molcome, de *vecernie de seară* de la Agapia

sau Voroneț, cu promisiuni celeste și feerice dintr-un adagio sentimental.

Poetul Florea Burtan este permanent într-un impas intim, sentimental, pe alternanța neliniștitoare a unui *Intermezzo* cu note de tristeți fără reper și cu nostalgii îndepărtate, ca o *sarabandă* năvalnică, între straniu și o himerică motivație: „Poștașul n-a mai trecut demult prin cătun, / Vestile au îmbătrânit într-o scrisoare. / Aici îmi duc viața și rabd, vreau să spun / Și mă las geruit de o liniște mare” („Aș cerși îndurare, nu am de la cine”, p. 8).

Revine impetuos iar „*spectacolul erotic*”, cu note de lirism grațios și frivol, alunecă spre o frenezie a vitalului, între spontaneitate și tensiune sufletească, iar *iubirea* este izbânda fericirii, ușor declamativă, într-un amestec de inocență, de mirări de tot felul ori de viziuni luminoase: „Ferește-mă, Doamne, de un gând păcătos, / Uite cum doarme ea atât de frumos / ... / Cu pletele lungi, răvășite pe pat, / Cu sâni dalbi și buni de prădat” („Ca un tâlhar mă strecur...”, p. 10), în catrenele fracturate cu rimă împerecheată (1-2; 3-4), de care aminteam.

Domnul Florea Burtan este un romantic incurabil cu o percepție ideală a eroticului ridicat la rang de excelență sentimentală: „Ce bine-ți stă în rochie de nuntă! / Miresmele adie dinspre văi, / Te voi zidi în setea mea flămândă, / În rana viscolind în ochii mei”. („Alintă-mă și decu-

(continuare în pag. 48)

pează-mi umbra", p. 18), în catren clasic cu incantații de „trubadur”, cu o dinamică tonală remarcabilă, pe un nucleu emoțional-imaginativ. Poveștile de iubire parcă ar fi într-un perpetuu stop cardiac de dragoste, de dragoste rănită, uneori, de dragoste în risipire și de nesaț de iubire năvalnică, ca un *pizzicato* pe arcușul unui Capriciu de Nicolo Paganini: „Numele meu nu îți mai spune nimic, / L-ai alungat, într-o seară, îngândurată și tristă / Apele somnului se spărgeau de dig, / Indiferența lăcrima în diafana batistă” („Numele meu nu îți mai spune nimic”, p. 27), iar poetul perorează patetic pe un „adio!” fără orizont și fără explicații, motivații, justificări: „De ieri, tu nu mai ai loc în inima mea / Azi, suntem cu un veac mai străini / Măine, drumurile noastre se vor răsfira / Iarna se va așterne peste ultimii crini”, dar are și elegante scuze convingătoare pentru un posibil dialog sentimental: „la-mă în brațe, o clipă, măcar / Mâna mea arde, a ta este indiferentă și rece..” („Vom pleca, neștiuți, prin zăpadă”, p. 28).

Volumul de versuri „*Tren printre zodii*” este, prin excelență, o carte cu un diagnostic liric de erotism acut, cu trimitere spre o terapie intensivă de gânduri bune și speranțe în doze homeopatice; o carte în care au fost adunate „*Poeme de odinioară*”, cum se precizează în subtitlul-metaforă, cu versuri pe aceeași linie melodică sentimentală, cu repetate tempouri în *allegro* generate de o năvalnică stare sufletească în impas și cu un singur și nealterat argument, prin care poetul Florea Burtan își motivează condiția de îndrăgostit: „Nu ți-am spus niciodată cât de mult te iubesc”, din poemul cu același titlu (de la p. 29), și mărturisește într-un poem fascinant povestea de iubire care i-a marcat această ipostază: „Ne întâlniserăm întâmplător, într-o gară, / Ea venea de departe, eu spre departe plecam, / Cu un vechi geamantan, și fumam o țigară, / Frunzele cădeau, amăgite, de pe ultimul ram...” / „Era tot frumoasă, primejdios de frumoasă, / Frumusețea ei, ca un lujer de dor respira / Mi-a făcut semn s-o urmez către casă, / Casa din vis, ce fusese, cândva, și a mea” („Trenul fără roți, fără șine”, p. 31), cu o impetuoasă și savuroasă afirmare a sentimentului iubirii, în acordurile molcome ori exuberante de *belcanto* italian din opera „*Elixirul dragostei*”, de Gaetano Donizetti.

Există în poezia erotică a poetului teleormănean Florea Burtan o reală și sacră obsesie pentru *sânii* feciorelnici, ispititori și... „păcătoși”, pe alocuri; *sânii*, simbol al fecundității, dar și ai ispitelor amoroase; *sânii*, grație maternă, izvor de viață, simbol paradisiac și început de creație divină afectată de *păcatul mărului* din gândul pervers al Evei și ispita lui Adam: „Și am urcat pe scări și mi-a deschis, / Privindu-mă precum privești păgânii; / De sub cămașa-i dalbă mă pândeau, / Ca două păsări speriate, *sânii*...” („Mă îndemnam să-ți jefuiesc lumina”, p. 33), iar justificarea pentru miracolul sânilor este de-o nevinovăție celestă: „Văd că ți-ai pus și rochie subțire, / Să-ți simt zăpada trupului pulsând, / *Sânii* dedați la dulce răzvrătire, / Când se trezesc din somnul lor rotund” („Am tras șareta lângă scară”, p. 41), dar și simbol

provocator al erotismului biologic cu direcționare spre perpetuarea speciei.

Desigur, nu putea lipsi, din erotica năvalnică și mistuitoare a cărții, *spaima* devastatoare a *trădării*: „Între noi nu se mai așterne nicio cărare, / Tu, dragostea mea, aparții altui bărbat, / Resemnarea umblă pe o corabie spartă, / O mână străină îmi face semne că ai plecat” („De atâta depărtare, tu nu mă auzi”, p. 43), iar consecințele ei dramatice, rezultate din impulsurile agresive ale geloziei, trimit spre agasantele capricii erotice ale celebrilor Othello și Desdemona din la fel de celebra dramă shakespeariană: „Între noi doi nu mai ard demult crânguri, / Între noi doi se întinde o mare uscată / Tu, dragostea mea, aparții altui bărbat, / Resemnarea călătorește pe o corabie spartă...” (Op. cit., p.44).

Există în poezia de dragoste a poetului Florea Burtan o fulminantă și, în egală măsură, o naivă și idilică atitudine de îndrăgostit fără repere și fără o minimă pregătire de atac viril dinspre proverbiala bățosenie masculină: „Nerăbdarea mă scoate din minți / M-aș vinde ispitei pe zece arginți, / M-aș răstigni pe calea ferată, / Trenuri să treacă, din mine să rămână o pată” („E atât de plăcut, aici, lângă tine...”, p. 45), iar strigătul disperat al îndrăgostitului total se stinge patetic în promisiuni fără acoperire: „Nu suport să fiu singur. Mi-e sete / De coapsele tale, de sânii și umerii goi, / Te voi vindeca de mahniri și regrete, / Voi împărți lunga noapte la doi” („Ca o flacăra ard, pereții cad peste mine”, p. 46).

Volumul de versuri „*Tren printre zodii*” este o profundă și totală declarație de dragoste, din care nu lipsește nimic din zbuciumul sufletesc al „*Odei bucuriei*” unice, iubirea, sentiment peren fără început și fără sfârșit: „Nu te sfii și lasă-ți sânii goi / Să murmure în palmele-mi flămânde, / Să țină treze taina dintre noi / și liniștea de jar dintre secunde” („Nu stinge lampa, las-o-n priveghere”, p. 58), iar leitmotivul erotic, personalizat, *sânii*, ar putea avea restricțiile exagerat decente ale imaginilor TV înainte de miezul nopții, numai că există atâta delicatețe sufletească în poezia de dragoste a scriitorului Florea Burtan, încât l-aș poziționa în *avocatul* apărării liricii de calitate, modernă, care-i justifică Premiul Uniunii Scriitorilor pentru Poezie.

Dumitru ANGHEL

„SUB LICENȚĂ SOLARĂ” de Valentina BALABAN

Lirica scriitoarei Valentina Balaban se află într-un permanent proces perturbator de căutare a unei linii melodice de revigorare a mijloacelor de exprimare poetică și nu dă semne că n-ar mai încerca mereu altceva. A început „cuminte”, după debutul editorial cu placheta de poezii „Copilul ca o floare”, Editura Enos, Brăila, 2007, și s-a poziționat temeinic și convingător cu următoarele șase-șapte cărți pe o structură tematică de-o intimitate învăluitoare, cu o dinamică remarcabilă în plan ideatic și pregnant *prozodic*, strunită de un ludic programat, din care nevoia de frumos și adevăr se justifică pe deplin.

Cum spuneam mai sus, în căutare de altceva, cu volumul de versuri „Taină săgetând rubin”, Editura PIM, Iași, 2017, doamna Valentina Balaban a renunțat treptat la lirica cuminte și ușor demodată a catrenelor sale cu rimă împerecheată (1-2; 3-4), cu muzicalitatea *doinelor* populare, pe diapazonul unor agasante capricii, pe care l-a modificat cu o frenezie a vitalului și cu o detașare emoțională, direcționate spre alt registru liric, cu o poezie nouă, viguroasă, într-o alternativă de contrast, dar sigur potențială și cu tenta unei originalități, care a convins și a detașat-o de capcanele manierismului.

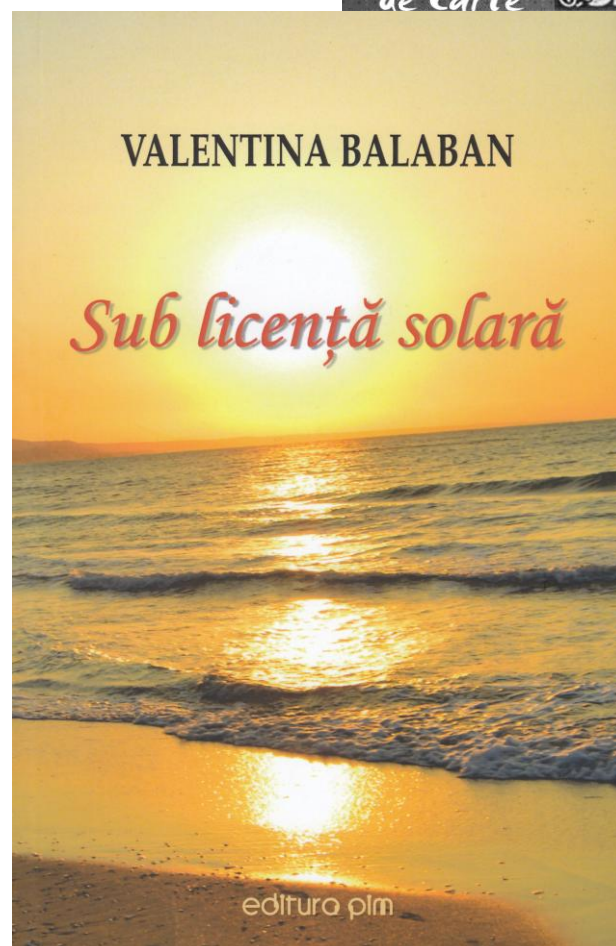
A renunțat la toate mijloacele de seducție lirică, deși poezia sa rămâne sinceră și spontană, cu un surplus de vitalitate, prin care oferă alternativa unui alt algoritm de creație literară. Tranșant și programatic a abandonat clișeele, nu dintr-un banal răsfăț stilistic, ci pentru a se alinia la moderna *prozodie* și la aflusul ideatic, chiar când pare ușor virusat de un anume exces compozițional în plan literar.

Cu noua carte de versuri „Sub licență solară”, Editura PIM, Iași, 2019, 124 de pagini, poeta Valentina Balaban a trecut la o altă fază, pozitivă și spectaculoasă, de literatură lirică, alegând o cale de drenaj, cu care „plusează” prin talentul său tumultuos, rezultat dintr-o personalitate în clocot, cu reverberații poeticești moderne, pe o singură notă, agresiv discordantă, pentru că știe ce vrea, este convinsă că noua sa poezie o reprezintă.

Un volum de versuri cantonat definitiv într-un segment liric de literatură modernă, structurat în limitele unei largi respirații tematice, cu două capitole: „Visuri dalbe” și „Pe arcușul prozodiei”.

Uvertura lirică este un poem-etalon, „Sub licență solară”, care a dat și titlul volumului, ca o „parolă” de program poetic: „Din jobenul Oceanului Universal / răsar chipuri magice... / trase în firi, înșirate-n destin / ... / pe portativul sferelor / sub licență solară... / într-un ludic vals al / inimilor umbrite de / Timp” (Op. cit., p. 15), convingător și declarativ, cu accent pe virtuțile tematice ale întregului volum, cu un alt limbaj artistic și o romantică împotrivire la clișeele începutului.

Apoi, o poezie de dragoste de neam, strămoși și de cei dragi: „Sub sfeșnicul creștin / dat pe nădejdea trezirii / la identitate și iubirea / de vatră, strămoși, frate...” („Nădejdea trezirii...”, p. 19); ori o alta de un

lirism orgolios provocată de: „Furtunile sentimentelor / ... / îngânate pe / orgoliul minunilor / tănuite sub pleoapa răsăritului / ce trimite săgețile lui Cupidon” („Orologiul minunilor”, p. 27).

Există în poezia doamnei Valentina Balaban o încrâncenată neliniște sufletească, cu infinite cauzalități, pe care nu le poate stăpâni: „Avalanșa ideilor obsesiv tănuite / într-un interviu interior turbulent, / împlânzit fantomatic, de voci din neant / devenite liant subliminal / .. / dintr-un ritual universal prezent / în euforia enigmelor laice” („Avalanșa ideilor”, p. 38), dar există în gena personalității sale, nu neapărat lirice și sentimentale, o imunitate provocatoare de echilibru sufletească: „din axa cerului, aprind rugul crucii / cu imnul iubirii prin inima țărâni / echipată cu suflare și plumb” („Și renasc...”, p. 40); deoarece: „Creionăm vise peste orizonturi.. / promise reformând viitorul / dintr-un noian de cărări...” („Creionăm vise...”, p. 45), cu inocența unei noi nașteri și al unui drum spre sine.

Revine în forță, ușor nostalgică, în capitolul al doilea, „Pe arcușul prozodiei”, în nota melodică a articulațiilor sale prozodice, cu versuri în *metru popular* de Doină sau Baladă, în care pare a înota pe culoarele de performanță ale poeziei de acces la un public larg: „Mi-e țara-n nevoi / Război... noi cu noi / Vânduți în destine / Cu preț de rușine” („Prin țara de Dac”... p. 49).

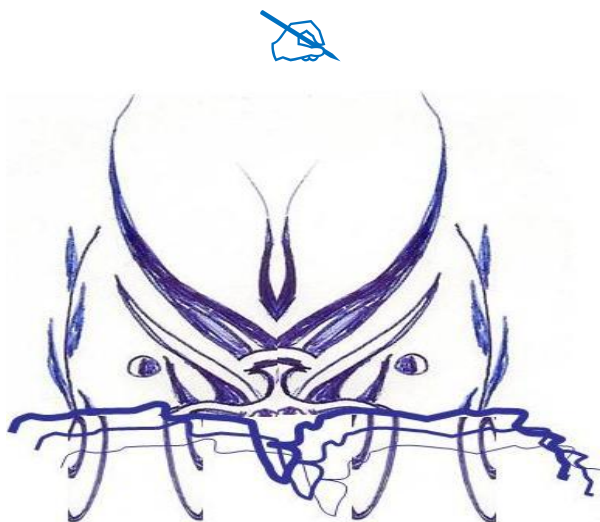
(continuare în pag. 50)

Deși în primele volume de versuri a convins, cu abilități de prozodie de... scenă, de public și de recitaluri festive, Valentina Balaban poate aborda orice formulă de atac liric, așa că în ultimele cărți publicate, cu accent pe altă melodică poetică, cu versuri grave, convingătoare, uneori impulsive, agresive, direcționate spre modele de ultimă generație, fără să negligeze formule clasice, consacrate: „De pleci, să te-nsoțească dorul de țărână / Ca un magnet, străbunii să te cheme-n șoaptă / Din lacrimi întristate... să te întorci la matcă / Rămâi român de plai iubit, cu inima la mumă” („Inscripție pe țară” – Arghezieană, p. 52), și, ca să fie sigură de succes atacă frontal: „Sunt dintre frontiere / Zidită în cerul trecut / Mă caut prin tăcere... / Și-n astrul prins în lut” („Dintre frontiere”, p. 54).

Singură printre poeți, scriitoarea Valentina Balaban își asumă orgolios drumul său spre marea poezie și parcă n-ar avea dreptul nimeni să-i stea în cale, în limitele unei rigori proprii, decente: „Rămân în ACUM pe combustia dată / Creez un AICI și-mi scutur cenușa, / Îndârjirea credinței din slova cifrată / Mirajul mă poartă și-ți caut ușa...” („Idei germinate”, p. 57). Își arogă autoritar dreptul la o Agora a Poeziei, spusă și scrisă... vocalize uneori autoritare, dar își argumentează elegant dreptul de a scrie versuri: „Mă las luminii-n dăruire / Joc întruparea din iubire / Ridic catarg și cer scrutez, / Rostogolită-n lut și crez” („Joc întruparea”, p. 61).

În fine, un poem lung de 30 de catrene, în rimă încrucișată, 120 de versuri cu subiect al propoziției în nominativ, „Cel numit...”, cu o sumă de calități artistice, poeticești mai ales, din care citez, absolut aleatoriu, doar o strofă: „Cel numit din praf de stele / Boltă pe podea de lut / Din pleiade paralele / Cel numit din neștiut...” (Op. cit., p. 76).

„Sub licență solară”, un nou volum de poezie-program, cu intenția declarată a poetei Valentina Balaban de a definitiva linia melodică a creației sale literare, ca o Odă a bucuriei beethoveniene îndreptățite.

Desen de Elena-Liliana Fluture

sugerate prin numărul „phi”, număr de aur al proporției divine: „Ne-am regăsit în geometrie / Trăind perfect în simetrie / Un cerc c-o rază la pătrat, / Un număr phi cu alt substrat” (*Alt substrat*). Iubiții înfruntă greutățile acestui traseu pentru a evolua și a-și răscumpăra greșelile, fac popas „la poalele crucii” ca să le „crească aripi” și să urce în „lumina purificatoare” (*Ultimul corb*). Pusă sub semnul Divinului, iubirea „e o taină” desprinsă „din minunile Lui”, iar iubiții sunt călăuziți de „duh” în câmpul veșniciei (*Taină*). Iubirea nu poate fi definită în cuvinte, doar inima „se-ncumetă s-o știe” (*Să Fie*). Multe poezii conțin mărturisiri impresionante de dragoste, cu accent pe caracterul dramatic al sentimentului răscolitor, uneori delicat, iar imaginile create relevă plastic capacitatea iubirii de a genera viață și frumusețe. Identificată cu elementele naturii terestre și cosmice, iubirea, ca trăire pură, se consumă la nivel de univers, pentru că „aparținem rangului ceresc”. Este așezată deci în Absolut, eternizată, văzută ca sărbătoare, bucurie, fericire, zbor în spațiul luminii. Poeta o vede situată într-un „timp necreat”. Iubirea totdeauna mai are o șansă, pentru că totul se zbuciumă în așteptarea ei. Sufletul frează în fața naturii încărcate de lumini, culori, sunete, mișcări: „să trec peste oglinda spartă, / O umbră fără chip rănesc / Și curcubeul îl fac poartă / Să vin spre tine, să iubesc”. Toate verbele „traduc” iubirea – „ardere”, izvorâtă din „lumină” (*De dincolo de mine*).

Printre poeziile memorabile, demne de reținut, la tema discutată, este *Luntrașul*, care surprinde trăirea extazului iubirii, poetic hiperbolizată prin crearea unei iluzii cromatice a universului răsturnat.

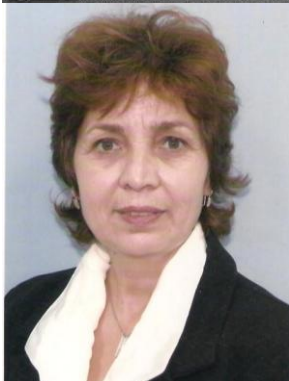
Nenumărate alte poezii cu variate teme emoționează prin idei și originalitatea imaginilor. Între acestea se încadrează poezia *Ia*, o alegorie vieții transpuse pe ie cu multe elemente în cusături moștenite tradițional.

Valoarea poeziilor Mariei Ieva constă în plasticitatea, originalitatea și forța de sugestie a imaginilor artistice, deseori crescute pe termeni abstracți, într-un lexic surprinzător, cu mare bogăție de sensuri și asocieri neașteptate de cuvinte. Alegerea figurilor prozodice este mereu adaptată la conținut, poeta realizând efecte deosebite atât în cazul versificației clasice, cât și în folosirea versului liber.

Maria Ieva este o poetă de mare forță artistică, în plină afirmare. Ea are toate căile succesului deschise datorită marelui talent artistic cu care a fost înzestrată.

„Cred că unui poet toate lucrurile îi sunt date pentru a fi transformate în poezie și, dacă am fi poeți cu adevărat, ne-am gândi că fiecare clipă de viață e frumoasă, chiar dacă nu pare totdeauna așa” – spune Jorge Luis Borges. Adevăr valabil întru totul pentru autoarea volumului *Spre omul din vis*. Pentru că trăiește prin poezie, simte nevoia de a transmite bătaia din aripi a inimii în versuri.

Domnița NEAGA

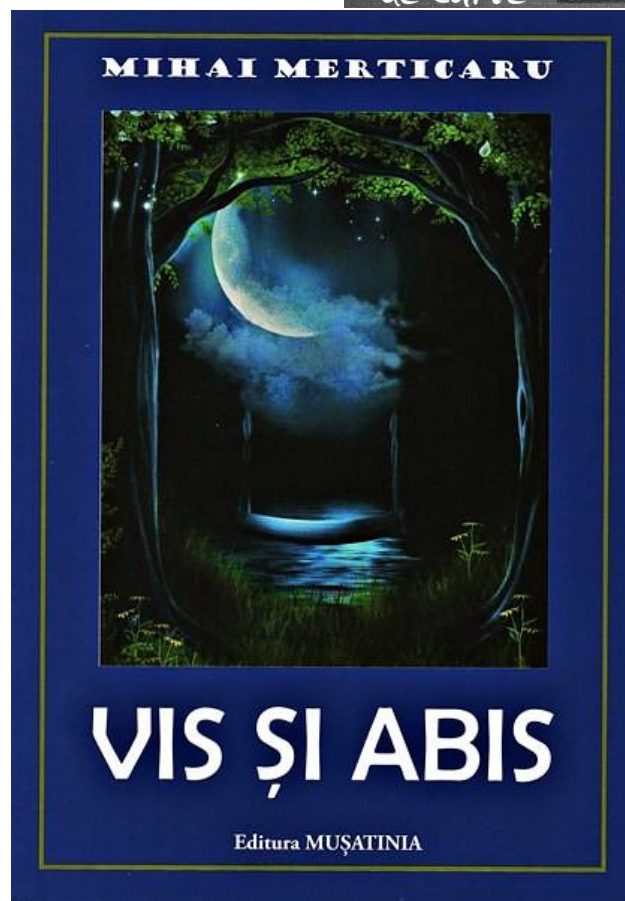
MIHAI MERTICARU, ÎNTRE VIS ȘI PARIS

Autor a peste douăzeci de volume de versuri, Mihai Merticaru își continuă peregrinările pe cărările luminate ale Parnasului literar, editând o nouă carte dedicată sonetului, specia literară care l-a consacrat. Titlul volumului „Vis și abis”, apărut la Editura Mușatinia din Roman, în anul 2018, reprezintă o frumoasă metaforă, între cele două noțiuni zbătându-se sufletul poetului, pentru crearea celor aproape șaptezeci de sonete.

Fascinat de frumusețea „orașului luminilor”, autorul dedică Parisului un grupaj de paisprezece sonete, unul mai frumos decât altul, pe care le așază în partea de început a opusului liric, atribuind, în versurile sale, mai multe caracteristici celebrei capitale europene; „... Parisu-i feerie,/ Un ocean de culori și de lumină,/ Izvor de încântare deplină,/ Cu o mie de ispite te îmbie...” („Parisul” I); este „Cuib de nebunie și tinerețe” („Parisul” II); „Magnet e a metropolei lumină...” („Parisul” XII).

„Jurnalul de călătorie”, în inima Franței, punctează principalele obiective de care se simte atras oricare turist, odată ajuns în Paris: Turnul Eiffel („Întreaga omenire și-a dat întâlnire/ La Turnul Eiffel...” („Parisul” I)), vestitele muzee pariziene, străzile purtând numele unor celebre personalități istorice sau al unor renumiți oameni de cultură (pictori, scriitori, maeștri ai diverselor arte), parcurile și grădinile, ori râul Sena care străbate metropola și pe care „curg istorii colorate”. E atâtea frumusețe în acest colț de lume, încât ai dori ca timpul să stea în loc, iar sufletul să se încerce de armonia cosmică, plutitoare în aer, alături de sunetele clopotelor din Catedrala Notre-Dame, sau ale Basilicii Sacre-Coeur. L’Île de la Cité, Pont-des-Artes, La Place de la Concorde, Le Palais Garnier, Le Moulin Rouge... („Parisul” VI) sunt tot atâtea locuri de neuitat, surprinse cu meșteșug artistic de poetul Mihai Merticaru.

Privind Parisul cu ochii turistului est-european, obișnuit cu truda cotidiană românească și cunoscător (din lecturi) al acestor mirifice locuri încă dinainte de a le fi întâlnit, autorul percepe „orașul- lumină” ca pe o destinație a sărbătorii perpetue. Palatele regilor francezi, Muzeul Luvru, catedralele sunt luate cu asalt de mulțimea pestriță, adunată din toate colțurile lumii, încât forfota de pe străzi nu contenește, fie zi, fie noapte. Totul pare înălțător, un vis frumos care nu ar trebui să se termine niciodată și care pune pe chipul oamenilor (cu viața lor confuză, greu de citit, plină de gesturi și semne minore) o lumină transformată: „Armonie, grație, lumină,/ Sculptură, muzică și poezie/ Cu genialitate se-mbină/ Într-o dantelărie genuină,/ În marmură, Grecia antică-nvie,/ Un vis e totul și o feerie.” („Parisul” XIII).

Ca un bun român, poetul merge să viziteze atelierul-muzeu din Montparnasse, unde a trăit și a creat Constantin Brâncuși: „Prin muzee, în pestriță grămadă,/ De-a valma, merg și săraci, și mai suspuși,/ Se-nghesuie, vor mai bine să vadă,/ Discret sunt atrași de aceeași nadă./ Îi las pe cei de catedrale seduși./ Merg să vadă atelierul lui Brâncuși.” („Parisul” VII).

Imaginația stimulată de atâtea frumuseți îl face pe Mihai Merticaru să vadă nevăzutul: „În Montparnasse, savurat-am o cafea/ Alături de Emil Cioran, pe o sofa,/ Surâzător și trist, el filosofa,/ Și veșnicia pe lângă noi curgea”; îl zărește, printre gravurile de pe pereți, pe Casanova; se întâlnește cu românii Mircea Eliade, Eugene Ionesco, mânați spre Franța de același ideal- câștigarea faimei: „Artiști vin la Paris, faimă să prade,/ Chiuie gloria pe sub arcade” („Parisul” XI).

Oricât de fascinante ar fi alte locuri de pe mapamond, românul a moștenit statornicia, dragostea pentru plaiurile care l-au dăruit luminii, așa că poetul refuză chemarea tentantă a Parisului, acest „oraș-muzeu, minunilor minune”: „Nu accept, deși refuzul mă doare./ Je regrette, nu te suport, ești prea tiran,/ Rob nu vreau să-ți fiu, rămân ce-am fost, pietrean!” („Parisul” XIV).

În partea a doua a cărții, mult mai amplă, începând cu „Sonetul unei pasiuni”, poezia curge tumultuoasă, asemenea unui râu de munte, și profundă ca adâncimea oceanului. Permanent, sensibilitatea poetică este dublată de o cultură generală solidă, multe sonete fiind însoțite de un motto conștând în

(continuare în pag. 52)

câteva versuri dintr-un sonetist clasic universal (Pierre de Ronsard, William Shakespeare, Omar Khayyam, Saadi, Francesco Petrarca, Publius Ovidius Naso, Dante Alighieri, Alexandr Puskin, Eminescu...), sau din versurile unor poeți contemporani, români sau străini (Theodor Damian, Nicolae Dabija, Ana Ahmatova...).

În accepția autorului, poezia este o ființă iubită, căreia îi face o frumoasă declarație de dragoste adolescentină, în „Sonetul unei pasiuni”: „Te-am îndrăgît de tânăr, POEZIE,/ Ca pe un zvon de împrăvălare.../ ...Iar, drept răsplată, tu, fată cuminte,/ M-ai răstignit pe-o cruce de cuvinte...”.

Invocarea muzei (în câteva sonete), atât de des întâlnită la autorii clasici, îmi amintește de începutul „Iliadei”, cunoscuta epopee a bătrânului Homer: „Sub cerul al vămirilor din gând,/ Zeiță, vino tu și mă inspiră,/ Mai acordează-mi coardele la liră.../ ... Trimite-mi, frumoaso, un snop de raze,/ Să lege cugetu-mi zare de zare,/ Torentele să slobozească de fraze/ Clocotitoare, pline de savoare!/ Sonetu-mi, doar tu-l poți face să zboare/ Spre lumina de azi și cea viitoare!” („Sonetul muzei”).

Ascultătoare, muza îl ajută pe poet întru crearea sonetelor sale, ale căror teme se diversifică treptat, acoperind motivele poetice etern-umane: nostalgia pentru locurile de care sufletul poetului se simte atașat („Sonetul copilăriei”, „Sonetul satului natal”), imaginea idilică a trecutului raportată la prezentul fad, istoria națională cu bărbații săi glorioși („Sonetul românului”), motivul eroilor („Sonetul bărbăției”; „Sonetul istoriei”), motivul aștrilor, momentele zilei și anotimpurile („Sonetul toamnei”), evocarea elementelor terestre ca simboluri ale perenității, tema creației și a creatorului („Sonetul creației”, „Sonetul visătorului”, „Sonetul poetului”, „Sonetul poetului urgisit”), trecerea prin timpul etern a ființei umane, perisabile („Sonetul tinereții”, „Sonetul apuselor gloriei”, „Sonetul fotografiilor truate”)...

Iubirea, acest sentiment înălțător, nu putea să lipsească din creația unui poet înnăscut, precum Mihai Mercicaru. „Sonetul ochilor tăi”, „Sonetul unicității”, „Sonetul unei povești”, „Sonetul unei alegeri”, „Sonetul unui portret”, „Sonetul unei magii”, „Sonetul unui tandem”... abordează iubirea, în viziune platoniciană, ca o năzuință a regăsirii propriei jumătăți pierdute cândva, când Dumnezeu a despărțit ființa umană hermafrodită în două, și, de atunci, acestea se caută una pe cealaltă pentru a reconstitui întregul: „Vara din tine și iarna din mine,/ O briză și un vifor siberian,/ Din povestea Isoldei și-a lui Tristan,/ Se-nvârtesc precum două turbine,/ Se-armonizează ca sunetu-n timpan,/ Sfielnic, jinduiesc să se îmbine,/ Unul altuia să i se închine...” („Sonetul iubirii”).

Un frumos sonet, amintind de testamentul ciobănașului moldovean din „Miorița”, încheie cartea, ca un „memento” că ființa umană este pieritoare, cum pieritoare sunt toate pe lumea asta: „Când voi pleca și eu din lumea asta,/ Nu vreau să-mi spuneți decât „noapte bună!”/ Și să aud doar clopotul cum sună,/ Ceahlăul să-și elibereze creasta,/ Să-ncap doar eu, alătura de lună/ Și, când o fi, să vină și nevasta,/ Iubitoarea de-o viață, isihasta,/ Soarele-n urmă-mi, poate să apună./ Așa pași-voi într-o lume nouă/ Cu picioarele spălate de rouă/ Sonetele le las pe toate vouă,/ Căci eu voi sări deasupra unui nor,/ Preafericit că am învățat să zbor/ Prin toate galaxiile călător.”

Sunt demne de remarcat câteva caracteristici ale stilului poetului Mihai Mercicaru, precum infuzia perma-

(continuare în pag. 61)

Carmen MORARU

Antologie cu iz de primăvară

Ieri a sosit mult așteptata Antologie *Liric Zbor de Primăvară*, care a văzut lumina tiparului în preajma sărbătorilor pascale pe plaiuri gălățene.

Această antologie de creație literară a fost coordonată de către scriitorul Petre Rău, membru al Uniunii Scriitorilor din România, care semnează și Prefața. La această ediție și-au adus aportul scriitorii Constantin Onacă și Tănase Dănilă.

Lucrarea face parte din Colecția InfoArt a Editurii InfoRapArt. În aceeași colecție au mai apărut 21 de antologii litrare, din anul 2010 până în prezent.

Volumul de aproape 300 de pagini prezintă crâmpie din suflutele a 32 de scriitori, atât din țară, cât și de peste Prut, autori atât de vers cât și de proză.

În miezul unei primăveri desăvârșite, își face apariția noua Antologie ASPRA, varianta de primăvară, cu titlul nu mai puțin primăvărat *„Liric zbor de primăvară”*. Ea înglobează nume de noi autori, dar și unele deja cunoscute, care au dorit să ne prezinte cele mai recente argumente ale evoluției lor pe tărâmul creației literare., scrie Petre Rău în Prefață.

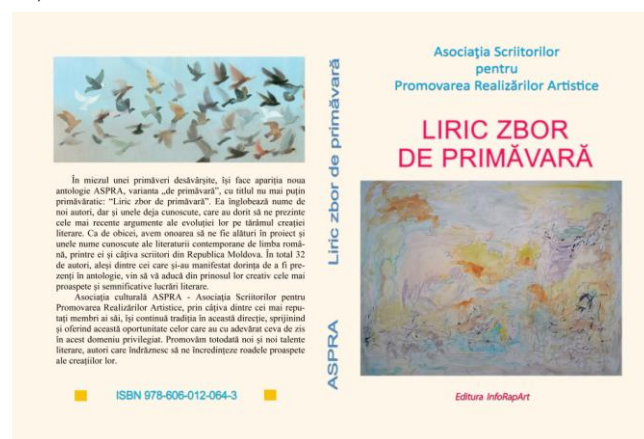
Autorii își aștern sufletul pe hârtie. Fac asta cu toată sinceritatea, cu trăirea la maxim a unui ACUM etern, în care „Iarba e roz / Cu frunzele cerate” (Ionel Arădoae) și se reflectă „În dosul pleoapelor un castel zugrăvit de culori” (Arsenie Augustin) un „Adorat Lucefăr al Poeziei” (Maria Filipoiu), „Când lacrima-ți devine mângâiere/ Când sufletu-ți se-alină c-un suspin” (Sabina Cojocar).

Cu Sabina Cojocar m-am mai întâlnit în paginile Antologiei „Noi am Sărbătorit Centenarul Unirii 2018”, unde am avut onoarea să mă număr printre autorii antologiați.

Frumusețea sufletească are valoare atunci când o dăruiești, atunci când o pui în cuvinte, când țeși vise cu firele sensibilității din tine. Prin poezia ta, prin farmecul din vorba ta, îi faci și pe alții să viseze, să creadă într-un trai mai bun.

Răsfoind Antologia, mă pierd în nemărginitul ilustrat în fiecare poezie și în crâmpieul de lumină surprins în proză.

Antologia „*Liric Zbor de Primăvară*” reunește, în paginile sale, 32 de scriitori ai momentului, atât de actuali, atât de eterni...

Luca CIPOLLA (Italia)

Myosotis

Né da primo o ultimo sole
ricavo linfa
e
quale voce
assuma il verbo
che carezza
mano di sorella
e mi sorregge
in cilestrine vesti..
annullami..
ch'io sia
piuma che trascende il velo,
bruma,
assorto nel primo refolo
di mattino
che si desta
e di petalo in petalo
infine vibrare.

Piegato

Piegato
e ben disposto
a sentire il peso della luna
..scintille cristalline
trascendono l'istante
ed è meglio
piuttosto che
limitarsi alle memorie.
Il lago cela silenzi di morte
e il cigno stride all'ultimo bagliore.
Profuma l'erba
e saliva è la terra
che sa di ferro,
scherma l'orizzonte
e chiude gli occhi
all'ultimo sipario
senz'applausi.

(continua a pagina 54)

Poet italian și traducător de limba română. Trăiește în Milano - Italia. Redactor la mai multe publicații literare românești. Colaborator vechi și de nădejde al revistei Boem@. A publicat în numeroase reviste literare românești.

Volume publicate: "Monade/Monadi" - poeme în limba română și italiană, împreună cu Melania Cuc, Ed. Karuna, Bistrița, 2014; "Exilul" - poeme în limba română, Ed. Rafet, Râmnicu Sărat, 2016; "In viaggio per dove/ În drum spre unde" - poeme în limba italiană și română, Edizioni DrawUp, Latina (Italia), 2017.

Traducere de Luca CIPOLLA

Myosotis

Nici de primul ori ultimul soare
nu primesc limfă
și
care voce
să preia verbul
mângâind
mână surorii
și mă susține
pe după veșminte albastrii..
anulează-mă..
să fiu eu
pană care transcende vălul,
pâclă,
absorbit de prima adiere
a dimineții
care se deșteaptă
și petală cu petală
în fine vibrez.

Aplecat

Aplecat
și bine dispus
să simt povara lunii
..scânteii cristaline
transcend clipa
și e mai bine
decât să
mă limitez la amintiri.
Lacul ascunde tăceri de moarte
și lebăda strigă ultimei sclipiri.
Parfumează iarba
și salivă este pământul
ce are gust de fier,
ecranează orizontul
și închide ochii
ultimei cortine
fără aplauze.

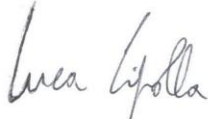
(continuare în pag. 54)

Erato

Erato,
nata da terra,
su corde
apparenti cuciture
del tempo,
trecce,
silenti battiture,
ospedale di
coriandoli e colori,
calvario surreale!
Così,
isola spersa sei,
Erato,
volpe in fuga,
dove il maestro
e dove il resto.

Beatitudine

Quando uno spiraglio s'apre,
fenice muta
solo un istante sei,
beatitudine.
Vorrei galleggiare
sul mare della mutevolezza,
candido fotone
nel raggio incalcolato
ed assopito
venuto a consolare
l'orda passeggera.

"Italianul Luca Cipolla și mare sa dragoste pentru poezia danubiană"

Deși nu este lingvist de profesie, doar un împătimit al Poemului, Luca Cipolla trăiește cu o parte a spiritului său rar în și prin Limba Română. Cetățean, prin naștere și trăire, al cetății industriale din Milano, Italia, Luca Cipolla este prezent într-o pleiadă de reviste literare, electronice și clasice, care apar în România sau (și) în diaspora românească. Poet și traducător de poezie din română în italiană, și viceversa, Luca Cipolla și-a câștigat pe merit notorietatea în galaxia poezilor din țara noastră. Colaborator permanent al revistei Boema din Galați, dar și publicând cu ritmicitate spectaculoasă în alte reviste. Este redactor al revistei "Sfera Eonică" din Craiova și colaborator de bază la revista "Boema", "Climate Literare" și la revista internațională online "Starpress". Numele lui apare și în alte reviste serioase din România, dintre care amintim: Oglinda Literară, Nord Literar, Luceafărul, Ecouri Literare, România Literară, Apostrof, Vatra Veche, Climate literare, Luceafărul etc. Cu abilități de comunicare moderne, el a reușit să atragă atenția asupra necesității dialogului culturală, a „trecerii”, operei scriitorilor din România, dincolo de fruntariile europene, în speță, în Italia.

Un exemplu excelent în acest sens, este simbioza literară dintre Luca Cipolla pe post de traducător și micuța poetă Denisa Lepădatu, fenomen care a determinat ca poemele poetei din Galați să primească Medalia de argint la Premiul Internațional "Giovani e Poesia" de la Triuggio, ediția a XXII-a. Un alt premiu pentru poezia românească, și care se datorează și traducerii de calitate prestată de Luca Cipolla, este cel de semnălizare pentru poezie în limbă la XVII Edizione del Premio Internazionale "ARTE E CULTURA 2013" din Castel San Giorgio (SA) – Italia...

Melania Cuc

Erato

Erato,
născută din pământ,
pe corzi
cusături aparente
ale timpului,
cosițe,
tăcute tastări,
spital de
confeti și culori,
calvar suprareal!
Astfel,
insulă pierdută ești,
Erato,
vulpe fugară,
unde maestrul
și unde restul.

Beatitudine

Când o deschizătură se dezvăluie,
fenix mut
doar o clipă ești,
beatitudine.
Aș vrea să plutesc
pe marea mutabilității,
candid foton
în raza nenumărată
și ațipită
ce a venit să consoleze
hoarda trecătoare.

"Un onirosurrealist fantast"

Poetul și românistul lumbard Luca Cipolla este un onirosurrealist fantast. Textele sale poetice par a avea un echilibru al modernității, dezmințit însă de narativitatea oximoronică între absurd amintind de Urmuz și Virgil Mazilescu și angelismul marilor orfici ai adorației fără frontiere. Formal, poeziile sale, rod al unei ingenioase ars combinatoria, învederează simultan tonalitățile contrastive generate de juxtapunerea unor versete și premeditate notații prozaice. Autorul se află în siajul spiritului postmodern al amantilor dizmoniilor și al spulberării bruste a idilismului: "Ca să disting greșeala mă-ncredințez oglinzii,/ și totuși dincolo de râu ajunge să mă uit/la mine și la tine,/ la alții și la alte./Atunci va să-nțelegem jocurile noastre/ unde se-ascunde soarele adesea după nori de fosfor./Nici un costum de scenă/în material/ întregului perceptibil și tănuț./lubirea/ să ne piardă ca versuri/într-un cânt.". Aparent clar și accesibil, Luca Cipolla este un poet enigmatic dar plin de miez ce -și poate revendica fără complexe inutile o ars poetică de tip Mario Luzi. O poezie a cunoașterii prin ardoare, a conștiinței că perfecțiunea marmoreană tip Canova sfârșește prin a obosi cititorul. Compozițiile sale preferă premeditat impecabilului eroarea necesară ce dă curaj și undă verde feluritelor interpretări, unui evantai amplu de opinii. Luca Cipolla nu aduce în pagină perfecțiunea sferei, ci imperfecțiunea inevitabilă, fragmentul lapidar, dilema, cazulul, cu alte cuvinte tot ceea ce sporește vitalitatea, ceea ce Nietzsche numea sentimental Ființării. Poezia lui Luca Cipolla, fără a exclude sentimental infinitudinii, pivotează în jurul fenomenelor în mișcare, imature, în jurul sugestiilor de energie ce transmite formele nedesăvârșirii, impure, umane, emoționante".

Geo Vasile

Lina CODREANU

Anotimpurile unei iubiri

Un admirator al frumuseților naturii, în general, dar lipsit de percepția integrală, prin cele cinci simțuri umane devine un nefericit anosmic. Lavanda este o plantă (floare) deosebit de rezistentă la intemperii anotimpurilor, cu un parfum special care durează de la an la an și chiar mai mult. Delicatețea și persistența mirosului pare că înfruntă disiparea prin evaporare și poate fi un balsam pentru depresie și stimulent anamnetic.

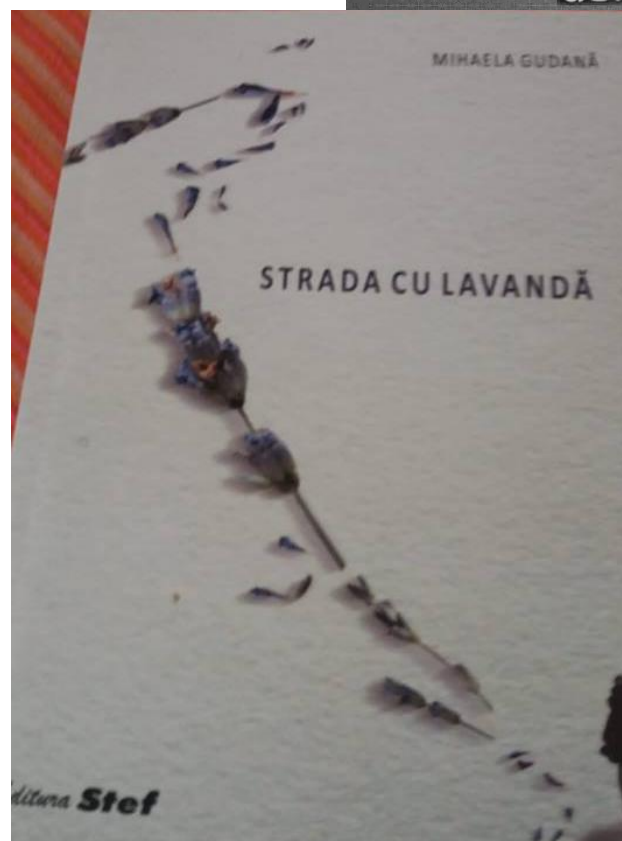
În cartea *Strada cu lavandă* (Iași, Editura Stef, 2018) a **Mihalei Gudană** din Tecuci, există o reprezentare alegorică a olfactivității, văzută nu ca mijloc cinegetic, cum ne-am putea aștepta, ci drept catalizator de înviorare a amintirilor. Deși volatilitatea este pe muchia efemerității, senzația e de durată, cu adânci leziuni în planul sentimental.

Autoarea își organizează materialul românesc după principiul cronologic, dar într-o temporalitate limitată calendaristic. Incipitul și finalul sunt marcate de tandemul *Prolog* și *Epilog*, ceea ce confirmă simetria și rotunjimea diegezei. Iubirea, căci romanul are ca tematică iubirea mai mult platonice decât dezlănțuită dionisiac, este o emoție care urmează ritmul anotimpurilor, după cum rezultă din titluri: *Toamna cunoașterii*, *Iarna aflărilor*, *Primăvara unui cântec*, *Vara florilor și a mării*, *Toamna dăruirii*, *Iarna resemnării*.

Proza se înscrie în genul experienței confesive, mascat dialogale, pornind de la clasicul motiv al unui document (scrisoare, jurnal intim, hartă, genealogie, testament etc.) descoperit de urmași, mult după consumarea întâmplărilor din scriere. Misterul duce la aventura cunoașterii. Aici, ni se propune o carte (chiar cu titlul *Strada cu lavandă*) și o scrisoare, descoperite de Carla, nepoata unuia dintre personaje. *Prologul* propune o diegeză realizată prin tehnica inserției. În substanța cărții, povestirea din ramă, Mihaela Gudană reface drama erotică a unui cuplu din Iași: Ioana Crăciun, profesoară de limbă franceză care posedă un birou de traduceri și Vlad Noureanu, artist polyvalent (pictor și scriitor).

Mesajul cărții *Strada cu lavandă* este de natură estetică, fiindcă totul este pus sub semnul *poveștii* predestinate a transmite de la o generație la alta o experiență (inițiativă, eroică, socială, erotică etc.). Motivarea autorului *alias* Petre, din *Prolog*, va fi susținută pe tot parcursul cărții: „— Poveștile se scriu pentru a rămâne altora. Poveștile sunt povești, trebuie să dăinuiească nepoților și strănepoților noștri”. Protagonștii sunt conștienți că intră, trăiesc ori ies din *poveste*, fiindcă spun eroii: „...noi doi... suntem așa... ca într-o poveste...” (p. 60); „Avem nevoie de povestea asta” (p. 232). Vlad însuși scrie povești „neterminate vreodată” ce reprezentau „urletul iubirilor înăbușite de râul vieții” (p. 230) iar, după consumarea iubirii, „Ioana păși în casa lui Alex și într-o altă poveste, dintr-o altă parte de viață a sa” (p. 252). În fapt, diegeza crește odată cu năvala dialogurilor confesionale, fiind tangentă cu metaromanul, specie agreeată de membrii Școlii de la Târgoviște prin anii optzeci.

Derulându-se în paralel cu aventura celor doi, Ioana și Vlad, cuplurile Ileana-Petre, Nina-Vlad, Ioana-Alex dublează și împropătează ritmic pagini de iubire eșuată

și, indiferent de profunzime, și deconspiră aspectul efemerității sentimentale.

Prozatoarea și-a focalizat vag observațiile pe circumstanțele cronotopice, insistând pe dimensiunea dialogului (în *doi!*), purtat despre meandrele iubirii. Intenția de a așeza substratul psihologic peste cel analitic nu convinge peste tot. Dialogul e situat pe un fundal sentimental obsedant, pe o melodie iterativă interpretată mai ales de Ioana. Se înțelege că fiecare personaj e în căutarea sinelui și se descoperă în firea celuilalt. Astfel, dublajul presupune despicarea aceluiași fir, fără a pătrunde în resorturile intime ale impulsului erotic, care este atât de explicat, încât cititorul neatent ar putea pierde interesul de lectură.

Protagonștii sunt intelectuali maturi, aflați pe dunga jumătăților vieții, Ioana trecuse de 40 de ani, Vlad – avea 52 de ani și au deja experiențe anterioare în dragoste. Ioana, este divorțată și mai încercase o dată să-și schimbe traiectoria. Vlad, căsătorit și cu un copil, nu se poate desprinde de viața familială, încât aventura lor se va rupe prin retragerea lui departe de Iași, în casa de la țară.

Pe o altă coordonată, cei doi reface perechea mitologică: sculptorul Pygmalion și creația Galateea. Ioana are „nevoie de un bărbat puternic”, se reface din „țândări” sub forța iubirii și se dăruiește dezinvolt voinței creatorului: „În tot acest timp, de când ne știm, ai «modelat» totul cu tact, răbdare, experiență” (p. 95). Schema e clasicizată: sentimentele ei sunt în dualitate cu gândirea lui. Ioana se definește ca „umbră” fermecată de personalitatea iubitului: „după atâta vreme sunt o umbră după tine [...]. Poate că e mult spus: umbră. Eu sunt femeie, o cunoștință, o trecătoare...” (p. 90). Vlad Noureanu e artistul care o

(continuare în pag. 74)

Tănase CARAȘCA

CÂNTARE DELTEI

Din nesfârșitul tumult al apelor, din flora și fauna atât de bogată în viață, din înaltul cerului albastru ce reflectă în adâncul apelor în care mișună vietățile acvatice, din arealul câinelui enot, al șacalului (mai nou!), al mistrețului și cailor sălbatici, oamenii deltei, stăpânii tuturor acestor inestimabile bogății, produc valori perene care erup ca niște gheizere în lumea apelor veșnice. Vedem că delta nu mai este un spațiu închis, anost, lipsit de surse și rezerve și dacă înaintași ca Jean Bart prin „Europolis”-ul secolului trecut dădea un ton de speranțe viitoare, continuat de un Paul Sârbu, poet al sfârșitului, dar și începutului de mileniu, dacă vorbim de stupul campionilor vâslelor al cărui vârf de lance este neîntrecutul Ivan Pațaichin, intrăm în inima deltei, localitatea Mila 23, emblemă a ceea ce cuprinde spațiul dobrogean dintre cele trei brațe ale Dunării și chiar spre sud, cuprinzând și Complexul Razelm.

Olga Văduva, născută Grigorov la 23 august 1953 în Tulcea, cu rădăcini părințești în satul Mila 23, este într-un fel produsul acestor locuri mirifice care i-au dat viață, în mijlocul căreia a crescut și în germenul iubirii atât de des cântat de poeți, a creat o constelație în care sensul este o mișcare de rotație care gravitează, tocmai în jurul acestui termen atât de complex și profund care bucură percepția și încântă sufletul: IUBIREA!

Un poet al acestei sintagme atât de îndrăgite este Olga Văduva, cea care ne convinge că începuturile ei poetice plecate dintr-un surprinzător talent nativ descoperit la vârsta maturității depline datorit cititorilor prin cele două volume publicate „*Vis spre înălțimi*” (Editura Sf. Nicolae, Brăila, 2013) și „*Pod peste gânduri*” (Editura Editgraph, Buzău, 2014) - volum de poezie în ediție bilingvă româno-italiană, traducător Luca Cipolla, au fost un început de bun augur, un ram dintr-un pom al binelui și frumosului care promite o perenitate bogată a rodului poetic.

Pașii sănătoși ai Olgăi Văduva au lăsat semne materializate în colaborări fructuoase la diferite publicații de literatură și artă de răsunet național și internațional, dintre care enumerăm: Boema-Galați, Cronos-Constanța, Steaua Dobrogei și Seniorii tulceni-Tulcea, Orizonturile Bucuriei - Buzău, Seriviamo-Italia etc.

A participat la o serie de manifestări, concursuri internaționale, fiind răsplătită cu câteva premii care o onorează:

- Premiul III la Concursul internațional de poezie, Madrid-Spania 2015;
- Premiul II la Concursul de poezie „Poesis” Italia, 2017;
- Premiul de excelență și Trofeul „Grai Românesc la porțile deltei”, Tulcea, 2017;
- Premiul II la Concursul Internațional „Il canto delle Muse”, Bellizzi, Italia, 2017;

- Premiul Mesopotamia, Belgrad, 2018;
- Mențiune de Onoare la Ediția a IV-a a Concursului de poezie Internațională „Gocce di memoria”, Taranto, Italia, 2018.

Noul volum de versuri „*Dunăre, vals al iubirii*”, ne introduce în arealul deltaic convingându-ne, dacă mai era nevoie că talentul, imaginația și capacitatea de creație a Olgăi Văduva a răspuns așteptărilor și a zămislit prin tablouri încărcate cu policromia rezultată din cuvinte bine lucrate și tescuite prin canalele creației poetice urcând pe o nouă treaptă și demonstrând publicului că iubirea are atât de multe variante de răspuns, iar canalul cel mai liber de trecere în simfonia muzicii sufletului este poezia. Rezultatul este o paletă largă de imagini realizate cu talent și har liric a Deltei Dunării cu oameni, sentimente, trăiri, natură, preocupări, dezamăgiri, așteptări, toate ieșite de sub penița productivă și pătrunzătoare a distinsei poete. În cele 72 poeme cuprinse în volum, poetei nu-i scapă nimic din elementele care compun universul mirific al deltei în esența lui: om-natură și relația acestora cu puterea divină reprezentată de Dumnezeu, stăpânul și coordonatorul acestui complex existențial.

Dunărea, leitmotivul creator al acestor locuri unice, este prezentă aproape în toate poemele Olgăi Văduva, el, fluviul, fiind inima din care pleacă arterele care alimentează viața. Cântată în vers clasic sau alb, Dunărea apare în aceleași culori vii, în care se regăsesc bucurii și necazuri, reușite și eșecuri, dorințe și renunțări, realizări și dezamăgiri, toate într-o iubire la cele mai înalte vibrații și simțiri ale percepției omului trăitor în interiorul acestor miraje încrustate în versuri admirabile: „*Dunăre, ai plâns cu mine, / Din izvor pân' la vărsare. / Lacrima ți se cuvine, / Ai purtat-o pân' la mare // Astăzi glasul se-nfioară / Când o barcă mai vâslește, / Trec rapidele-n viteză... / Oare cin' te mai iubește?*” (**Dunăre, vals al iubirii**). Pe lângă atașamentul implementat prin naștere în gena autoarei pentru apa sfântă și dătătoare de viață, simțim și regretul provocat de pătrunderea modernului care tulbură liniștea întregului sistem de valori creat de natură: „*Aud plânsul și neliniștea, / nu mai dăinuiește în miracolul de altădată. / Motoarele bărcilor au redus la minim / clipele de meditație și profundă gân-dire*”. (**Delta Dunării**). Tot în acest “festival” al tendinței

(continuare în pag. 57)

născătoare de a provoca acțiuni distrugătoare a na-turii fără nici un discernământ, se înscrie și poemul „**Recviem**”: „*Eu am văzut pădurile cum mor, / De lună și de stele luminate / Și sigur, nu le pasă tuturor / De plânsul lor către eternitate // Eu am văzut copac însângerați, / Răpus de o secure argintie, Un pin semeț, de lume adorat / Acum, un recviem în poezie*”.

Marea, sora mai mare sau de ce nu, mama, cea care își adună pruncii pe care i-a zămislit la pieptul ei și le hotărăște destinul, este prezentă lângă fiica ei cea mare, Dunărea, pentru a împărți binele și răul în același context și în aceeași măsură: *Marea îngână vechea ei legendă, / murmură și revarsă spuma cenușie / spre țărnul pustiu. / Simt că mă legăn odată cu valul, / urmele pașilor lăsate pe nisip / au dispărut...// Dintr-o dată, zarea s-a umplut de aripi, / lebede și pescăruși gălăgioși au albit cerul, / iar brațele mele le-a cuprins pe toate*” (**Scoica adâncului**).

Natura este elementul esențial cu bucuriile și durerile ei abisale care nasc întrebări lăuntrice scoase la lumina culorilor vii sau sumbre, în funcție de încărcătura sufletească transpusă în versurile închinat cu mărinimie. Emblematic mi se pare a fi poemul „**Metafora durerii**” din care citez: „*Te-am regăsit colț de rai, / după mulți ani, / în tăcerea verde de smarald, / mai frumos, mai plin de viață, / mai luminos / Te-am atins în treacăt cu mâna, / iar picăturile apei tale nemuritoare / s-au prelinș printre degetele mele înverzite / de mătasea broaștei. / Miracolul naturii și-a / lăsat amprenta pe palma mea*”. Mătasea broaștei, o plantă acvatică întâlnită în toate apele pământului, o plantă inofensivă, dar inutilă și deranjantă mai ales pentru oamenii trăitori între ape(pescarii), tocmai ea a avut capacitatea de a se „implementa” în spiritul poetic al Olgăi Văduva, pentru ca impulsul deltaic să fie resimțit ca o permanență de neînălțat.

Din această categorie a poemelor nu putea lipsi nufărul, stuful, salcia, plopul, lebăda, cocorul, cormoranul(că tot e de actualitate!), pelicanul și... caii sălbatici!

Regina apelor, nufărul, floarea atât de îndrăgită și cântată de poeți, cea care ne încântă privirea cu albul ei imaculat și galbenul ce atrage irezistibil insectele averse de polen, este preferata poetei, cea care îi transmite optimism fiind „**Floare nimfă de altar**” în stare să metamorfozeze orice în bine: „*Să te duc cu mine-n lume, / Prin grădinile cu flori, / Valsul inimii să-ți cânte / Glasuri de privighetori. / Să te-nvârti măcar odată, / Printre mii de dansatori, / Floare-a bălții-nsingurată / Tu, regina mea din zori*”. (**Nufăr alb**).

Peștele, bogăția materială a deltei, peștele, cel care într-o simbioză perfectă cu aerul și apa, sunt seva vieții de aici, aliment care, ca și pâinea sau mămăliga, nu lipsește niciodată de pe masa oamenilor acestor locuri, este subiectul incontestabil cel mai des întâlnit nu numai în specialitățile culinare ale zonei, dar și în poezia scrisă cu atâta dragoste de poetă. Toate soiurile piscicole sunt „gustate” în poezia Olgăi Văduva: știuca, șalăul, crapul, chiar și neînsemnatul oblete argintiu, sunt soiuri prezente în versuri.

Emblematic și de un farmec aparte în prezentarea unui colț de rai deltaic, mi se pare a fi „**În așteptarea reginei bălții, Zolotușca – (Peștișorul auriu)**”, un tablou viu colorat cu un puternic impact al esteticului emanat din înalțuri și până în adâncurile abisale așteptând o altă minune care trebuie să apară din imensitatea divinului ce respiră prin toți porii deltei: „*Răsăritu-i lin, contopit în soare, / Adieri de vânt, zi de sărbătoare, / Balta-și pregătește covoarele moi / Din la*

*cer / Să vină cocorii... să nu fie ger. / Stuful mamestuos își scutură puful, / Iarăși a răcit. L-a cuprins năduful! / Ciulinii acvatici afară-au ieșit, / Au primit prosoape și s-au primenit. / Stânjenelul apei, galben de șofran, / Se pudrează-n taină, după paravan. / Scena-i pregătită pe-un plaur ușor, / Lebedele albe, au sosit în zbor... / Grațiosul nufăr se lasă așteptat / Nu-și găsește fracul. Tare-i supărat. / Barza-i fericită. Are microfon / Se uită la broaște, să le dea un ton, / Fiecare cântă, cum le este dat / Note diferite de oac-oac, oac-oac! / Răsună cântarea, totu-i pregătit, / Unde e regina? De ce n-a venit? / Vestea o aduce blândul pelican, / N-a putut s-ajungă, vine peste-un an”. Ce tablou minunat! Ce lipsește din acest complex completat de atâtea elemente vii care dau senzația unui tablou polivalent și bine conturat? Lipsește totuși „**Zolotușca – peștișorul auriu**” un peștișor de aur care face minuni îndeplinind trei dorințe pescarului milos. De fapt, nici nu mai e nevoie de alte minuni, în afara celor izvorâte din însuși ceea ce reprezintă în toată complexitatea sa Delta Dunării zugrăvită în această poezie.*

Amintirile sunt un alt calup de poeme închinat satului natal, oamenilor, trăitori ai acestor locuri unde viața nu beneficiază de cele mai înalte standarde, dimpotrivă, condițiile aspre, vremurile potrivnice, posibilitățile limitate, dar și indiferența celor care sunt ruși de destinele acestor oameni, sunt tot atâtea elemente care dau o notă de disconfort celor care fac tot posibilul și cred că și viața lor va căpăta valențe noi pentru a simți efectele noului. Ca o emblemă răscolitoare a amintirilor, mi se pare a fi poemul „**Samovarul**” obiect folosit de ruși lipoveni la prepararea ceaiului: „*O frumusețe ruginită / mă implora să-l scot afară, / să-l fac din nou să strălucească, / mai important ca altă oară. / Aroma ceaiului fierbinte / ne încălzea odinioară, / nu pot descrie în cuvinte / mirajul iernii de afară!*”

Nu putea lipsi din acest calup „**Mama**”, persoană care i-a marcat viața și față de care are o mare recunoștință: „*Te-ai dus și ai luat cu tine / O parte din inima mea, / Un măștișor ți se cuvine, / Șnurul iubirii și o stea*”. (**Deda(Bunicul)**”), o altă figură luminoasă rămasă încrustată cu rădăcini adânci în memoria poetei, amintire vie, plină de farmecul copilăriei și dureroasă prin pierderea ireversibilă așa cum este datul la tot ceea ce este viu: „*Privesc fotografia și lacrimi se preling, / Mi-e dor de tine deda, durerea, cum s-o sting? / Îmi amintesc aievea, erai înalt, bărbos, / Un lipovean puternic, glumeț și sănătos // Trăgeai ușor la rame și mă priveai tăcut, / M-am ridicat în barcă, am vrut să te sărut, / Ai smuls un nufăr alb, din balta amorțită, / Tăcerea a prins glas, mi-ai spus: Fii fericită!*”. Bunicul, ca și mama, sunt bucuria și regretul acumulate într-o floare de nufăr care și ea, la rândul ei este trecătoare.

Anotimpurile sunt prezentate de poetă, fiecare cu slava sa și înțelese în dimensiunile firești ale întrepătrunderii realului palpabil, al mugurelui din primăvară, al frunzei din vară, al bogăției de culori ale toamnei și purității fulgilor de nea care ne învă-

(continuare în pag. 58)

luie iarna în mantia lor argintie și strălucitoare. Poate că cele patru anotimpuri în simbioză cu bucuriile și dramele naturii deltaice sunt cele mai frecvente în poezia Olgăi Văduva, poeta, precum Topârceanu, le închină „pe rând la toate câte-o strofă lirică”. Este adevărat că unele dintre anotimpuri cum ar fi toamna și iarna, au o frecvență mult mai accentuată, trăirile clipei creând spațiu mai vast simțirilor și trăirilor vârstei. Sunt semnificative titluri ca: „**Sunt iarna dorită**”, „**Anotimp pierdut**”, „**Anotimp**”, „**Aripa frântă din vis**”, „**Am primenit**”, „**E toamnă iar**”, „**Vis de iarnă**”, „**Vreau**”, „**Lumea zăpezii**”, „**Cuprindemă iarnă**”, „**Bun rămas primăvară**”, „**Ghiocelul**” și altele.

Primăvara, anotimpul reînvierii naturii și al speranței: „*Lângă rădăcina copacului înalt, / Am simțit Reînvierea. / Inima a primit un imbold nou, / Speranța*”(Reînnoirea) sau „*Peste răsăritul răsfrânt în apă, / s-au scurs picături de lacrimi, nestemate ale iubirii. / Sufletul meu vibrând ca o ramură de salcie, / a primit acordurile bucuriei și dragostei de viață*”(Salcia).

Vara, anotimpul contrastelor, a verdelui intens, dar și al uscăciunii al căldurilor toride când atmosfera îți joacă feste făcând valurile unei „fata morgana” a dorinței de răcoare, dar și a ploilor torențiale, a tunetelor și fulgerelor administrate din carul de foc al Sfântului Ilie Tesviteanul, a teiului și cucutei, dar și a cireșelor, caiselor și corcodușelor producătoare a primei țuici din an. Pentru Olga Văduva vara este anotimpul iubirii: „*Născând-mă în vara toridă, / Am alergat prin deșertul fierbinte / M-am copt în vatra lanului de grâu, / În rotirea razelor de soare și aramă de miriști. / Sădindu-mă lângă maci purpurii / Inima a primit iubirea înflăcărată*”(Născându-mă).

Toamna, anotimpul bogatei maturități a naturii nu poate fi desprinsă din contextul vieții omului, ci inclusă în vârsta acestuia a cărui roade sunt culese la vârsta coacerii depline a fructului producător de valori perene: „*O clipă s-a oprit, chiar mi-a zămbit ușor, / Sublimă revedere, nimic întâmplător // M-a fermecat pe loc, s-a-nfiripat un gând, / Să plec cu toamna-n lume, oriunde și curând, / Urmând ritmul săltat, viori al inimii, / Cascada de culoare, cu valuri arămii*”(Cromatica făptură).

Iarna, sora mai târzie a toamnei, este anotimpul cel mai des întâlnit în versurile poetei Olga Văduva, pentru că ea este cea care lasă urmele cele mai adânci în natură, dar și în conștiința oamenilor: „*M-am trezit la poarta basmului. / Lebede albe, contopite cu albul zăpezii, / căutau adierea albă a sufletului meu. / Lacrimile au topit promoroaca, / soarele ne-a mângâiat prietenos. / Am cântat, am dansat / printre țurțuri... coloane nesfârșite*”(Vraja visului) sau „*Fantasma argintie / inundă natura / Privesc cum încinge pământul / cu-o salbă de stele-nghețate*”(Sunt iarna dorită).

Poeta Olga Văduva este o creștină ortodoxă convinsă, autentică și pentru că biserica este locul în care își găsește liniștea interioară care îi dă forța să-și materializeze credința prin poeme în care speră că omul este cel care alege izbăvirea în fața creatorului lumii, creează texte cu puternice aplecări spre lumea necunoscută unde „nu există nici durere nici suspin”. Lipovenii, în general sunt o categorie de oameni ultracredincioși, ei avându-l pe Dumnezeu drept nădejdea atotstăpânitoare și salvatoare a ceea ce este

pământesc și este rânduit să se nască, să crească, să se dezvolte, ca apoi să plece pe o abscisă descrescătoare și în final să moară: „*Dumnezeu este în noi și în toate*” este deviza poetei care în 2018 a fost investită cu funcția de președinte al ASCIOR- Filiala Tulcea (Asociația pentru Civilizația Ortodoxă), organizație nonprofit care se ocupă de educarea oamenilor, dar în special a tineretului în spiritul religiei creștine. Sigur că, în aceste condiții, în poeziile Olgăi Văduva întâlnim adesea teme religioase. În relația om-divinitate, în poemul „*Cine ești omule?*”, poeta își pune întrebarea, la care găsește răspunsuri: „*Minusculă stea în dimensiune, / izvor nesecat de-nțelepciune, / nestinsă văpaie de suferință, / pas născut spre dreapta credință // La candela-aprinsă, un înger așteaptă, / să nu te oprești, să urci înc-o treaptă / spre blânda iertare, e simplu, nu-i greu, / să fii numai tu și doar Dumnezeu*” sau „*Vrăjită de lacrima gândului, / mi-am adăpat sufletul cu dorințe, / dar mai ales cu rugăciuni / încrustate în freamătul / trupului meu (Golful de lumină); sau Doamne, auzi rugăciunea mea? / Văpaia îl mistuie pe aproapele meu. / Nu ne lipsi de bunătatea Ta... / Un tunet urmat de o ploaie / purificatoare, / Binecuvântă pământul ars de patimi*”(Pustnicul).

Iubirea izvorâtă din conștiința poetei Olga Văduva după cum am prezentat-o până în acest punct, este direcționată spre natura atât de largvoitoare a libertății Deltei Dunării, locul care îi răscolește memoria pe care, la rândul ei, o împarte cu mărinimie celor care sunt îndrăgostiți de muza universală a frumosului, poezia. Iubirea pentru locurile natale a crescut odată cu poeta și cum era normal, patriotismul, dragostea de neamul românesc și de glia străbună și-au făcut loc în normalitatea gândirii creatoare prin poezii ca „*Am semnat un pact cu țara*” în care spune: „*Am semnat un pact cu ȚARA, / Cu pământul strămoșesc, / Să port TRICOLORU-n suflet, / Să-l respect și să-l iubesc.*”, sau poemul „*Urare pentru România*” în care poeta declară: „*Am revărsat culorile tricolorului în suflet, / Roșul mi-a atins inima însângărată, / Galbenul s-a scurs din soarele arzător al cerului, / Albastrul mării a trimis valurile spre țărmul / gliei sfinte*”.

Așadar, poezia Olgăi Văduva este o creație viguroasă, născută din dragostea nemărginită pentru Delta Dunării, locul unde a crescut, s-a dezvoltat și unde rădăcinile binelui s-au împlântat puternic în cea care peste ani va sta „*La sfat cu gândul meu*” spunând: „*În inima-mi deșartă a poposit, / S-a așezat la sfat cu gândul meu, / Spunându-mi c-a trimis-o Dumnezeu / La suflet să mi se așeze lin, / Credința să-nsoțească al meu destin*”.

Așa cum am mai afirmat, cartea poetei Olga Văduva este o frescă vie a mirificei Delte a Dunării și o recomand cu căldură cititorilor de pretutindeni.

Daniela MARCHETTI

Şehrezadă-n dimineața ta

Fii mire-ntr-o poveste din alt veac

astfel voi spune zilei să zâmbească
debarcaderul ne așteaptă-n zori
din clipă-n clipă o să ne găsească
barcazul toamnei altor sărbători
să nu fii trist așteaptă-mă-n vitralii
în templul unui mire vinovat
să redeschidem altor saturnalii
traseul către bunul împărat
astfel voi spune zilei să zâmbească
debarcaderul plânge în surdină
dar nu fi trist în zori va să sosească
barcazul cu povestea lui deplină

Sărută-mă

septembrie și câte doruri scriu
în muntele iubitului din vis
cu un cuvânt te chem în paradis
cu-n alt cuvânt în mine e pustiu

dar zâmbetul ți-ajunge până vin
în țara unde-mi lăcrimează norii?
în cântecul divin privighetorii
i-ajunge să te-ntârzie puțin?

hai, să ne-aprindem gândul-început
în preajma canionului cu doruri
ridică ale deznădejdiei storuri
să ardem vâlvătaie-ntr-un sărut

Dragoste

Ceilalți au aprins visul
s-au regăsit spre seară în sărut
au tatuat pleoapa zeului promisul
apoi îndurare culorilor au cerut

Noi am uitat greierii-n vară
ochii statuetei au plâns
fără tine viața e amară
dar poate deveni un surâs

Înalță-mă-n iubire

ce muzică și setea nu-ncetează
o ușă-n cer deschide serafimul
orașul nostru este viflaimul
când steaua celor trei ne mai veghează

Înalță-mă-n iubire, sunt flămândă
de drumul dintre lut și cerul karmic
în lacrima din piatră scribul harnic
ciopbind altarul nopții stă la pândă

ce muzică și setea nu-ncetează
când ușa ne-o deschide serafimul
orașul nostru este viflaimul
doar steaua magilor ne mai veghează

Şehrezadă-n dimineața ta

te-ai furișat în visul meu, străine
să-l înnoim e-acuma o dorință -
mă-ncumet să te știu în biruință
o, prinț al dimineții care vine
hai și deschide-mi cartea cu povești,
o bufniță veghind pe etajeră -
ah, susură poeme-n cafetieră
în dimineața-n care îmi zâmbești

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Ioan GHEORGHÎĂ

VOLODEA, OMUL DE LA RĂSĂRIT...

Frumoasă mai era bre, frumoasă... Păi, cum să nu fie frumoasă, că a venit la Satanova cu avionul, în juma' de oră de la București, a vorghit cu primaru, cu ălanți... eu mă uitam la ea, ah, ce bună erea Grațiela asta, Umbrea sau cum o mai chema-o... era ca și cum acuș a ieșit de la coafură, cu părul ăla blond, făcut şuvițe, inele, inele, lăsat pe umeri, strălucitor... ochii albaștri că te oglindeai în ei... unu' m-a observat... unu' mare, spătos și cu barba scurtă, țepoasă și neagră, și mi-a zis să nu mă mai uit la ea că dau de dracu... păi, de ce?... am bâlbăit io... ăsta s-a strâmbat la mine și mi-a zis, vrei să-ți arăt de ce?...atunci mi-am adus aminte că odată eram în Parcul Copiilor, era iarnă, unu' mi-a furat căciula tot așa, întrebându-mă dacă vreau să văd cum se fură o căciulă așa, nouă ca a mea, eu am zis hotărât da, vreau... mi-a luat-o și-a fugit cu ea ca din pușcă și unde, unde-i dintre oameni, dintre lume a cherit deodată... și-am rămas fără căciulă în ger, bătut de crivăț că nu-mi mai simțeam urechile... acuma ăstălant numa' mi-a arătat ceva atârnat de curea, parcă ar fi fost un bulan sau un pistol, c-am înlemnit... Îi făcea loby lu' Cocoloș, că ăla voia să facă toate ulițele dă pă la sate cu asfalt... Ce-i făcea, mă? Făcea, nu făcea... a luat bani cu sacu de la proști, că toate erau de-a gata, numa' ce-i intra lui în buzunar nu era degeaba, că i-a dat și ei jumate... l-a dat pă dracu... Volodea rămase cam dezorientat și pentru cele ce spusese, mai ales că nici el nu știa ce înseamnă cuvântul ăla, loby sau lody sau ... ridică din umeri și își spuse în gând că atunci când auzise de acest cuvânt la televizor, chiar îi înțelesese sensul, însă nu-și închipuia cum ajunsese să-l folosească aici, printre oameni... Florin a lu' Burdulici se uită la el dezorientat, apoi bău toată vodca dintr-o răsuflare... Știe el ce știe... îl auzi șoptind printre dinți... Auzindu-l, Volodea prinse curaj și începu chiar să gesticuleze spunând Bă, pe voi chiar dacă v-ar fura din casă n-ați spune nimica, ba i-ați invita, hai că mai am și-acolo ceva, hai că mai am și-o curcă plouată pe gard... și începu să povestească cum, acum vreo trei nopți, Nelka îi furase cinci găini albe din coteț... că era ziua lui de naștere, l-a invitat și pe Ghiocel a lu' tanti Tina, și Gigi, fra-su, bolnav și slăb, stătea învelit c-o pătură lăsată de la mă-sa, răposata, și tot dedea din cap așa dintr-o parte în ălanță și spunea că de ce a venit în casă cu găinile furate, da' de ce încolo și-ncoace... până când Nelka i-a tras vreo două palme peste față pleosc! pleosc! să-l facă să tacă... ăsta a spus, nu tac mă, nu tac și am să te spun la tot satu... avea două bidoane de cinci pline cu vin roșu Nelka și beau, și mâncau friptură de găină, și Gigi își făcea o țigară din ziar cu mucuri găsite prin fața magazinului că el în fiecare dimineață își făcea rondu' și tot zicea că el nu vrea nimic din furăciunile lu' fra-su... și Ghiocel mânca și bea vin cu un păhar dintr-ăla cât o halbă de bere... Nicu Surlădeanu îl întrebă da' de unde știi tu toate astea, mă? de unde?... iar Volodea îi făcu semn patroanei, lăscă, să-i mai aducă o vodcă și răspunse cine nu știe Surlădene, cine nu știe că

securiștii sunt peste tot, mai ales pe-aici, unde turnătorii beau la aceeași masă cu ălanți!...se opri din ceea ce ar fi vrut el să spună despre Ionescu, lent-colonel care fugise de la București cu toată familia imediat după Revoluție taman la Satanova și continuă pe un ton mai puțin grav, aproape confidențial: Gigi era supărat că ăstălant, mai mic de etate ca el, făcea numa' ce vrea el și i-a spus, nu mai băga manele pă telefon, nu mai înjura ca un prost și atunci ăsta l-a apucat de gât și l-a strâns, l-a strâns până când Gigi a căzut jos ca o cârpă... după aia a zis, cred că l-am omorât... și a început să plângă așa, din senin că știa că o să plece la mititica și n-o s-o mai vadă pe Gingirica, iubita lui care bea mai mult decât el mai ales când făcea pește prăjit, zicea ea că atunci merge băutura mai bine... să aive peștele pe unde înota... Ploaia se întetise tot mai mult auzindu-se cum cade în rafale pe acoperișul din tablă zincată. Dincolo de gardul din scândură veche, înțesată până la jumătate de mușchi și licheni de un verde deschis, salcâmi crescuți de-a valma se roteau trosnind sub puterea inimaginabilă a furtunii... Între doi salcâmi se agățase o pancartă din pefelee pe care scria cu litere roșii, de tipar Stimați concetățeni, mâine 25 august 2008, vom avea ca oaspete pe Ministrul Turismului – Grațiela Umbrea. Primarul comunei ...mai departe nu se mai distingeau literele fiind șterse de apa ce șiroia continuu pe bucata de conglomerate... Peturi, sacoșe din plastic, ambalaje de toate felurile erau duse de apă în șuvoaie de-a valma pe mijlocul uliței formând un șenal destul de adânc și târând înspre-o direcție necunoscută toate gunoaiile întâlnite în cale, parcă pentru a curăța înadins mizeriile lăsate de oameni... Însăși natura se răzvrătea inconștientă în adâncurile existenței sale... Aici, Ionescu, lângă bar, puțin înspre șoseaua principală, avea și un cuptor de făcut pâine, iar oamenii satului se întâlneau zi de zi, începând cu ora zece mai ales sub pretextul de a lua o pâine-două, pensionarii dar și cei care, pescari fiind, adică braconieri, plecau de-acasă mai mult de gura nevestelor, trăiau din ajutorul social, dar și cu ce aduceau ei, legal sau ilegal, din bălțile demult vândute, sau din pădurile luate în arendă pe 99 de ani de baronii locali sau de mai departe... doar grindul era al lor, o limbă de pământ pe care își construiseră, sau moșteniseră din moși strămoși casele ce începuseră deja să cadă una câte una... părăsite, neîngrijite, unii plecau în țări îndepărtate pentru a-și găsi un loc de muncă, pentru un trai decent, alții, fiind foarte săraci sau bătrâni, erau obligați să rămână aici și să-și ducă până la capăt crucea... Cum de venise ea cu întreaga suită, ministrul turismului, Dumnezeu știe! oricum, nu pentru a îmbunătăți situația locurilor, să le facă mai atractive prin programe și proiecte viabile pentru cei ce ar fi vrut să viziteze Delta, ci pentru a smulge prin tot felul de tertipuri bani, pentru a-și îngroșa conturile bancare... gândi Sidonia cu voce tare, învățătorea care venea la bar în fiecare zi să-și bea cafeaua, de fapt un amestec cald din lapte, scorțișoară și foarte puțină cafea Alintaroma...

(continuare în pag. 61)

Volodea nu avea prea multă școală, dar gândea ca un om de la țară care trebuia să-și câștige banu' cinstit și să trăiască cinstit, îl *citise* pe primar, pe *Stănică*, mai demult că îi cânta în strună divei, vedetei și că încerca să-i convingă pe unii că o să aibă asfalt peste tot, chiar și-n curte să poată să meargă la wc-ul din fundul grădinii *pe tratual* să vadă atunci ce-i aia civilizație... Ar fi trebuit să facă o ședință cu oamenii comunei, însă diva plecase cât putuse de repede... Acum, nu mai amintea nimic despre această afacere care se dovedise a fi doar vorbe aruncate în vânt, *io cred că sunt alte interese pe-aici, da' nu-i treaba mea...* mormăi ca pentru sine Vasea, fochistul de la *Primărie*... Singurul care spunea ceea ce simțea era Volodea, părea să nu aibă teamă de nimic... *ăsta sunt, așa mă cheamă... am ajuns să trăim vremuri grele dacă ne este teamă să spunem adevăru... văcuțele mă țin în viață și mâinile astea butucănoase cu care muncesc!*... Ploaia continua să cadă ca și când s-ar fi rupt cerul în două, nimic nu părea să dea semne de înseninare, însă nisipul absorbea cu o lăcomie de neînchipuit toată această masă imensă de apă... Dinspre *Letea* cobora încet, încet un alai de înmormântare, preotul *Secui*, dascălul, un băietan căruia abia îi mijise mustața, două bătrânele ce încercau să țină pasul cu o căruță trasă de un cal slab, pipernicit, nefurajat în care era așezat, după datină, mortul... *și Gigi are partea lui de vină...* se auzi glasul patroanei, *loneasca*, în acea liniște desăvârșită... *poate... dar noi nu trebuie decât să aprindem câte o lumânare în calea sufletului lui... iar tu, Volodea, ar trebui să fii mai potolit cu vorbele, că n-aș vrea să te văd pe aceeași raclă... că noi suntem amărâți și totdeauna am depins de alții...* se auzi glasul plin de adevăr al lui moș *Nelu Mandachi*...

(urmare din pag. 45)

fibrhic, ce susține melancolia: „Se-adună în stoluri suratele berze,/ Cu vocile triste își iau bun-rămasul,/ 'Naintea plecării consultă atlasul;/ Un iepure zburdă zănatic prin verde.” (*Tablou de toamnă*).

Intenționat nu m-am aplecat de la început asupra biografiei, pe care o descopăr spre finalul volumului, și bine am făcut, dar citind-o, descopăr că autoarea este depozitara unui număr impresionant de premii literare și de colaborări la numeroase publicații de pe tot întinsul țării, chiar și din străinătate, că beneficiază de aprecieri critice din partea unor nume importante precum Gligor Hașa, Christian W. Schenk, Eugen Evu, Maria Toma Damșa etc., toate acestea într-un interval de timp relativ scurt (2014-2018), prezentă fiind și în 28 de antologii de poezie și/sau proză.

Camelia Ardelean, odată cu acest volum, al șaselea în serie, își consolidează renumele în poezia românească, nu numai printr-o tehnică prozodică fără cusur, fie ea clasică ori modernă, cât mai ales prin problematica profundă care îngemănează teme eterne precum Timpul, Creația și Iubirea. Parafrăzând un confrate, zborul său este unul sigur și înalt. O poetă cu al căruia nume ne vom mai întâlni în peisajul literar românesc, dovadă sigură că limba română, în miracolul ei, naște mereu poeți.

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL al AFORISMULUI, pentru românii de pretutindeni

EDIȚIA a III-a, TECUCI, 3-4 octombrie 2019

Organizatori: PRIMĂRIA TECUCI, FUNDAȚIA PELIN, BIBLIOTECA MUNICIPALĂ "ȘTEFAN PETICĂ"

CONCURENȚII vor trimite în perioada 1 mai-15 iulie 2019 la adresele:

fundatiapelin@yahoo.com; vasghica@gmail.com

1) 30 de aforisme care să se încadreze, la alegere, în una din cele trei secțiuni: aforisme filosofice, umoristice, paradoxuri;

2) comentariul unui aforism celebru (10 rânduri).

3) adresa poștală, telefon, mail.

Premianții vor fi invitați la Tecuci. Cei care doresc să participe la **Turnirul aforiștilor** vor avea asupra d-lor un set de patru pagini cu câte 10 aforisme (altele decât cele trimise pentru concurs).

Se vor acorda premii constând în: trofee, diplome, plachete, cărți.

Din program:

3.X - ora 17,00: Aforismul românesc actual: opinii, propuneri (dezbateri).

4.X - ora 9,30: Deplasare în școli.

ora 14,00: Lansarea volumului: **AFORISMES ROUMAINS D'AUJOURD'HUI**, coordonator principal Ionuț Caragea;

ora 15,00: Turnirul aforiștilor;

ora 16,30: Gala premiilor.

Președinte de Onoare: Prof.univ.C-tin Frosin

Președinte Fundația Pelin: Eugen Doru Pelin

Președinte Festival: V.Ghica

(urmare din pag. 52)

mentă de cultură în textul literar, raportarea poetului la spiritele poetice universale, expresivitatea, respectarea cu strictețe a normelor impuse de sonet. Deși sonetul este o specie literară veche, poetul folosește un vocabular bogat, cu o inserție masivă de neologisme: *entelehie, mandragore, tau-maturg, genuină, hetairă, anahoret, isihasta*... Multe dintre sonete se constituie pe elemente comparative, ca apoi să se subsumeze unor tablouri de o rară frumusețe expresionistă.

„Vis și abis” este o carte trudită, concepută cu migală, cu acea răbdare pe care ți-o dă conștiința că poezia este un demers al Creatorului întru realizarea armoniei dintre om și divinitate, într-o lume contradictorie și imprevizibilă. Efemerul și veșnicia, ascensiunea spre absolutul plin de lumină adevărată și peregrinările prin „Valea Plângerii”, credința într-un ideal și deziluzia, asumarea și indiferența... sunt dimensiuni aproape palpabile pe care poetul le parcurge cu gândul, le trece prin sita sufletului, ca apoi să le aștearnă pe hârtie sub formă de poezie pură.

Mircea Marcel PETCU

ARIPI DE DOR

Scânteia părului tău
nu lasă întunericul să se lase,
iar flăcările ochilor tăi
pătrund în sufletul meu chinuit...
inima-mi încălzește și luminează
făcând iubirea să rămână trează
pe aripi de dor.
Dragostea e frumoasă
tocmai pentru ca
nu cunoaște restricții,
dragostea devine spațiu și timpul
măsurate cu inima,
dacă vrei să fii iubit...
iubește !

VIITORUL

Privesc în oglindă
și mă zăresc așa cum dorește ea,
mă scurg în mine
și aici mă regăsesc la aceeași
vârstă adolescentină..
cartea de identitate
mă așează acolo unde legal,
matematic sunt...
gândul aleargă spre mările
ascunse ale inimii mele
acolo se găsesc: speranțe, dorinți,
așteptări....
caut.... ce anume?
primăvara sufletului meu
în cântecul zorilor ce-mi tulbură
inima..
speranța ce-mi macină zilele
fructul luminos al iubirii
pe care-l consider
viitorul....
sângele zvâcnește...

VRAJĂ

Aștept să apari
să-mi umpli viața
cu tainele poveștii scrise
sub scânteierea soarelui,
să-mi transformi
visul în realitate,
durerea din inimă
sa dispară

să pui stăpânire pe mine
risipind temerile ce-mi
macină sufletul,
să mă îmbraci cu tine
și astfel să-ți împrumut
parfumul, trupul devenind
una cu tine...
magie, pasiune, adiere,
jocuri scânteietoare,
visuri tainice....
vraja

TANDREȚE

Aș vrea să îți prind
capul în palme,
să-ti strivesc buzele
într-un sărut nesfârșit,
să mă oglindesc în ochii tăi
calzi, limpezi și buni
până când zbaterile trupului meu
se vor liniști în fața intensei
străluciri a flăcării unice
sub mângâierea tandră
a mâinilor tale catifelate
și printr-un „șoc electric ”uman
să mă încarce cu toată
dragostea ta

SPIRALE DE FLĂCĂRI

Mă pierd
când gura ta înmiresmată
îmi acaparează buzele fierbinți,
tremur
când brațele tale
valuri de iubire, mă cuprind,
plâng
de bucurie când ochii tăi
mă îmbrățișează dându-mi strălucire,
alerg
să-ti prind capul în palme
și să-ti așez pe frunte coroana de stele,
adun
ploi de iubire în valuri de jar
ce-mi acoperă inima,
cânt
zilele magice în care zborurile
iubirii noastre m-au transformat în flori,
aștept
că ploaia argintie a gândului meu
cu stropii de lumină ai ochilor tăi,
să formeze spirale de flăcări
dătătoare de viață
înflorind universal.

Elisabeta DRĂGHICI

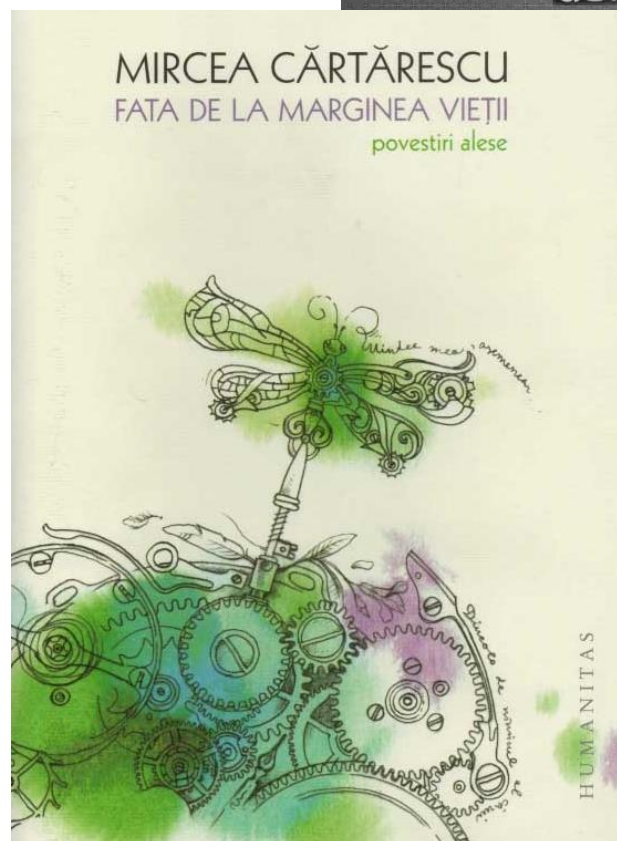
Senzația fără nume din „Fata de la marginea vieții” a lui Mircea Cărtărescu

Aceeași călătorie a existenței străjuită, atât la un capăt cât și la celălalt, de două prezențe feminine (ireale, de altfel, dar atât de pline de semnificație) ni se oferă prin intermediul cărții „Fata de la marginea vieții”. Lăsându-ne purtați într-un univers masculin, fie imaginar (un construct interior în ființa unui tânăr sau a unui bărbat, ce traversează cele „zece vieți legate una de alta”), fie trăit (într-o societate, care ne este readusă în amintire prin ochii copilului și apoi, a adultului, atât de puternic implantată în ființa românilor), întâlnim, inevitabil și atât de variat exprimată literar, prezența femininului, care, de asemenea, îmbracă forme imaginare (personaj fantastic, cu însușiri pliate pe așteptările celor ce le caută) cât și reale, regăsite în diferite momente ale vieții (femeie cunoscută, atinsă și legată prin sentiment de autor).

Femininul din povestirile lui Cărtărescu, relatat din perspectiva, fie a unui băiețel, fie a unui tânăr ori a unui adult, se evidențiază firesc prin diverse reprezentări: personaj de roman, cu mecanismul de ceas în pântec, aflat în așteptarea autorului său, mică amintire dintr-o copilărie din vremea primilor ani de școală (Petruța), ori o mica poetă (Vasiliska) ce explorează universul; uneori femeia conturată deplin, frumoasă, fermecătoare, inspirând poezii sau presărând drame în jur (Zaraza), cât și personajul-femeie, simplă, fără a fi frumoasă, ce-și poartă destinul de a fi părăsită, alteori femeia pragmatică, pervertită la structura și valorile societății în care trăia. Descoperim variate ipostaze ale femininului ce îmbracă viața și însuflețesc spațiul material dar și pe cel spiritual, cuprinse într-o culegere de povestiri.

Cei care citesc cartea „Fata de la marginea vieții” trec succesiv prin diferite strări: de la încântare (născută din chiar prima poveste ce dă numele volumului), la nedumerire (căci ai surpriza de a citi ba o poveste ce se aseamănă cu un basm, ba o poveste inspirată – sau poate chiar trăită – din viața celor ce au crescut în perioada comunistă) până la descoperirea și înțelegerea sensului acestei cărți, deslușit de povestea ce încheie volumul de povestiri alese, și anume „A patra inimă”.

Însumând douăzeci și trei de povestiri alese, cu subiecte diferite, în care alternează magicul, fantasticul, cu relatări ale unei lumi atât de cunoscute pentru mulți (societatea comunistă) există, totuși, o legătură între ele: băiețandru (care într-o poveste are zece ani, în alta doisprezece), ca apoi să decoperim lumea din perspectiva unui tânăr de douăzeci și șase de ani, prin ochii căruia, vrând-nevrând explorăm două universuri: cel interior - cu frământări, gânduri, emoții, temeri - și cel exterior, prin

care cunoaștem oameni, întâmplări, fapte sau momente de viață publică.

Dar adevărata călăuză a acestor lecturi pare să fie prezența femeii (care ia pe alocuri, o formă carmică), regăsită în prima povestire, „Fata de la marginea vieții” sau, mai apoi, în „Vasilka”, ori al iubitei din „Ochiul căprui al dragostei noastre”, ca, la final să ni se releve într-un fel grațios misterul vieții. Ultima poveste, „A patra inimă”, este un alt univers pe care îl descoperim prin intermediul unui băiețel a cărui primă carte citită îi rămâne întipărită în minte și pe care o caută întreaga sa viață, pentru că ea se referă la viața unei fete, care pe parcursul poveștii devine femeie, și care la naștere a primit trei inimi de rezervă.

În aproape toate poveștile din carte regăsim femeia, parte din tabloul de viață al personajului masculin. Prin ochii unui băiețandru (personaj abia conturat, ce ne poartă prin experiențe trăite), redescoperim scena vieții, pe care mulți dintre noi au jucat un rol, efemer sau de durată. Ne regăsim în el - căci relatările lui ni-l arată a fi un produs al epocii noastre, traversând timpul odată cu noi. Acest băiețel, cu care călătorim în trecut (în clasa a patra, când din cauza IDR-ul care i-a ieșit mare, suportând din partea colegilor ironii, trecere peste acestea, gândul lui fiind către Petruța, cea „veselă, sprintenă ca o vrăbie” care nu avea nici un iubit) reținem atmosfera din școală, ne reamintim de jocurile copilărești și de prima iubire.

Descoperim „ciudățeniile minții” adolescențului al cărui drum spre liceu se încrucișă cu al unei femei „care trecea în sens invers și care mirosea ...a un anume parfum, un parfum dulce și ușor mentolat, mai curând unul de cofetărie decât un parfum de

(continuare în pag. 64)

damă”, trăind la vederea ei o „senzație fără nume”, ce „seamă cel mai bine cu suferința intensă a unei iubiri neîmpărtășite sau pierdute”. Un parfum pe care îl poartă în minte, strâns legat de prezența femininului (a acelei iubiri de necucerit), prezentă și mai apoi, când personajul nostru devine student. Va exista în mintea fiecărui bărbat acea femeie care va fi de negăsit, dar despre care știe că există, și care ar putea oferi acea iubire deplină.

Cunoaștem apoi, tânărul la cei douăzeci și șase de ani, ce credea că „nu făcuse niciodată un rău în viață”. Acest tânăr ne perindă, treptat, prin intermediul peripețiilor lui amoroase prin lumea sa interioară invadată de invocări ale femininului, povestindu-se despre două fete: Rodica („nu era o fată atrăgătoare”) care îi umplea singurătatea și căreia îi vorbea despre poezie și despre lecturile lui dar de care se plictisește după câteva întâlniri; și o poetă ninfomană pe care o cunoaște într-o tabără de scriitori („m-am afundat până la gât în mizeria sexului, a băuturii și-a geloziei”). Ca apoi să resimțim prin ochii acestui tânăr tragismul și crunta realitate a finalurilor vieții unor femei: boala și moartea.

Relatând fascinanta poveste a Zarazei (a femeii întreținute), într-un București al anului 1944, aflat sub bombardamente, dar continuând să petreacă ca în anii dedinainte de război, Cărtărescu ne vorbește despre iubirea acestei renumite femei cu un cântăreț. Iubind-o și numind-o „nebuna adorată” cântărețul compune un cântec în care își invocă iubita, Zaraza, ce avea să fie atât de vestit. Povestea Zarazei se încheie tragic, fiind găsită moartă în stradă. Povestea lui Cărtărescu se încheie cu versurile cunoscutului cântec, ce ne răsună stăruitor în ureche: „Vreau să-mi spui frumoasă Zaraza,/Cine te-a iubit,/Câți au plâns nebuni după tine,/Și câți au murit.”

După atâtea călătorii prin viețile fetelor sau femeilor, pe care personajele masculine le cunosc, le iubesc și le pierd, Cărtărescu ne întoarce în timp la un prim personaj, o fetiță (de neuitat), descoperită în prima carte citită în copilărie (al cărui titlu s-a pierdut în uitare). Aflăm că acea carte, adusă de mama de la un văr (căci cartea a trebuit să fie înapoiată – a existat o vreme când cărțile se împrumutau de la un cititor la altul!), era o carte mare, citită într-seară de primavară – amănunt esențial, căci seara este cea dedicată liniștii sufletului, după ce ziua și-a depus armele zbuciumului în fața înserării. Deși este dorită și căutată în librării și pe internet (căci nevoia de a deține ceea ce te-a marcat în copilărie este prezentă și parcă necesară – garant al autenticității trăirilor) prima carte citită în copilărie nu este găsită și nici povestea fetiței cu trei inimi.

Povestea acestei fetițe este una metaforică – personajul se naște cu câteva „piese de schimb”, printre care și „trei inimi zvâgnind leneș: una de cristal, una de fier și una de plumb”. Durata lor de viață este limitată, dependentă de evoluția biologică și experiențială a posesoarei. Aceste inimi sunt purtate pe rând, ca într-un proces metamorfozic – căci posesoare ei se transformă pe măsură ce crește și descoperă lumea. Dacă primii ani din viață sunt cei ai experiențelor și lecțiilor de viață, în care copilul nu poate discerne între bine și rău, între frumos și urât (și-atunci în pieptul fetiței nu bate nici o inimă), odată cu înaintarea în timp și conturarea universului propriu, mama îi pune în piept „inima de cristal cald și moale”, iar

fetița își trăiește starea de fericire, descoperind lumea din această perspectivă. Această inimă de cristal îi arată micuței posesoare frumusețea care o înconjoară: mama, păpușile, cerul albastru și florile, tot ceea ce oferă copilăriei farmec, inocență și bucurie. Se simte copleșită și sub ritmul acestei inimi trăiește câțiva ani, crescând și cunoscând lumea până când inima de cristal, încetinindu-și ritmul, va fi înlocuită cu o inimă de fier, incandescență și greu de purtat în piept. Își trăiește cu această nouă inimă următorii ani ai vieții – ai adolescenței și tinereții – îndeplinind ritualul vieții: îndrăgostirea, căsătoria, maturizarea, maternitatea – o viață tumultuoasă, „zăpăcitoare”, plină de responsabilități, uneori greutăți, trăind prin copii ei. Dar, timpul, necruțător, încetinește și ritmul bătailor acestei inimi, astfel că, femeia „resemnată” acceptă înlocuirea inimii de fier cu inima de plumb, ultima – în care lumea părea „absurdă, înfășurată în infinitul nopții și al uitării”. Amurgul vieții era încărcat cu sentimente de părăsire și nefericire.

Dar, povestea nu se încheie, căci magicul, cu forța sa de a umple de speranță și încredere, face ca această inimă de plumb să fie înlocuită de o a patra inimă, „nepământeană” și eternă. Din această inimă se naște o nouă făptură care, confruntată cu „apele oglinzii”, ca într-un proces de analiză interioară a unei femei bătrâne ce-și acceptă menirea, „pleacă înot către regatul de unde toți ne întoarcem”. Abia această ultimă poveste oferă dezlegarea cărții, explicând prin metaforă succesiunea aparent aleatorie a poveștilor, în fiecare din ele fiind invocată femeia, acea „senzație fără nume”.

Desen de Constanța Abălașei-Donoșă

Aldyn ALEXANDER

SHANGRI-LA: Lumea de dincolo de Prag (Partea a II-a)

Motto: „[...] și ea simte crucea pe care a făcut-o omul în propriul său cerc de pământ vizibil... inconștient, o mandală... e un semn pentru ea. O îndrumă pe calea ei”^[1]. (Thomas Pynchon în „Curcubeul gravitației”)

În literatura și cartografia antică greacă și română, Thule a fost considerat locul situat cel mai la nord. Concomitent, în literatura clasică și medievală, Ultima Thule (în latină – „cea mai îndepărtată Thule”) a do-bândit o semnificație metaforică a oricărui loc înde-părtat, situat dincolo de „granițele cunoscute ale lumii”. La începutul secolului al VII-lea, Isidore de Sevilla preciza în „Etimologiile” sale că: „Ultima Thule este o insulă a oceanului din regiunea nord-vestică, dincolo de Britannia, care își ia numele de la soare, pentru că soarele își face acolo solstițiul de vară și nu există niciun fel de lumină dincolo zona cu pricina. Prin urmare, marea este lentă și înghețată”. Raportând cele menționate mai sus la zona Antarcticii am putea concluziona că teritoriul respectiv se înscrie perfect în tiparul Ultimei Thule, chiar dacă Antarctica se află la Polul Sud și nu la Polul Nord. Sintagma dincolo de „granițele cunoscute ale lumii” vine în sprijinul acestei afirmații. Ultima Thule este din acest punct de vedere o imagine în oglindă pentru Antarctica.

În romanul lui Julio Murillo, Ultima Thule este o societate ocultă orientată spre un trecut mitic german, aproape utopic, ce pune în scenă ceremonii păgâne, fiind înființată de: „Herman Pohl, care a fost Cancelar al Ordinului Germanic și Magistru al Ordinului Teutonic al Graalului, și Rudolf Glaner, un personaj misterios, expert în astrologie și tehnici sufiste, Mare Magistru al Ordinului Bavarez”^[2]. Societatea era organizată în conformitate cu accepțiunile mistice germane, astfel încât Șapte Înțelepți sau Magiștri ai lui VRIL denumiți *Coroanele*, domneau peste Thule, conduse la rândul lor de Marea și Prima Coroană a lui VRIL. Un soi de guvern din umbră ai cărui membrii se distingueau printr-un tatuaj reprezentativ care consta din niște frunze de laur împletite, ce par a înconjura asemenea unei coroane, un pumnal (stilet), dispus vertical, pe mânerul căruia se afla inscripționată o mică svastică.

Dintre membrii de vază ai Ultima Thule ce ar putea fi menționați aici se remarcă Edwin Drake, în vârstă de șaptezeci de ani, cunoscut și ca „Ața Zidarului”, unul din cei douăzeci și unu de membri ai organizației din America. Este Președinte al Companiei Mondiale de Sănătate din New York și ocupă jilțul cu numărul 14 al

Ultimei Thule. „S-a născut în Germania, în 1938, într-unul din centrele Lebensborn create de Heinrich Himmler. [...] Și-a continuat educația la Baza 211, creată de amiralul Dönitz^[3] în Țara Reginei Maud, în partea de nord a continentului antarctic. [...] Este membru al celui de-Al Șaptelea Cerc al Ordinului Ultima Thule din 1981. Apropiat al familiei George W. Bush. [...] participă la operațiuni de trafic de arme și droguri și spălare de bani”^[4]. Alți membri ai Ultima Thule care ar mai putea fi amintiți aici sunt: „Dalta”, maestrul de ceremonii; „Ciocanul” și „Creuzetul”, însă dintre toți, „Ața Zidarului” este de departe cel mai important.

Astfel, pentru a șterge urmele marelui secret ce-l înconjoară pe Hitler, adică ideea că nu murise, precum și locul impenetrabil în care conducătorul se ascundea, societatea ocultă antisemită, ce avea ca simbol svastica, adică Ultima Thule, unde majoritatea membrilor erau *lebensborn* prin excelență, trimite o serie de asasini din rândul acestor copii protejați ai lui Hitler spre a-i elimina pe ultimii martori ai *Shangri-La*, aceia care luaseră parte la marele complot conspiraționist.

Romanul scriitorului spaniol ni-i enumeră și prezintă în întregime: 1. Emil Färber, unul dintre cei mai buni *actori* care prin intermediul operațiunii *Shangri-La* l-a scos pe Hitler din Germania și l-a dus în Norvegia, este împușcat în inimă de la mică distanță de asasinul Ultimei Thule, Günter Baum care, urmând pașii intransigenți ai ritualului de asasinare presară o mână de sare sub limba decedatului, rostind în același timp formula magică: „În viață și în moarte, deasupra sării! *Heil* Hitler! A ta este Coroana de Vrîl, frate arian”^[5]; 2. Gerald Gottlieb, un bătrân de vreo 90 de ani ce locuia pe strada Hardenberg la numărul 23 din Berlin, asasinat împreună cu soția sa cu un pistol Walter PPK, arma favorită a celor din SS; 3. Martin Höpfner, unul dintre cei mai buni piloți din Luftwaffe; 4. Hans Dietrich Steinmeier ce locuia undeva în împrejurimile Lyonului și a murit liniștit în somn, fără a mai fi nevoie de intervenția imediată a asasinilor Ultimei Thule; 5. Klaus Münzel care locuia în Mallorca, Spania, considerat a fi cel mai important dintre toți actorii operațiunii, la care Heinz Rainer reușește să ajungă înaintea asasinilor, iar acestor cinci personaje deja menționate li se mai poate adăuga și un al șaselea: 6. Bernd Freytag von Loringhoven, „Individul [care] se ocupa cu legăturile radiofonice și cu descifrarea comunicatelor de război”^[6], și avea în prezent vârsta de nouăzeci și trei de ani.

În scurta întrevvedere pe care protagonistul romanului o are cu actorul Klaus Münzel, va afla că Hitler, ca orice conducător prolific de stat ce ține la viața și la siguranța sa, avea mai multe sosii (*doppelgänger*), mai exact șase după cum se precizează într-o notă anterioară a romanului, de care se folosea în mod frecvent de la atentatul eșuat de asasinat din anul 1944. Prima dintre ele era August Borsen un profesor de științe naturale foarte liniștit și amabil al cărui mare noroc fusese acela că semăna covârșitor cu Führerul. De cealaltă parte a balanței,

(continuare în pag. 66)

încalină partea feminină, acoperită la rându-i pe deplin. Astfel, o oarecare Hubertina Franz semăna foarte bine cu Eva Braun. Misterul morții cuplului macabru ar sta în felul acesta sub semnul celor două sosii recent amintite. Hubertina și August au fost amândoi uciși prin otrăvire cu acid prusic, urmând ca ulterior să primească fiecare câte un glonț în cap, pentru ca totul să pară o simplă sinucidere.

Operațiunile mai importante de care Murillo amintește în romanul său sunt: Operațiunea Highjump și Operațiunea Paperclip. Operațiunea Highjump a constat în debarcarea la Polul Sud a americanilor, aflați sub conducerea amiralului Richard Evelyn Byrd, la sfârșitul anului 1946, pentru a obține informații geologice, hidrografice și meteorologice din zona Antarcticii; motiv inventat de altfel, întrucât obiectivul principal al misiunii era cu totul altul. El consta în a-i opri pe germani, ce își anunțaseră mai înainte suveranitatea asupra unei importante părți a Antarcticii, mai exact asupra unei regiuni imense numite Țara Reginei Maud, de a prelua controlul asupra zonei de interes.

Între timp, americanii: „[...]” au plecat din Antarctica pe jos. [...] Nimeni nu știe exact ce s-a întâmplat acolo. [...] Astfel, niște manevre care trebuiau să dureze între șase și opt luni s-au încheiat brusc după doar câteva săptămâni”^[7]. După toate aceste întâmplări amiralul Richard Evelyn Byrd va declara: „[...] în cazul izbucnirii unui nou război, țara noastră ar putea fi atacată de nave capabile să zboare de la un pol la celălalt cu viteze incredibile...”^[8] Ascultând această destăinuire, celălalt personaj va afirma la rându-i: „S-ar spune că vorbește despre farfurii zburătoare”^[9], iar remarca nu este într-un totu lipsită de adevăr. O altă teorie a conspirației se spune că germanii reușiseră pe timpul Războiului să dezvolte o tehnologie extraordinară de avansată, ce s-ar apropia de ceea ce numim astăzi drept „extraterestru”. Legat de aceste nave ultramoderne realizate de naziști aflăm că: „[...] forma acestora era sferică, asemănătoare cu un balon de săpun, și zburau cu viteze nemaivăzute. Le-au botezat *foo fighters*”^[10].

Referitor la tehnologia ultramodernă dezvoltată de germani pe timpul Războiului, Murillo avea să consemneze în romanul său: „Naziștii erau pe cale de a realiza o întreagă generație de arme noi, de rachete noi, care făceau ca toată tehnologia cunoscută să fie depășită. Tancuri cu infraroșu, rachete intercontinentale capabile să atingă New Yorkul, tunuri pneumatice, avioane care învingeau forța gravitației prin electromagnetism și, se înțelege, bomba cu dispersie, așa cum denumeau germanii bomba atomică. Văzându-se pierduți, înțelegând că în câteva săptămâni cel de-Al Treilea Reich va trebui să capituleze, înaltele comandamente au dat ordine de distrugere a planurilor, prototipurilor și proiectelor. Se spune că în mâinile Aliaților nu ar fi căzut decât zece sau doisprezece la sută din realizările lor. [...] Göring a ajuns să afirme că, dacă războiul s-ar mai fi prelungit cu câteva luni, mai puțin de un an, ei i-ar fi șters pe Aliați de pe hartă”^[11].

Despre navele zburătoare VRIL ale societății naziste cu același nume, Jan van Helsing în cartea sa „Operațiunea Aldebaran” va duce teoria conspirației mai departe, aproape spre apogeul ei, afirmând că navele cu pricina ar fi fost în stare să realizeze cu ușurință zboruri intergalactice. Nu vom ști cu certitudine dacă este așa sau nu, însă este un fapt și trebuie menționat ca atare. Iată ce consemnează el despre aceste așa-zise „farfurii zburătoare”: „Pe treapta superioară se ajunge la o transformare totală: transmutarea

Și acesta e fundalul tehnic al aparatelor noastre VRIL. Ele se ridică în aer, părăsind influența imediată a Pământului. Apoi apare transmutarea. Avionul VRIL nu mai aparține acestei lumi. Dispare și pentru ochiul care privește aparatul VRIL din exterior. Avionul VRIL devine navă spațială intercosmică. Deocamdată nu mai are nicio legătură cu sfera Pământului și parcurge distanțele enorme în cel mai scurt timp, transmutându-se, odată ajunsă la destinație, în starea inițială!”^[12]

Un singur pas ar mai fi fost de făcut și am fi putut spune, într-o notă de roman *fantasy & science-fiction* că Hitler nu a murit nici în Berlin, dar nici în Argentina, ba dimpotrivă, trăiește încă la bordul unei astfel de nave VRIL ce zboară de secole, cu o viteză inimaginabilă de ani-lumină, de la o planetă la alta și de la o galaxie la alta, purtând războaie mondiale la infinit cu fel și fel de civilizații extraterestre, ajutat și susținut, bineînțeles, de guvernul său nazist și de toate societățile oculte create în jurul acestei mișcări imperialiste.

În fine, cea de-a doua operațiune de care aminteam, și anume Operațiunea Paperclip a constat în transferul în secret a sute de oameni de știință germani pe continentul american, pentru a fi mai apoi puși în fruntea unor proiecte și programe cheie de cercetare științifică. Cel mai cunoscut exemplu ar fi cel al omului de știință Werner von Braun, responsabil pentru producerea celebrei rachete germane V2, de care amintește și Thomas Pynchon în „*Curcubeul gravitației*”.

În ceea ce-l privește pe Heinz Rainer, alias Eilert Lang el oscilează tragic între două femei. Prima este Angela Brandley, despre care am mai amintit, moartă în expediția fatidică, iar cea de-a doua este violonista Orchestrei Filarmonice din Berlin, Elke Schultz ce locuia într-un mic apartament de pe strada Wartburg din Germania. Ea și Rainer se vor întâlni ca din întâmplare, fiind vecini de apartament, în clipa în care Günter Baum și adjunctul acestuia Ewald Fleischer, doi asasini profesioniști ai Ultima Thule vor da de urma lui Lang și vor încerca să-l omoare. Din momentul tensionat al încercării eșuate de asasinat se va naște un formidabil joc de-a șoarecele și pisica în care travestitul Rainer și domnișoara Schultz vor forma un cuplu inoportun, mereu la un pas de moarte; mereu urmărit de asasinii neîndurători ai Ultima Thule. Astfel se întrețese o poveste ce gravitează în jurul Antarcticii, precum și un labirint de fugă de la o zonă la alta; de la un teritoriu la altul: Germania, Franța, Spania, Londra, ce prinde în angrenajul deplasării iminente, povești și personaje; – strădania vieții și inevitabilitatea morții.

Un semn de recunoaștere absent; tatuajul compromițător neimprimat pe corp, așa încât cel ce se dă drept ceea ce nu este să nu poată fi recunoscut. Vom recunoaște oare o vioară marca Stradivarius după sunetul acordurilor ei? Arcușul ca un stilet încordat frecându-se provocator de corzile vieții, până ce sângele umple spațiul cu sonoritățile sale simfonice. Secretul ce domnește la vârf în

(continuare în pag. 67)

centrul organizației. Organizare de precauție doar pentru conducători. Pericol absent, *parole* doar, „*cuvinte de acces*” după o remarcă a lui Jean Baudrillard hotărât a plasa „obiectul” sub stăpânirea parolei și a cuvântului de acces, dar o dată cu rostirea parolei, obiectul în sine devine un fel de obiectiv intransigent ce trebuie cu orice preț îndeplinit; dus la bun sfârșit. Iar pentru Eilert Lang, ca și pentru Simon Darden sfârșitul a sosit. Romanul lui Murillo Llerda sfârșește într-o notă tristă ce comportă o serie nesfârșită de bemoli la cheie. Cheie a tănuirii și a eliberării; cheie ce închide și deschide Uși. E ca și cum, mort fiind, lui Hitler i s-ar mai da o șansă la viață, și nu prin vreo teorie răstălmăcită a conspirației ci printr-o răsuflare incontestabilă; o ultimă dar suficientă gură de aer. Coroanele VRIL se dispun în cerc spre a forma *Mandala* morții. Crucile sunt iarăși vizibile iar sunetul morții le acompaniază triumfător.

„În acel moment, solemnul *Recviem* al lui Gabriel Fauré și-a deschis drum în mintea sa. Un *Recviem* în re minor, de o incomparabilă frumusețe; un cântec al morții, făcut să spele sângele, să exorcizeze durerea și să șteargă amintirea pierderii ireparabile”^[13].

Dacă atunci când discutăm despre romanul „*Lost Horizon*” al lui James Hilton aminteam că regizorul italian Frank Capra va turna un film după această carte extraordinară, voi readuce subiectul în discuție, cu riscul de a mă repeta, și voi reproduce în cele ce urmează un pasaj din scrierea lui Murillo spre a evidenția un aspect mai mult decât evident: „Shangri-La? [...] Îmi amintește de unul dintre filmele mele favorite, *Orizonturi pierdute* de Frank Capra”^[14]. Iată că autorul „*Crucii de sub Antarctica*” nu este deloc străin de ceea ce simbolizează *Shangri-La*-ul, știind de fel care îi sunt originile și ținând să le reîmprospăteze ori de câte ori are șansa.

Și ar mai fi de spus un lucru... *Motto*-ul studiului de față trebuie cumva explicat, iar sensul său vizează, după cum cred că deja s-a înțeles, emblematica, sfânta și miraculoasa Cruce la modul general, fie că o vedem întipăindu-se inexplicabil pe norii cerului sau în ghețurile de la cei doi poli ai pământului, ori chiar în inimile noastre, întrezărim același semn magic, distinctiv, ca o mandală ce ne îndrumă, după cum afirma și Pynchon, fără să știe poate de ce, pe calea cea dreaptă... Crucea ce o călăuzește pe doctorița Angela Brandley, cel de-al nouălea membru al *Millenium Research 2000*, pe calea cea dreaptă, alături de toți ceilalți membrii decedați ai expediției. Semn distinctiv pentru o viață viitoare sau pur și simplu o coincidență a Naturii și a împrejurărilor, după cum ar afirma neîncrezător Carl Sagan, citat de Murillo în cartea sa: „Carl Sagan a presupus că, într-un trecut îndepărtat, coada gazoasă a unei comete a desenat această cruce în înaltul cerului. Toate ființele omenești au putut să o contemple vreme îndelungată. Oriunde s-ar fi aflat”^[15]. Însă noi nu vom accepta ipoteza împrejurărilor favorabile pentru că știm că dintre toate simbolurile magice ale Pământului, Crucea nu poate lăsa nicicum loc îndoielii, neputând fi o întâmplare și nici *la* întâmplare...

Ea ne urmărește până în Prag și dincolo de el. *Pragul dintre Lumi...*

Depășind acest Prag, se pătrunde în *Shangri-La...*

Note:

^[1] Thomas Pynchon – *Curcubeul gravitației*, Ed. Polirom, Iași, 2010, p. 830.

^[2] Julio Murillo Llerda – *Shangri-La. Crucea de sub Antarctica*, Ed. Nemira, București, 2009, p. 97.

^[3] „Amiralul Karl Dönitz a pronunțat acest cuvânt [Shangri-La] o dată, doar o singură dată. [...] Dönitz fusese comandantul-șef al Kriegsmarine, al marinei de război germane, artizanul strategiei U-Boot. [...] și, în mod semnificativ, președintele Germaniei timp de câteva săptămâni, după moartea lui Hitler. [...] În 1943, acest om a spus: «Flota de submarine germane este mândră să poată anunța că a construit în cealaltă parte a lumii un Shangri-La pentru Führer, un paradis, o fortăreață de necucerit...» [...] Îl întrebau mereu același lucru: «Unde l-ai dus pe Hitler?»”. (pp. 120-121)

^[4] Julio Murillo Llerda – *Shangri-La. Crucea de sub Antarctica*, Ed. Nemira, București, 2009, p. 414-415.

^[5] *Ibidem*, p. 261.

^[6] *Ibidem*, p. 277.

^[7] *Ibidem*, p. 116.

^[8] *Ibidem*, p. 117.

^[9] *Ibidem*.

^[10] *Ibidem*, p. 227.

^[11] *Ibidem*, p. 119.

^[12] Jan van Helsing – *Operațiunea Aldebaran: Contacte cu oameni dintr-un alt sistem solar (Întâmplările senzaționale ale familiei Feistle)*, Ed. Samizdat, București, 1999, p. 137.

^[13] Julio Murillo Llerda – *Shangri-La. Crucea de sub Antarctica*, Ed. Nemira, București, 2009, p. 427.

^[14] *Ibidem*, p. 120.

^[15] *Ibidem*, p. 99.

Bibliografie:

GHIDEL, MARIUS [2017] – *Shangri-La (Frumusețea fără margini a divinului: calea către fericire)*, Ed. Dharana, București.

HELSING, JAN VAN [1999] – *Operațiunea Aldebaran: Contacte cu oameni dintr-un alt sistem solar (Întâmplările senzaționale ale familiei Feistle)*, Ed. Samizdat, București.

LLERDA, JULIO MURILLO [2009] – *Shangri-La. Crucea de sub Antarctica*, Ed. Nemira, București.

PYNCHON, THOMAS [2010] – *Curcubeul gravitației*, Ed. Polirom, Iași.

Lucia Valentina STANCIU

**„Poeme pentru mai târziu”
de Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu)**

Volumul „Poeme pentru mai târziu”, al poeziei Llelu Nicolae Vălăreanu (Sârbu) este precum un testament lăsat clipei prezente de către efemerul lăsător de semne. Testamentul se scrie singur por-nind de la un plannemărginit, aflat undeva sus, deasupra poetului, dincolo de el, dincolo de noi „[...] El se ridică prin fiecare/ cuvântul Zidului ca prin gând/ prin suflet, până Domnul îl vede”. Pla-nul larg, propus de Llelu Nicolae Vălăreanu (Sâr-bu), coboară și se restrânge, făcându-ne să vizua-lizăm altitudini periculoase, colțuroase, de munte și alunecând apoi abrupt, rămânând pentru vecie. Poemul „Așteptare” debutează extrem de vizual, amestecde alb și roșu, puritate și suferință a gândurilor poetului, rupte și readunate, într-o încercare nesfârșită de a lupta cu propria frică de a nu se pierde pe sine, de a nu-și pierde iubirea sa „Era timpul când se încopciau gândurile/pe albul zăpezii într-o rană deschisă, /lupii urlau în fața gerului teama/ și o fluiera crivățul alungat din munți/la ferestrele tale înflorite de gheață. „Poemul schimbă ritmul existent al celorlalte poeme de până la el, ritm alertce te poartă într-o călătorie uimitoare, cu viteză descendentă, până la simțirea elementelor primordiale... „Schelete mă zgârie pe auz”/ [...] care îi produc angoase până la forțarea limitei de suportabilitatea poetului, [...] „pietrele au migrene și crapă de durere/ nu mai pot suporta consistența mișcării” [...] „Noi așteptăm să vină lumina/ cu trenul de dimineață/ și întârzie. Toate acumulările de simțiri de până acum ale poetului se strâng ca un act testamentar virtual și se opresc în trupul iubitei, singura capabilă să-l păstreze și după ce timpul îl va distruge. Se oprește asupra eiși rămâne acolo, purtând un dialog cu iubita frumoasă și mută care îl ascultă și îi simte fiecare simșire, cei doi, poet și muză,, așezați față în față, zoriți de timp dar aspațiali, aflați în așteptare înainte ca poetul să-și primească verdictul din partea morții. Poetul asupra căruia pla-nează moartea viitoare și viața trecută pune pe masă cărțile, dezvăluindu-și defectele și dezbrăcându-se de sine, într-o ultimă încercare de a primi iertare de la iubire, căruia i-a fost fidel dar pe care a înșelat-o, pentru ca ea să rămână intactă, [...] „Urcăm cu fiecare zi în legendă/ Ne pierdem în aluviunile faptelor depuse/ La marginea vieții ca un râu secăt/Aproape văd cum peste ani un crainic/ Și noi rămânem cum am fost, închiși/ Sub clopotul fără sunetal deșertăciunii”. „Urcăm în legendă” Cuvântul poetului este ispitit de fiecare dată de diavol, ca un eternsupraveghetor al nemântuirii poetuluiși ca și Faust își caută regăsirea în muză, femeia dată prin care s-ar putea mântui. „Acum totu-i altfel/ Mă pornesc să mă acopăr cu câteva rânduri de poezie/ Și nu mai vreau decât femei./ Să mă alunge dintr-un pat în altul, /Să mă biciuiască legat de umbra lor/ Și să mă spetească munca de jos./Apoi să mă rostogolească într-un cearceaf/ Și să mă arunce în uitare/ Pentru că vor altceva/ Și nu sunt pregătit să îndur mai mult.” Mă împac cu gândul că-n poșetele lor/ Sunt și banii mei câștigați greu/ M-apucă dimineața, una mă scoală/ Mă stropește

cu apă și-mi arată fesele tatuate/ Lasă ușa deschisăși pleacă. De auzul meu se sprijină un pat care scârțâie./ Or fi vecinii de deasupra care lucrează. Mă prefacîn căutare de pat/ Și orbit de soarele care intră buzna pe fereastră/ Alunec peste una dezbrăcată de taină/ Și mă întreb; Unde sunt? Unde am nimerit?” Alternarea lui Vălăreanu este interesantă prin alternarea planurilor, prin trecerea de la Dumnezeu însuși, la viață, iubire, vis, moarte, Diavol, ca un fabricant de păpuși, care mănuieste cititorul de poezie, îndepărtându-l și apropiindu-l de toate povârnișurile și ascuțimile sufletului său, după bunul său plac, în final rămânând doar el, ca singurul contemplator al propriei lumi de el distrusă. „Într-un gând de cais/ Înflorit între vii,/ Într-o clipă/ Cuprins de incertitudini,/ Ascund adânc Visele/ Golite de conținut/ În amforele sparte/Ale uitării,/ Din mijlocul cuvintelor/ Vândute,/ Pentru nimica toată,/ Poeților. Prețul cuvintelor/ Fluctează / Pe corzile unei viori./ Învelișul sunetelor/ Acoperă dorul,/ Cu înseninările sufletului.” Întregul testament predă viața, începând cu copilăria în mână cu care [...] „Moartea a prins aripi zgribulite de corb/ și-și așteaptă sorocul pe pământ./ Învățăm cu toții s-o primim în tăcere/ mâinile ei se așează pe inimă/ și-i fură misterul/ Deasupra,/ cerul deschide uși în pereți,/sufletul nu moare niciodată/ se duce singur/ nu-și poartă crucea/ o zidim noi, în timp moare și ea.” Întorcându-se la masa de joc, unde cărțile au rămas aruncate pe masă, țigara e transformată-n scrum,, lunga tânguire de sălcii își reia locul crud în așteptare deschide ochii și privește la muza căreia îi încredințează testamentul gol, sufletul său, făcându-i o finală declarație de dragoste, înainte

(continuare în pag. 69)

Radu BOTIȘ

Din iubire pentru locul strămoșesc

Nimic nu-ți răvășește ființa mai puternic ca dorul, ca dragostea pentru locul de unde îți tragi rădăcinile. Scriitoarea Ana-Cristina Popescu în volumul „Din dragoste pentru glia strămoșească” realizează o monografie a localității natale, Oțelu Roșu, județul Caraș Severin, mărturisind că a scris volumul cu evlavie, cu sfială și dragoste „Locul natal îți răscolește ființa, e glasul dulce al mamei, e zâmbetul bunicilor, e mirosul fânului proaspăt cosit. [...] Oțelu Roșu este locul cel mai drag mie, leagănul copilăriei mele, leagănul măicuței mele, a bunicilor și străbunicilor din partea mamei, tatăl meu fiind tot de pe Valea Bistrei, din Glimboca, este locul bogat în povești și amintiri pe care îl îmbrățișez cu drag prin acest volum, așa cum Ion al Glanetașului din romanul lui Liviu Rebreanu a sărutat pământul.”

Volumul este structurat pe nouă capitole și mai multe subcapitole în care cititorul întâlnește informații despre așezarea geografică a localității, istoricul ei, poziționare, vecinii localității, despre relief, hidrografie, solul și subsolul, clima, flora și fauna, zona localității, organizarea economico-administrativă a acesteia, industria localității, agricultură, despre meșteșugurile casnice și sătești, orașului Oțelu Roșu adăugându-se teritorial, pe rând, sate precum Ohaba Bistra, Cireșa și Mal. Un punct important în monografie îl ocupă instituțiile localității Oțelu Roșu, centre de cultură și spiritualitate, în capitolul al șaselea ce conține zece subcapitole și în care autoarea vorbește despre școli, grădinițe, liceul din oraș în cadrul căruia se află și două muzee, Muzeul de Geografie Literară Tiberiu Boșcaiu și Muzeul de Etnografie, despre bisericile localității, cimitire, despre poliție, primărie, monumente istorice, case naționalizate, despre Casa de Cultură Oțelu Roșu, spitale, farmacii. Mai prezintă informații despre Fabrica de pâine din localitate, magazine, restaurant, cofetării.

În capitolul al șaptelea al volumului cititorul are plăcerea să lectureze informații despre frumusețea tradițiilor, obiceiurilor din zonă, despre portul și graiul strămoșesc. Apare și un dicționar cu termeni regionali din fostele sate Ohaba Bistra, Cireșa și Mal, astăzi cartiere ale localității Oțelu Roșu.

De remarcat este faptul că imaginile de pe tot parcursul volumului sunt însoțite de explicații.

Un alt capitol al volumului este dedicat oamenilor de seamă ai localității Oțelu Roșu. „Fiecare loc are oamenii lui de seamă, acei vlăstari care prin realizările lor au adăugat câte o piatră nestemată în cununa locului în care s-au născut și au crescut. E greu să-i amintești pe toți care au bătut nestemate în coroana locului unde s-au născut, au crescut și au trăit, fiindcă fiecare mlădiță nu a crescut ca o buruină ce agricultorul o smulge și o aruncă, fiecare a lăsat în urmă praf de stele care să netezească fața așezării de care aparține.” Sunt amintiți scriitori ai zonei, cântăreți, profesori, sportivi, dar și medici, printre care aș menționa pe prof. dr. Alina Frățilă, „prima femeie președinte din istoria Societății Internaționale de Chirurgie Dermatologică”, originară din Oțelu Roșu (Ohaba-

Ana-Cristina Popescu

DIN DRAGOSTE PENTRU GLIA STRĂMOȘEASCĂ

OȚELU ROȘU - MONOGRAFIE

Editura InfoRapArt

Bistra).

Volumul se încheie cu un îndemn al scriitoarei Ana-Cristina Popescu, prin titlul capitolului nouă „Să păstrăm mereu viu în suflet locul de unde ne tragem rădăcinile!”

„Fiecare localitate însufletește țara prin istoria zonei, credințele strămoșești, datinile, tradițiile, obiceiurile, portul și graiul dulce românesc, iar fiecare vlăstar este dator să poarte comoara mai departe, să se bucure de ea, să se hrănească din înțelepciunea și frumusețea ei.” afirmă scriitoarea și aș adăuga că fiecare monografie va duce cu ea tot ce are mai sfânt zona prezentată în filele de aur ale câte unui volum.

(urmare din pag. 68)

de a se stinge în “Rugul arde în flăcări”, “Când totul e o cădere în haos/ Și se instalează-n obiecte tăcere și teamă/ Femeile se contopesc în imagini neclare/ Doar tu, cu un nepământean surâs/ Și aerul prins în mersul săltat/ Lași lumina să verse lacrimi de ceară pe covor. Mângâierea ți se prelinge pe brațul alb/ Timpul stă să se rupă-n ochii umezi/ Și clipele de neliniște îmi sfîșie teama/ Peste care trece venind pe drum. Ca un răsfăț al neîmplinirilor trecute/ Rugul arde în flăcări/ Și mă tem de cenușă.”

Daniel VEREJANU (Rep. Moldova)

Grigore Vieru și Lucian Blaga

Există dovezi incontestabile, constând și în mărturiile pro-prii din versuri, aforisme și interviuri, că Grigore Vieru l-a avut pe Lucian Blaga drept model de mitopo(i)etică axată pe *dor*, acesta legat indestructibil de spațiul mioritic ondulat (suiș-coborâș, deal-vale), pe „veșnicia care s-a născut la sat”, pe *inconștientul individual și colectiv*, care generează un anumit *orizont* și o anumită structură, un „prim fond spiritual” specific românesc, și pe ceea ce exegeții au numit, în cazul autorului *lirosografie* (discurs liric asociat discursului filosofic). Influența lui Blaga se resimte atât la nivel stilistic, cât și la nivelul viziunii, poetul basarabean meditănd asupra „marii treceri”, manifestând un puternic sentiment al destinului, legat de un orizont spațial cu care poetul se solidarizează, ca și cu un cadru organic al său, despre care se vorbește în subcapitolul *Între peisaj și orizont inconștient* al *Trilogiei culturii*. Aici se vorbește și despre faptul că „doina și balada românească au rezonanța specifică a infinitului ondulat” [1, p.66-67], constituind cadrul inconștient al vieții și denumit „spațiu mioritic”.

Lucian Blaga face o clasificare metaforică a principalelor orizonturi temporale posibile: „timpul-havuz” care specifică un orizont deschis unor trăiri îndreptate spre viitor; „timpul-cascadă” axat pe trăiri cu accentul pus pe dimensiunea trecutului; „timpul-fluviu” care presupune trăirea prezentului. Aname prin asocierea acestor orizonturi temporale se naște *lirosografia*: „Oricât de abstractă ar fi o concepție metafizică, ea e întotdeauna pătrunsă de filoanele lirismului propriu sufletului uman, ca un obraz de zvâcnirile albastre ale vinelor. Lirismul și spiritul metafizic fiecare cu făgașurile sale, dar ca împletituri dau câteodată împreună, datorită orizonturilor inconștiente ale sufletului! Ce diferențe de lirism, de exemplu, între o concepție metafizică în perspectiva „timpului-cascadă” și o concepție metafizică în perspectiva „timpului-havuz”! Ce latentă, tulbure, subterană melancolie în una; ce expresii, posibile, de încredere și de bucurie, ca sămânță de lumină în cealaltă” [1, p. 85].

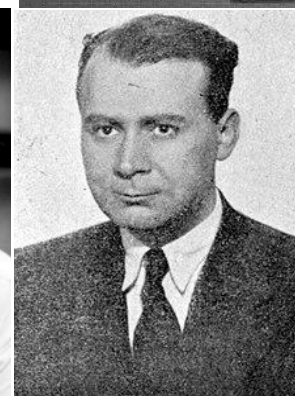
Grigore Vieru ne oferă modele de astfel de „împletituri” organice ale fluxului liric melancolic cu un latent fior metafizic, generat, ca în poemul *Cu viața, cu dorul*, în care sugerează amestecul trăirilor sale datorat impactului cu viața, cu moartea, cu dorul și iubirea, cu cântul, care rostește ființa: „M-am amestecat cu viața/ Ca noaptea cu dimineața. / M-am amestecat cu cântul / Ca mormântul cu pământul. / M-am amestecat cu tine / Ca ce-așteaptă cu ce vine” (Cu viața, cu dorul).

Poemul se axează structural pe întretăierea celor trei dimensiuni temporale denumite de Blaga „timpul-havuz”, „timpul-cascadă” și „timpul-fluviu”, distihul final semnificând anume o trăire intensă în cadrul prezentului care conjugă trecutul și viitorul: iubirea din clipa de față invocând amestecul a ceea „ce așteaptă” cu „ce vine”.

Ca și Blaga, Vieru „se adresează întregii personalități umane” [12], prin faptul că dă expresie unui destin colectiv situat într-un orizont spațial mioritic. Academicianul Mihai Cimpoi afirma că „Vieru este mai mult decât un poet, el este un destin” [9, p.460], el având de partea sa „autoritatea timpului”, dacă e să-l parafrăzăm pe patriarhul Nikifor al Constantinopolului. Or, a fi de aceeași vârstă cu oricare nouă generație, asta înseamnă a „*trăi cu credința neamului tău, a înflori cu această credință*,” (Adv. Epiph. la

Grigore Vieru

Lucian Blaga

I Pitra, Spicil. Solesmense, P.G.100, t. IV, 313-314). Întruparea logosului Dumnezeuiesc în metafore moderne îl ajută pe om să simtă necesitatea receptării mesajului proaspăt, nou, *cu atât mai mult cu cât imaginea atinge inima înainte de a atinge inteligența* (Michel Quenot). În aceasta constă esența *puterii creatoare*, despre care vorbea Lucian Blaga.

Vieru își formula în mod limpede programul său de Poet al Cetății: „Or, tocmai Limba și religia au ținut vie ființa noastră națională de-a lungul veacurilor. Gândindu-mă la asta, am uneori clipe de prăbușire sufletească. Mă ridic însă. Altfel, n-aș mai putea scrie. Știu că Limba Română nu este la noi altceva decât o candelă plâpândă. Dar marele Shakespeare zicea: „Nu este destul întuneric în tot universul ca să stingă lumina unei plâpânde candelă.” (Testamentele publicate în vol. *Taina care mă apără*) [9, p. 452].

După 1989 atât în România, cât și în Republica Moldova s-a simțit „*nevoia omului de instruire prin imagine*”, nevoia de acea „*Fereastră spre Absolut*”, la care se referea Michel Quenot, specificând: „*Iubirea pentru frumusețe ne satisface și ne umple de bucurie... Trebuie să coborâm în liniștea și singurătatea propriei inimi, pentru a asculta vibrând inima lumii transfigurată*”. Păstrând proporțiile, putem spune că anume astfel au procedat, fiecare cu mijloacele de care au dispus, Lucian Blaga și Grigore Vieru. Opera celor doi poeți trebuie privită prin grila *dexterității de însușire, înțelegere și utilizare corectă a conceptelor și a noțiunilor în cadrul spațio-temporal cultural actual (european și global), al dexterității de identificare și acceptare a diversității și multiculturalității*, despre care se vorbește astăzi. În acest context de idei, anume Lucian Blaga **cu firul său de lumină**, și anume Grigore Vieru (în spațiul basarabean) **cu firul său de iarbă** - într-un cuvânt: cu *mioriticul*, a descoperit adevărul că anume *puterea creatoare este puterea absolută*. Grigore Vieru a îmbogățit prin poemele sale cultura românească din stânga Prutului.

Se afirma în mod obișnuit că Gr. Vieru „cultivă un limbaj al simțurilor, al simplității concepute ca fir al Ariadnei capabil de a ne redescoperi calea pierdută către strămoși”. Acad. Mihai Cimpoi observa la Grigore Vieru un soi de „simplitate ermetică”, obținută prin explorarea abisalului despre care Lucian Blaga spune că se ascunde în zona subterană a inconștientului. De domeniul *abisalului* este, bunăoară,

(continuare în pag. 71)

„bucuria neînțeleasă” cu care eul liric este luminat în timp ce merge cu „spicele albe” ale părului mamei și iubita care merge cu „spicul fierbinte al lacrimii sale – urmați amândoi de moarte” cu spicele roșii în brațe al sângelui poetului:

*“Merg eu dimineața, în frunte, / Cu spicele albe în brațe
Ale părului mamei. / Mergi tu după mine, iubito, / Cu spicul
fierbinte la preot / Al lacrimii tale. / Vine moartea din urmă /
Cu spicele roșii în brațe / Ale sângelui meu – / Ea care
nimic niciodată / Nu înapoiază. / Și toți suntem luminați /
De-o bucurie neînțeleasă”. (Ars poetica), [8, p.55-56]*

Abisalul are, în concepția lui Blaga, un caracter subiectiv, individualizat, venind din izvoarele spiritului uman, cu o intensitate exponențială: „Categoriile abisale sunt factori acuzat subiectivi. Există cu alte cuvinte nu numai un apriori cognitiv, ci și un apriori abisal-stilistic” (1, p. 424). Lirica lui Grigore Vieru se hrănește din aceste izvoare ale spiritului uman, dând expresie „abisal-stilistică” liniștii verbului, vieții și dragostei sale, frunzelor iubirii ce cad din ramuri, tainei care îl apără și sacrului inefabil, veșniciei „tăcute ca laptele mamei”. Însuși numele lui Blaga are „ceva amețitor și adânc: e ca și cum te-ai uita / în oglinda unei fântâni / prin altă fântână”. Lucian Blaga avea sentimentul că trăiește într-o lume în care toate fapăturile poartă „o semnătură cu cheie pierdută”, o semnătură pe veci pecetluită și indescifrabilă (poemul *Rune*). E o semnătură „în chip de rune de veacuri uitate”, care nu se știe „cine o înseamnă, cine o pune” și pe care o poartă păsările sub aripi, luna ce-și ascunde fața, stanele de piatră, jivinele și cucuta, „fata de foc” de pe țărm, crinii subterani ai muntelui și mumele de sub ceruri: „*Rune, pretutindeni rune, / Cine vă-nseamnă, cine vă pune? / Fapăturile toate, știute și neștiute, / Poart-o semnătură – cine s-o-nfrunte? / Crinii muntelui – subtlunari – / Și-o duc neajunsă pe creștet / Subt ceruri mumele-o poartă pe frunte*”. (*Rune*).

Firește, din discursul liric al celor doi poeți nu lipsește dialogul cu Dumnezeu. La Blaga el ia chipul mai abstract de Marele Anonim (în filosofie) și de Marele Orb (în lirică), fiind „pierdut” din copilărie și transfigurat „în țărană, în foc, în văzduh și pe ape”. Este creatorul unei lumi străine, care se plimbă printre fapăturile acestuia și prin păduri unde: „*Din vânăta și mocirloasa iarbă, / Melci jilavi i se urcă-n barbă*”. (De mână cu marele orb),

În *Trilogia culturii* se consemnează faptul că credința nu trebuie concepută ca o dogmă, ci „trebuie să crească în om ca o floare și să prindă prin puterea ei proprie, ca un descântec”. „Credința nu trebuie impusă cu ispita unor străluciri exterioare, sau cu forța argumentului, nici moșită ca un făt neisprăvit. Ea se naște de la sine. Destinul ei e de creștere ca a plantei. Sămânța aruncată nu trebuie desfăcută cu cuțitul ca să încolțească, și nici conjurată cu silogisme ca să prindă rădăcini” [1, p.195]. Dialogul lui Grigore Vieru cu Dumnezeu are această spontaneitate a manifestării credinței. „Vieru întreține, de fapt, după cum s-a remarcat în critică, un monolog în preajma Divinității, înălțându-i laude și rugi, dar și punându-și întrebări, sieși, cu nedumeriri, mirări și neîmpăcări generate de lumea contemporană. Este, esențialmente, un referențial nu atât mistic, religios, ci unul etic, adresat, în revers sieși și lumii, de care Dumnezeu s-a îndepărtat sau - mai exact - care, ea, s-a îndepărtat de Dumnezeu [6, p.133].

Grigore Vieru și-a propus în mod programatic să reabiliteze sacrul devenind un important poet religios în linia lui Voiculescu – Ioan Alexandru. Este semnatarul unui

grupaj impunător de rugăciuni, colinde, cântece pascale, de poeme pătrunse de o tonalitate litanică, psalmodică generală. Registrul stilistic se schimbă des, impregnându-se și cu note mesianice sau cu acorduri imnice și baladești, cu pilde morale și cu mărturisiri cu tentă sentimentală: „*În beznă, / Deseori îmi aminteam / De anii copilăriei prutene. / Doamne, / Câtă zăpadă curate / Și câtă Țară / În copilăria mea*” (Ferestrele către Patrie).

Poetul se adresează lui Dumnezeu cu rugămintea de a pune lumea în general și lumea în particular în temeliiile ei morale, spirituale și estetice firești: „*Trebuie să ieșim curați, / Luminați, / Din sângerosul amurg*” („Ieșind din amurg”).

O caracteristică esențială a po(i)eticii lui Vieru este *simplitatea*. Teodor Codreanu (unul din interpreții operei lui Grigore Vieru, care a realizat o impunătoare critică a criticii vierene), **evidențiază** *simplitatea profundă* a poeziei vierene. Poetul basarabean are o gândire arhetipală, capacitate de esențializare în structuri memorabile, o forță a liricii sale de a se impune aidoma creațiilor folclorice. Criticul și istoricul hușean punctează clar că „preaplinul și farmecul creșterii, neliniștea și „baladizarea”, „estetica reazămălui”, „principiul matern al universului” și colaborarea între ele, *aproapele și departele* ce descind din principiul matern, copilul ca „homo ludens”, miniaturalul, cantabilitatea versului vierean, - toate acestea sunt desprinse din monografia lui Mihai Cimpoi *Întoarcerea la izvoare*, spre a fi analizate dintr-o perspectivă actualizată”.

Grigore Vieru este o **personalitate puter-nică** (Tudor Nedelcea) și cel „mai important poet al mamei din literatura universală”, după Alex Ștefănescu [10, p. 463]. N. Manolescu afirmă că doi poeți „patronează nostalgia lirică a lui Grigore Vieru: Coșbuc și Goga” [10, p.520], indiscutabil este, însă, faptul că există încă doi „patroni”, Mihai Eminescu și Lucian Blaga. Adevărata **taină care îl apără** au fost dintotdeauna pentru poetul basarabean Limba Ro-mână (anume cu literă mare), și opera acestor doi mari creatori; Eminescu, în anii de studenție, și apoi Lucian Blaga pe parcursul întregii vieți. Regăsindu-se în Eminescu și Blaga, poetul basarabean s-a simțit mai puternic, mai al neamului, al Limbii Ro-mâne: „poet cu trăsături de efigie română”, precum afirma Marin Sorescu [10, p.524]. Grigore Vieru s-a născut în perioada în care Lucian Blaga era ambasador al României Mari și își crease deja în mare parte opera literară. După cum a recunoscut mai târziu el însuși, el a aflat de marile personalități ale literaturii române abia la facultate.

Luminat mistic în chip blagian, Grigore Vieru creat o „poezie de mici cristale, care reflectă cu toate fețele imagini scumpe” [10, p. 524], pline de mister. **Metaforele** sale sunt pătrunse de o melancolie care e „adevărata zeiță a aventurilor onirice” [10, p.63]. Omul din lirica lui Vieru e urcătorul la cer, către firul de lumină a lui Blaga, e visător, deși rana îi sângerează, e viguros ca firul de iarbă ce răzbate prin asfalt, e mereu dornic de viață. Dacă la Blaga „melancolia este fericirea de a fi trist” (Hugo), la Vieru

(continuare în pag. 72)

ea reprezintă liniștea dinainte de furtună. În **taina care mă apără** se reflectă adâncimea misterului blagian de **dincolo**, dar și de **aproape**. N-are frică și nu are nevoie de apărare căci îl apără însuși Dumnezeu.

Lucian Blaga se creează pe sine prin **puterea creatoare**, pe când Grigore Vieru se afirmă prin iubire. Doar prins în misterul unei mari **iubiri**, Vieru se vede puternic, împlinit, se recunoaște în spațiul prin care a trecut **mama**. În spiritul lui Lucian Blaga, el ocrotește „**dragostea dintre cuvinte**” [4, p.143] – sufletul **puterii creatoare**, în care se unesc **conștientul** și **inconștientul**, se răsfărâge „omenia” și chipul de icoană al mamei. Grigore Vieru va depista importante „gesturi inaugurate de alții” [4, p.14], în călătoriile sale între hotarele Patriei.

„Condiția umană solicită diverse proiecțiuni în ideal, iar una dintre aceste proiecțiuni este ficțiunea artistică care se întrupează în basm, epopee, roman etc. Omenirea nu poate exista fără aceste proiecțiuni artistice, fără această oglindă ideală a activității ei, precum nu se poate debarasa de instinctul vital, de rațiune și sentiment. Condiția umană de a simți și a gândi, de a visa și a scruta, de a afirma și nega, de a concilia și respinge contradicțiile, de a se supune și de a se revolta etc., este o stare obiectivă, pe care nici o voință nu o poate schimba din temelie și, cu atât mai mult, anula. Condițiile istorice schimbă momentan, deviază această stare obiectivă, dar nu pot împiedica existența ei” [5, p.192].

Rațiunea și sentimentul sunt veșnicii sateliți ai omului. Rațiunea sau mai bine zis gândirea are o existență de milenii sau sute de milenii și de aceea ea poate fi socotită o facultate eternă și inerentă omului. Este în întregime sau numai parțial o calitate biologică. Adică o stare firească. Grigore Vieru își însușește și acest precept blagian, o „serie de categorii abisale inegale care se completează și se construiesc reciproc”,

Opera poetică a lui Grigore Vieru, nu e o „pădure luxuriantă în care nimeni nu tăiase cărare” [3, p.5]. Exegeți din întreg spațiul românesc au vorbit despre impactul poeziei lui Lucian Blaga asupra operei lui Grigore Vieru. Fie și în chip sumar, relevând o „**conștiință de tradiție**” [3, p.6]. La Eminescu poetul basarabean admiră melodicitatea versului, iar la Lucian Blaga, forța expresivă, densitatea filosofică a maximelor. Grigore Vieru nu a căutat să infiltreze în lirica sa anumite percepțe filosofice, dând expresie mai degrabă sentimentului tragic al unei ființe îndepărtate de limba sa maternă, de valorile culturale care ne asigură identitatea, de adevărul istoric. Expresionismul blagian l-a marcat pe Grigore Vieru, asupra căruia s-a exercitat „teroarea pe care continuă să o exercite istoria asupra românilor basarabeni” [4, p.142]. De aceea se întoarce la izvoare, caută un reazem în maternitate, în iubire, în copilărie, în sacru, în dialogul cu Dumnezeu, în tot ce este statornic, neschimbător: „Toate se schimbă în viață/ Numai izvorul nu” [6, p. 23]. Dreptul de a fi lider de gene-rație este justificat de calitatea fundamentală de a fi „printre cei ce gândesc frumos” [7, p.70-71].

Aducând **laudă somnului**, Lucian Blaga, plin de vise, de taine și mister, stă **sub cer** și caută să comunice cu cititorul prin **metafora revelatoare**: „**Peste-aceleași arătări și-aceleași case/ Clopot de sear-aud. Și stau în cruce/ Cu o zi sub cer pierdută.** (Asfințit) [2, p. 7]. Dimpotrivă, Grigore Vieru vrea să-și mute în **cer** Biserica: „**Trebuie din iarmaroc/ Să mutăm în cer/ Biserica noastră.**” (Ieșind din

amurg) [6, p.81]. În **Cerul** lui Lucian Blaga timpul se pier-de, **cerul** lui Grigore Vieru e unicul loc în care-și găsește salvarea sufletul vierean prin rugăciune.

Există, probabil, „nu atât poeți, cât Poezia închisă în ea însăși, ca o cetate a spiritului, ca o piramidă platoniciană, construită după legi numai de ea știute, ca elementele lui Euclid concepute în spiritul unei logici severe [8, p.21]. În **văzduhul de taină** a lui Grigore Vieru „Râul se varsă în mare, /Lumina în ochii mamei. /Te ia după râu /Când marea o cauți. /Și după lumină /Când nu o găsești /Pre mama. /O, tu care ești/ Numai dor,/ Numai Luceafăr, /Văzduh de taină, Mihail!” (**Văzduh de taină**). Lucian Blaga invocă **lumina din lumină**: „În mijlocul dimineții stă taurul neânjugat./ Stăpânește un câmp. Lucește ca o castană/ Proaspăt cojită. /Printre coarnele lui soarele vine în sat. /Lângă apă lină stă în puterea zorilor taurul / Nemișcat. Înălțat și frumos./ E ca Isus Christos: /Lumină din lumină, Dumnezeu adevărat.”

„...Poezia e rostire de zeu, poezia e însuși Absolutul...” [8, p.21], afirmă exegeții. Pentru cei doi poeți, spațiul mioritic e protejat de **demnitate și dragostea de plai**. Ambii fiind ctitori de **cetăți** înălțate în sufletul acestui **spațiu mioritic**. Poetul de la Lancrăm creează Poezia ca o „cetate a spiritului” - sub semnul deschiderii ființei spre „departele” cosmic, spre ceea ce o înconjoară, deschidere însoțită de mirare și de dorința de a cunoaște misterul existenței. El aparține genealogic **poporului românesc**, care s-a „născut în momentul când spațiul-matrice a prins forme în sufletul său, spațiul-matrice sau orizontul inconștient specific, care alături de alți factori a avut darul să determine stilul interior al vieții sale sufletești. [1, p.171]. Poetul basarabean va răspunde astfel îndemnului blagian: „**Învredicește-ne, Doamne / Să ne păzim pre noi / Pe calea credinței, / A slavei tale / Și-a mântuirii./ Cu duh stăpânitor / Scoate Țara / Din înstrăinarea Țării / Căci nu mai sunt atâtea români/ Cât pământ minunat avem! / Și binecuvântează pacea! /Pacea care-a de-prins/ Limba războinicilor cruzi. / Amin!**” (Lumina vine din cer).

Sursa de inspirație a celor doi poeți „e ace-lași peisaj inițial, asupra căruia se revarsă, ca un conținut într-o formă, un anume sentiment omenesc al fatumului”. Peisajul, „în acest din urmă înțeles, e integrat într-un angrenaj sufleteesc. Peisajul devine receptacolul unei plenitudini sufletești; se întrupează în el un sentiment al destinului ca vântul în pânzele nei corăbii. Peisajul, în acest din urmă înțeles, e al doilea obraz al omului” [1, p.172]. Lucian Blaga admiră peisajele multor țări europene, redescoperă peisajele sufletești în volumele editate în timpul activității diplomatice, în **Lauda somnului**, bunăoară: **Peste-aceleași arătări și-aceleași case / Clopot de sear-aud. Și stau în cruce /Cu o zi sub cer pierdută. /Prin ani subt poduri se depărtează /Ce focuri vechi? Ce nouă plută?// Printre ziduri ceasul umbrelor mănecă. / Se desface – care poartă? /Se deschide – care ușă?/ les vârstele și-mi pun pe cap / Aureolă de cenușă.// Întârziind subt vremi schimbate, / Îmi taie drumul – care prieten? / Îmi taie pasul – ce vrăjmaș? /Ah, pasărea Phoenix ca altădată / Nu mai zboară peste oraș.** (Asfințit).

(continuare în pag. 73)

În timp ce graiul românesc a putut să evolueze și să îndure mutații, „peisajul geografic chiar a putut să fie inconstant; ceea ce s-a păstrat, cu statornicie de cleștar, a fost, dincolo de grai și de peisaj, spațiul-matrice. Cu un înconjur revenim la „plai”. Căci orizontul spațial inconștient a dat românului, oriunde s-ar fi găsit, nostalgia plaiului” [1, p.171]. La Lucian Blaga această „nostalgie neînduplecată a purtat în vârsta de mijloc pe ciobanul valah pe toate coamele Carpaților, de la apa Dunării până în Maramureș, de aici mai departe până-n Moravia, sau invers; și tot așa pe toate plaiurile iugoslave și până-n Panonia, adică pretutindeni în limitele unui vast teritoriu, unde peisajul satisfăcea apetitul unui orizont inconștient. În veacurile crepusculare, în tot timpul lungului preludiu al formațiunilor etnice actuale, atunci când românul nu avea nici un fel de patrie, plaiul, sfântul plai, sancționat de un anume sentiment al destinului, îi ținea loc de patrie” [1, p.171]. Acest „sfânt plai” îl inspiră și pe Grigore Vieru, în mai multe poeme pentru cei mici, în care copilul este învățat să-și prețuiască mama, plaiul și graiul și în poemele pentru adulți, precum e poemul dedicat lui Emil Loteanu: *Tineri eram / Și iubeam poienile roșii, / Poamele pădu-ratice, brazii / Carpaților, pe care-i / Vedeam în vis. / A-veam fiecare / Căderea lui, / La capătul căreia / Ardea câ-te-o candelă. / Ne povesteai, în seri, / Limba Română. / Alt aer, alt cer, alte / Stele / Deasupra Ei străluceau. / Eram copii de țărani.* (Candela).

Oricât de mult s-ar îndepărta Grigore Vieru de copilarie, el păstrează în suflet o mare durere de care ar dori peste ani să scape. Dacă Vieru ar vrea să redevină „copil pentru a regăsi în sufletul” său „încrederea în oameni” [9, p.370], Lucian Blaga coboară în lumea inconștientului conștient, unde „*Din când în când câte-o lacrim-apare / Și fără durere se-ngroașă pe geană. / Hrănim cu ea / Nu știm ce firavă stea.*” (La curțile dorului).

Grigore Vieru și șaizecistii în genere reabilitează sacral, în care văd o posibilitate de salvare a ființei naționale: „*Va fi pe Terra cea bătrână / Amirosind a flori de tei, / Va merge Dumnezeu de mână, / De Paște, cu românii mei. / Și flori, spre noi, de miere grele / Cu El odată vor rosti: / „Voi dacă vreți, plecați pe stele. / Iar noi mai rămânem aici”*”

„Dumnezeu de mână... cu românii mei” - astfel vede poetul de la Pererâta tot neamul românesc, salvat sau îndrumat de puterea divină. Nostalgia României Mari a avut pentru poezii cercetați o dimensiune transcendentă, manifestându-se spontan și ingenuu la Grigore Vieru: *Apropiatu-m-am de cântec, / Fiind Țara de parte și alt / Sprijin, alt reazem / Neavând.*” (Crucea).

Modelul Blaga este urmat, indiscutabil, de Grigore Vieru și în aforismele sale, adunate sub genericul *Mișcarea în infinit*. Pentru Blaga, „literatura aforistică e sarea gândirii”, aforismul trebuie să exprime un gând într-o formă perfectă, o concentrare de sens care să amintească de greutatea lumii adunată într-un simplu grăunte de metal nobil, să surprindă ceva „canonic, încheiat, ca Biblia”. Criticul Mihai Cimpoi surprinde o afinitate electivă cu Blaga, care spune (în simțurile originale) că „Viața a privit și a văzut lumea din preajma ei – întâia oară – printr-o rană” [13, p.128]; în aforismul lui Vieru „Sufletul rănit naște mărâit”. Formulele aforistice ale poetului basarabean sunt expresii ale expe-

rienței dramatice de viață, profesiuni de credință, arte poetice miniaturale, reflecții asupra vieții, lumii și universului: „Întreaga viață ar putea să încapă în palma morții dacă ar vrea ea s-o desfacă; întreaga moarte ar încăpea în pumnul vieții dacă ar vrea ea să-l desfacă”, „Oamenii care amar de vreme sunt hrăniți cu fărâmiturile dreptății încep a se mulțumi cu ele, ba chiar le și sfințesc la biserică”, „A venit un nou secol care se urinează în spatele caselor noastre. Același miros urât”, „Lacrimile noastre – atât a mai rămas curat pe apele Prutului”, „Există două feluri de curaj: unul de a face prea multe în viață stârnind invidia celorlalți, altul – de a nu face nimic, stârnind disprețul public”, „Un gând măreț poate trăi singur o veșnicie, ca Dumnezeu în Ceruri” [9, p.371-376].

Lucian Blaga nu cunoaște frică în fața morții; nici Grigore Vieru nu se lasă oprit din drumul său spre veșnicie. Crezând, ca și Blaga, că *veșnicia s-a născut la sat*, Grigore Vieru a ales pentru un volum al său denumirea „Numele tău”, evident sugerată de poemul dedicat lui Lucian Blaga: „Numele acesta/ are ceva în el/ care sună nespuse de frumos -/ e ca și cum/ boabele copiilor/ care ne seamănă de Sărbători/ s-ar lovi de viori...” [9, p.36].

Poezii români basarabeni au ales *modelul liric Blaga* „pentru imagistica sa bogată și pentru marile sale libertăți de idei și de formă” [11, p.60]. Grigore Vieru a susținut opinia exegeților contemporani de la București: „Nu l-am cunoscut direct pe Lucian Blaga. (...) Eram însă bucuros că într-o etapă de oarecare deschidere i se lăsa lui Lucian Blaga posibilitatea să ajungă din nou la cititorii săi și noi ne puteam împărtăși din creația lui, fără frica de a fi pedepsiți pentru accesul nepermis la „literatură subversivă” [11, p.5]. Poezii români basarabeni aleg și azi *modelul Lucian Blaga*.

Referințe:

1. Blaga, Lucian. *Trilogia culturii*. București: Humanitas, 2011, 502 p.
2. Blaga, Lucian. *Opere, vol. I*. Chișinău: Știința, 1995, 588 p.
3. Blaga, Lucian. *Ceasornicul de nisip*. Cluj: Dacia, 1973, 332 p.
4. Cimpoi, Mihai. Critice, v. III: *Orizont mioritic, orizont european*. Craiova: Fundația Scrisul Românesc, 2003, 266 p.
5. Cimpoi, Mihai. *Vasile Coroban – un arbitru într-o lume a arbitrarului*. Chișinău: Știința, 2010, 323 p.
6. Cimpoi, Mihai. *Critice, 9. Identitate și alteritate*. Craiova-Chișinău: Fundația „Scrisul Românesc”, 2011, 206 p.
7. Cimpoi, Mihai. *Zeul ascuns*. Chișinău: Prut Internațional, 2002, 104 p.
8. Vieru, Grigore. *Acum și în veac*. Chișinău: Litera, 2001, 312 p.
9. Vieru, Grigore. *Taina care mă apără*. Iași: Princeps Edit, 2008, 730 p.
10. Ecobescu, Nicolae. *România: supraviețuire și afirmare prin diplomație în anii Războiului Rece, vol. II*. București: Fundația Europeană Titulescu, 2013, 748 p.
11. Potra George. *Lucian Blaga în diplomația românească*. Alba Iulia: Altip, 2011, 280 p.
12. Quenot, Michel. *Icoana - fereastra spre ansolut*. București: Enciclopedica, 1993, 119 p.

face să „zboare din nou, fără să fie pasăre”, adesea îngândurat și povățuitor: „Fii demnă de ceea ce ești! Stai precum stânca și privește cerul. Bucură-te de dragostea ce o ai” (p. 151).

Scriitoarea Mihaela Gudană

Dialogurile Ioanei cu Vlad ori cu Olga, prietena sa, au efecte cathartice, temperând și aducând pe linia de plutire destine aflate în derivă. Despărțirea celor doi nu capătă accente tragice, întrucât fiecare va reintra pe făgașul firesc al vieții. După expoziția de la București, pictorul Vlad se va întoarce la familia sa iar Ioana va găsi altă cale a împlinirii prin însoțirea cu romancierul Alexandru. Numai în planul arhivei amintirile îi vor aduce alături, pentru că Alex a achiziționat din expoziția lui Vlad chiar tabloul cu imaginea Ioanei, care tronează pe peretele din dormitorul vilei lor.

În ansamblu, cartea are aspect poetic nu numai prin pregnanța emoțională, ci și prin mijloacele explicit poetice. De pildă, alegoria lavandei (mai sus clarificată), imaginea femeii fără chip, a ochilor cu „privirea albastră”, a toamnei „galbene”, pregnanța stărilor de neliniște, de așteptare etc. Tot astfel, încărcat de lirism este motoul de pe plic: „Îmi vine să zbor, îmi vine să cânt,/ Să scriu despre tine între cer și pământ!”, ceea ce dovedește aplecarea spre poezie a Mihaelei Gudană, fapt în argumentare prin volumul *Lumina neatinsă* (2018).

Dincolo de anumite stângăcii de redactare și de febrilitate scriitoricească (inerente debutului unui prozator), volumul *Strada cu lavandă* reprezintă o mărturie ficțională despre o experiență a căutării sensului vieții și poate fi așezat cu folos pe raftul cărților încercătoare.

Aurel SCARLAT

De ce ?

Doamnei G., Liești

De ce mă tulburi dumneata
Cu ochii verzi și părul negru,
Așa cum tulbură o stea
Lumina ochiului integru?

De câte ori ne întâlnim
Zâmbet fugar te însoțește
Și , câtă vreme noi vorbim,
Farmecul glasului tău crește.

De ce uităm că e târziu
Și lumea ne privește,
Pe când amurgul străveziu
Icoana ta întinerește?

Poate acestor întrebări
Nu vom răspunde niciodată,
Chinul atâtor amânări
Fiindu-ne răsplată.

Imboldul

Doamnei D.P., Tecuci

Un future, dacă aș fi ,
În altă ipostază,
Oare la fel m-ai țintui
Cu bold care îndurerează?

Și nu-i așa că mă vei pune
Ca într-un insectar,
În gândul care nu se spune
Și care e atât de rar?

Doamne, mână norii de la Nord

Doamne, mână norii de la Nord
Înspre zona temperată,
Unde oameni suferinzi de cord
Îți așteaptă ploaia ta curată.

Mână, Sfinte, și-un ghețar,
Să înghețe noile ambiții
Care vor un alt hotar,
Stricător al vechilor tradiții.

Și mai adu-ne din mila Ta,
Nu un fluviu oarecare,
Unul, de trei ori cât Dunărea,
Să-ntregească România Mare.

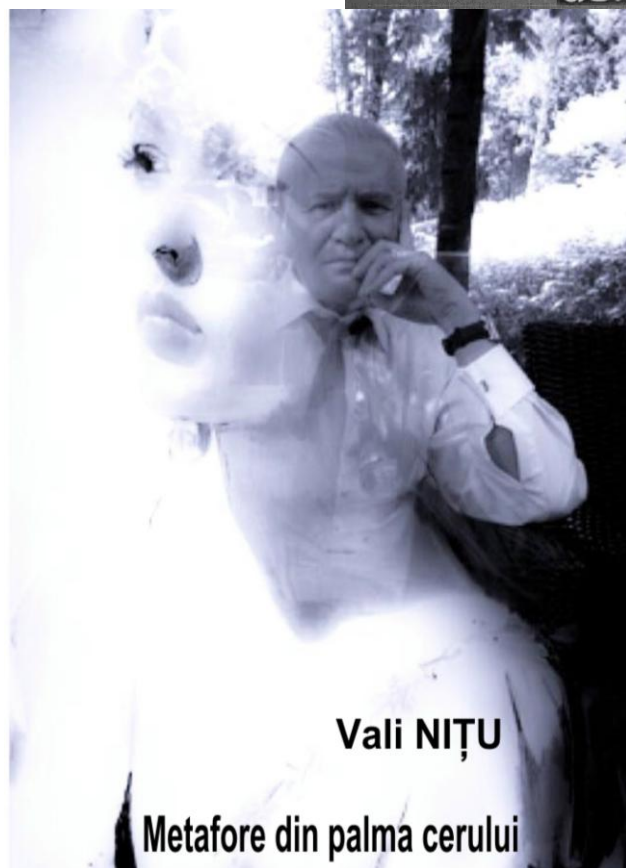
Tudor CÎCU

„Femeia dimineților albastre” și metafora din palma cerului

Deschidem și recenta carte de versuri a poetului târgoviștean Vali Nițu „Metafore din palma cerului” (apărută la ed. Bibliotheca, 2019), cu gândul la un poet „în costumul de gală și cămașa cu papion” trecut „înspre serile albastre”, scriind „pentru T.”: 11 elogii, 11 clipe, 11 lacrimi etc. printre șoapte „în imperiul pașilor pierduți” (și multe alte poeme), glosând despre o poveste de iubire „la limita dintre rost/și spațiu”. Încercând a ne teleporta, odată cu cititorul, în spațiul său ideatic, acolo unde „ard lumânările vii/în candela drumului pavat cu vise frumoase” (*harta palmelor*), îl simțim pe Vali Nițu „în sufletul poetului/agățat de cuvânt în vers”, într-o iubire „în esență/o rotire”. Constanta volumului este dată de dorința de căutare a unui microunivers concentraționar (dar știe că n-ar putea ieși din el) pentru o „memorabilă iubire”, de aflare a esenței și adevărului rostit „în despletite dimineți”, în care a topit un jurământ de îndrăgostit „dincolo de conveniențe și limite/în brațele unei femei neuitate”: „mai presus de metafore – viața/într-o dimineață printre clipe trăite/un alt tren pleacă în șoaptă/cu încă o zi din restul de viață/nici nu înțelegem unde/cum” (*ești ceea ce sunt*).

„Zorit să scrie în despletite dimineți”, ori să ardă „pictând cu flăcări în palme”, îi stă totuși bine în cămașa de mire veșnic terestru, cu aplecare predominant anticipativă spre poezia confesivă: a fragmentarismului în redarea trăirilor secvențiale, a ipostazelor reflexive de comunicare, a mănuiirii întâmplării și euforiei prelungite în oniric. Mai toate poemele volumului sunt scrise în aceeași notă profundă a meditației filozofice asupra a tot ce asaltează această „trestie gânditoare”, ființa umană: dorința, speranța că iubirea va salva totul, spaimele că nu-și va găsi tărâmul liniștii, norocul ori nenorocul de a scrie poemul vieții, etc.

„Poetul boem/poetul poem” care și-a regăsit „arcușul metaforei așezat în târziu”, ne dezvăluie și nouă („într-o liniște de taină”) interesul tot mai crescând spre poezia expresionistă cu preferințe spre un limbaj metaforic; o reinventare a retoricii declarative cu accente în trăirea frenetică a vieții, libertate prozodică, leit-motivul tainei și al miracolului, dar și raportul dintre eu/lumea reală cu accente hieratice hrănite din vise profetice: „m-am tot căutat meleag de liniște/si m-am găsit trecător/pe prispa vârstelor opați în înserari/mistuite chemări ce mă vor opri la ora dată/când lumina lumii va lăcrima/și eu nu voi mai fi niciodată la fel/nins de cuvântul ce cade atent pe o coperta/din prezenta carte” (*poetul poem*). Într-o cheie personală, rostindu-și versul „cu fluier de anotimp”, cuvintele sunt ca sufletul (cum stă scris în Cartea Splendorilor) și n-ar reprezenta nu numai cheia cu care poetul își deschide inima: „râdeam cu nisipul pe buze/tu – cu valul pe sân în cea mai frumoasă melodie/alerg acum – nici nu mai pot să fac ceva/în afară de a scrie” (*nedormite*

Vali NIȚU

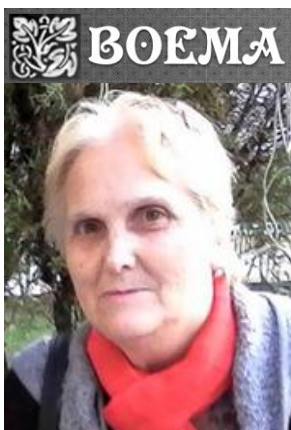
Metafore din palma cerului

dorințe în netăcere). Adică, asistăm la un discurs retoric nou, ca o pendulare care să dea încredere și, mai apoi, îndârjire în partea zeiască din om. În această pendulare ludică, poetul va lăsa loc și altor cuante de timp, care să lărgască mereu și mereu, alte orizonturi, unde imaginația sa se va cristaliza într-o nouă realitate, ori altă lume paralelă, din care-și va cere jertfa iubirii pentru a îndepărta sau măcar a amăgi, slava deșartă: „mă rog să pot scrie mereu iubirea/sedusă de coapsa dimineților/în trăirea din gerar/femeia poetului „hoinar” (*început știut și neștiut poem „hoinar”*).

De-a lungul și de-a latul acestor sfâșieri neromantice, agonia învinsului rănit de Destin se lecuiește prin voluptăți paroxistice (asemănătoare imnurilor orfeice): „îmi e dor să-ți spun ce dragă-mi ești/te regăsesc în fiecare vers/chem vântul din cuvinte în metafora/dorinței descheiată la nasturele serii/cu mângâieri catifelte” (*nimic nu-i fără rost și rătăcit*). Spre deosebire de poezii care aduc „timpul iluminării” în poezia lor, Vali Nițu atribuie doar „luminii” o înțelegere aparte în poezie; simbolistica și semantica „luminii” îi dezvăluie, pe undeva, câte ceva din aspirația blagiană a crezului poetic: „m-ai găsit între necuvinte o imagine târzie/un gând încrustat în muguri de sete/enigma sincerității dintre vârste/scriu în acorduri de pianină/pentru tine femeie – poem pentru lumină” (*iubire și vers – femeie imperială*).

Dicțiunea rostirii în frază e sigură și relevantă, și versul ridică sentimentul la proporții de sfințenie a rostirii; de aici o posibilă interpretare a candorii și senzației de spovedanie ori rugă în care se lasă cuprins cititorul.

Elena TUDOSE

Primul Festival de Teatru Școlar la Pechea – Galați

De dimineață, fâșia de asfalt înghițită de biruitoare auto-turisme ne îmbie spre localitatea Pechea. Ocupanții locurilor sunt cu gândul la evenimentul cultural cu mare impact emoțional la care au fost invitați de către organizatori. O acțiune inedită. Cine sunt organizatorii? Un mănunchi de urmași ai Domnului Trandafir, care înțeleg menirea dascălului în societate, șlefuitori de talente, dedicați cu trup și suflet profesiei alese.

Inițiativa de pe 17 aprilie 2019 - mai mult decât lăudabilă – aceea de a organiza primul FESTIVAL AL TEATRULUI ȘCOLAR la Pechea, comună a județului Galați, a trezit un interes cu mult peste așteptări. Buna popularizare a evenimentului a făcut ca numărul formațiilor înscrise să ajungă la o cifră impresionantă, 32 de trupe, grupate pe categorii de învățământ: primar (16), gimnazial (5), liceal (11).

După zile, săptămâni și luni în care conducătorii formațiilor și-au ales actorii, repertoriul, recuzita și toate cele necesare susținerii unui spectacol pe cîste, au urmat multe ore, foarte multe ore de repetiții, menite să modeleze și să șlefuiască fiecare vorbă sau mișcare scenică, luând de la capăt fiecare pas, iară și iară, așa cum două dintre prof. organizatoare (Lenuța Tânjală și Elena Lemnaru) ne-au mărturisit.

De menționat atitudinea micilor artiști, care au renunțat, pentru binefacerile artei, la telefonul mobil, la calculatoare și la alte tentații ale vremurilor cotidiene și și-au dedicat timpul liber pentru punerea în scenă a unui spectacol grandios. Ceea ce cu câteva zeci de ani în urmă era doar o obligație de "muncă culturală" pentru elevi și cadre didactice, acum, la Pechea, s-a demonstrat că poate fi și o reală plăcere. Au fost numeroșii participanți, din Galați, Tecuci, Pechea, Cudalbi, Reditu și alte sate și comune învecinate sau de la mai mare distanță.

Ecoul unor versuri precum: „*Hai să facem un spectacol. Unul mic! / Dacă avem la carte note mari / Suntem în stare și de un festival!*” pesemne că a pătruns adânc în sufletele concurenților și, cu siguranță, pe viitor va antrena mult mai multe talente.

Momentele sensibile putem spune că au fost create de aproape toate trupele prezente în concurs. Menționăm că, prin clipe dificile, dar plăcute, au trecut și membrii juriului, care a trebuit să aleagă, cu multă minuțiozitate și exigență, formațiile câștigătoare.

Festivalul s-a desfășurat în sala Căminului Cultural din localitate. Printre cei prezenți (invitați, prieteni, amatori de cultură, curioși, poeți, prozatori, admiratori, membrii ai juriului, colegi ai participanților, profesori ș.a.), s-a remarcat și prezența reprezentanților Primăriei din Pechea. Buna mobilizare, organizarea de excepție și repartizarea rațională a timpului de prezentare și joc pe scenă a fiecărei piese de teatru școlar, au determinat ca acțiunea să dureze aproape 9 ore, cu pauzele inerente, care s-au dovedit uneori strict necesare.

Pe lângă premiile festivalului, care au fost asigurate de către organizatori și care au constatat din diplome, medalii inedite și trofeul (handmade), trebuie apreciată la superlativ atitudinea și efortul unor sponsori: ASPRA - Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice din Galați, Revista literară BOEMA și Editura InfoRapArt - reprezentată de chiar președintele juriului, scriitorul Petru Rău - prin oferirea unor premii speciale (diplome, cărți și reviste), mult adorate de câștigători.

Cel mai impresionant moment din festival a fost cel prezentat de trupa Liceului C.F.R. din Galați (conducător - prof. Georgiana Ciubotaru). Ne-a făcut pe toți să urmărim reprezentarea numai ochi și urechi, cum s-ar zice, cu respirația întreruptă. Marea câștigătoare a festivalului ne-a determinat să fim martorii unei piese impecabil interpretată, prin prezența scenică, durată, jocul artistic și sincronizarea ce ne-au impus să ne considerăm spectatori unei piese de teatru profesionist.

În cadrul secțiunii *Gimnaziu* a fost remarcată piesa „Gaițele”, prezentată de trupa „Fluturași” - prof. coordonatori Lemnaru Elena și Căuș Doina de la Liceul Tehnologic „Costache Conachi” din Pechea, întrunind punctajul pentru Premiul I, iar Școala Gimnazială Nr.1 Reditu - coordonator prof. Dajboc Mihaela, cu *Mono-log*, adaptare după „Amintiri din copilărie”, s-a calificat pentru Premiul al II-lea.

(continuare în pag. 77)

La aceeași secțiune, GAIȚA - Adina ALBU (elevă în clasa a VI-a A la Liceul Tehnologic „Costache Conachi”) a obținut Premiul Special al juriului pentru interpretare.

La secțiunea *Înv. Primar* s-a remarcat Școala Gimnazială Nr.1 din Rădăuți - coordonator prof. Dajboc Mihaela, cu momentul „Soacra cu trei nurori” - Premiul I, iar din Galați, Școala Gimnazială „Mihai Viteazu” - coordonator înv. Irina Jicman Irina, cu „Un Șmecher la lecție” - Premiul al II-lea.

La secțiunea *Liceu* trupa „Katarcsis” de la Liceul C.F.R. din Galați, coordonator prof. Georgiana Ciubotaru a primit, așa cum am mai menționat, Premiul I și trofeul Festivalului. La diferență foarte mică trupa „Arlechin” coordonată de prof. Dinu Daniela și prof. Manolea Mihaela de la Liceul Tehnologic „Costache Conachi” din Pechea s-a clasat pe locul II cu piesa „Bani din cer”.

Aplauzele prelungite și premiile au răsplătit talentul, costumația, mișcarea scenică, dicția, aplombul, sarea și piperul, toate amestecate cu bucuria creației.

Pentru a întregi spectacolul, liantul a fost asigurat de tinerii Marius Pletea și Valentin Tene (Liceul Tehnologic de Marină Galați), prezentatori debutanți și responsabili, cu bună dispoziție, ajutați din spatele cortinei prin mânăuirea acestora, de Cosmin Dănilă (elev clasa a 9-a B - Liceul Tehnologic „Costache Conachi” Pechea), atent și la sală, dar și la scenă, pentru a face ca scurtele pauze să fie cât mai oportune și întreruperile cât mai firești.

A mai fost alături și tânărul Emanuel Manea pentru a da trăinicie amintirilor ce merită păstrate nu numai într-un ungher al sufletului, ci și ca mărturie pe hârtia fotografică sau arhivate undeva într-un computer, urcate apoi pe viitoarea pagină web a acestui minunat Festival.

Remarcile principalilor protagoniști ar putea sta mărturie pentru cele prezentate mai sus:

Președintele juriului, scriitorul *Petre Rău*: „Nu m-am așteptat să văd atâta concurență - 32 de trupe de teatru școlar! - dar și atât de mulți spectatori în sală. Un festival reușit, a fost pentru mine o surpriză plăcută și am toată încrederea că următoarele ediții vor fi și mai „populate”, și mai atractive. Felicit din toată inima inițiatorii și organizatorii acestui minunat și inedit spectacol artistic”.

Membru al juriului, prof. *Valerica Suruianu*: „Nu am fost de la începutul acestui moment deosebit din urbea noastră, sunt plăcut impresionată de dăruirea cu care fiecare participant a lăsat pe altarul artei un moment din viața sa. Avem un tineret plin de dăruire, de creativitate, de iubire pentru această artă, care trebuie promovat, sprijinit, îndrumat...”.

Membru al juriului, reprezentant al Primăriei Pechea, prof. *Gabriela Ifrim*: „...În plus față de ce au spus ceilalți, cu mare drag adaug: categoric, trebuie să devină o tradiție”.

Membru al juriului - *Alexandra Lupu* (elevă clasa a 9-a,

Lic. Tehnologic „Costache Conachi”): „Teatrul pentru mine înseamnă *totul*, e *fantastic*,... oportunitatea de a face parte din acest prestigios juriu mi-a dat și mai multă încredere în artista din mine. Colegii de pe scenă au fost fabuloși, trupa mea favorită „Arlechin”, chiar dacă a luat premiul II, s-a aflat la foarte mică distanță de locul I”.

Inițiator proiect, prof. *Elena Lemnaru*: „Am dorit să-i fac pe elevii mei să iubească ARTA, să citească mult, să se exprime corect, să poată intra în pielea unui personaj cu ușurință cu care își trimit mesaje pe mobil. Ei sunt „cei mai buni”, dar asta depinde și de noi”.

Organizator, prof. *Lenuța Tânjală*: „...O activitate frumoasă și o oportunitate pentru copii. Pot să-și demonstreze talentul actoricesc și pot socializa, se pot împrieteni cu alți copii. Din acest motiv am vrut să fac parte din proiect”.

Organizator, prof. ing. *Elena-Liliana Fluture Maxim*: „Dacă ai lângă tine *oamenii* în care să te încrezi, fără să-i cicălești cu ce trebuie să facă și ce nu, se pare că totul iese bine. Noi, ca profesori, cred că suntem cei mai aproape de *actorie*, fiecare oră cu elevii noștri poate fi considerată o *premieră*!”.

Organizator - *Doina Căuș*: „Fiind bibliotecar în Pechea știu cât de frumoși sufletește sunt copiii... trebuie să facem pentru ei mult mai mult, să-i iubim așa cum sunt și dacă e cazul să-i îndrumăm spre artă, să o facem cu blândețe și răbdare”.

Prezentatori - *Marius Pletea* și *Valentin Tene*: „a fost pentru noi o experiență fabuloasă, să treci de la plăcile de rețea, de la Windows, Linux, Ubuntu, direct la prezentarea unui festival de teatru, un miracol al artei căreia îi suntem oarecum dedicați...”.

Când cortina a căzut, s-a putut trage o concluzie certă: ziua și festivalul au fost un real succes, eforturile concurenților, dar și căldura și pasiunea organizatorilor au fost răsplătite din belșug, Felicitări inițiatorilor și organizatorilor pentru îndrăzneala și „nebunia” lor, pentru încrederea în capacitatea unor elevi de a face, în elanul lor tineresc, dintr-o astfel de acțiune, un minim act de a ține aproape de suflet arta teatrală.

Astfel de emoții ne-am dori să trăim cât mai des. Aplauzele și chipurile spectatorilor radiind de mulțumire au făcut să coboare în sufletele tuturor *lumina* binefăcătoare a izbânzii. Teatrul, aici în județ, chiar reprezentat pe o scenă rurală, s-a demonstrat că se află pe mâini bune. Și pentru că a fost ediția I a festivalului, urăm din toată inima „La mulți ani!”.

Constantin OANĂ

Teme majore în poezia românească:

Mihai Eminescu și Nichita Stănescu

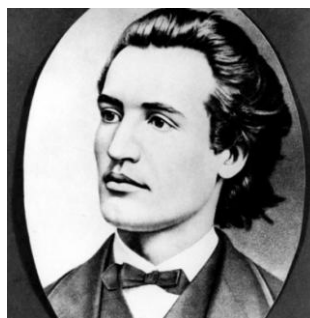
Pentru a fi poet trebuie să fii înzestrat cu har, ceea ce înseamnă dor, inspirație și viziune.

Nichita Stănescu zice în *Lauda Omului*: „Oamenii sunt păsări nemaiîntâlnite,/ Cu aripi crescute înlăuntrul, / Care bat plutind, planând, / Într-un aer mai curat - care e gândul!”, la care, din alt veac, Mihai Eminescu intervine în *Numai Poetul*: „Lumea toată-i trecătoare,/ Oamenii se trec și mor.../ Numai poetul/ Ca păsări ce zboară/ Deasupra valurilor,/ Trece peste nemărginirea timpului”. De ce? Pentru că lumea e profund poetică și omul este obligat prin forța lucrurilor să fie și poet. Toți oamenii, așadar, sunt chemați la poezie, dar dintre ei sunt puțini aleși, doar cei ce răspund la chemare. (Trebuie specificat faptul că poeți sunt nu numai cei ce scriu poezie, ci toți oamenii care „în chip poetic locuiesc pe acest pământ”, vorba lui Martin Heidegger).

Cele două aripi ale omului de Nichita nu sunt un dat, ci o consecință a împreună - lucrării omului cu Dumnezeu, a educației. Cine nu poate zbura „peste nemărginirea timpului” are fie atrofiate aripile, de ne folosire, fie a rămas la o sigură aripă, că, din cuvintele poetului cele două aripi apar ca fiind bunul simț și bunul gust (eticul și esteticul). Și cine poate zbura cu o singură aripă? Întreb deoarece încă se mai crede că esteticul nu-i altceva decât un moft al unei minorități elitiste. Să nu uităm că doar „frumusețea va salva lumea” din marea dezlănțuită a kitsch-ului.

Nevoia de ieșire din rutină, de înnoire permanentă, cu putere de soluționare a toate, se simte și în materie de poezie. Forma și fondul au constituit dintotdeauna prilej de dispute. La formă face trimitere Eminescu, în *Criticilor mei*, când zice: „E ușor a scrie versuri/ Când nimic nu ai a spune/ Înșirând cuvinte goale/ Ce din coadă au să sune” și la fond atunci când, tot aici, se întreabă: „Unde vei găsi cuvântul ce exprimă adevărul?”.

Poezia *Numai Poetul* pregătește calea marii poezii nichita stănesciene, ce se constituie într-un exercițiu exemplar de schimbare a limbajului poetic. De aceea până să ajungă la *necuvinte* el trece mai întâi prin prozodie. În prozele lui poetice face comentarii pertinente în ce privește cele două stiluri poetice: clasică și modernă. Poezia clasică este comparată cu roata, iar cea modernă cu aripa. De aceea zice: „Roata se învață, iar cu aripa te naști”. Și continuă spunând că poezia prozodică presu-

pune existența, din partea poetului, a 99 procente transpirație contra unui singur procent inspirator, în timp ce pentru poezia modernă lucrurile stau tocmai invers. Și mai adaugă: „Poezia prozodică este făcută pentru a se ține minte, iar cea modernă pentru a fi înțeleasă”.

„Numai omu-i schimbător/ Pe pământ rătăcitor” (Revedere).

A te complăce în condiția temporalității este o stare de rătăcire. Omul este doar „străin și călător pe pământ” (apostolul Pavel), patria lui fiind nemurirea. La aceiași mari poeți (Mihai Eminescu și Nichita Stănescu) timpul nu mai este marea temă, ci eternitatea. Încă în viața aceasta fiind, omul poate simți fiorii eternității: „Anii tăi se par ca clipe,/ Clipe dulci se par ca veacuri” (O, rămâi...). Marea din *Mai am un singur dor* este una cu două țarmuri, unul pe pământ și altul în cer - timpul și eternitatea. De pe țărmul ei din cer poetul strigă până la noi: „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată!”. De aici vede el cum „Timpul mort și-ntinde trupul și devine veșnicie” (*Scrisoarea I*). Totul este spus altfel (decât în *Rugăciune*, spre exemplu), acesta e limbajul poetic cu trimitere la necuvintele lui Nichita Stănescu. Dar în versul din *Luceafărul*: „Noi nu avem nici timp, nici loc”, câtă îndepărtare de „nemărginirea timpului”!

Lumea comună. „Iar în lumea cea comună a vișă e un pericol” (*Scrisoarea II*). Lumea comună, cea cu rezonanțe biblice, este fără reperele vii: „Căci vis al morții-eterne e viața lumii-ntregi” (*Împărat și proletar*) sau „Ceea ce nu e fără de margini este” (*Enghidu*).

Cuvântul și comunicarea. „La început a fost cuvântul” (*Biblia*). „Unde vei găsi cuvântul ce exprimă adevărul?” (*Criticilor mei*). „Schimbă-te în cuvin-te, repede, cât mai e timp!” (*Daimonul meu către mine*).

Desen de Constanța Abălașei-Donoșă

Ignatie GRECU

Biografie

Un oarecare ins
fără nume,
departe de lume,
zicea într-adins:

-Pana mea, condeiul meu
e-o privighetoare
ce cântă-ntr-o salcie
pe malul unui lac,
noapte de noapte,
fără-ncetare,
până-n zori.

Doar stelele
și unele flori
ascultă atent.
Oamenii de obicei
sunt foarte grăbiți
și nepăsători.

Grădinile în zori
revarsă-n văzduh
potop de miresme și culori,
ecou fericit, pur revers
la întâmplările
din timpul nopții.

Valurile

Valurile aduceau la țarm, supuse,
vestigii ale unor înfloriri îndepărtate.
parcă s-ar fi scufundat în larg, imense
corăbii de grădini necercetate.

Cu arbori uriași, înalți până la stele
și-n norii de frunze de pe ramuri
s-ar fi întrecut în cântec filomele
cu îngerii întruna lăudând...

Parcă

Parcă ne-ar zâmbi cineva din muguri
și mie de mult drag.
Cineva cu aripi mari, transparente,
fluturând în lumină...

După plecarea îngerului

Apoi îngerul a plecat. Nu cum venise
planând lin, fără zgomot, sfios.
S-a ridicat aproape brusc, ca un fulger,
pierind furtunos,
trezind din adormire toți pomii din
grădină.

De-atunci izvoarele au început altfel
să curgă la vale
peste prundișul mărunț, ars de rugină.
Plutea în aer o mireasmă ca-ntr-o
biserică de sat, sărăcă.
Cu toate că nu înflorise încă liliacul
iar irișii de-abia își înălțară săbiile
verzi și fragede din teacă.

Unele păsări au început să cânte lin,
apoi mai tare și mai tare, sonor.
Cântecul lor izvora nu din gât,
ci din piept,
direct din inimă, șuvoi de apă vie.
Precum trâmbițele sună mai întâi
ușor,
apoi din ce în ce mai tare și prelung,
înainte de a începe o mare bătălie...

A fost de-ajuns

A fost de-ajuns numai
o boare de vânt, numai o boare.
De la cireșul cel mic înflorit
luase foc toată grădina.

Se clătinau pe ramuri-n soare
Într-o parte și-ntr-alta mereu,
ghirlânzi cu potire de argint
pline de-o nouă mireasmă,

aur, polen și cânt în revărsare
la picioarele lui Dumnezeu!...

Bucuroasă

Bucuroasă că pădurea a înviat,
ea cântă fără să se oprească.
Cu ochii închiși ea cântă neîncetat.

Lumina lunii pe apă
între trestii se sfarmă
ca o zăpadă abia ninsă.

Petre RĂU

Nevoia de Dumnezeu

Într-o ipoteză care s-ar putea sprijini pe convingerea maselor, ne-am putea imagina, de pildă, că ar exista cineva mai mare decât toate ființele de pe Pământ și care ne-ar veghea existența din tronul unui extraordinar sistem de supraveghere.

Nu cred că există incertitudine mai mare în filosofie decât problema existenței lui Dumnezeu, idee care, de fapt, a marcat cel mai mult istoria omenirii.

În tinerețea mea, oamenii se împărțeau în două largi categorii: credincioși și necredincioși. După mintea mea de atunci ar fi trebuit ca numărul credincioșilor să se diminueze în permanență, pe măsură ce lumea evoluează atât de pregnant spre o indubitabilă eră tehnologică. Dar faptele mi-au demonstrat exact contrariul, credincioșii au strâns și mai mult rândurile, iar numărul lor era într-o continuă creștere. De aceea deruta mea a devenit și mai mare. Ba mi se părea acum că și păsările și animalele se îndreaptă spre tărâmurile care fac obiectul venerației. Fenomenele meteorologice parcă se îndreptau în aceeași direcție, iar munții, pădurile, apele și mai ales stelele aduceau și ele dovezi palpabile că lumea e în derivă iar omul trebuie să se supună sorții.

Atunci am recunoscut o vorbă, pe care o reținusem de undeva, pentru că îmi plăcuse tare mult: nu-l poți da jos pe Iisus de pe cruce fără să pui ceva în loc. Abia atunci am recunoscut marele adevăr cuprins în aceste cuvinte.

Gândesc că oamenii au avut dintotdeauna nevoie de o forță supranaturală cu care să poată explica aproape orice se întâmplă prin preajma lor și mintea nu putea pătrunde. Așa cum știm bine azi, ignoranții au respect pentru oameni, dar niciodată nu i-au iubit cu adevărat. La fel, oamenii simpli poartă respect celor mai puternici dintre ei, îi socotesc drept modele și le urmează idealurile, deși niciodată nu-i iubesc cu adevărat. Se pare că e mai comod să se știe că există o forță divină, adică una care n-are vreo legătură cu omul de rând. E mai bine ca această forță să nu aparțină omului. Ea poate să semene cu omul, să aibă chipul lui, poate să împrumute diverse trăsături ale acestuia, dar nu trebuie să fie chiar el, omul, în carne și oase. Pentru că omul n-a vrut niciodată să aibă un stăpân dintre ai lui. Pentru că omul a fost și rămâne cea mai liberă dintre ființe, iar atunci când se simte depășit de cineva, acela nu trebuie să fie om, ci mai degrabă fiară, sau, cel mai comod, o forță divină. Acesta e cel mai mare compromis pe care l-a putut accepta omul vreodată.

Cunoscutul filosof american Allan Bloom susține că: „Există în prezent o mulțime de dovezi cu privire

la faptul că unele dintre rădăcinile credințelor noastre religioase sunt preexistente în creierul nostru”. Multe din aceste dovezi provin din experimente cu copii, experimente a căror interpretare sugerează existența în cazul micuților a unei „stări implicite” a minții care persistă, deși într-o formă modificată, până la maturitate. „Copiii de pretutindeni manifestă o puternică receptivitate naturală către a crede în zei din cauza felului în care funcționează mintea lor, iar această receptivitate care se dezvoltă de la vârste fragede continuă să ne influențeze gândirea intuitivă de-a lungul vieții”, spune antropologul Justin Barrett de la Universitatea Oxford.

Desen de Constanța Abălașei-Donoșă

Oamenii sunt predispuși să creadă în Dumnezeu și în viața de apoi, este concluzia unui studiu recent, care demonstrează printre altele că religia este o realitate a naturii umane. Indiferent de apartenența lor socială, politică, de rasă, de sex sau religioasă toți oamenii sunt predispuși să creadă în Dumnezeu și în viața de apoi. Atât teologia, cât și ateismul răspund la acest impuls primar al minții umane.

Cu alte cuvinte, sentimentul religios este sădit în firea umană, iar încercările de a suprima religia sunt și vor fi cel mai probabil de scurtă durată, pentru că gândirea umană pare a fi înrădăcinată în concepte religioase, precum existența de ființe supranaturale sau posibilitatea de a exista o viață de apoi. Mai mult chiar, spiritualitatea autentică permite unirea completă a omului cu Dumnezeu.

Așa cum există în creier un centru al limbajului, tot astfel se presupune că ar exista și un „centru al credinței în Dumnezeu”. În plus, creierul uman ar fi evoluat în mod specific pentru dobândirea acestei abilități.

(continuare în pag. 81)

Este posibil, susțin unii cercetători, ca creierul uman să fie "configurat" încă de la naștere pentru a experimenta credința în divinitate. Mai mult, ar putea exista chiar o înclinație naturală spre convingerile religioase.

Pe măsură ce înaintăm în vârstă, predispoziția noastră de a crede într-o lume supranaturală ne însoțește și ea. Puși sub presiunea de a explica anumite fenomene naturale, adulții deseori recurg la argumente teologice, precum copacii produc oxigen pentru ca ființele să poată respira.

Unii savanți susțin că până și adulții care se consideră atei și agnostici sunt predispuși la a gândi în termenii unor realități supranaturale. Atunci când au fost intervievați niște atei, a devenit clar că aceștia atribuie deseori în mod tacit un scop aparte anumitor momente importante sau traumatizante din viața lor, ca și cum anumiți factori ar fi intervenit pentru a le provoca. Aceasta s-ar putea traduce prin aceea că atei nu alungă iremediabil umbra divinității, ci doar o ascund vederii.

Credința reprezintă „calea de minimă rezistență” spune Pascal Boyer, psiholog la Universitatea Washington din St. Louis, Missouri, în timp ce lipsa acesteia presupune un oarecare disconfort.

După mine, credința ar fi de natură pur spirituală. Ea te pune în contact direct cu Dumnezeu. Ca atare, credința este ceva personal și intim. Dar în același timp ea poate reprezenta și o nevoie umană de a plăsmui, de a te apropia de lucruri fictive.

M-am bucurat să aflu că există anumite experimente care se dovedesc a fi teste adecvate pentru a demonstra înclinațiile religioase înnașcute ale oamenilor.

Zodia mea

Zodia mea, cea a Peștilor, mă situează în categoria visătorilor. Și nu orice fel de visător, ci unul pasiv. Adică unul care nu se implică aproape deloc. Iar eu nu prea cred că e așa. Cu multe dintre trăsăturile zodiei mele aș putea să fiu de acord, dar cu aceea de visător, și mai ales de visător pasiv, aproape deloc!

În plus, după aceleași precepte, se mai spune că verbul care m-ar caracteriza perfect ar fi cuprins în sintagma „Eu cred!”. Ori, iarăși trebuie să dezmint și să spun că nu e deloc așa, pentru că sunt o persoană departe de a avea de-a face direct cu credința, și nici măcar cu sacra sau banala credulitate. Mă las greu convins, cei care mă cunosc știu bine asta, numai argumentele raționale mă pot încredința cu adevărat.

Când însă mi se vorbește despre frica mea de realitatea palpabilă, cu asta sunt de acord. Chiar așa stau lucrurile. Mereu m-am lăsat îngrijorat de posibilități aproape... imposibil de realizat. M-am gândit adesea la drobul de sare, mereu am crezut că se pot întâmpla lucruri aproape incredibile în conjuncturi dintre cele mai irealizabile, chiar dacă mulți ar fi pus mâna în foc pentru a mă contrazice.

Plin de subtilitate și periculozitate, chiar dacă adesea nevăzut (mi-a plăcut să mă ascund), sunt ușor de simțit. Ceea ce iarăși este adevărat. Mereu mi-am „trădat” benevol și cu multă sfială prezența, așa încât să

Desen de Constanța Abălașei-Donoșă

știu sigur că sunt sau nu binevenit acolo unde mă aflam la un moment dat.

Cred mai degrabă că raiul promis este un purgatoriu veșnic. M-am întrebat adesea dacă cuvintele mele frumoase sunt o capcană pentru cel care le ascultă, dacă visele frumoase despre care vorbesc nu sunt de fapt coșmaruri pentru cel care le ascultă, dacă cel care trăiește lângă mine nu stă în permanență cu urechile ciulite și în stare de alertă...

E adevărat, pot crede în himere, în realități paralele, am și scris o carte cu argumente științifice despre existența lumilor paralele („Fascinanta lume a numerelor”, ed. InfoRapArt, 2013), dar niciodată nu am făcut toate astea la modul paranoid, la o cotă care să mă fi putut împinge în pragul nebuniei.

Egoul meu a ajuns de multe ori la concluzia că nu există Dumnezeu, sau că, dacă ar exista, ar fi doar unul creat de propria mea minte. Adesea lumea mea este formată din iluzii care se întrepătrund. Cred în puterea autosugestiei și că aceasta ar fi una dintre cele mai importante virtuți umane. Intimitatea mea este foarte importantă pentru mine. Mereu am crezut, și le-am spus-o și celorlalți, că dincolo de ceea ce văd este o lume ascunsă, nevăzută, nedescifrabilă.

Asta ar fi, în mare, adevărata mea zodie, nicidecum cele pe care le-am întâlnit de atâtea ori și în atâtea variante, în atât de multe locuri și ocazii.

I-am slujit și ajutat pe cei din jurul meu care au avut nevoie de mine, mai ceva ca un adevărat credincios, și asta o spun cu mâna pe inimă. Am primit multe laude și aprecieri pentru treaba asta dar, recunosc sincer, le-am și așteptat, convins fiind că le merit.

(din volumul „Eu și Dumnezeu”, Ed. InfoRapArt 2014)

Ionel NECULA

Geanina Bârlădeanu

Bănuiesc că mulți dintre cititorii acestor rânduri n-au auzit vreodată de numele poetei despre care mi-am propus să dau seama în aceste rânduri ocazionale și recunosc că observația este valabilă nu doar pentru cititorii acestor comentarii, dar și pentru noi, care am ținut sub o observație atentă fenomenul cultural din arealul Moldovei de Jos. Nu știm dacă volumul pe care îl comentăm în aceste rânduri - **Lumină din Tabor** (Editura Contur V, Rm. Sărat, 2018), reprezintă debutul în volum al autoarei, nu știm în ce reviste a mai publicat și nici din prefața semnată de poetul Petru Ploeanu nu ne-am putut lămurii aspra acestor aspecte.

Totuși, autoarea este de loc din Cosmești – o localitate binecuvântată de Pronie, care a îmbogățit deja lirismul românesc cu nume importante - de la Sergiu Adam la pictorul Cotinel Munteanu și Emil Dinga și de la Mihai Nicolae la Mirela Ianuș Dinga.

Păcat că oficialitățile comunei și Consiliul local din Cosmești nu s-a gândit până acum să-și adune fii risipiți prin lume, să-i onoreze cu recunoașteri publice și să-i țină în respectul pe care îl merită cu asupra de măsură. Oare nu știe nimeni că importanța unei comunități este direct proporțională cu numărul și importanța personalităților pe care le-a generat și le-a furnizat patrimoniului național de valori? Alte localități, din dorința de a-și asuma o mai mare importanță, îi caută și acolo unde nu sunt, și revendică nume ca n-au nici o legătură cu locul respectiv. În istorie găsim numeroase scene hazlii când aceeași personalitate – scriitori, artiști, oameni de cultură sau de știință, sportivi care s-au remarcat prin performanțele dobândite în competiții internaționale - este revendicată de două sau chiar mai multe localități, fiecare aducând dovezi irefutabile.

Acum despre carte. Recunosc că volumul în discuție stă pe masa mea de lectură de mai multă vreme și-am consimțit, atunci când am fost consultat, s-o lanseze la Odobești, odată cu volumul nostru despre spiritul vrâncean. Faptul că a renunțat fără o motivație credibilă și-a absentat și de la manifestare m-a făcut să cred că nu este interesată de soarta scrisului său, că nu are o pasiune specială pentru lirism și că totul n-a fost decât un joc de moment, o pasiune episodică, de moment care, care ține cât pojarul la copii și nu i-am supus cartea unui exercițiu critic. Dezavuez aceste exemplare care-și aduc aminte de poezie cam la un sfert de secol odată. În Tecuci există deja câteva cazuri care au debutat acum un sfert de secol și-au rămas și acum, după atâta vreme la volumul de debut și n-ași fi dorit să mă încarc cu încă un caz. Cu multă vreme în urmă, filosoful Ion Petrovici numea aceste cazuri monocotiledo-

nate, adică rămase la un singur simptom. Mi-a fost teamă că mă găsesc în fața unui alt caz similar.

Ar fi dureros, pentru că volumul în discuție chiar oferă semnele unei abilități evidente și-ar fi păcat să nu continue. Sigur că travaliul implică multă muncă, lecturi serioase, dispunere imagistică, dar ce se poate realiza în viață fără această dârzenie și insistență?

Revin însă la carte. Nu știu ce pregătire are autoarea, dar fondul său de simțire este așa de generos că poate alimenta încă multe prestații lirice. Se vede bine că din binomul eminescian *minte și inimă* poeta creditează cu precădere termenul secund, ceea ce este de înțeles dacă avem în vedere bogatul său fond de simțire. În acest volum autoarea a luat ca leit-motiv pentru discursul său poetic întâmplarea biblică de pe muntele Tabor, când s-a petrecut *Schimbarea la față* a lui Iisus, când Fiul Omului a arătat o înfățișare divină, a dobândit dintr-o dată veșminte strălucitoare, iar dintr-un nor s-a auzit o voce nepământească confirmându-l condiția divină. Nu este singura scriitoare care-și trage sevele dintr-un fapt biblic. Cioran a scris o carte *epocală* pornind de la parabola *Schimbării la față*, dar, firește, autorul îl aborda dintr-o cu totul altă perspectivă. Am spus *epocală*, dar cuvântului i se poate conferi mai multe sensuri, funcție de direcția din care este privit.

Autoarea se folosește de motivul biblic doar ca pretext, pentru că în paginile cărții găsim de toate. Iată, bunăoară, acest peisaj de toamnă adorat de visători și nostalgici, dar și de cei încercați de fiorii Erosului:

(continuare în pag. 83)

Se topesc din felinare somnoroase și plâpânde
 Licăriri de galben palid se petrec în joc mai blânde
 Noaptea plină de tăciune pierde-aleile din hamuri,
 Frunze cad în rugăciune, bun rămas își iau din ramuri

Vântul poartă-a lui rugină măturând grădini, coline,
 Greierii-și ascund vioara și se plâng că toamna vine,
 Păsări mute stau pitite pe la streșini și prin scorburi,
 Ploaia-și cerne stropii molcomi, colțul lumii cade-n cioburi.

Zgribulite bănci din parcuri tot își fac semne discrete,
 Șoșotesc de partitura unui cu plete,
 Ce încearcă o vioară poate, poate-o Cosânzeană
 S-a ivit sub felinare. (El nu vede că e toamnă?)

Eu din cer îmi fac umbrelă și din noapte călimară,
 Port pe umeri calendarul și clepsidra ce coboară,
 Zburător și Cosânzeană, eu, cerneala arămie,
 Stau pe un pervaz de suflet, ploaia, toamna și-o gutuie!
(Noapte de toamnă)

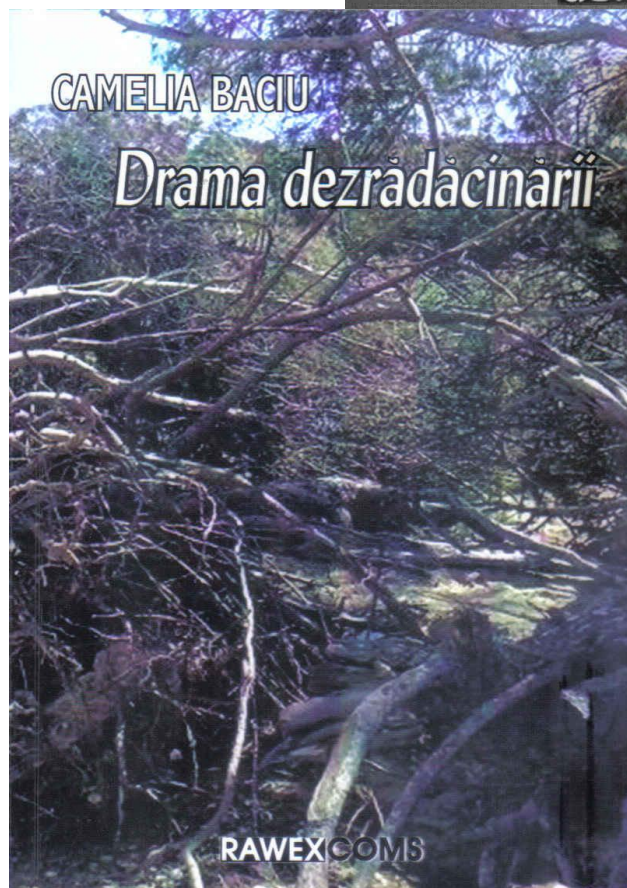
Se vede de departe că acolo unde poeta depune insistență și patos apare și emoția, starea de nostalgie și de grație, care ademenesc cititorul. Nu mai insist. Geanina Bârlădeanu are abilitățile trebuincioase actului poetic și-o creditez, nu atât pentru ceea ce a realizat, cât pentru ceea ce cred că poate realiza și-mi face plăcere să-i urmăresc evoluția în continuare.

Ionel NECULA

Camelia Baci

Dacă ar fi să risc o banalitate, aş zice că revoluția noastră decembristă a generat mai multe consecințe colaterale, iar dintre acestea, aş sublinia faptul că-a furnizat scriitorilor români teme, subiecte și pretexte noi, numai bune pentru a fi procesate literar. La loc de frunte stă *corupția*, jaful fără rușine și fără opreliști la care a fost supusă țara, cât n-au reușit imperiile otoman, rus și austriac la un loc, în lungile secole de dominație străină. Dar alături de *corupție* a mai apărut și alte subiecte, la fel de deprimante, de nevolnice și plin de dramatism - *delegațiunea* în proporții de masă din vechiul regim ceaușist și *dezrădăcinarea*, ruperea de țară, de tradiție, de cei dragi, exodul în masă, des-țărarea nereținută, în speranța unui El Dorado morganatic pe care, se vor convinge repede, nu-l vor întâlni niciunde. Și dacă primele două pretexte au fost deja asumate de scriitori, au constituit fundamentul unor lucrări de largă respirație și bine primite de cititori și de critici, ideea de *desrădăcinare*, cu toate învolburările induse la nivel de individ, de familie și de comunitate încă își așteaptă scriitorul.

În acest cadru problematic trebuie inclusă și recenta ispravă lirică semnată de Camelia Baci - o poetă care a verificat pe propriul său destin drama ruperii de copii, de părinți, de sat și de tot ceea ce a îndrăgit cel mai mult luând calea străinătății în ideea că-ar putea să ajute mai sporitor bătrânețea părinților și viitorul copiilor săi. Cartea, **Drama dezrădăcinării**, (Editura Rawex Coms, București, 2019) chiar este dedicată *tuturor românilor plecați în lumea largă, după Revoluție, ca să-și găsească un nou drum în viață*.

Oricum, despărțirea este copleșitoare și amintește de sentimentul încercat cândva, în satele transilvane, la plecarea feciorilor în cătănie. *Acei feciori din sate când plecau/ Să apere o țară în gând cu toți aveau/ Dar noi, noi cei de astăzi de ce plecăm hai-hui/ Și în străinătate suntem ai nimănui! (Printre străini).*

Uneori, tonul, sentimentul plonjării într-un neant necunoscut și dizolvant amintește de drama încercată de Goga când s-a lăsat dus de lângă cei dragi și-a lăsat bătrânii în lăcrimați. *Poate-ntâmplător mai vine/ Un vecin sau chiar un neam/ Dar în rest nu are cine/ Să vă ciocănească-n geam (Lacrima și zâm-betul).*

Am înțeles că această carte reprezintă debutul editorial al autoarei. Semnele sunt bune și dătătoare de speranță, deși, evident, poeta mai are multe lucruri de pus la punct. Eu o creditez și-i propun cartea tuturor cititorilor cu simțirea nealterată. Îi urez un călduros bun venit în rândul autorilor de carte și-o aștept și cu alte izvodiri lirice.

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Carmen ZANICIUC**o poezie pe zi – 06-01-2014 (retro)**

n-am mai putut să închid un ochi,
m-am întors pe toate părțile
încât mi s-au șifonat neuronii
mi s-au desprins cusăturile
ca dintr-o haină retro.

m-am gândit că nu sunt în stare
nici măcar de-un eșec.

semieșecul se zvârcolește în mine
și cere glasul copilului zăpăcit,
care vrea și el să vorbească
pe limba lui,

că doar și azi se mai poartă
hainele bunicii
semnate de marii designeri.

o poezie pe zi – 11-02-2014 (pentru mâine)

azi visele mele au fost atât de mici
încât nu s-au mai văzut
printre mașinile grăbite
care merg nicăieri;

azi inima mea
a bătut prea puțin
ca să mai poată să mai ajungă
până la tine.

o poezie pe zi -12-02-2014 (reload)

e simplu:
când iubesc
dau în mintea copiilor
și uit celelalte povești
care s-au terminat prost,
ca un om care a vrut
să îmbrățișeze.

o poezie pe zi -17-04-2014 (retorica unei zile)

dacă vine războiul
unde se vor duce copiii
și la care mormânt
vor mai săpa
ca să mai dea de iubire

28-04-2014 - o poezie pe zi (răspunsul din finalul întrebării)

ce-i poate copacul scrie rădăcinii
care l-a scos din pământ
ca un prunc însetat de iubire

cum îi poate mulțumi
altfel decât dându-și toamna
frunzelor cu rod

o poezie pe zi -02-05-2015 (ce e un selfie)

purcelușa mea de guineea
a aflat ce e un selfie
și a spus că vrea și ea neapărat
să-și facă unul
și ne-am făcut și noi
la țară în iarbă
pentru că straturile
nu au crescut morcovi
și am pus pe facebook
ca și cum se făcea că visam
rodul

o poezie pe zi -03-05-2014 (de ce nu mușcă)

degeaba mă ciupești pe facebook
poți să încerci și în realitate
și ca să înțelegi
de ce nu mă mai doare
imaginează-ți că mi-am dresat
hormonii

o poezie pe zi - 04-05-2015 (responsabil de i)

se poate să scrii în fiecare zi
dacă ai un muz pe care îl poți visa
non-stop
și dacă nu uiți
cine ți-a dat să-ți afli muzul
se poate dacă nu uiți
când și unde se face semnul
crucii
și cum se țin în realitate
degetele

**o poezie pe zi -08-06-2014
(de pe-o zi pe alta)**

cea mai avansată
formă de smerenie
e să-ți porți bătrânețile
într-un corp
cu suflet de copil
care își lasă ridurile
să se joace cu moartea
cât să o mai distragă
și să uite
pentru ce a venit

(din volumul „SEL FIE FLY – Cu tine într-un folder”, în
curs de apariție la editura InfoRapArt)

Cristina ISTRATI

Fragment de roman

- Elisabeth dragă, se va servi cina curând, vrei să mă însoțești la toaletă?

- Tocmai asta vroiam să vă întreb și eu, dna baroneasă. Să mergem, zise ea, ridicându-se de pe scaun. Federika o urmă.

- Ne scuzați un moment, dlor, ne întoarcem imediat, adăugă aceasta, îndreptându-se apoi către baie, împreună cu Elisabeth.

- Desigur, mergeti, răspuse Andreas. Uitându-se la prietenul lui Markus, continuă:

- Nu prea ai spus multe de când ai venit de afară.

- Nu, scuză-mă, Andreas, mă simt un pic obosit.

- Nu știu ce să zic, Markus, nu păreai a fi așa când am ajuns aici. Ești un pic schimbat de când te-ai întors.

- Ei, ce spui? E doar o impresie a ta, făcu Markus, zâmbind puțin forțat. Totul e în regulă Andreas, urmă el, uitându-se spre masa unde era Christine.

Ajungând la toaletă, Federika intră într-una dintre cabine, timp în care Elisabeth se uită în oglindă și își pudră nasul. Când ieși baroneasa, ea era deja gata.

- Îți mulțumesc că ai venit cu mine, scumpo.

- Nu aveți pentru ce, răspuse Elisabeth, amabil. Oricum, mai era și dna Klaudia la masă, vă putea însoți și ea.

- Klaudia? Nu cred că ar fi făcut asta la cât de acră e, și apoi, nu mi-aș fi dorit nici eu să vină, spuse Federika, scoțând din borsetă pudriera.

- Deci, nu e rea numai cu mine, adăugă Elisabeth, gândindu-se la replica pe care i-o dăduse când au făcut cunoștință prima dată.

- Ah, nu, scumpo! Ea este așa de când o știu. Mă întreb uneori cum o mai suportă Augustin.

- Înțeleg. Totuși, mi-ar fi plăcut să putem vorbi mai multe.

- Mai bine stai departe de ea, Elisabeth. Klaudia poate fi veninoasă ca un scorpion când vrea, o atenționează Federika, privind-o. Toată lumea știe asta, e și motivul pentru care oamenii nu prea stau în preajma ei, continuă baroneasa, apoi se uită din nou în oglindă.

- Așa, deci...

- Da. Lumea e rea, Elisabeth, să te păzești înain-

te să suferi. Dumnezeu știe de ce, dar așa stau lucrurile, încheie ea. Eu sunt gata, ne întoarcem?

- Sigur, și eu am terminat, răspuse Elisabeth, luând-o pe Federika de braț și ieșind afară.

Când au ajuns la masă, platourile cu mâncare erau deja așezate.

- Exact la timp, dragele mele, tocmai le-au adus, spuse contele Sebastian, zâmbind.

- Minunat, răspuse Federika, luând loc pe scaun. La fel făcu și Elisabeth.

- E totul în ordine? Întrebă Andreas, apropiindu-se de urechea ei.

- Da, doar o mică discuție cu baroneasa, replică ea, privindu-l cu surâs pe buze.

Se servea aperitivul, format din caviar negru, măsline verzi pe garnitură de vinete și roșii în sos de maioneză și cremă de brânză sărată. Alături, într-un bol de cristal, pe cuburi sfărâmate de gheață, stătea caviarul. Feliuțele de pâine uscată unse cu ulei de măsline erau lângă bol, depuse pe un platou mare. Bineînțeles, șampania și vinul alb însoțeau acest festin.

Elisabeth luă furculița de lângă farfurie și întinse puțin caviar pe o feliuță de pâine.

- Oh, Doamne! Ce fel de a servi caviar e ăsta! Izbucni Klaudia, surprinsă să vadă ceea ce Elisabeth făcu.

- Poftiți? Întrebă ea, ușor intimidată de tonul femeii din dreapta sa. Crezu că făcuse ceva grav.

- Caviarul, dragă... Se ia cu lingura de sticla de lângă bol, continuă contesa, cu un aer încrezut.

Elisabeth se rusină, mai ales că privirile celorlalți erau asupra ei.

- Îmi cer scuze, am greșit.

- Ce comportament! Parcă nici nu ai fi din această lume... comentă Klaudia, fluturându-și evan-taiul iar.

Încremeni când auzi asta și la fel și restul celor prezenți. Nu putea să mai spună nimic, fiindu-i teamă să-și ridice privirea. În cele din urmă, o făcu, dar era incapabilă să suporte felul cum se uitau la ea.

- Klaudia, ai întrecut măsura de data asta, spuse Augustin, iritat. Nu-ți permit să tratezi astfel o domnișoară onorabilă cum e Elisabeth!

- Am vrut doar să-i arăt unde a greșit...! Ce e rău în acest lucru? răspuse ea, victimizând puțin. Elisabeth simțea că vroia să moară, ar fi dat orice să fi putut dispărea de acolo în următoarea secundă. La crimile veneau spre ea. Nu, nu mai putea suporta, trebuia să plece!

- Vă rog să mă scuzați, zise ea, ridicându-se brusc de pe scaun și grăbindu-se către ieșire.

- Elisabeth! strigă Andreas, surprins. Contesa, v-aș fi extraordinar de recunoscător dacă v-ați vedea de treaba dvs. Poate că acel evantai vă va ajuta să scăpați și de alte aere pe care le aveți! o muștră el, fulgerând-o cu o privire rece. Apoi se ridică și se duse după Elisabeth. Era greu să o prindă din urmă din cauza mulțimii. În sfârșit, ajunse la ea când cobora grăbită scările spre trăsură.

- Elisabeth! Elisabeth, te rog, oprește-te! strigă Andreas, prinzând-o de încheietura mâinii exact în momentul în care ea pusese piciorul pe prima scăriță să urce. Te rog, oprește-te, trebuie să vorbim.

(continuare în pag. 86)

- Nu mai e nimic de discutat, Andreas, lucrurile sunt cât se poate de simple, nu poți să vezi asta? răspunse Elisabeth cu ochii umeziți.

- Te rog, nu crede ce a spus contesa, e doar o bătrână nebună și răutăcioasă.

- Care a zis adevărul! Nu fac parte din această lume, niciodată nu voi face! Sunt prea diferite mediile din care noi doi venim...! rosti ea, plângând.

- Nu-mi pasă! Vreau să fiu cu tine ! întări Andreas, luând-o în brațe. Ea se împotrivi.

- Nu, nu, Andreas! Trebuie să o luăm pe căi separate, nu are rost să ne amăgim! Nu vezi că dna Klaudia are dreptate? continuă ea, plângând, apoi se urcă în trăsură. Valetul închise portiera. Andreas nu putea să accepte așa ceva.

- Ba nu ai să pleci fără mine! afirmă el hotărât, trăgând puternic de ușa și urcându-se și el.

- Andreas! Ce faci ?!

- Vin cu tine, Elisabeth, oriunde ar fi și nu-mi pasă ce spun ceilalți! Pe strada Frau Schmitt, birjar!

Trăsura porni.

- Ești nebun că faci asta!

- Mai nebun aș fi dacă te-aș lăsa să pleci din viața mea! Nu pot să fiu de acord!

- Îmi pare rău, Andreas, spuse Elisabeth, schimbându-și privirea în altă parte, e necesar să ne despărțim și nu e nimic pe care vreunul dintre noi să-l poată face.

- Nu spune asta. Dumnezeu, nu pot să cred că ai preluat pur și simplu ce a spus scorpia aia de contesă! exclamă el furios.

- Adevărul ar fi ieșit la iveală, Andreas, mai devreme sau mai târziu.

- Care adevăr? Că suntem făcuți unul pentru celălalt? Pentru că asta e adevărul, Elisabeth, iar tu te încapățânezi să-l negi! Spune-mi că nici asta nu e verosimil, dar spune-mi-o uitându-te în ochii mei, altfel nu te voi crede.

- Ce vrei să-ți spun, Andreas? replică Elisabeth, simțind cum nervii cresc în interiorul ei. Că tu vii dintr-un loc total diferit de cel din care vine eu? Că ești un conte frumos și bogat, iar eu o biată fată venită de la țară într-un oraș mare? Că muncesc într-o cârciumă ca să mă întrețin?! Asta vrei să-ți spun?! zise ea privindu-l, cu obraji brăzdați de lacrimi. Își scoase batista.

El nu mai spuse nimic, uimit de cele ce auzise și, pentru câteva clipe, doar se uită la ea. Între timp, birjarul anunță că ajunseseră la destinație.

Se pregăti să se ridice de pe banchetă.

- Te rog, nu face acest lucru, spuse Andreas, privind-o.

Elisabeth smulse de la gât colierul cu diamante și i-l aruncă în brațe.

- Îmi pare rău, Andreas, asta îți aparține, zise Elisabeth, lăcrimând, apoi coborî din cupeu, grăbindu-se către poartă.

- Elisabeth! Elisabeth! o strigă în urmă, dar ea nu răspunse.

Rămas cu colierul în mână, Andreas se uită la el fixându-l cu privirea. Conduc de furie, îl strânse puternic în pumnul său.

(fragment din romanul "Ispită nobilă", vol.I,
în curs de apariție la editura InfoRapArt)

Marilena RĂGHINARU

Cugetare

Dacă viața te îndeamnă să te-mbeți
de-al ei miracol,

Bucurându-te, frenetic, de mărețul său spectacol,
Dacă ploaia te alintă, dacă cerul îți zâmbește
Și de, infantil, te-ncântă pomul care înflorește,

Dacă norii, vijelia nu-ți pricinuiesc neazuri,
Marea, dacă te îmbie cu superbe-i talazuri,
Dacă ai zărit, o clipă, Soarele cum ți-a zâmbit
Iar trufașa lui dogoare te-a găsit cam.. zăpăcit,

Dacă, plin de-nflăcărare, munții poți să-i cucerești,
Sau, însuflețit de visuri, vrei spre stele să pornești,
De-ale beznelor fantasme
simți c-ai vrea să le alungi
Ca prin colosala-ți noapte, sus, pe Lună să ajungi,

De, știind că recea ploaie curcubeul va aduce,
Te decizi s-alegi lumina la a vieții grea răscruce,
Căci, puternic fermecat de sublima feerie,
Al tău suflet iar te roagă să vibrezi în poezie,

De voiești să-ți ceri iertare de la vânt, păduri sau flori
Tresărind nedumerit la ai inimii fiori,
Când, în roua dimineții, îți scalzi ochii fericit,
E vădit: e primăvară și ești iar îndrăgostit.

Chemare

Îmbracă-te, iubite-n sărbătoare,
Pășește pe-un covor de ghiociei
Surâzător, ca razele solare,
Chemat de ale parcului alei.

Așază-ți în bagaj o melodie,
Un cântec, din poveste renăscut
În tril de inocentă ciocărlie
Și binecuvântat de-al tău sărut.

Învăluie-mi privirea în petale
Multicolore, ca un curcubeu,
Închide-mă, c-un vis, în catedrale,
Icoană-n gândul tău să fiu mereu.

Redă-mi parfumul cald al înfloririi,
Înmugurirea pomilor din Crâng,
Dă-mi adierea blândă a iubirii,
Dă-mi liliac, la suflet să îl strâng!

Vederea îndreptându-mi-o spre Soare,
Cuminte, în uitata noastră gară,
La sân cu un buchet de lăcrămioare,
Te-aștept, dar să-mi aduci o primăvară!

Denisa CIACLAN

Umbreluța albastră

Umbreluța albastră
a ieșit în ploaie
după zile-ntregi de stat
la o fereastră,
printre alte surate,
printre jucării
și mașinuțe teleghidate.
se credea o bucată de cer
învăluită în mister
și ar fi vrut să aibă steluțe
mici și drăguțe,
dar ploaia i-a dăruit strălucire
și veselie,
iar acum,
umblă prin oraș, hazlie,
și arată, cum s-ar spune
că vremea ploioasă binedispune.

Tristă realitate

Știu -
moartea rupe din noi
când ne dorim o viață,
vine să aducă seara
în plină dimineață.
Toate au un sfârșit -
zori cu gust de cenușă,
clipa doar o avem
câtând a lumii ușă
Știu -
prea trist bun rămas,
prea lipsit de iubire,
lacrimi fără de glas,
șoapte fără de știre.

Dimineață

Diminețile mele
încep cu cafeaua din cești înflorite,
cu visele din lumile trezite,
ce zboară spre stele.

Pe dealurile verzi
soarele își dă mâna cu clipa,
duc o bucată de cer la chi
și simt
urme de zăpezi.
Se colorează răsărituri
în alb-roz,
în albastru,
pe lume nu-i nici un gând
sihastru,

Și fiecare rază,
fiecare copac,
fiecare gând
ascunde o taină,
păstrată în abur de cafea
dimineața e a mea,
e a ta,
povestea și-o începe fiecare
în dimineața
răsărită din mare.

Simt toamna

Simt toamna în adânc de frunze,
culori de miere și foc,
neliniști bine ascunse
în ochii lunii pline,
în al stelelor joc.

Simt toamna în vie și-n struguri,
râuri de cântec blând,
ale îngerilor săruturi,
chemări de fluturi,
pe alei visând.

Simt toamna în păsări albastre,
în gărilor tăcute-nsingurate,
prilej de așteptări mute
și clipe neașteptate.

Simt toamna în mine alergând,
sălaș de odihnă căutând.

Odihnă

Camera mea
cufundată în portocaliu,-
pernele bunicii,
cerul străveziu,
oglindea eternă
și o melodie-n surdină,
gândul viu
și melancolia vecină-
liniștea cântă
o melodie divină.

Mamei

Mamă,
de ochii tăi îmi amintesc frunzele verzi,
parfumul discret de tutun,
gustul de cafea al zorilor,
și bucuria de viață
ce o simt în sânge
în fiecare dimineață.
era lumea ta, mamă,
o lume de cer fără nori,
a mea e de hârtie,
de litere și dor.
îți scriu, din primăvară,
un cântec, printre flori.

Tănase CARAȘCA**PLOTONIERUL**

Pe la începutul anilor șaptezeci din secolul trecut, aproape de Măcin, echipa de control la care participam își făcea datoria într-un centru comunal important, de câteva zile. Din colectiv făcea parte și primarul comunei respective și în acea seară ne-a invitat la o masă pregătită acasă la el, de coana primăreasă. Toate bune și la locul lor, că unde se pot dezbate cel mai curat și vorba aceea, fără perdea, unde se pot afla dar și dosi multe și mărunte, decât în jurul unei mese bogate și stropite din belșug cu băuturi alese, că satul era unul vestit pentru podgoriile sale. Șeful acelui colectiv de control era procurorul Paul, un om respectat, în tot județul, dar și apreciat pentru calitățile lui de petrecăreț, om care ținea la chefuri întinse, pline de momente distractive unde era asigurată calitatea bunei dispoziții pentru toți participanții. Procurorul Paul era așezat de regulă în capul mesei și din acea poziție asigura buna dispoziție, dar și privirile care mai mereu îl îmbrăcau în prea plinuri de admirație ce se citeau în privirile admiratoarelor de orice vârste. Nu le lăsa să se supere, era amabil cu toate, iar dacă simțea ceva de domeniul atracției fizice, avea grijă să rezolve problemele în așa fel încât să nu se supere nimeni, dar nici să producă nemulțumiri. Pe scurt, putem spune că procurorul Paul era un om de lume și el trăia și muncea pentru binele și prosperitatea poporului său. Un om ca toți oamenii, ar spune toți cei care l-au cunoscut.

Petrecerea organizată de primar s-a întins mult și după miezul nopții, ducându-se spre ora 03 a zilei următoare, dar șeful nostru, procurorul încă nu dădea semne de oboseală. Toți ceilalți invitați s-au strecurat și dormeau de mult în paturile lor conjugale, doar noi, primarul și soția lui moțâiam pe lângă procurorul cheflui care nu dădea semne de oboseală.

-Șefu, mai e puțin și se face dimineață, mâine mai avem treabă...i-a șoptit Miha, colegul nostru de echipă. Toată lumea a plecat, noi mai stăm?

-Bătrâne, ce crezi că eu am orbit? Văd că au plecat toți, acum o să plecăm și noi, dar nu puteam să mă amestec cu somnoroșii. Îmi boțesc firma, ce naiba?!

Pe la trei și jumătate, șeful nostru ne-a dat îngăduința să ne ridicăm, apoi s-a ridicat și el, a mai tras un pahar de fetească regală (ce dacă era comunist?) și în sfârșit a dat semnalul de retragere, după ce l-a sfătuit pe primar, cum să-i învețe pe cei ce urmau să fie verificați/ controlați, să se pună la punct cu ceea ce urma să fie verificat. Eh, formalități!!!!

Spre ora patru dimineață am ajuns în camera oficială a primăriei unde ne aștepta pe tustrei un pat mare, încăpător, în care dormisem deja câteva nopți și ne simțisem bine înghesuți unu-ntr-altul, având în vedere că era toamna târziu, spre iarnă, iar godinul neîntreținut, se răcise de mult. Ne-am întins în pat ca și în alte nopți, Miha la perete, eu la mijloc și șeful la margine. Când ne culcușeam fiecare mai bine să ne încălzim, am auzit ușa de la hol deschizându-se, câțiva pași și imediat, ușa de la camera noastră dată de perete și becul din tavan s-a aprins orbindu-ne. Ca la o comandă toți trei ne-am ridicat în șezut, cu privirile neliniștite spre bărbatul destul de bine legat care pătrunsese în camera de oaspeți a primăriei, fără nici o invitație.

-Bună, a tunat omul cu glas puternic, probabil crezând că mai doarme cineva.

-Neața, a răspuns Paul frecându-se la ochi. Cine ești dumneata? a întreat el vizibil iritat și cu glas ușor amenințător.

-Eu sunt paznicul de noapte al primăriei, numele meu e Paraschiv, s-a prezentat oaspetele nocturn regulamentar. Voi cine sunteți?

Dar deodată, parcă trezit din somn, a făcut ochii mari, chiar speriați și cu degetul arătător al mâinii drepte fixat înspre cel care îl întrebase, cu vocea înmuiață și oarecum temătoare:

-Dumnevoastră... Dumnevoastră nu sun-teți d-l procuror Paul?

-Ba da, răspunse șeful mai uman după ce a înțeles că i-a fost descoperită identitatea.

-Să trăiți, salută paznicul Paraschiv, să trăiți dom' procuror, ce mă bucur că vă cunosc așa în față... Dar dumnealui cine este? făcu nea Paraschiv ochii mari, arătând spre mine.

-Dumnealui este căpitan și șeful... conspi-rativ îmi făcu cu ochiul.

-Să trăiți tovarășe căpitan și nea Paraschiv îmi scutură mâna cu putere ostășească.

-Dar dumnealui de la perete, cine este? continuă nea Paraschiv curios să-și cunoască toți interlocutorii.

Fără să mai aștepte să fie prezentat cu cine știe ce grad, Miha a vrut să mai echilibreze ștafeta funcțiilor ierarhice și cu modestie și-a dus mâna dreaptă cu două degete desfăcute pe umăr, dar nevenindu-i în cap pe moment care este funcția militară marcată pe epolet cu două stele, și-a proptit degetele în umăr și a rostit:

-Io-s de'ăla cu două și își tot împingea degetele în umăr.

-Plotoner, spuse nea Paraschiv luminat de-odată de bucuria descifrării tainei celor două semne imaginare de pe epoletul și el imaginar, arătate de degetele colegului nostru de pat.

-Plutonier, întări Miha convingător ca să scape de calvarul interogatoriului.

-Dom' procuror, tov. căpitan, s-a adresat nea Paraschiv celor doi mai mari în grad ignorându-l total din acel moment pe „plotonerul” Miha prea mic în grad că să-l ia în seamă, am adus aici pe hol un bidonaș de trei kile cu vin nou, buuun! Am plăcerea să vă servesc cu un vin de-al meu natural...o bunătate, stați așa!

Nu a mai stat pe gânduri, nu a așteptat acceptul, s-a repezit în hol și imediat a apărut cu un bidon din material plastic de trei litri, plin cu vin și cu un ton tăios care semăna a ordin milităresc, i s-a adresat „plotonerului Miha”:

-Plotoner, scoal'de-acolo repede, toarnă în pahare și servește-i pe d-nii procuror și căpitan. Executa-re!

Miha, fără să aștepte alte ordine, intrând în joc exact ca o ordonanță supusă, a sărit imediat din pat, a luat tava și a umplut trei pahare pe care le-a întins cu supunere către „superiori”, dar și către nea Paraschiv, vizitatorul nocturn.

Era un vin într-adevăr bun și după o pauză nea Paraschiv a ordonat din nou:

(continuare în pag. 89)

-Plotoner, toarnă!

Plotonerul n-avea ce face, turna în pahare, apoi lua poziția ordonanței supuse, se retrăgea într-un colț și aștepta disciplinat ordine.

-Nea Paraschive, m-am adresat eu în calitate de „căpitan”, zic să-i dăm voie și plutonierului să bea un pahar cu noi că om e și el!

-Da, dar numai unul, că ăștia...știți cum sunt, dacă le permiți sar peste cal. E mai bine să-l ții la respect, a cont-nuat el ca un reproș. Plotoneru-i plotoner, tovarăși, apoi întorcându-se spre Mihu: Numai un pahar plotoner!

Mihu a luat un pahar (credea că în spatele plotoneriatului scapă de suplicul consumului de vin pe burta plină, în buza dimineții), l-a umplut și l-a băut.

Trebuie să precizez că nea Paraschiv nu era treaz când a pătruns în camera de oaspeți a primăriei, dar a avut o revelație în urma consumului primului bidonaș de vin natural din podgoria proprie și a vrut să cunoască personal oaspeții de ocazie ai comunei lui.

Ne-a cunoscut bine, până spre ora cinci dimineată, când de fapt el își încheia serviciul de noapte și trebuia să plece acasă.

-Plotoner, toarnă, atât mai spunea nea Paraschiv pe care noi l-am suportat totuși și l-am lăsat să-și facă men-drele în voie.

Și totuși, nea Paraschiv, om cu limite, văzând că nouă ni se închid ochii, și-a fixat atenția pe „plotoner” și i-a ordonat:

-Plotoner, de ce dormi? Nu vezi că dumnealor au paharele goale? Toarnă!!!!

-Nea Paraschive, nu mai merge, suntem și noi obosiți, avem azi destulă treabă, am vrea să dormim măcar două ore se rugă procurorul.

-Da? Mă lăsați singur, cu bidonul gol! Sunteți obosiți... Bineeeeeee, vă las acum, dar mâine, adică azi, s-a corectat el, la masa de prânz vă aștept. Am tăiat porcul și n-am cu cine să-l mănânc. Veniți, pronunță nea Paraschiv cu un gest larg schițat din mână, ca și cum s-ar fi adresat unei mari adunări. Veniți să-mi vedeți copiii, ce deștepți sunt, dar nu sunt premianți, că tat-su e numai paznic. Știu și verbul și declinația și ablativul...știu de toate, am copii deștepți, dar nu e drept că nu le dă premii. Știu și cântece patriotice...știu de toate, mai încercă nea Paraschiv să ne convingă, dar rămăsese doar cu Mihu „plotonerul” lui, să stabilească ultimele detalii că noi, ceilalți doi adormisem, predând ștafeta.

Am simțit când s-a stins lumina, semn că nea Paraschiv, în sfârșit, ne dăduse liber la somn. Era prea târziu, sau mai bine zis devreme, că deja trebuia să ne sculăm și să ne reluăm treaba pentru care ne aflam acolo.

Nu ne-am dus la nea Paraschiv acasă, așa cum îi promisese Mihu ca să scape de el, dar seara, în holul camerei de oaspeți am găsit un bidonaș de trei litri cu vin și un pachet cu tochitură sleită, jumeri, câteva fâșii de șorici și un lebar de un metru, semn că omul avea intenții serioase, dar probabil că a rămas profund dezamăgit și cu porcul parțial nemâncat, datorită neseriozității „plotonerești”. Noroc că în aceeași zi ne-am terminat treaba în localitatea respectivă și am plecat, că cine știe ce îl mai aștepta pe sârmanul „plotoner”.

Doliu în lumea scriitorilor și a personalităților din județul Tulcea

„Aegyssus”, Asociația Scriitorilor din Județul Tulcea, anunță cu durere trecerea neșteptată în neființă în ziua de 28.04.2019, în urma unui nefericit accident, a remarcabilului scriitor tulcean **TANASE CARAȘCA**, la vârsta de 69 de ani.

Deși de profesie economist, admirator încă din anii studenției al Cenaclului „Flacăra”, și-a manifestat talentul literar, de timpuriu. Poet, prozator și eseist, înzestrat cu o excepțională vocație artistică, atât în poezia și în proza umoristică, în care, cu o adâncă și subtilă înțelegere a vieții, a dezvăluit într-un registru critic aparte, cu o atitudine de superioară înțelegere și bunăvoință față de defecte umane, comportamente și viziuni omenești la limita moralității.

Forța verbului inspirat ales era dublată de o atitudine profund optimistă. Romanele sale au dezvăluit cu talent universul satului tulcean, cu tradițiile și obiceiurile specifice, vârsta fericită a copilăriei chiar dacă băiatul calcă „desculț prin urzici”, ori drame existențiale profunde pe tema iubirii, notate în formule moderne.

Publicist (redactor-șef al revistei „Seniorii Tulcenii” și secretar general de redacție al revistei Asociației „Aegyssus” a Scriitorilor din Județul Tulcea - „Steaua Dobrogei”, în noua serie), **Tănase Carașca** a fost o prezență activă și competentă în cadrul principalelor manifestări cultural-literare din ultimii ani, aducând acestora valoare și prestigiu.

Un suflet deschis, mereu disponibil să ajute, să îndrume, să dea un sfat, **Tănase Carașca** a fost un familist convins, un om etic, un prieten pe care te puteai baza, plin de înțelegere și bunăvoință.

Pierderea lui ne umple sufletul de durere. Ne exprimăm compasiunea pentru familia îndurerată.

„Dragă scriitorule, și dragă prietene, ne vei lipsi enorm!”. Dumnezeu să te odihnească în pace!

Redacția revistei Boem@ adresează un pios omagiu celui care a fost pentru noi cel mai bun colaborator zonal! Regrete eterne!

Mihaela-Evelina CERNĂȚEANU

O VIAȚĂ, O POVESTE, UN DESTIN

(Elena Netcu, *Povestea unui legionar*)

Nu poți, având romanul în mână, să nu afirmi precum personajul cărții: *Mătușă, prea repede treci peste tot. Eu vreau detalii, vreau povestea...*

Istoria este o poveste, dar atunci când trăiești în mijlocul faptelor, fiecare individ are povestea lui și sunt atâtea istorii câte individualități.

Cartea Elenei Netcu, *Povestea unui legionar* descrie, folosind tehnica povestirii în ramă, destinul personajului Miron Adăscăliței, relatat prin intermediul analepsei narative de către fiica sa, Mina, născută în închisoare în perioada activării mișcării legionare în România.

Din povestea mătușii sale, Igor Stepaniuk, personajul principal, este fascinat de destinul celui care a fost în realitate Corneliu Zelea Codreanu. Viziunea este una subiectivă, Mina amintindu-și perfect fraze, cuvinte, dialoguri, întâmplări pe care tatăl ei le-a trăit din momentul când mișcarea legionară a prins viață, până la moartea comandantului mișcării, Corneliu Zelea Codreanu.

Ca erou ce a trăit în mijlocul evenimentelor, Miron Adăscăliței trăiește drama prăbușirii idealului legionar care pledase pentru ridicarea poporului prin credință. Astfel, personajele devin, pe rând, tipuri umane ale căror destine au fost modelate sub influența regimului politic.

Dincolo de adevărul istoric, cartea vorbește despre credința într-un ideal, despre lupta fiecărui individ pentru a evolua în spiritul propriului crez și despre dărâmarea iluziilor sub apăsarea tragică a politicului.

Pentru că romanul are la bază studiul temeinic a diverse documente istorice, impresionant este spiritul dramatic al doamnei Elena Netcu prin al cărei condei prind viață figuri memorabile precum Nicolae Iorga, Armand Călinescu, A.C. Cuza, regele Carol al II-lea, Iuliu Maniu și alții...

Din momentul în care tatăl își începe povestea, se perindă prin fața cititorului o întreagă istorie. Autoarea ne introduce pe de-a dreptul în mijlocul evenimentelor surprinzând caractere dar și tensiunea și atmosfera unei epoci tulbure. Cartea este absolut realistă și, citind-o, asigți ca în fața ecranului dintr-un cinematograf la o serie de scene de un puternic impact emoțional: nunta, procesul și asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu, scena uciderii primului-ministru I. G. Duca în gara Sinaia, moartea tragică a lui Mihai Stelescu care, pe când se afla internat în Spitalul Brâncovenesc din București este împușcat cu câteva zeci de focuri de armă, uciderea prefectului poliției, Constantin Manciu, etc.

Toate acestea sunt scoase la lumină în această carte pentru a evidenția destinul unei generații care a trăit o dramă, care a crescut într-un ideal: acela de a-și păstra valorile naționale și a menține ceea ce este moral și creștin la nivelul colectivității.

Cele două personaje ale cărții reprezintă două tipuri umane, surprinse în ipostaze diferite: Corneliu Zelea Codreanu este tipul tânărului cu inițiativă, dornic de a schimba ordinea în ceea ce privește socialul și politicul și Miron Adăscăliței, tipul celui care este entuziasmat de noile idei, dar până la limita supraviețuirii.

Corneliu Zelea Codreanu afirmă: *Miroane, vreau să fac din Iași orașul visurilor mele dacă voi reuși să-mi pun în aplicare ideile. Am planuri mari, Miroane! [...] De-acum ne-am ales drumul. Vom lupta contra bolșevismului care a invadat țara. Îi vom atrage de partea noastră pe cei mai buni români. Căci noi, Miroane, trebuie să salvăm neamul de la pieire. [...] Cred în forța mea de a instaura o nouă ordine!*

Ca replică la aceste avânturi îndrăznețe, un personaj rezonant în text, tatăl lui Miron Adăscăliței îi răspunde: *Puterea e mai presus de Dumnezeu, băiete! Ești tânăr și nu știi câte orgolii, câte ambiții, câte interese sunt în joc! Cui îi pasă că voi vrei binele națiunii? [...] Nu-ți dai seama în ce te bagi? Întotdeauna să fugi de grupuri, căci au tendința să acționeze ca o turmă și, ferească Dumnezeu de furia mulțimii!*

Într-un dialog cu același tată, Corneliu Zelea Codreanu exclamă: *Numai cu gesturi extreme vom stârpi răul, domnule! Și răspunsul vine ca o sentință ce se va dovedi până la final și adevărată: E inutil să te contrazic, dar știi tu povestea cu răsturnatul munților. Eu, poate n-o să mai trăiesc, dar Golgota pe care vrei să urci, tinere avocat, e abruptă și chiar imposibil de urcat. Te agăți cu disperare, scormoni pământul cu unghiile, vrei să ajungi sus, dar e greu de crezut dacă vei vedea cerul!*

De cealaltă parte sunt surprinse gândurile și crezul lui Miron Adăscăliței, un om cu temeri, cu

(continuare în pag. 94)

Ionel ARĂDOAIE

De prea mult dor

Am visat că-mi erai înflorit liliac,
Cu multe mlădițe crescute din inima mea,
Beat de parfum, Zburător fără leac
Pluteam într-un cântec, lângă o stea.

Gura ta freamăta, un buchet tremurând,
Brațele, crengi, cuprindeau trupul meu,
Sărutat de fiecare floare, pe rând
Eram flacăra-n altarul lui Dumnezeu.

Frunzele trupului tău șopteau povești
În sufletul meu, însetat de Extaz,
Înmugurindu-mi, în inimă nuferi cerești,
Luna se-mbăia într-un lac de topaz.

Legat cu frezii într-o taină de gând,
Lângă trupu-ți fierbinte înfloream firesc,
În noaptea parfumată cu-n dulce descânt,
Când nu-mi ești, în dor, te-nchipuiesc.

Visător

Eu știu Luceferi să aprind,
Când mă cuprinde nebunia
Și aripi gândului întind
Și-mi cântă-n suflet Poezia.

Duhovnic Lunii solitare,
Eu îi pun vraja-n cozi de vers
Și zborul ei spre Carul Mare
E-nchis în al meu Univers.

Prieten Zânelor din Crâng,
În dansul lor, mă pierd cu visul
Și mângâierea lor o strâng
Să pun, în stihuri, Paradisul.

În inimi scriu pe foi de ceară,
Cu pana lacrimilor calde
Un leac, suav, să nu mai doară
Tristețea rece din smaralde.

Vă dăruie zborul meu divin
Și harul cel dumnezeiesc,
Ca să uitați al vieții chin
Lubiți și-n suflet aripi cresc!

Orfeu bătrân

Eu sunt bolnav de dragoste de oameni,
Mai mult de-atât nimic nu-i mai presus,
Ar fi precum semințe în nisip să sameni,
Să hulești Credința c-a suferit Iisus.

Înzestrat de astre cu-a Muzelor cântare,
Cuvântul îmi e harpă, mai des medicament,
Să oblojească-o rană, în suflet când vă doare
O lacrimă, un vis, un sentiment.

Pierdut printre miresme, fluturi, geruri,
Cu năluciri cu îngeri, în fumul de santal,
Îmi pare c-am rămas prizonier în vremuri
Șoptite de aezi, în albe săli de bal.

Dau aripi la dorințe în noaptea de cucută,
Fac rămășag cu drumul cu bolovani de smoală,
Vânător de ambră, când noaptea mă sărută,
Când Luna mă invită în patu-i de vestală.

Saltimbanc al fantasmei în catrene,
Acestei lumi bolnave i-am cules toți spinii,
Vă dăruiesc tot sufletul, leac ultimei migrene,
Asta-i Calea mea, spre capătul Luminii.

Cântec pentru iubita mea

Mă iartă că vin fără daruri
La sărutu-ți cu gust de căpșună,
Ochii-ți albaștri-mi sunt maluri
Când dorul te șoptește, din Lună.

Glasul meu te cântă în vers,
Brațele te-ncălzesc, când ți-e frig,
Ești cel mai frumos Univers,
Cu sufletul nopții te strig...

Mă ții prizonier în visarea
Din care nu vreau să mai scap,
Doar inima-mi știe mirarea,
În iubirea ta caldă să-ncap.

Mi-ești liniștea vie și roză,
Ce-mi crește în trup, ca un vrej,
Ca un fluture-n metamorfoză,
Viața mi-ai oprit, din vânteji!

Muză și leac, deopotrivă,
Când pe drumuri, credeam că-s pierdut,
Ca un vas-fantomă-n derivă
M-ai adus la un mal de-nceput.

Cum să nu fii a mea, Dumnezeie,
Icoană și trup mângâiat,
Când sufletu-ți bun de femeie
Un sens, existenței, mi-a dat?

Aproape liniște

Se făcuse liniște mare în Cer,
Eu de-abia învățasem să tac,
Pe aripa unui gând efemer
Eram iederă, sărutând un copac.

Brațe de crengi în rugă târzie,
Ochii mei mângâiau amurg desuet,
Doar vântul cântă de Veșnicie,
De-al frunzelor dor plouă încet.

Sihaștrii bat toaca în dungă
Murmurând versete de Psalm,
Pădurea din ea mă alungă
Ars de un foc, palid și calm.

Tristeți se aștern pe cărare,
Lacrimile fac răni pe obraz,
Rămas prizonier în visare
Mă leagă mări de topaz.

Florin LOGREȘTEANU

FABULĂ DÂMBOVIȚEANĂ

Nori negri de ploaie se abătura, neprevăzuți, peste Cetatea Dâmbovițeană. Ceea ce tulbură suflarea păsărească – inofensivă și visătoare, de obicei – fu că norii veneau, concomitent, din direcții opuse: nord și sud. Areții, cuvulele și păsările de curte mai mari se bucurară că, după o secetă prelungită nefiresc, norii din nord le vor aduce apa. În schimb, porumbeii, vrăbiile, guguștiucii, săgetătoarele rândunele și păsările mai mărunte își zbârliră penele de teamă: apele negre din nord vor îngheța atmosfera fiindcă norii din sud vor fi risipiți de spicurile de gheață ale unei grindini previzibile. Și unele și altele se baricadară în cuiburi, pe sub streșini, în scorburi, curioase la ce are să se întâmple...

Cerul se limpezește, după puține zile umede. Reapare soarele, strălucitor și brav în tot ceea ce face. Suflarea păsărească se bucură de căldura solară. Numai de nu ar reveni seceta din săptămânile anterioare... În felul ei, fiecare pasăre dă frâu liber trilurilor de împăcare cu viața naturii...

În Pădurea Domnească de la marginea Cetății Dâmbovițene, Vântul Umbrelor dă zvon de răscoală. Se anticipează evenimente neobișnuite în noul anotimp primăvărat. Nu e momentul cel mai potrivit, reflectează păianjenii de pădure, încropindu-și domeniile în jurul celor mai falnici arbori. Avertismentul pare serios și nu vine din partea Vântului Umbrelor de Pădure. Păianjenul roșu deține deja un prizonier care se încăpățânează să nu conștientizeze ce-l așteaptă. Mai mult, proferează amenințări sumbre, vizând un viitor apropiat. Este o viespe mare de pădure. Agresivitatea ei acustică este dublată de agresivitatea zbaterii în capcanele pânzei lipicioase care-i încorsetează trupul. Păianjenul roșu și înțelept reflectează că paguba e mai mare decât avantajele, în privința noii sale victime. Înainte să moară, viespea i-a distrus o bună porțiune din țesătura pe care maestrul bijutier a gândit-o cu înțelepciune și viclenie...

Păianjenul are în clipele următoare reacții confuze. E tentat să-și avertizeze pădurenii de primejdia camuflată în sonurile prefăcute ale Vântului Umbrelor; pe de altă parte, își recunoaște neputința de-a transmite celorlalți mesaje credibile, el însuși fiind captiv propriei creații. Sfârșește, ca și-n alte dăți, lăsându-se în voia somnului. La urma urmei, și-a asigurat pentru o vreme împlinirea pântecului...

Viespile părăsesc pădurea. La început, roiul se înalță peste fruntea arborilor, în apropierea zonei în care sălășluiește, enigmatic și tăcut, Vulturul Regal. Este numai un avatar al Soarelui, făgăduind, dar nedăruind pământului nici lumina și nici strălucirea acestuia. Când se-nfurie,

zăgăduiește apele cerului. Viespile îi cunosc șiretlicul. Este un mod ingenios de a înșela Soarele, creându-i impresia că razele lui binecuvântează Firea când, de fapt, în absența norilor burdușiți cu apă, el o pârlărește... Este momentul ca viespile să-l curteze. Se apropie cât pot de mult de pasărea dominatoare. Prin mișcările vibratorii ritmice ale aripilor reușesc să-i atragă atenția...

Vulturul Regal își agită penajul, pe urmă aripile sale enorme acoperă cerul. Își îndreaptă privirile spre nord; invocă noaptea și frigul...

Viespile i-au înțeles mesajul. Ființe solare, se leapădă de cel numit **Ochiul lumii** și inventează o muzică corală dedicată Vulturului Regal. Din subtext, acesta înțelege că pentru agresivele contestatoare ale armoniei solare, el este recunoscut ca fiind adevăratul și îndreptățitul **Sol iustiae**, soarele dreptății. Clămpăne admirativ față de sublimarea ființei sale de către nevolnicele agresoare. Închide un ochi și le privește numai cu unul, acceptând să ignore o clipă zenitul fără dimensiuni și să acorde atenție celor aparținând unui spațiu mereu schimbător și fără semnificații: **pădurea**; de-acolo vin agitatele viespi; **Cetății Dâmbovițene**, spre care viespile se vor îndrepta fără zăbavă, asociindu-și vocile contestatoare cu cele ale areților, cucuvelelor, păsărilor mari de curte și nevolnice. Strângându-și aripile în jurul trupului, le dă semn de binecuvântare...

Cetatea Dâmbovițeană este în întuneric. Norii negri din nord s-au interpus între aștrii luminoși ai nopții și **Muma Nutritoare** în brațele căreia au ațipit deja păsările mărunte și pașnice. Piața cea mare a cetății a fost deja împânzită cu ceasuri bune înaintea amurgului de roiurile de licurici, convinși de Pasărea Athenei să-i preia atribuțiile și să coaleză cu viespile dezise de jurământul făcut cândva Soarelui. Interpretând semnele cerului, cucuveaua i-a convins, în cele din urmă, pe licurici că, mai devreme sau mai târziu, vor deveni fluturi, bucurându-se de lumina Soarelui. Micile insecte acceptă, covârșite de prezicerile cucuvelei. Nu se întreabă de ce ea însăși nu s-a transformat într-o pasăre diurnă. Sunt ispitite de ocazia unică de a facilita voia viespilor, pe care le vor cunoaște în noaptea asta pentru întâia oară... Lumina emanată din corpul lor va spori puterea viespilor de a-și impune propria lege, rezultată din combinația stranie de strălucire și întuneric.

Începe dansul halucinant al viespilor. Mesajul lor devine străveziu. Sunt împotriva Reginei albinelor, autoproclamată, din motive pe care viespile le ignoră, întruchipare a sufletului și a cuvântului. Ea deține cheia misterului nașterii și al existenței pe care lucrătoarele îl suprapun miracolului lumii. Încă din timpul Genezei au fost excluse viespile. Din frustrarea lor a rezultat agresivitatea pe care ele o înțeleg ca lege implacabilă a Firii. Ruda lor cea mai apropiată, trântorele, rege autoproclamat într-un popor apideic, diferențiat totuși social, a decretat dreptul la fericirea fără sacrificii inutile fiindcă nimic

(continuare în pag. 93)

nu este mai sigur ca moartea și mai nesigur ca viața de după moarte. Or, viespilor, Regina albinelor le refuză sistematic fericirea de-a se înfrupta din mierea dăruită de flori albinelor.

Către miezul nopții, Cetatea Dâmbovițeană e cuprinsă de panică. Cuiburile rândunelelor, guguștiucilor și a păsărilor mărunte au devenit nesigure. Viespile le dau târcoale, invitând cu voci agresive păsărețul să li se alăture. Altfel, cuiburile vor deveni stabilimente mai sigure pentru larvele lor. Scorburile copacilor sunt deja locații depășite. Protecția excesiv tehnicizată a albinelor ignoră noțiunea de egalitate între neamurile poporului apideic: stupul nu este scorbura de copac, sugerează, revoltate... Vrăbiile sunt deocamdată ignorate. Trăiesc rătăcite în încrângătura tufelor nestatornice și a arboretului firav, expuse ploilor și prafului; n-au ce să ofere... Zăpăciți și neînțelegând ce li se cere, rândunelele și guguștiucii, porumbeii municipali, pițigoii inconștienți că penajul multicolor îi înfrățește, involuntar, cu cameleonii, se decid să se alăture viespilor, în piața centrală, puternic iluminată de licurici. Ca număr, se consideră bineveniți, altfel nu înțeleg rostul acestei zăzaniei...

Nechemați, dar conștienți că au de reparat o nedreptate ancestrală, în piață pătrund șoarecii. Strămoșii lor și mulți contemporani au sfârșit tragic ori de câte ori s-au strecurat prin urdinișul stupului în câmara cu miere a albinelor. Aparențele unui rit al comuniunii, pentru a învinge antagonismele războinice și a institui pacea, au fost respinse de lucrătoare. Ironic, i-au scos din stup înveliți în ceara regală, obicei instituit de strămoșii zburătoarelor și continuat în contemporaneitate: la eradicarea moravurilor aspre nu se gândește nimeni în toiul neostoit al muncii...

Viespile proclamă schimbarea; șoarecii o vrăd și ei. Obiectivele sunt identice, coordonarea eficientă a acțiunilor revoluționare pare greoaie, șoarecii neavând aripi să se înalțe, viespile găsind rușinoasă soluția de-a se târî pe pământ ca rapida și imprevizibilă șopărlă. Numai asociate, glasurile celor participanți la revolta din piața centrală a Cetății Dâmbovițene reușesc să sugereze imaginea Haosului, în sensul unui spațiu nediferențiat între Bine și Rău, Dreptate și Nedreptate, Bogăție și Sărăcie – noțiuni născând un nesecat rezervor de forțe antagonice. Haosul – un inedit mesager al păcii și al armoniei sociale...

Urmează multe asemenea nopți de protest al voinței mesagerilor libertății absolute. În tot acest timp, Vulturul Regal plutește printre aștrii, ispitit de bănuiala că face parte dintre aceștia. Dinspre Pădurea Domnească, Vântul Umbrelor de Zi și de Noapte îi trimite mesaje. Nu i se par nici bune și nici rele. În fond, și revolta și pacea sunt semne ale slăbiciunii ființelor mărunte. A uitat că el însuși a binecuvântat revolta viespilor sau numai ingnoră inspirația ludică de-a asocia zumzăitul insectelor agresive cu vibrația sferelor. Planând în azur sau reflectând leneș între ramurile copacului cosmic, se crede chiar stăpân al trăznetului și al tunetului...

Jos, începe asaltul asupra stupinelor. Trântorii-Cameleoni pregătesc Marea Trădare. Vor facilita pătrunderea viespilor în stup, încercându-le pe albinele lucrătoare în încercarea lor de a apăra stupul. Mizează și pe prezența masivă a șoarecilor, hotărâți să se sacrifice pentru ideea de egalitate în distribuirea, într-un viitor apropiat, a darurilor florilor.

Sus, Vulturul Regal ia o hotărâre neașteptată, născută

dintr-o voință de putere mistuitoare: nu va mai împărți cerul cu Soarele, astrul nestatornic: răsare și apune după bunu-i plac, crede pasărea măiastră. Dă viață Firii, dar o și ucide, revărsând peste ea, prin razele ispititoare, seceta. Augural și prezicător, se închipuie mesagerul unei voințe divine...

Din nord, nori fantomatici – mai mult umbre ale unui cer în schimbare – se interpun între astrul solar și universul aerian încărcat de parfum, culoare și vibrațiile mijlocitoare între cer și pământ, forme de comunicare pe care Vulturul Regal a decis să le ignore. Risipiți în eter, neluați în seamă de războinicul Vultur, ei înconjoară Soarele, mărturisindu-i amenințarea ce-l pândeste. Pe urmă dispar și tot dinspre nord apar norii încărcăți cu apă. O perdea groasă din ceață și spicuri de gheață se interpune între astru și pasăre...

Jos, în Pădurea Domnească, Păianjenul roșu țese pânză nouă. De multe zile și nopți, Vântul Umbrelor se opintește în țesătura transparentă. Demiurgul micului univers știe că fragilitatea ca și puterea sunt aparențe iluzorii, înșelătoare. Din trupul său se scurge în afară firul creator de iluzii și capcană a morții pentru cei neinițiați în predestinarea eșecului de-a pune capăt oricăror orgolii vremelnice. În cele din urmă, Vântul Umbrelor transformă vibrațiile aerului într-o relatare cantabilă despre ceea ce se întâmplă în Cetatea Dâmbovițeană. Îngăduitor, Păianjenul roșu îi înțelege și-i iartă agresivitatea, născută din nedumerirea de a fi asistat, fără să priceapă, la revolta ininteligibilă a viespilor.

Mai puțin, Vulturul Regal își apleacă privirea spre vraștea din Cetate. Aflat mult deasupra contingențelor pământești, își urmează impulsul propriei voințe: se va substitui Soarelui... Curând, patima îi robește spiritul. Himera îl seduce. Devine săgeată înveșmântată în penele vulturului, eliberată imaginar din condiționările distanței și de ponderabilitate. Ceea ce nu poate fi atins devine o țintă provocatoare...

Jos, șoarecii asaltează stupina. O fac însă în neorânduială. Urdinișul e strâmt iar ispita mării le întunecă instinctul de conservare. Se hărțuiesc înaintea intrării și până la urmă atacul degenerază într-o încăierare generală. Suprinse, viespile intuiesc riscul unui eșec imprevizibil provocat de rozătoare. Se impun măsuri rapide, exemplare. Cât ai clipi, roiul se năpustește asupra animalelor aliate, punându-le pe fugă sub amenințarea acelor provocatoare de moarte...

Trufaș, Vulturul Regal nu înțelege tainele cerului. Ignoră că este locul de odihnă al Soarelui, intermediar între Demiurg și ființele muritoare, deopotrivă păsări, animale, oameni și esența minerală a spațiului finit. În aceeași măsură, judecă norii negri ca devenindu-i fideli, din motive pe care nu le înțelege. Ei acoperă Soarelui privirea și-i înmoaie săgețile înainte de a ajunge la țintă. Imprevizibili, însă, se pot întoarce împotriva sa, devenindu-i din aliați, inamici. Refuză să le împărtășească nebănuita favoare. Își desface larg aripile și își destinde ghearele. Armonizate, viteza de reacție și forța se

(continuare în pag. 94)

îngemânează în arma preferată a Vulturului Regal. Norii sunt zdrențuiți cu violență, apa neagră din burdufurile sparte îndoliind întreaga atmosferă. Zgomot de tunet năpraznic. Uimit, Vulturul Regal ia aminte că Soarele, folosindu-se de șiretlicul norilor, a luat înfățișarea fulgerului. Focul solar dezvoltă o putere imensă iar intenția lui este de temut. Prea târziu, pasărea regală își conștientizează limita biologică. Deja a devenit jerbă de foc, apoi fum și-n cele din urmă pulbere de cenușă amestecată cu apa neagră...

Ploaia neagră îneacă Cetatea Dâmbovițeană. În piața centrală, licuricii sting, precipitați, luminile. În cosmologia insectelor, le-a fost hărăzit privilegiul de-a fi rudele mai mici ale stelelor, dar și neputința de-a se opune întunerului acvatic. Dispar fără urmă în criptele nopții.

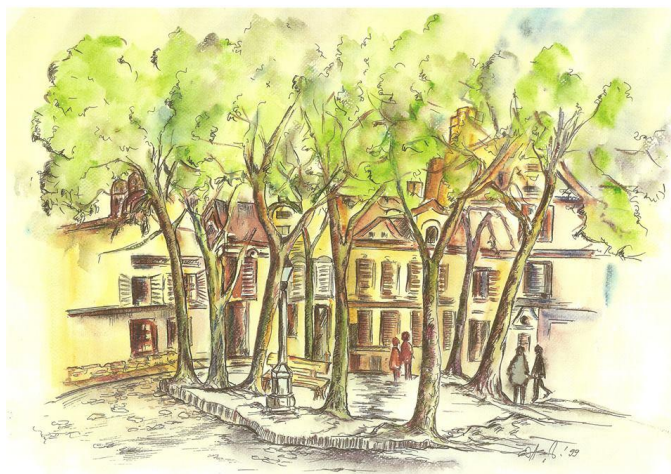
Rămase în întuneric, simțindu-se trădate, viespile se mai agită o vreme. Ploaia continuă să cadă, îngreunându-le zborul. Fulgere răzlețe aduc în piața Cetății puțină lumină care, acum, viespile nu le mai este de ajutor. E o lumină orbitoare, care ascunde privirii țintele urmate.

În Pădurea Domnească, Păianjenul roșu își extinde domeniul sub frunzișul bogat al arborilor, care-l ascunde de ploaie. Își țese pânza, mizând pe întoarcerea viespilelor... Va aștepta zadarnic...

Insectele agresive nutresc gânduri de răzbunare, deocamdată amânate. Roiul se înalță în aer, hotărât să se refugieze în Pădurea Domnească. Ploaia se întefeste și aripile lor înmuiate de apă nu le mai ajută. În cele din urmă, se prăbușesc în incinta pieței, fără suflare...

Târziu, sepre dimineață, ploaia încetează. Vânturile din sud coboară la sol, împingând apele în adâncuri ori pulverizându-le în aer. Când se luminează, piața e împânzită de furnicile-curățătoare, care cară stârvurile viespilelor în galerii subterane...

În Pădurea Domnească, Păianjenul roșu a încetat să mai spere la întoarcerea viespilelor. Reflexiv, continuă să-și țese pânza, invizibilă pentru neinițiații care vor continua să-i cadă victime. Altfel, cu răbdare și migală, adaugă țesăturii semne, transformându-le în mesaj de poveste...

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

nemulțumiri, care-și recunoaște slăbiciunile: *Trebuie să recunosc, sunt mai fragil decât el. Deși aveam credință, deși știam că scopul Mișcării Legionare era de a păstra românismul, uneori instinctul de conservare era mai puternic și-mi venea să abandonez! Mă revoltam, mi se părea că va fi inutil, va fi zadarnic tot ce încercam să facem. În subconștient îmi ziceam: Gata cu Mișcarea! Vreau să fiu liber, să nu mai fiu cu frica în sân că mă vor aresta! Nu eram mulțumit de mine. Nu puteam nega faptul că, în sine mea, eram un inconsecvent și mă lăsam copleșit de emoție ca o muiere!*

Într-o discuție cu soția sa care trebuia să nască, pe când se aflau în închisoare, aceasta îi spune: *Nu voi suferi, dragul meu! Sunt puternică! Educația legionară mă ajută să trec peste toate.* Iar el îi răspunde: *Pe mine nu, Agapia! Mă simt slab și simt c-am să cedez. Am coșmaruri și tremură inima în mine că nu vom apuca să ne mai creștem copiii împreună. Ce ne facem? Cum ieșim din iadul ăsta?*

Astfel, pentru a se salva și a ieși din închisoare, Miron Adăscăliței decide să simuleze nebunia: *[...] am scris un scenariu pe care am început să-l învăț pe de rost. Vreau să trăiesc. Vreau să-mi văd copiii. Vreau să-mi duc viața mai departe fără să fiu legionar. Vreau să nu mai fiu hăituit. Mă dezic de toate ideile legionare! Nu mai cred că noi, legionarii, vom schimba lumea! [...] Simt nedreptatea ce ni se face. Adunați ca niște vite în incinta închisorii, loviți cu patul puștii, împinși, umiliți, tratați fără respect. Am 35 de ani și doi copii care vor crește fără tată. De ce? Pentru că vrem o țară fără hoți, fără corupți, fără trădători?*

După acestea, rămâne ca noi, după ce vom citi cartea să judecăm atât binele cât și răul și să ne facem singuri o părere. Cartea este doar un punct de plecare în a ne studia istoria. Pentru că, fie că vrem, fie că nu, această filă din istoria poporului nostru s-a scris, aceste fapte s-au întâmplat și au lăsat semne. Și din ea trebuie să învățăm că un om nu poate acționa la voia întâmplării sau după bunul său plac, ci este constrâns de politic și de social. Și acest lucru îl spune tot Miron Adăscăliței fiicei sale: *Noi eram actorii, iar în culise, în spatele nostru, se trăgeau sforile.*

În final putem doar să spunem că, citind cartea, învățăm o parte din istorie.

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Maria FILIPOIU

DRAGOSTE DE LIRA POEZIEI

Răsună grai în poezia mamă,
S-audă și Dunărea de Ipotești,
Ce a dat țării, un poet de seamă,
Ca pe un tezaur limbii românești.

Prin veac străbate pe cărări divine,
Cu identitate de neam românesc.
Pe astrul nopții trimite suspine,
Când ne veghează din univers ceresc.

Vibrează pădurea-n valuri de ape,
Când vântul prin codru îi doinește lin.
Iar bucium răsună singur în noapte,
Când Luceafăr coboară din cer senin.

De dor pământesc raza lui tresare
În cercuri de ape să-și stingă amor,
Când iubirea se strecoară-n visare,
Cu raze pe lac plutind rătăcitor.

Doar în zorii zilei, pleoapele-și închide,
Luceafărul nopții bătut de dor.
Iubire-și lasă pe zări infinite,
Muză să tresară de al ei fior.

Pe cărări de vis în amurg străbate,
Cu muza lirei să se întâlnească.
Se culcă în zori, se trezește-n noapte,
Roata veșniciei s-o învârtăască.

IUBIREA LUCEAFĂRULUI GENIU

Prin geamul casei din pridvor
Luceafărul își strecoară
Raze încinse de amor
Și învăluie fecioară.

Veșnicia îi promite,
Numai s-o facă mireasă.
Îi dă stele aurite,
Să-și lase părinți și casă.

Invadându-i suflet pustiu,
Iubirea ce pe nuri crește,
Cu dor de Luceafăr geniu
Pe jună o copleșește.

Brațul razei și-l întinde
Cu străveche amintire,
După mijloc o cuprinde
Și-n sân îi toarnă iubire.

Iar naiva țărăncuță,
Într-o ie cu catrință,

Despletită și desculță,
A uitat că e ființă.

De candoarea lui vrăjită,
Pășește peste prag din vis
Și vrând să-i fie iubită,
Se lasă dusă-n Paradis.

Dar cum să îi dăruiască
Iubirea nevinovată
La prinț din sferă cerească,
Dacă nu e cununată?

Cum ar putea să-l iubească
Pe cel de dor incendiat
În dragoste pământească
Și-n lumină înveșmântat?

Prin somnul nopții îl duce
Ascuns pe cer de sub pleoape,
Până-n zori la el să-și urce
Și să-l aducă aproape.

Misterul se adâncește
La fecioara derutată,
De Luceafăr ce domnește
Pe o sferă înghețată.

Se grăbește să se-ntoarcă
Și-n lumea ei să trăiască.
Iar când viața o să-i treacă,
Va porni să-l întâlnească.

Cu genele inundate
De lacrimile tristeții,
Părăsește vis de noapte,
Spre vremelnicia vieții.

IUBIRE ÎN SIMFONIE DE CUVINTE

Prin nopți senine din ceruri coboară
Iubire-n simfonie de cuvinte
Pe Luceafărul, ce se face scară,
Să intre în sufletele smerite.

Din sfera lui sculptează veșnicie
Și luminează versete din ceaslov,
Cu dor lăcrimează-n poezie,
Când memorial grăiește din hrisov.

O undă de speranță răzvrătită
Străbate din trecuturi asumbrate,
Prin pădurea de gânduri desfrunzită,
Cu ploaie de metafore-n cuvinte.

Iubire din privirea-i străvezie
Se oglindește pe întinse ape.
Cu dor nestins prin poeme adie,
Când muzele se-adună la agape.

Dar glasul amintirii înfioară
Cu nedreptatea din zapisul sorții,
Ce frânge-n mugurii de primăvară,
Rodul vieții-n eternitatea morții.

Degeaba-n versul lor îl plâng poezii,
Pe Eminescu - muză creatoare,
Când moartea ce e veșnicia vieții,
Nici inimă și nici suflet nu are.

Marian HOTCA

moment

cu acest ochi galben perfid
pot strivi furnicile
rotindu-se în somn

coboară din anotimpuri
lumile nezidite
prin foșnete întârziate
de frunze sterpe

amintirile se revoltă
și negăsindu-și locul în punctul
acestei dezamăgiri
stau pe orice pleopă
gata să spintece o lacrimă

încerc să meșteresc
un moment tapat cu fericire de suprafață
dar hai
să ne vedem
fiecare de nimicul nostru
în care ne zvârcolim

sunt ultimul
supraviețuitor sănătos
al ignoranței

sete

sunt insolubil în lacrimă
rămân același călcâi perpetuu
ce se bălbâie pe nisip căutând scoici
cu perle pierdute
mă sprijin doar în hohotul genunchiului-corabie
de unde pornește
toată candoarea dansului liber
în oglindă

în întuneric pare-mi-se
că ochiul mi se zbate
fluturând monoton
adâncă privire
a imensității

în jurul meu plugurile cerului
arau norii-sfincși

ah, câte sunete fertile
s-au scurs de-atunci
prin mandibula închipuirii

stau închis într-o liniște vagă
etern așteptând
să încolțească secunda desprinsă de timp
din oasele zdrobite

poem

se frânge lumina în păcatul zilei
când ostenita vreme
devine amurg
prea multe temeri îmbrățișează
leziunile mișcătoare
ale acestui drum prin lume

când pășesc
pe pietrele mototolite în singurătate
aud și prin tălpi surde de sânge
vârsta cum se lărgește
întru moarte

preobrajenie

îmbracă-mi duhul
în scoarță de copac
să cred că orice îmbrățișare
a vântului
e un vis încolăcit
în inima pietrei
ce se pune
la zămislirea oricărei ființe

cuvintele dezlegate de sens
se uscau ritmic
în aripa îngerului
nefiresc de stinsă

verde-văzduh-amar
îmi sprijin în tine
strigătul-matrice
drept mărturie
a întâmplării
că începe să fie
mai toamnă în mine

Marin MOSCU**Viața joacă feste**

Moartea ia plocoane
Pe coasa fără dinți,
Părinții sunt icoane
Postate între sfinți.

Lacrima durere
Curge în uitare,
Dorul din tăcere
E-amin de supărare.

Totu-n negru este,
Se pare cât mai des,
Viața joacă feste
Oricărui înțele!

Năsada pământului

Pun sufletul ca năsadă pământului,
Sunt țaranul ce înnoiește timpul,
Îl semăn pe aripile vântului
Să aibă pâine și în prezent Olimpul.

Vitejii armatelor ascunse-n obada
Carului Mare răsturnat peste noi
Ne-amenință cu vecia cât roata
Singurătății petrecute în doi.

Vreau să avem trăirea frumoasă
Sub blânde vorbe șoptite prin rouă,
Dansul în doi e-o mare spumoasă,
Mă năsădești în valuri când plouă.

Pun sufletul la tine în poale,
Cresc vânjoși copiii de-o clipă,
Vuietul vântului cu jarul sub foale
Caută rezerva de-nnoită aripă.

Amândoi suntem pâinea vieții,
Năsada pământului căzută din rai
În trusa amintirii tinereții
Pe care-o cântăm bărbătește la nai.

Are pâine orașul și satul,
Năsadă suntem sub bradul vânjos,
Dumnezeu a unit josul cu-naltul,
Mă simt pâinea Lui de frumos!

Vatra focului...

În caseta de gândire a luminii mele
Ziua este soare, noaptea-s mii de stele,
Timpul nu-i uitare, e visul din ele.

Inima îmi pune șoapte în cuvinte,
Rimele iubirii de tine-s potrivite
Printre mângâieri din graiurile sfinte.

Zarea stă să nască fluturi pentru zbor,
Din arșița voinței iese un izvor,
Un fulger sculptează pe un mic ulcior.

Pe cuvânt îți spun: în gândirea mea
Cresc mugurii din pajiști, cărării de stea,
De-a păstra iubirea rotunjită-n ea

În caseta lumii, a luminii mele,
Unde ziua-i soare, noaptea-s mii de stele,
Trupul tău e vatra focului din ele.

Ochii tăi

Mă înec în privirea ta, cum în cer,
Îngerii se pierd în zborul stingher.

Flori de albăstrele porți în priviri,
Podoabă regală în mări de amintiri.

Sunt țărnul ce ritmic îți poartă
Iubirea și dorul prin propria soartă.

Aș vrea-n buchetul iubirii cu dor,
Să fiu trăsniț de-al dragostei fior.

Să intru des în zborul inimii tale
Să-ți aduc etern tornade de petale.

Ochii tăi să zburde printre stele
Cu aripi de îngeri prin aripile mele!

Picătura veninului

Haosul devine nisipul clepsidrei
Intrată pe loc în lacrima morții.
Sângele rece, parșiv, se ascunde
În vâlvătaia neputințelor sorții.

Omul e munte de fulger brăzdat,
Virtute flambată în veșnicul vis,
Oricâtă lumină în torță ar vrea
De picătura veninului este atins!

Povestea neputinței

Povestea neputinței este bătrânețea,
Vine din cer pe curbe încercate,
Spintecă zarea vieții în petreceri
Printre bucurii cu aripi de păcate.

Visez să merg prin raiul plin de rouă,
Cu floarea răsăritului la tine în priviri,
Dar ochii tăi nu mai privesc ruine,
Privesc doar măreția unor potriviri.

Port cârja virtuții adânc în vertebre,
Pe tine în piept te port mereu amintire,
Te-aș lua de mână pentru luminarea
Imaginarului peisaj din cimitire.

Ce pacoste profundă mai e și bătrânețea?
Tu râzi când mișc, scrâșnind din dinți,
Nu pot strivi clepsidra mea de-o viață,
Nisipul ei ar curge în sânge nou, de sfinți!

Andreea ANTOHI

Pe culmile unui vers-ant

Urcând pe o poezie stranie
a propriei mântuiri neprevăzute,
ne regăsim chemarea interioară
printre slove cu înțelesuri mute.
Furnici, ce tipăresc emoții fabricate,
alunecă de la un vers la altul
spre hăul condiției umane,
spre haosul strigătelor abrupte.
Ființe fără de chip asupritor
înlătură timid concepția de simplu individ,
sperând că lumina unui banal gând
îi va arăta furnicii calea într-un rând.
Printre mărețele adevăruri mimate
suntem umili cerșetori de sentimente,
al căror mușuroi sumbru
se află în vârful unui vers-ant al neputinței.
Încercăm a explica emoția de atâtea ori
cu entuziasmul pur al teoriei,
eșuând în a traduce demonstrația
călătorim printr-un unic vers al faptelor nespuse.
Ne înecăm cu așteptarea de mai bine,
răscolind cutia timpului de mult apus
după amintiri pline de dorințe ale altor vremuri,
găsindu-ne sfârșitul nesupus
în zori de asfințit, interpretându-ne acceptarea.

Călătorind în gând

M-am culcat îngândurat de existență,
trezindu-mă în vis complet bulversat
de ceața ce m-a prefăcut nevăzător,
învăluindu-mi suflul și dorința muritoare.
Te-am zărit nedumerit, iubirea mea,
îngropată în gândurile eternității,
citind cuvinte spirituale de pe frunți înalt străine.
Adevăruri mute se amuzau
pe seama emoțiilor mele abstracte.
Noi doi, două cântece desenate funebru,
luminate de albe cruci umile.
Sperând că totul nu s-a spulberat
sub privirea-ți plină de neîncredere,
mi-am îndreptat atenția în trecut,
zburând deodată printre stele.
Aripile unei alte realități m-agață,
zmucindu-mă spre ale lor viziune.
Cine ești tu, ființă cu mii de chipuri șterse?
Iluzie suferindă prinsă în altă vreme.
Mi-am conturat prin tine trăiri nemuritoare,
ghidat de glasul dragei mele,
visând că pe ale noastre frunți
să se prelingă fiorii unei iubiri uitate.

Experimentând tăcerea

Esența unui simplu cuvânt
îmi amețește judecata de demult,
interpretându-mi umil fapta.

Vorbesc cu măști din alte suflete,
mă ascund de vorba celui răpus,
devenind o umbră a propriei persoane.

Călătoresc prin unci versuri doar cu gândul,
eliberându-mi emoția printre stele năucitoare,
ferindu-mă de a privi fericirea trecătoare
îmi desenez realitatea în flori amare
și sper ca bobocii săi să nu-nflorească.

Gândesc și te aud în gândul meu râzând,
plănuindu-mi evadarea pe pământ,
sperând că o rază să mă oprească.

Ascultând suflul plătând,
al pasului ce se transforma-n rând,
al unei cărți citite doar pe buze.

Mă retrag în pieptul meu cicatrizat,
iar aripile mi se desfac larg,
sclipind tăcut în întuneric.

Adorm cu gândul la un tărâm uitat,
scânteia-mi din ochi mi-a arătat
ultima șoaptă încătușată.

Rugă a secolului întâi

Mă aplec într-un sărut
spre icoana miruită de suferință.
Salvarea îmi constă în acel moment atemporal,
în care inima îmi bate precum toaca în mâinile măicuței
în care pe fruntea-mi, lobul frontal-patriarhal,
se preling lacrimi înmiresmate, de cerneală.
Nu pot să neg în orizontul meu constante muritoare,
ajută-mă în raționalul meu să te găsesc pe tine
din natură, o revelație.
Ascunde în realul meu bucăți de sticlă;
nu doar vitralii ale realului tău.
Nu te pot vedea, dar coexistăm.
Nu te pot simți, sunt doar o lipsă a nemateriei.
Mă preling în spațiu și în infinitate,
îmi acopăr chipul în chip de eternitate,
îmi aștern irealul în gânduri deșarte,
mă identific ca umbră a conceptului de umanitate,
sunt umbra păcatului dintâi.
Tu, un soare ce mă redă, "un contra-vers",
un unic vers zărit pribeag prin univers... sunt eu?
Cu cât păcatul e mai mare,
cu atât mă definesc ca ființă umană.
Cu fiecare rază deviată mă îndepărtez
de adevărul tău.
Cu fiecare rază ce mă străpunge
mă descompun.
Martir pentru eternitate.
Îți devorez înțelepciunea,
cu smerenie o pun în fapte,
iar conceptul mi-e sălbatic
sunt Lucifer în gând și entitate,
o parte din divinitate mă definește.
Adevăratul impuls, libertate.

Notă: Autoarea este câștigătoarea Premiului Revistei Boem@ la Concursul "Scriitori de ieri, de azi și de mâine", categoria 8-14 ani din cadrul Festivalului Internațional al Cărții "Axis Libri", Galați, 2019.

Viorel DARIE

Marea deziluzie (fragmente de roman)

Prin urmare, Antony aproape trecea în fugă pe lungile și întortocheatele străzi ale Genovei, vădit preocupat să ajungă cât mai degrabă în preajma casei unde își închipuia că-l așteaptă Cristina, minunata fată care-i promisese de atâtea ori, că orice s-ar întâmpla, va lupta cu toată puterea ei să învingă toate împotrivirile părinților sau ale rudelor, în a-și uni destinele cu el. Era încredințat că fata nu-l trădase, că încă îl așteaptă zi de zi.

Ajunsesese la ieșirea din marele oraș al Genovei, iar acum intră în satul din apropiere, urmărind mai multe ulițe ce urcau spre vilele din deal. Era cam pieptiș drumul de urcare, dar Antony, cu cele două cufere aduse din Franța, nici nu le simțea. Mergea cu mult elan, gândindu-se la cu totul altceva decât la greutatea cuferelelor.

Deja urcase mult, mai era puțin și se va vedea casa în care locuia Cristina cu ai ei. Întâi trecu pe lângă talciocul acela din sat, în care Don' Fabricio ținea dugheana cu vinuri. Acolo nu era nimeni. Își zise că e firesc, poate Roberta, sora mai mare a Cristinei, cea care vindea de obicei la dugheană, era deja măritată, și s-o fi mutat la casa soțului ei. Dar Don' Fabricio ar fi putut să năimească un angajat, să stea la vânzare la chioșc. Sau, te gândești, poate Don' Fabricio își vânduse dugheana. Însă el nu putea să facă asta, cât timp avea o vie atât de frumoasă pe coasta de deasupra casei sale.

Lăsă amănuntul ăsta cu dugheana pentru altă zi, acum fiind prea grăbit să ajungă cât mai aproape de casa în care locuia Cristina. După puțin timp, ajunse acolo. Iată casa pe care o visase atât de mult. Simți o mare strângere de inimă în preajma casei. Își căută un loc sub un pom la marginea drumului, uitându-se lung, să vadă dacă e cineva în casă. Deocamdată nu se vedea nici un semn că ar fi cineva în locuința lui Don' Fabricio. Asta însemna că trebuia să aștepte, căci, în nici un caz, nu avea curajul să intre de-a dreptul în casa italianului.

Se gândi cum ar fi cel mai bine să facă; poate ar fi bine să ceară găzduire pentru o noapte la cazarma francezilor, unde făcuse atâta timp serviciul de oștean. Urcă încet către poarta cazarmii. Da, acolo îl recunoscuse unii, chiar îl primiră cu bună voie. Așa că lăsă cuferele undeva într-un dormitor, și ieși afară din cazarmă, dar aproape de zidul ei, să privească în tihnă la vale, spre casa lui Don' Fabricio.

Trei ceasuri stătu la umbra zidului, tot cercetând casa din vale, să vadă ce se întâmplă. Acolo – nicio mișcare. Pesemne era ora de siestă de după amiază. Mai stătu

încă un ceas, și, în cele din urmă, îi văzu ieșind din casă pe Don' Fabricio și cu nevasta sa, ca să se ocupe de treburile gospodăriei. Dar de Cristina și de sora ei, Roberta - nici urmă. Oare ce-o fi cu ele?

Mai așteaptă alte trei ceasuri, până la înserare. Aceiași rezultat, cele două fete, pare-se, lipseau de acasă.

Constatarea aceasta nu-i plăcu de loc lui Antony. Nu avea îndrăzneala să se ducă de-a dreptul la casa italianului, să întrebe unde-s fetele. Mai bine, își zise, să întrebe prin cazarmă, să afle ce s-a mai întâmplat cu cei din casa din vale. Intră din nou în curtea cazarmii, și, deși era în haine civile, era recunoscut de unii camarazi mai vechi. Mulți dintre soldații cunoscuți de el nu mai erau în acea garnizoană, se petrecură multe schimbări. Dar găsi unul de care era mai apropiat, și încercă să afle noutăți de la acesta. Nu știa prea bine nici acest soldat ce se petrecuse la casa italianului, dar văzuse de vreo două ori în vara aceea, niște petreceri cu muzici ce păreau a fi niște sărbători de logodnă, sau poate chiar de nuntă. Altceva nu aflase.

Antony simți cum o nedorită neliniște i se strecoară în inimă. Nu cumva acele petreceri erau în legătură cu Cristina? Că dacă ar fi fost vorbă de nunta surorii sale, Roberta, acea nuntă ar fi trebuit să fie acum vreo doi ani în urmă. Sau poate că era nunta unui fecior de-al lui Don' Fabricio? Orice presupunere din acestea îi trezi și mai multă neliniște în suflet.

Se-ntuneca afară, așa că nu avea altceva mai bun de făcut decât să caute un pat liber și să doarmă până dimineata. Urătă îi fu noaptea aceasta, cu somn chinuit și vise de spaimă. Aceste vise îl treziră de câteva ori. Părea că niște tipi nesuferiți o țin pe Cristina de mână, în fața casei, pregătiți să meargă la biserică. Ce bine că, după trezire, aceste vise halucinante se risipiră.

Apărură zorile, apoi răsări soarele. Mulțumi camarazilor de găzduire, luă cuferele și porni spre oraș, cu gândul să închirieze o cameră la vreun han. Găsi repede adăpost la un han nu departe de piața în care era taraba de vinuri a lui Don' Fabricio. Acum putea să iasă mai lesne prin sat și prin oraș, să afle ceva vești despre Cristina. Mai urcă o dată spre casa italianului, mai așteptă să vadă dacă nu apare vreuna din fetele sale prin gospodărie. Nu apără niciuna prin curte, semn clar că nu mai erau acolo. Urcă spre povârnișul cu vilele, să vadă ce este acolo. Și acolo liniște și pustiu.

Deja era cumplit de neliniștit. Mai merse o dată în vale, și, trecând pe lângă dugheana lui Don' Fabricio, văzu un om vânzând acolo. Poate omul acela știe ceva despre fetele italianului. Se adresă cu mare emoție acelui ins:

-Buna ziua, om bun! Ai o clipă să te-ntreb ceva?

-Da, cu multă plăcere! răspunse omul.

-Știi dumneata, unde sunt fetele lui Don' Fabricio care vindeau aici?

-Care fetele? Eu sunt de abia de alaltăieri aici, m-a năimit Don' Fabricio, să stau la dugheană...

-Dar nu știi unde-s plecate fetele sale?

-Nu știu mai nimic. Dar parcă am auzit că fata aceea mai mare s-a măritat undeva într-un sat mai departe de Genova, dincolo de dealul acela. Iar fata

(continuare în pag. 100)

cea mai mica, Cristina, parcă o chema, a venit un unchi de-
al ei și-a luat-o în oraș ...

-Ce să faci în oraș?

-Nu știu nici eu. Am să-l întreb pe Don' Fabricio...

Antony văzu că mai mult nu știa proaspătul servitor al lui
Don' Fabricio, așa că se hotărî să plece.

-Mulțumesc mult pentru bunăvoință! îi zise Antony și
plecă spre oraș.

Unde să mai meargă, unde să mai caute? Părea
deceționat. Să umble pe la tarabe și pe la târguri? Dar nu
pentru târguiești venise el în Italia, el avea un scop mult mai
înalt. Trebuia s-o găsească pe Cristina, cu orice preț, să-i
declare dragostea sa fără margini, și să vadă cum se pot
căsători. Era atât de convins că și fata îl așteaptă cu mult
dor, și că se va bucura enorm de revenirea sa, și-l va
îmbrățișa cu înfocare, după ce nu s-au văzut de doi ani de
zile.

Cutreieră străzile din Genova, se uită la fiecare locuitor
de pe stradă și din căruțe, doar-doar să vadă o figură
cunoscută care să-i spună ceva. Nu găsi însă nici un
indiciu. Mergea cutremurat pe străzi, nici nu mai simțea pe
unde calcă. Era să dea o caleașcă peste el. Se hotărî să se
întoarcă la han, să se odihnească până a doua zi, iar
dimineața să încerce să reia căutările.

Și a doua zi căută peste tot, chiar întrebă pe oameni
oarecare de pe străzi. Nimic și iarăși nimic. Dezamăgirea
creștea și mai mult în mintea sa. S-ar fi dus la unii din vecinii
lui Don' Fabricio să întrebe de soarta celor două fete, dar
nici acolo nu avea mult curaj să întrebe. Încerca să afle
adevărul dar într-un mod cu totul firesc, fără să forțeze în
vreun fel.

Când puterile căutării îi slăbiră de tot, se întoarse mahnit
din oraș spre hanul unde-și luase un pat de dormit. Deodată
vede un car hodorogind din deal, cu mult zgomot, pe drumul
care duce la oraș. Ca din întâmplare, îl recunosc pe
Silvano, fiul lui Don' Fabricio, mănând calul de la căruță.
Strigă la el:

-Silvano! Așteaptă un pic!

-Tânărul frate al Cristinei îl recunosc, opri calul mai la
vale și-l întrebă:

-Antony? Ce cauți pe aici?

-Ce bine îmi pare că te întâlnesc! Ascultă-mă un pic, să-
ți explic ...

-Da, spune! îi răspunse flăcăul cu un glas chiar
prietenos.

-Te implor, spune-mi ceva despre Cristina! Am venit din
Franța s-o caut și să-i vorbesc!

Silvano medită o vreme neștiind ce să zică, apoi se
hotărî, spunându-i lui Antony:

-Dragul meu, urcă-te aici pe car și mergi cu mine până în
vale, să-ți povestesc cum stau lucrurile, căci sunt în mare
grabă!

Antony se învoi și sălta în căruță, așezându-se alături de
Silvano.

-Uite ce este, Antony. Nu vreau să te dezamăgesc, sau
să-ți aduc mari neplăceri. De când ai plecat tu în Franța, au
trecut vreo doi ani, iar biata Cristina, sora mea, te-a așteptat
cu mare suferință, sperând să te vadă venind într-o zi. Nu te
am prea bine la inima, dar vreau să-ți spun adevărul. După
doi ani de zile, s-au întâmplat multe ...

-Doamne! Ce putea să se întâmple?!

-Ascultă, să-ți spun... Cristina te aștepta cu înfrigurare,

zi de zi. Vedeam cum se ofilește. Tatăl nostru nu
voia nici în ruptul capului să admită ca ea să se
mărite cu un francez. Începuse el să aibă planurile
lui ...

-Cum? Ce planuri?

-Tata a găsit în oraș un om destul de înstărit,
pe care l-a adus acasă, la noi, să-i arate acestuia
fata lui de măritat, adică pe Cristina ...

-Cristina?! sări speriat Antony

-Da, tata voia să-i arate pe fata lui cea mândră,
sperând ca acesta să accepte târgul cu mult pro-
fit...

-Și Cristina?

-Ea a început să urle și în nici un caz nu voia să
audă de o asemenea învoială...

-Biata fată! Ea aștepta să vin eu!

-Da, aștepta, sărăcuța de ea. Îmi era milă de
ea... Bineînțeles, târgul cu acel om a căzu iar omul
a plecat furios.

-Și? Ce-a mai fost?

-O să te doară ce-ți voi spune. Tata era în
dușmănie cu propria sa fiică. Ea tot te aștepta pe
tine. Ar fi fost fericită dacă primea măcar o
scrisoare, un cuvânt de la tine... și ... nimic, timpul
trecea ... nici o veste de la tine!...

-Biata Cristina! Ea nu avea de unde să știe că
eu am fost obligat să plec cu armata în Berberia,
unde era război nemilos cu sălbaticii. Și chiar i-am
scris de acolo, dar, se vede, scrisorile n-au ajuns
la ea...

-Asta-i nenorocul! Fata a tot plâns doi ani, tot
sperând să vii, sau măcar să afle o vorbă
liniștitoare despre tine. Dar tata a pus capăt
acestei așteptări ...

-Ce?! Ce-a făcut? rosti Antony cu vădită spai-
mă.

-Mai bine să nu-ți spun... A găsit un alt târgoveț
de lemne de foc din Genova, căruia i-a promis-o
pe fiica sa. L-a adus și pe acesta acasă. Îi zicea
Don' Perdo, dar mi-e greu să-i pomenesc numele.
Cristina s-a împotrivit și de data aceasta. Dar noul
om înțelegea de ce se împotrivește ea... și a cerut
un timp de răgaz. Cristina, sătulă de plâns, a
crezut că tu ai uitat-o...

-Cum s-o uit? Era întregul univers pentru
sufletul meu! Ziua și noaptea doar la ea mă
gândeam! ...

-Păcat! Acum e prea târziu. Cristina, pierzându-
și speranța că tu vei mai reveni, după trei luni de
când a venit al doilea târgoveț, a acceptat logodna
cu omul adus de tata...

-Vai! Nu se poate! Ce nenorocire! izbucni
Antony chiar în lacrimi.

-Ce să vă fac! Asta v-a fost soarta! N-am ce vă
face! Eu zic să cobori aici din căruță, că-s grăbit
seara asta... Ne mai vedem.

Această veste fu năucitoare pentru neajutoratul
Antony. Coborât pe drum, se poticnea din mers.
Nu mai știa ce să facă, unde să meargă. Cutreiera
ore în șir fără rost pe străzi. Obosit, încercă să
urce spre hanul din satul unde avea plătită
cazarea. Nu mai avea vlagă și căzu la trunchiul
unui stejar. Suferi mult acolo, până se iviră zorile.

(continuare în pag. 101)

Trista întoarcere acasă

Antony nu închisese un ochi în acea noapte tristă după ce află noutăți cutremurătoare despre soarta Cristinei, deci și a lui. Nu se putea obișnui cu această veste care-l năucise de-a binelea. Ce s-a ales de atâția ani de visare și speranțe! Oare ce va avea el de făcut de-acum înainte?

Stătea înfiorat, prăbușit sub stejarul unde zăcea încă de seară. Noaptea fusese senină, cerul era înțesat de mii de luceferi. Din timp în timp, mai cădea câte un luceafăr, topindu-se în întunericul orizontului. Așa căzuse și speranța lui, ca o stea care strălucise semeț pe cer, iar acum nu mai este. O lume tristă, o lume a dezamăgirii!

Greu venise ziua următoare, mai bine nu venea! De cum răsări soarele, se ridică de sub stejar, hotărât să continue s-o caute pe Cristina, cea atât de frumoasă, pe care o pierduse. Știa că nu mai poate fi întoarsă soarta, să fie cum a fost. Dar măcar s-o vadă, să-i spună ea de ce nu-l mai iubește, de ce a făcut un pas atât de îngrozitor. Voia s-o vadă, chiar poate pentru ultima dată și să-i spună ea ce are pe inimă, s-o poată ierta, înainte de a dispărea pentru totdeauna din viața ei.

Nu putea pleca departe de acel loc fără s-o vadă măcar o clipă, altfel viața lui ar fi fost și mai nenorocită. S-o caute, dar cum s-o caute? Umbla năuc pe străzi, și ce rău era că nu-i venise în minte să-l întrebe pe fratele ei, Silvano, în ce sat sau oraș locuiește Cristina cea de curând măritată. Sau măcar unde locuiește sora ei, Roberta, de la care ar fi putut afla mai multe.

Urcă drumul spre cazarmă, trecând pe lângă casa lui Don' Fabricio, sperând că poate va întâlni pe cineva cunoscut, pe care să-l întrebe. Nu reuși să afle ceva nou, totuși, urcând pe cărarea spre vii care ducea spre poiana cea din vârful colinei, ajunse în poiana vecină cu pădurea de salcâmi. Ah, ce amintiri tulburătoare, revăzând locul unde el și cu Cristina rostiseră atâtea promisiuni mari. Ce s-a ales acum de ele?

Petrecu o bună parte din zi în poiană, rememorând acea zi minunată, de vis, cât au stat ei acolo împreună, liberi, singuri sub cerul senin, scrutând zărilor întinse și marea ce se legăna până departe la orizont. Parcă își reamintea ce dulci erau privirile frumoasei Cristina și cât de însuflețite erau jurămintele lor de îndrăgostiți. Oare unde s-au ascuns toate aceste clipe fericite?

Într-un târziu, se lămurii. Pierduse totul, pierduse fericirea vieții sale. Nu-i rămăsese decât durerea și singurătatea. Ah, ce lume ingrată, ce destin!

Nu știa ce să mai facă, unde să mai meargă. Picioarele hotărâra ele singure: începu să coboare cu pași mici la vale pe cărarea dinspre vii și mai avea puțin până să ajungă aproape de cazarma franceză. Și când se aștepta mai puțin, văzu într-o vie pe povârnișul colinei de alături un bărbat și-o femeie lucrând la curățarea viei. Tresări, căci femeia avea o ținută care-i aminti ceva. Avea broboadă pe cap, poate din cauza soarelui. Totuși o recunoscu: era Roberta, sora Cristinei. Inima începu să-i bată cu putere. Înseamnă că a dat de cineva apropiat de fata pe care o căuta. La rândul ei, Roberta, zărindu-l, se opri din lucru și se minună. Dar își veni în fire repede și pași în grabă spre el, zicându-i:

- Antony! Tu aici? Cu ce treburi ai revenit prin satul

nostru? Ești din nou la cazarma franceză?

- Roberta, Domnul mi te-a scos în cale! Nu, nu sunt din nou oștean la cazarmă. Am revenit la Genova așa cum am promis surorii tale, Cristina, de îndată ce mă voi elibera din armata franceză. Uite acum sunt liber, am sosit...

- Vai, bietul Antony, tu ai revenit, dar cu Cristina s-au întâmplat multe lucruri! Hai să-ți fac cunoștința cu soțul meu, Marcelino, băiat bun! Hai să stăm aici jos pe iarbă, să povestim...

- Știam ca ești o fată foarte bună, Roberta! Numai tu poți să mă ajuți s-o găsesc pe Cristina, să-mi spună tot ce are pe suflet! ...

- Mă tem că prea mult nu pot să-ți fiu de folos, căci treburile s-au schimbat foarte mult. Ce putem să mai facem?

Au stat mult de vorbă, până a început să se insereze. Antony o imploră nespus pe Roberta să-l ajute să ajungă la sora ei, să-i spună de revenirea sa, așa cum i-a promis acum doi ani. Ar vrea să vorbească măcar un ceas cu ea, nu se putea despărți așa deodată de ea, pentru totdeauna. Roberta îi promise că-i va vorbi, dar nu era sigură de starea de suflet a surorii sale. La italieni, un jurământ de căsătorie e sfânt, nu se încalcă niciodată.

- Ești o femeie cu suflet mare, ca și sora ta mai mică. Vreau s-o mai văd măcar un ceas pe ea, să rămân cu imaginea ei pentru toată viața mea, care va fi searbădă de acum înainte!

- Domnul să-ți dea liniște, că omeneste e foarte greu, uneori imposibil! rosti ea, despărțindu-se de francezul cel cu sufletul zdrobit, care se agăța încă de orice umbră din amintiri.

- Și cum pot afla vești despre Cristina? rosti Antony cu glasul tremurând de lacrimi.

- Liniștește-te, te rog! Dacă mai stai vreo câteva zile pe aici, ne mai găsești la lucru în vie, așa cum ne-ai întâlnit astăzi.

S-au despărțit. Lui Antony nu-i rămânea altceva de făcut, decât să cutreiere orașul Genova și împrejurimile sale, poate-poate o va găsi pe Cristina. Dar nu avu norocul să dea de ea, fata care fusese visul lui, iar acum se depărta atât de mult de el. Umbla trist, cu lacrimi în ochi, dar aceste lacrimi nu-i ajutau la nimic. Nu știa dacă mai are rost să aștepte vreo ocazie să se întâlnească cu Cristina, pe care nu se îndura s-o piardă pentru veșnicie, ca și cum n-ar fi fost.

Mai trecu o zi, iar în ziua următoare urcă iarăși drumul spre vii, poate-poate o va găsi pe Roberta. Avu dreptate, de cum se apropie de via lui Don' Fabricio, o zări lucrând la vie, pesemne pe partea de vie care i-a fost dată de zestre, împreună cu soțul ei și încă vreo două persoane, poate niște lucrători năimiți.

- Buna ziua, oameni buni! se adresă Antony către cei care lucrau.

Roberta și ceilalți se opriră din lucru, să-l salute, la rândul lor:

- Buna ziua! A, tu erai, Antony? Ai aflat ceva despre Cristina?

(continuare în pag. 102)

- Nu, n-am aflat nimic, răspunse acesta cu dezamăgire vădită în glas.

- Hai să stăm un pic la umbră, să-ți mai povestesc câte ceva, zise Roberta.

Se așezară la umbra unui chiparos, apoi Roberta începu să-i spună ce mai era nou.

- Antony! Înțeleg suferința ta, însă n-am cu să te ajut. Ieri, duminică, mi-am făcut drum până în satul unde locuiește Cristina acum, ca să-i povestesc cum te-am întâlnit. Ea știa deja că ai venit s-o întâlnești la Genova, i-a povestit ceva fratele nostru, Silvano. Vestea asta a speriat-o cumva. Nu se mai aștepta să vii la ea, după doi ani de când nu mai primise nicio veste de la tine. I-am mai povestit tot ce mi-ai spus despre armata în Berberia, că i-ai scris, dar scrisoarea n-a ajuns la ea.

- Și ea ce-a zis? făcu Antony foarte preocupat de impresiile Cristinei.

- Ce putea să facă, biată de ea! I-am spus să-ți scrie ceva. Dar ea avea răspunsul pregătit: nu va scrie nimic. Acum totul e pierdut, ea și-a dat cuvântul unui om care la început nu-i era drag. A suferit mult pentru lipsa de vești de la tine. Acum a dat un cuvânt în fața altarului cununiei, care nu mai poate fi călcat. Cel mai bine ar fi să uiți toată povestea de dragoste dintre ea și tine. Și-a mai zis: „Domnul să te ocrotească în toate căile vieții”. Uite, și mie îmi dau lacrimile de situația asta. Ce putem face?

- Dar aș fi vrut măcar o clipă s-o văd, să plec mai împăcat în țara mea...

- Antony, înțelege, acum nu se poate acest lucru! Ar tulbura-o și mai mult, după ce abia începuse să dea semne de liniștire. Poate va veni vremea s-o poți revedea.

- Măcar spune-mi unde locuiește, așa să știu și eu.

- Nu, acum nu-ți spun, mi-a zis să nu-ți spun unde locuiește. Văd că soarele a trecut de amiază mult, ar trebui să mergem din nou la muncă, la vie...

- Mulțumesc din toată inima pentru bunăvoința de a mă lamuri cu privire la Cristina, care a fost și va rămâne taina cea mai de preț a sufletului meu!

- Să fii sănătos, Antony! spuse ea.

- La revedere, Roberta! zise și Antony, pornind încet la vale către hanul unde era găzduit.

*

Asta a fost tot? Rămăsese singur într-un oraș străin și nu știa ce să mai facă. Nu mai găsea nici un temei să stea în acest ținut, din moment ce Cristina evita, cu hotărâre, să-l întâlnească. Dar unde să plece și ce se va alege de soarta lui, dacă pleacă. Se va imbarca pe o navă și nu o va revedea niciodată, îndepărtat fiind din raiul fericirii pentru veșnicie?

Intră în treacăt la han să plătească ce mai era de plătit, își luă lucrurile și plecă spre portul Genovei cu lacrimi în ochi și în suflet, fără a ști ce face și unde merge. Putea pleca oriunde, în orice țară, nefericirea lui va fi la fel de cruntă.

Văzu în rada portului o navă care chiar atunci se pregătea de plecare. Nici nu întrebă unde pleacă, se urcă pe punte și ceru un loc de călătorie. Obținu ușor ce-și dorea. Mai apoi află că era o corabie către Lisabona, dar că avea de făcut escală la Marseille.

Nici nu trecură două ceasuri și nava porni legănându-se pe apele mării, spre apus. Doar el privea țință, fără odihnă, la țărmurile acestui misterios ținut al Liguriei, care,

pentru sufletul lui, adăpostea atâtea melancolie, atâtea bucurii trecute, cu nădejdi pierdute, ascunzând și-o nemăsurată trufie a acestui popor italian, mândru și neînduplecat!

Deznădejdea

Cât de străine i se păreau lui Antony țărmurile patriei sale, de parcă erau stânci serbede, fără viață. Corăbiile se foiau fără sens, fără vreun scop, pe apele întunecate ale mării. Nici păsările din golf nu mai zburau cu voioșie, zburau doar în deprinderi de a înhăța prada din mare. Însuși cerul se mohorî, însă fără ploaie și fulgere, era doar o pustietate sumbră ce se întindea de-a lungul falezelor, fără a aduce ceva mulțumitor marinarilor și lucrătorilor din port.

Dar mai întunecat era ceea ce se petrecea în sufletul său. Învins de soartă pe țărmul Italiei, se simțea mic, neînsemnat, fără vreun rost pe lumea asta cenușie și neiertătoare. Oare cu ce greșise că îl adusese soarta în această stare de neconsolare, de amarnică deznădejde? Fusesse nedrept cu cineva, făcuse un rău cuiva, încât dorințele lui cele mai nobile, cele mai scumpe, i-au fost brutalizate, răsplătite cu desconsiderare, cu ură chiar? Ah, ce nedreaptă poate fi soarta!

Știa că Don' Fabricio și comandanții de la garnizoana franceză au fost oameni răi, cărora puțin le păsa de ce simte un om în inima lui. Dar, gândea el, oare și până nu demult atât de draga, de devotata lui Cristina, era și ea la fel ca ceilalți, aspră, nerecunoscătoare, îngâmfată, ca toți cei din Genova? Gândea și gândea acest lucru, pe care cu greu putea să-l judece cât de cât corect. Uneori i se părea că biata fată n-a putut să se lupte mai mult pentru a rămâne alături de el. A așteptat cât a așteptat, ca el să revină din Franța, s-o ceară de soție. Doi ani l-a așteptat. Cât putea să aștepte o fată, când nici măcar o scrisoare nu primise de la el?

Nu, Cristina nu era de vină pentru despărțirea lor! Fata luptase cât a putut cu forțele destinului, cu părinți, cu rudele sale. Puterea asta de a lupta are și ea marginile ei. Evenimentele, brutalitatea cu care fuseseră tratate simțirile ei, au învins-o. Trebuia să se supună, fără voia ei, unui destin crud, care-i închisese toate ferestrele inimii spre fericirea adevărată, mult visată. Da, fata avea cea mai mică vină în toată această nedreaptă despărțire.

Dar cel mai crunt îl durea faptul că această despărțire de atât de frumoasa și deosebita fată avea să fie pentru veșnicie. Nu o va mai vedea nici mâine, nici poimâine, nici peste o săptămână, nici peste un an. Deci nu o va mai vedea niciodată! Ce destin crunt! Imaginea chipului ei o avea atât de clar în închipuirea sa, o vedea aieva, veselă, mândră, diafană precum un mesager ceresc. Dar, oare, va putea păstra toată viața această imagine a ei în amintirile sale?

În prag de început de noapte, găsi un poștalion care pleca din Marseille către Lyon, orașul lângă

(continuare în pag. 103)

care locuiau părinții săi. Putea să aleagă orice direcție din lumea asta să plece, doar să ajungă undeva departe, să scape de necazul din sufletul său. Nu știa de ce făcuse un lucru aproape fără voia lui, să ia poștalionul carte Lyon. Fără vrerea sa, ceva îl trimitea către locuința părinților săi. Știa că nici acolo nu-și va putea stinge focul distru-gător de suflet al disperării. Și totuși, acum călătorește către casa părintească.

Serbește, fără viață, i se păreau câmpurile din drumul către Lyon. Chiar și a doua zi, și a treia zi, aceeași disperare din suflet îl făcea să vadă toate așezările omenitești din preajma drumului ca fiind atât de neînsemnate, sate dărăpănate, câmpuri sterpe, amuțite. Doar niște țărani robi se mișcau încet, fără vlagă, sub cerul cenușiu al câmpiilor.

Când văzu în depărtare Lyonul de care altădată era atât de mândru, acum i se părea o așezare sărăcăcioasă, prăfuită, nimic de povestit cuiva despre acest oraș. Ajunse în piața cea mare a orașului, acolo unde poștalionul se opri. Era pe înserate. Nu putea găsi niciun mijloc de a călători la țară, către casa părinților, așa că își găsi o cameră la un han oarecare, în așteptarea zilei următoare, să plece către satul părinților.

A doua zi, trecând trist prin oraș, întâlni un căruș din satul său care avea treabă prin Lyon. Văzându-l, îl salută pe Antony și-l pofti să urce în carul său, căci după puțin timp urma să plece spre satul unde locuia Antony. Merse cale de trei ceasuri cu acest căruș, povestindu-i câte ceva acestuia, mai ales din războiul din Berberia. Dar nu avea nicio bună dispoziție la povestit și rămase tăcut la un moment dat, privind câmpurile cam arse de secetă din calea sa. Spre amiază, apărură la orizont satul său natal. Văzu și casa cea mare, părintească. Mulțumi cărușului și coborî.

Vai! O mare jale îi copleși inima văzând casa părintească aproape. Îl apucă și plânsul. După ce se sătură de plâns, își șterse lacrimile și se apropie de conac. Nu mai vedea nimic atrăgător în gospodăria părinților în care trăise atâția ani de copilărie fericită.

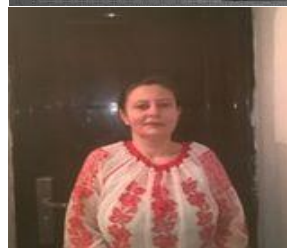
Nici revederea cu părinții nu-i alină durerea din suflet cu totul. Sosise acasă ca un om dărâmat sufletește, ca un om sfârșit. Părinții i-au ieșit cu bucurie în întâmpinare, ceea ce-l bucură un pic, dar tristețea îi acoperi repede chipul.

- Ce-i cu tine, băiatul meu? De ce ești atât de trist? Îl întâmpină milostiva mamă, care se sperie de înfățișarea deznădăjduită a fiului ei.

- Ce-i cu tine, Tony? De ce ești atât de copleșit de tristețe? Nu te-au primit în Italia în casa fetei? interveni și tatăl său.

Antony privea cu mare tristețe la fețele îngrijorate ale părinților săi.

- Mamă dragă, tată scump! Lăsați-mă acum în pace! Nu pot vorbi! Vă voi povesti în altă zi, zise Antony, sfârșit, așezându-se fără vlagă într-un pat din camera care era a lui.

Eugenia Rada IONIȚĂ

Dintre toate

Dintre toate cuvintele pierdute,
Buchetele florilor s-au păstrat uscate.
Buchetele timpului, masă amorfă,
Amestecă untura șopârelor cu ulei de măsline
Și celebrul bucătar le gătește.
Nimeni nu este mofturos...

Le place!

Dintre toate uneltele,
Secera retează tufele salcâmlor,
Lanurile de grâu, ce avem mai drag,
Lângă ei, luna seceră lunecă tăcut
Peste firele de nisip
Și nu mai sunt lacrimi.

Prea simplu

Coboară nopțile în raiul narciselor
Pentru secunda sfărâmată de stâncă.
Aduce mai aproape pala lunii mai,
Cum numai îngerii știu să o facă.
Reduce furtuna stingând-o
În strălucirea stelei,
Strânge la piept firul luminii calde,
Pentru puțin...

Legătură

Tăia-n spicuri violetul serii,
Cum face dunga fluturilor pe dâmbul florii,
Un mit al nevăzutului apus,
Ce atinge cununa albastrelor strune.
În taină, pornirile de vânt,
Încearcă să răpună,
Cum trece vulturul prin apa aerului pură
Iubirea eternului neștiut
Când pe coastă înfloare liliacul.

Mesaj

Pe ochii nevăzuți ai lunii, mesajul declarat de mugurii
Au inundat sublim pădurile cu lacuri,
Acolo unde astrele se scaldă.
În unda din oglinda primăverii
Se revărsau în clocotul iubirii
Tril de privighetori
Și cerul întreg se da în leagănul făcut de raze.
Și dacă se împurpurau obraji,
Cum o spuneau poezii,
Frumoasă ești patimă de gând,
Un spațiu plin de strălucire
Pe tine, fetele te puneau în sân,
Bărbații te ascundeau sub pălărie.

Lucia PĂTRAȘCU

ABANDON

Dimensiunea unui timp
Se scaldă-n iazul violet
Și din conturul rotundelor

Soarele a uitat să mai plece.

Geloasă, o pasăre năucă,
Atinge cu aripa sclipirea clipei
Mărind circumferințele

Și lasă violetului încruntarea.

ASFINȚITURI

În clipa despărțirii,
Am înapoiat pentru totdeauna
Asfințiturile însângerate,
Punând în această carte

Suava deznădejde,
Ca o închinăciune a inimii,
Pentru sufletul care a murit

Sub tăișul privirii tale.

ALERGAM

Alergam să prind
Bucuria cuvântului jucăuș,
Ce picura în pași de dans

Albastre armonii celeste.
El se rotea în jurul meu,
Desenând o armată ordonată de litere,
Ce priveau către lumină,

Ca florile soarelui, în plină vară.

CONDEIUL

Lăsasem condeiul
Să uneltească nestingherit
Pe pagina albă.

El a făcut de toate!...
A lăcrimat pentru tristeți,
A chemat dorințe,
A înălțat visuri.

Cine va veni să le vadă?

COLIND

Râzând, doi nori
Trec scuturând
Lacrimi din cer.

Cu punți de-argint,
Lumini stinghere
Aprind târziu
Peste pământ

Pe drum, colind.

UN VERS

Adun literele din alfabet...
Le scald în călimara tăcerii
Și le ținuiesc pe peretele alb,
Pentru a-l împodobi cu vorbe.

Iau vorbele de pe perete,
Le clătesc în limpezimea gândului,
Și le împletesc pe coala albă,
Pentru a isca un vers.

(din volumul **Chemările INDRIS-Les invitations INDRIS-
Las llamadas INDRISO**, aflat sub tipar).

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Dumitru ANGHEL

Vocația lecturii

Întâlnire cu o carte, de Lucia Pătrașcu

Scriitoarea Lucia Pătrașcu are o *carte de vizită* și un *curriculum vitae* cultural- artistic de invidiat, cu o arie largă de creator pe cel puțin două paliere de gen literar, *liric* și *epic*, cu variațiuni stilistice de la debutul său editorial din 2008. Este autoare a șapte volume de *versuri*, două cărți de *proză* și alte patru cărți de *literatură pentru copii*, versuri pliate tematic pe atmosfera fericită a vârstei acestora și *teatru scurt* din repertoriul dramaturgiei infantile. Și-a exersat *condeiul* literar într-o *publicistică* de-o manieră rafinat-diversificată, cu infinite nuanțe stilistice, glisate pe o cadență somptuoasă și o romantică delectare artistică în publicații literare din țară și din Republica Moldova.

A semnat recenzii, note de lectură, păreri de cititor despre cărțile unor poeți și prozatori, ori a făcut cunoscute evenimente culturale în revistele: *Cronica* (Iași), *Oglinda literară* (Focșani), *Vatra Veche* (Tg. Mureș), *Boem@* sau *Dunărea de Jos* (Galați), *Constelații Diamantine* (Craiova), *Basarabia Literară* (Chișinău) și în alte publicații prestigioase din București, Râmnicu Vâlcea, Tg. Jiu, Turnu Măgurele etc., etc.

Izbânda sa literară s-a concretizat și s-a perfecționat în exersarea limbajului statornicit al criticii literare prin **Prefața** semnată la volumele de versuri „*Armonii brumate*” de Georgeta Oană-Muscă, „*Fior decadent*” ediția întâi de Alexandru Halupa ori prin participarea la **Lansări de carte** „*Spațiu răsturnat*” de Vasile Mandric, „*Pe-o clipocire*” de Valentina Balaban etc., etc.

În aceste condiții, s-a născut și prezenta antologie de critică literară **Întâlnire cu o carte**, în care prezintă cinci zeci și cinci de volume de poezie, proză scurtă, roman, teorie și istorie literară, amintiri, literatură pentru copii, semnate de către treizeci și cinci de scriitori.

Stilistic vorbind, de data aceasta, poeta și prozatoarea Lucia Pătrașcu modifică registrul narativ al judecăților sale critice, ca expresie a unei abordări responsabile, cu sentimentul acut al identificării totale, menținându-se într-un spațiu al verosimilului, cu certe și convingătoare repere de reconstituire. O critică originală, cu reliefuri simbolice, ușor spectaculoase, ca într-un *menuet* dintr-o sală de bal vieneză, saluate de o contextualitate, încadrată istoric, social și din perspectiva potențialului artistic al autorilor recenzați, ceea ce conferă demersului critic calitatea, însușirea de a fi mărturie.

Și, pentru că volumul de critică literară „**Întâlnire cu o carte**” este o antologie, iată câteva exemple: „*Fiecare personaj se află închis în sistemul rigid impus de cei situați superior ierarhic și, ca într-o matroșcă, tot acest turnuleț de marionete suprapuse sunt acoperite de ciurma sistemului totalitar*” (Domiciliu obligatoriu, Gh. Bacalbașa, pag. 29); „*Atmosfera lirică din versurile doamnei Valentina Balaban insinuează o analiză profundă a propriului eu; un eu debusolat uneori de toate întâmplările vieții, de toate trăirile celor din jur.*” (Filozofia vieții, pag. 37), „*Desigur că trebuie remarcat talentul de povestitor al domnului Dumitru Barău, evidențiat prin jocul cuvintelor dintre personaje.*

Într-o analiză psihologică de mare finețe, un dialog

scurt, ca pasele unei mingi de ping-pong, conduce desfășurarea poveșilor, într-un ritm alert, spre un final surprinzător uneori.” (Casa umbrelor, pag. 53); „*Romanul Cosmin, semnat de doamna Magdalena Iugulescu, este fresca unei societăți debusolate, o societate în care s-a permanentizat abandonul, ca stare normală, deoarece supraviețuirea cu orice preț lasă în uitare soarta membrilor săi.*” (Cosmin, pag. 137); „*Volumul de versuri Simfonia cuvintelor inocente, semnat de tânăra poetă Denisa Lepădatu, m-a chemat să ascult șoaptele. Erau șoapte de catifea și, precum florile din grădina vieții, s-au prefăcut în șoapte esențiale, pentru a putea căuta împreună simfonia cuvintelor inocente*” (pag. 145); „*De aceea, consider acest volum (un adevărat arc peste timp) ca fiind un strigăt de disperare nedisimulată, o zbatere sufletească ce are legătură cu faptul că, prin democrația dobândită de puțin timp și nu îndeajuns coaptă, trăim vremuri de destrămare a țesăturii noastre naționale, o deșirare prin care un capăt al firului său colindă prin lume împreună cu cei plecați de voie, de nevoie, pe alte meleaguri.*” (Gh. Andrei Neagu, Tribulații paseiste, pag. 173); „*Pentru acest romantic, iubirea, de orice fel ar fi ea, este tot acolo, în interiorul său! Prin versurile acestui iubitor, sentimentele vin năvalnic, curgând peste timp, fără să le poată opri*” (Petre Rău, Eden în cădere, pag. 186); „*În versurile sale, autorul este un poet volubil, care se consumă însă în severități de exprimare atent dozate, cărora nu le putem ignora adâncimea înțelesurilor către care ne conduc figurile de stil bogate...*” (Ioan Toderiță, Bună seara, domnule Mallarmel!, pag. 209); „*Tematica versurilor sale este diversă. Despre mamă, despre visuri, despre viață, despre moarte, despre minciună, despre adevăr, despre singurătate, despre neputință sau făcând un fel de filozofie existențialistă, pentru a evoca un anumit univers social și moral.*” (Mihai Vintilă, primii pași, pag. 226).

Așadar, cu noul volum, doamna Lucia Pătrașcu trece la o nouă dimensiune stilistică și, din această perspectivă, cu certitudine va veni cu un surplus de vitalitate, pe un alt algoritm de creație literar-artistică, deși cred că-și va păstra și portativul poeziei și al prozei.

Adrian RACARU

Cu evlavie cer*Lui Ignatie Grecu*

Cu evlavie și smerit cer
 Părinte poet întru credință
 Și Poete părinte întru poezie
 O semnătură pe cărțile-ți citite
 Ca pe o învoială pentru ce-am luat de acolo
 Și am înrămat în inimă la mine
 Cum este în trupul fântânii înrămat izvorul

Poete și părinte de cuvinte
 Îți cer o semnătură pe cărțile-ți citite
 Un semn că ne-am cunoscut acolo
 În taina celor scrise
 Să mă miruești cu-n gest
 Coborător din har
 Că sunt și eu dospit
 De aceleași veșnice păcate
 Pe care le-am găsit la tine scrise
 Îți cer prin această trecere neașteptată
 Pe care înțelepții au numit-o viață
 O semnătură doar
 Un semn lumesc
 Pe cărțile-ți citite

Că la Cernica de câte ori
 În trecere te-am căutat
 Între zidiri de ceruri
 Poete tu era
 Părinte în altar
 Și întâmplarea asta
 Mi-a fost sublim de împlinită
 Că am plecat cu ea
 De fiecare dată înrăurit
 Căci tulburat întrezăream
 Că vestitor misterul
 La mine-n suflet se deschide

Masa de scris a poetului
 Este altarul
 Și darurile sunt
 Cinstitele cuvintele
 Ce se sfințesc prin poezie

Pedalez*(După Geo Dumitrescu)*

Eram și eu un câine lângă pod
 din seminția lui Degringo
 care alerga după poeți
 după poeții
 care pedaleau trecând pe lângă mine
 privindu-mă cu furtișag din coada ochiului
 și alergam și pedaleu
 și alergam și poate de ceața
 de lumină sau de orbul zăpezii

dispăreau brusc
 am bănuț că înăuntrul cărților
 că nici unul nu rămânea pe dinafară
 și rătăcind
 până intra acolo așa confuz cum eram
 am început să răsfoiesc pagină cu pagină
 să le iau urma după cuvinte
 și când să-mi iau avântul
 m-a prins un resentiment sincer să fiu diabolic
 am simțit profund cum mă adulmecă
 eternitatea și aerul a început
 să mă tragă din piept
 printru un efort de reamintire
 mi-am acordat prim șansă
 și am început să inspir
 și ca să-mi țin inspirați constantă
 am început să pedalez
 și de atunci pedalez și pedalez și pedalez
 ași putea spune cu alte cuvinte
 așa cum voi mă bârfei că scriu dar nu pedalez
 pedalez pe-o singură roată
 inima mea colțuroasă
 care se înfige pe drumuri desfundate
 prin râpi, prin hârtoape, prin grohotișuri
 prin iubiri închipuite prin locuri mlăștinoase
 pe ulițe și pe poteci abandonate
 și mă deapănă și mă deapănă
 în urzeala unor alesături sofisticate
 ași putea spune cu alte cuvinte
 că scriu dar nu pedalez
 pedalez mai departe și inima mea mă deapănă
 uite cum am ajuns să fiu
 doar un miez pârlit de iubire
 după care uite cum alerg ca un câine
 și uite cum pedalez cu iluzia unui poet
 ași putea spune cu alte cuvinte
 că scriu dar nu pedalez
 eu pedalez după câinele care
 aleargă după tine
 și după mine aleargă un câine
 după care cineva pedalează
 și tot pedalând pedalând am început
 să bănuiesc la început dar acum sunt sigur
 și câinele după care pedalez
 și câinele care se ține după mine
 este același pe care lumea îl strigă
 am auzit că îl strigă Afi
 și nu-i un canis domesticus
 e câinele care nu știe să se gudure
 și mușcă mi s-a spus dacă-l alungi
 are o mușcătură mortală
 fii atent la Afi – poate să turbeze
 toată lumea pedalează urmărită de câini din
 haita lui Afi pedantă dacă privești înainte
 dacă te uiți în urmă peste vânzoleala de câini
 întărâtați nu vezi pe nimeni
 doar simți ca un proscris versat
 și intuiești ca un țaran fără carte
 că aproapele tău oriunde s-ar afla
 înainte sau după tine este la o lungime
 de câine.

Lucia PĂTRAȘCU

ÎNGRIJITOAREA, de Daniela GUMANN

Volumul de proză *“Îngrijitoarea – o poveste de viață trăită”*, (Editura Pim, Iași, 2018, ediția a doua revizuită, 220 de pagini), semnat de **Daniela Gumann** este o carte ce pornește de la valoarea de mărturie al cărei filon se revendică din lumea celor plecați de acasă, pentru a găsi în străinătate un loc de muncă mai bun, mai potrivit cu nevoile proprii și, mai ales, pentru a-și ajuta familia rămasă acasă.

Scriitoarea face o analiză pertinentă pornind, de fapt, de la autoanalizarea situației proprii, ca un om care a hotărât să reintre în sine, în amintirile începuturilor sale, să și le explice, să le analizeze și, la urma urmei, să le accepte. Făcând acest lucru în prima parte a cărții, scrierea sa poate continua într-un fel de istorie exhaustivă a devenirii sale, ca într-o schiță de portret comparativă între ceea ce a fost la începuturi (o îngrijitoare, la fel cu cele pe care le ajută acum prin sfaturile sale) și ceea ce a devenit astăzi (nu doar lucrând într-o firmă ce se ocupă cu intermedierea unor astfel de servicii, ci și o femeie realizată plenar: soție, mamă, coordonator de firmă și scriitor).

Acset volum este semnat de o persoană cu multiple valențe psihologice într-o alchimie a înțelegerii celor două ipostaze, de *îngrijitoare*, supusă unor reguli ale jobului, bine stabilite, și de *angajator* cu experiență proprie în acest domeniu, hotărât să limpezească clar și corect potecile muncii în străinătate prin estomparea greutăților și impunerea unor limite de bun simț și bună conviețuire între localnici și cei veniți de acasă pentru un contract de muncă mai avantajos.

Chiar dacă autoarea nu-și propune acest lucru, această carte ar putea fi considerată un jurnal autobiografic, intim (în prima parte!), în care descrie cu nonșalanță plecarea sa de acasă în străinătate, ca o simplă croitoreasă, periplul celor șapte ani lucrați în Israel ca îngrijitoare de bătrâni, revenirea în țară, timpul petrecut la muncă în țară, unde a găsit **„O Românie care se schimbă atât de încet că-ți pierzi răbdarea, dar care uneori e atât de naivă și de frumoasă încât o ierți pentru nemăsurata ei indolență.”** A urmat completarea studiilor, reîntoarcerea în străinătate și devenirea sa ulterioară în Austria, unde: **„Deși trăim în Austria, în casă vorbim românește, mâncăm românește, sărbătorim românește și, mai mult decât atât, am rezervat o cameră în casă pe care am decorat-o în stil tradițional moldovenesc, cu covor țesut, cuvertură țesută de bunică, cu față de masă brodată de mama, cu mileuri croșetate, iar în subsolul casei avem o sobă exact cum avea bunică, care este și funcțională.”** Totul descris cu o sinceritate frustă, constructivă și plină de dragostea pentru originile pe care nu le-a uitat: **„Prin venele noastre va curge mereu sânge de român, oriunde ne-am afla și oriunde am trăi.”**

În același timp acest volum poate fi considerat (în a doua parte!) un manual de învățătură, de comportament adecvat, plin de sfaturi explicite pentru femeile care caută în afara țării plusul de bunăstare necesară familiilor proprii. În aceste situații sunt imperios necesare unele sfaturi și autoarea le dă cu precizia unui cunoscător empatic: **„...trebuie să vă amintiți că de fapt această dependență în care se află pacientul nu a fost niciodată alegerea lui, iar aceasta îl poate dărâma. /.../ Durează să te adaptezi**

la noile responsabilități și la tot ce este nou.”

Explicațiile din volum (de ce a plecat, de ce s-a întors, de ce a urmat studii superioare, de ce a înființat o firmă și de ce, iată, se simte pregătită să scrie despre toate acestea) constituie o încurajare pentru toate femeile care se află în această situație și care trebuie să se ghideze după un singur gând: **„...avem o putere extraordinară. Mintea noastră are o putere extraordinară. Nu aveți idee câte puteți face. Trebuie doar să credeți și să vă doriți asta.”** După atâția ani, Daniela Gumann se simte realizată și de aceea spune cu satisfacție: **„Suntem o firmă de succes, care se comportă cu responsabilitate, integritate și transparență, respectând standardele așteptate pe bună dreptate din partea noastră.”**

Autoarea recunoaște că **„Migrația este unul din fenomenele globale majore...”**, însă chiar dacă acesta aduce modificări socio-economice și culturale esențiale, totul trebuie încadrat în măsura desfășurării lucrurilor: **„Nu îi înțeleg pe cei care au așteptări când se întorc. Așteptări ai când pui umărul să faci ceva, când participi. Nu îi înțeleg nici pe cei care o compară cu țările dezvoltate unde au emigrat pentru bunele de acolo întâmplat fără participarea lor.”**

În parte a treia a volumului, analizele socio-logice depășesc aspectul general. Cu amănunte pe care le considerăm reale și bine documentate, cifrele vin să confirme o realitate tristă: **„Libertatea românilor, după 25 de ani...Sărăcie și lipsuri! Paradoxul amar din viața românilor. Suntem săracii Europei, într-o țară bogată.”** Constatare ce vine

(continuare în pag. 109)

Lucia PĂTRAȘCU

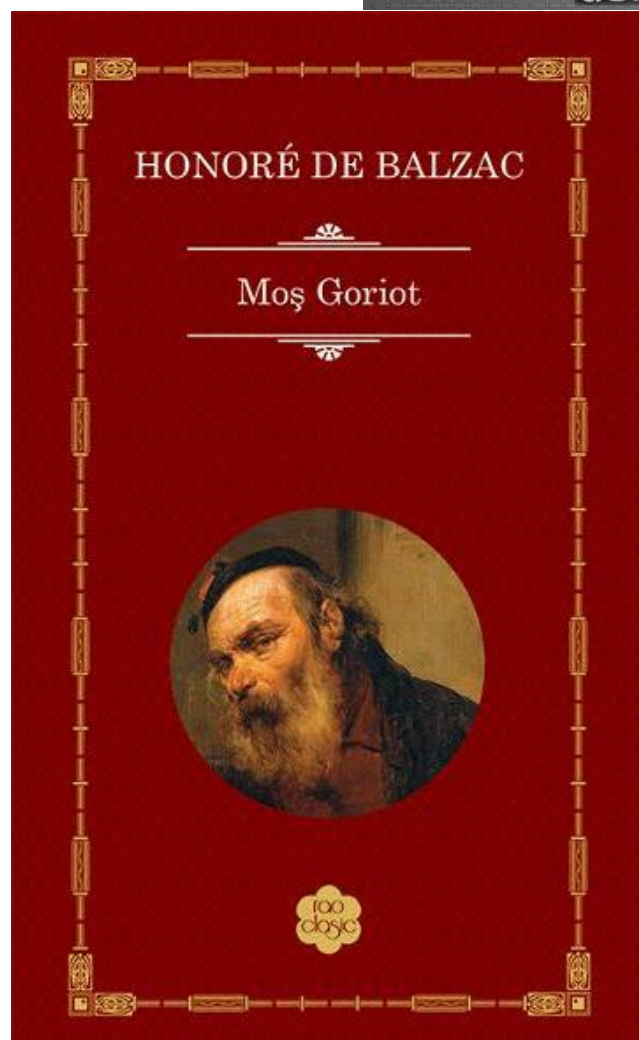
MOȘ GORIOT de Honoré de Balzac
Eduard Claudiu BRĂILEANU
(traducere și note)

Volumul *Moș Goriot* (*Le père Goriot*) de Honoré de Balzac, tipărit la Editura RAO, Colecția Rao clasic, București, 2018, 365 pagini, traducere și note semnate de **Eduard Claudiu Brăileanu**, este o nouă reușită a acestui traducător, cel care se încumetă să împrăștie zestrea noastră literară cu o nouă variantă a cunoscutului roman din ciclul *Comedia umană*.

Honoré de Balzac, dorind să cucerească lumea literară a Parisului, scrie insistent și publică 95 de romane, nuvele și eseuri, 30 de povestiri și 5 piese de teatru și alte lucrări rămase neterminate, mai întâi semnând cu pseudonimele Lord R'hoone și Horace de Saint-Aubin, apoi sub numele său real. Un scriitor prolific, a cărui carieră este împodobită cu un palmares literar generos și tentant pentru oricare traducător. Ca prozator, Balzac este un bun psiholog și, cu o atenție neobosită centrată asupra detaliilor de comportament uman, își surprinde eroii în manifestările lor obișnuite, domestice, de zi cu zi, familiare, pitorești, corecte sau mai puțin onorante. Ei apar ca cei mai reali oameni cu putință, fiind înzestrați cu o psihologie complexă și autentică, transcrisă direct din viața de zi cu zi. Acest fapt este un adevăr verificat în timp și toți cei care au citit în original sau în traduceri scrierile acestui romancier cunoscut confirmă această constatare, ce nu ușurează munca unui traducător. Nuanțele, amănuntele, asemănările sau deosebirile, toate cer o atenție sporită pentru a nu îngădui suprapuneri, repetări ce ar îngreuna lectura textului, obosind inutil cititorul. Acest lucru se accentuează pregnant atunci când este vorba despre un roman de mare cuprindere, de factură balzaciană recunoscută prin sobrietatea sa, din care lipsesc adesea quiproquo-urile ce ar mai relaxa textul.

Sigur că este foarte mare tentația de a urmări firul acțiunii ce începe și se termină într-o pensiune de familie în strada Neuve-Sainte-Geneviève între Cartierul Latin și foburgul Saint-Marcel, unde locuiește mai mulți chiriași. Moș Goriot, fost om cu bani, sărăcit acum, și devenit ținta batjocurii celorlalți, Eugène de Rastignac, un arivist hotărât să intre în lumea aristocrației și Vautrin, un personaj ambiguu. Cele două fiice ale bătrânului Goriot, frumoase și bogate cu banii tatălui, Anastasie și Delfine, devenite prin căsătorie contesă de Restand și baroană de Nucingen, ducând mereu o viață luxoasă pe care o trăiesc într-o nepăsare aristocrată cu care nu-și refuză nimic, nu își vizitau tatăl aflat în nevoie, pe care-l disprețuiesc pentru starea lui modestă. În jurul acestor trei locatari mișună o mulțime de personaje diferite, fiecare cu o personalitate proprie, pitorească și surprinzătoare. Un roman vast, cu treizeci și șase de capitole pe care traducătorul Eduard Claudiu Brăileanu îl propune într-o nouă versiune cititorilor săi.

Eduard Claudiu Brăileanu, este Profesor de limba franceză; Șef serviciu „Relații Publice” la Biblio-

teca Județeană "Panait Istrati" Braila; *Doctor în bibliologie și știința informării* 2008, Traducător-interpret din/în limba franceză autorizat de Ministrul Culturii și Identității Naționale și de cel al Justiției; *absolvent* al Universității "Dunărea de Jos" Galați, cu specializarea: limba franceză - limba română, 1997. Deține *Certificat de compétence linguistique* (Certificat de competență lingvistică) eliberat de Institutul Francez București, 2002; *Diplôme de langue* (DL) eliberat de Alliance Française din Paris, 2003; *Master în management cultural* la Școala Națională de Studii Politice și Administrative București, 2004; *Master în managementul organizațiilor culturale*, Universitatea Paris Dauphine, Franța 2007.

În dorința perfecționării profesionale, a urmat diferite stagii de specializare: Procese democratice și educația adulților, Education Foundation of Nordals (Danemarca) și Ministerul Culturii din România, 1999; *Conduite de projets en bibliothèques* (Conducerea proiectelor în biblioteci), organizat de Maison des Cultures du Monde, la inițiativa Ministerului Culturii și Comunicației (Franța), stagiul desfășurat la Paris și la Villeurbaine, la Școala Națională Superioară pentru Științe ale Informației și pentru Biblioteci (ENSSIB), 2000; *Relațiile publice și comunicarea în bibliotecă*, organizat de Fundația Concept în colaborare cu Ministerul Culturii și Cultelor din România și cofinanțat de Uniunea Europeană prin Programul Inițiativa Euro-

(continuare în pag. 109)

peană pentru Democrație și Drepturile Omului, 2002. Ca *Lector asociat* la Centrul pentru Formare, Educație Permanentă și Management în Domeniul Culturii din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor din România și în virtutea profesiei și a dragostei pentru cultură a susținut diferite conferințe și dezbateri: *Elemente de relații publice într-o bibliotecă publică. Un posibil studiu de caz: Biblioteca Județeană "Panait Istrati" Brăila*, la Biblioteca Județeană "Nicolae Milescu Spătarul", Vaslui; *Managementul proiectelor culturale în biblioteci și Relații publice în biblioteci: Relația cu mass-media.*, mai 2004. Bun vorbitor de limba franceză, s-a evidențiat traducând volumul lui KIM Song Sou *Universul operei lui Panait Istrati* (teză de doctorat), Editura Ex Libris, Brăila, 2008. Este traducătorul volumului *Verișoara Bette (La Cousine Bette)*, de Honoré de Balzac, din ciclul „*Comedia Umană*” (*La Comédie humaine*).

Și iată, această nouă traducere a celebrului roman balzacian.

Încercând să aflăm ce se află în spatele muncii de traducător, chiar dacă știm că lumea cuvintelor și a traducerilor este foarte bogată și interesantă, am putea considera că a repeta traducerea unui text literar poate părea un nonsens. Însă niciodată nu este prea mult! Deoarece fiecare variantă aduce noutăți lingvistice neașteptate și interpretări remarcabile, actualizate pentru momentul actului de traducere. Pe de altă parte, să traduci dintr-o limbă străină și să te apropii de stilul aceluia scriitor înseamnă mult studiu, multă exersare și implicare responsabilă într-o documentare permanentă. Exemplificând numai cu procesul de cunoaștere a jargonului specific personajelor din romanul tradus și tot s-ar face dovada unei susținute munci de cercetare terminologică. Este un demers scriitoricesc de înaltă factură, ce va surprinde plăcut cititorul tânăr, doritor de a avea acces la o traducere proaspătă, oarecum contemporană cu zilele acestea, după vremea stării totalitare, ce a deschis mult mai târziu o fantă permissivă către marea literatură universală occidentală, nu fără a se păstra rigorile cenzurii. Dar este o traducere tentantă și pentru cititorul avizat, care va dori să facă o comparație cu alte variante, cum ar fi volumul „Honoré de Balzac, Moș Goriot, traducere de Cezar Petrescu, Ediția a II-a (B.P.T.), București, Editura Minerva, 1972”, pentru a încerca să constate diferențele.

Calitatea noii traduceri a volumului, sprijinită pe cunoașterea perfectă a limbii franceze, așează această lucrare în rândul traducerilor bune. După cum ne-a obișnuit, Eduard Claudiu Brăileanu, printr-o autocenzură coerentă, așa cum arătam și cu alt prilej, face o interpretare lingvistică suficient de bine documentată, în pagini dense desigur, așa cum cere structura textului original, străduindu-se și reușind să dea o formă proaspătă romanului *Moș Goriot*, de Honoré de Balzac, scoțându-l de sub supliciu erodării altor traduceri (fără a mini-maliza cu nimic rezultatele lor!), aducându-l cu o haină nouă în atenția cititorilor, lăsându-le acestora plăcerea unei lecturi noi, agreabile și folositoare. Totuși, trebuie să facem o restituție corectă, arătând că numai între anii 1955-1964, atunci când literatura universală occidentală era mai sărac și mai stângaci prezentată la noi, s-au tradus din opera balzaciană douăsprezece volume, apreciate în timp.

Nu vom insista asupra calităților lingvistice ale textului propus de traducător (lăsăm exegeților această sarcină tentantă!). Vom accentua doar ca un mic amănunt faptul că nu ne surprinde să întâlnim în textul tradus, atât de comentat timp, *perfectul simplu*, propriu textului original, formă gramaticală considerată de unii lingviști „*timpul literaturii predilecte, timpul inspirației de moment, al revelației, al mecanismului intim de exteriorizare a spontaneității și a naturalului*”, procedeu ce dinamizează comunicarea cu cititorul. Și apoi, este cunoscut faptul că limba este un instrument schimbător și faptul că prin îmbunătățirea vocabularului cu forme noi de exprimare un text poate căpăta noi valențe lingvistice. Proces ce este vizibil în această nouă traducere făcută de Eduard Claudiu Brăileanu.

Eduard Claudiu Brăileanu, ajutat de competențele adecvate, de talentul confirmat deja de prima traducere a romanului *Verișoara Bette*, de stilul personal, unic în felul său, este favorizat de faptul că face o traducere în limba maternă, rezultând un adevărat act de creație, ca o rescriere a acestui roman celebru. Acest fapt creator va fi înțeles și apreciat mai cu seamă de către cititorul care își va lua puțin răgaz pentru a percera importanța domeniului și a muncii depuse. Citind romanul *Moș Goriot* de Honoré de Balzac, în traducerea semnată de **Eduard Claudiu Brăileanu**, vom înțelege convingerea romancierului atât de cunoscut cititorilor noștri, cel care spunea că **“Omul este legat de lumea lui înconjurătoare ca stridia de stânca ei.”**

(urmare din pag. 107)

să confirme cel puțin două cauze majore: proasta guvernare în toată această perioadă, dar și motive individuale: **„Românii de astăzi nu iau lucrurile în serios și nu au simț civic pentru că au fost constrânși, de-a lungul timpului, să caute soluții personale pentru a supraviețui.”**

O adevărată lecție de viață, începând cu *ma-ma*, despre care autoarea are cuvinte duioase (poate fi propria mamă lăsată în țară, ori mama care-și lasă copiii și pleacă la muncă, ori mama cuiva din străinătate, care, bătrână sau bolnavă, are nevoie de ajutor) și încheind cu *îngrijitoarea* pentru care **„Îngrijirea persoanelor vârstnice la domiciliu poate fi considerată mai mult o vocație decât o profesie.”**, născută din dorința de a-i ajuta pe ceilalți. Acesta este volumul **„Îngrijitoarea – o poveste de viață trăită”**, un volum de proză semnat de Daniela Gumann!

Camelia ARDELEAN**Mi-ai crescut în carne din lăstar...**

Mi-ai crescut în carne din lăstar plăpând,
Te-ai hrănit cu seva-ncinselor păcate;
Calculat-ai unghiuri, ramurile când
Le-mpleteai în mine vii, amestecate.

Și încet, un falnic pom ai devenit,
M-ai făcut o sclavă a miresmei tale;
Se strivesc petale-n lame de cuțit,
Ce-au crescut pe calea viselor ovale.

E pustie iarăși partea mea de trup,
Crângul plin de viață pare-acum o criptă,
Se-nroșesc în vene ghețuri și erup,
Cupa cu iubire stă în lănci înfiptă.

De sub scoarța roasă-a clipelor ucise,
Nu-i ușor să capeți râvna lui Ulise...

Se plimbă talpa lunii...

Se plimbă talpa lunii pe cerul tuciuriu;
Își leapădă marama naturii din păcate
Și flutură copacii un dor de verde viu,
O mierlă se alintă pe note-alambicate.

În fiecare mugur zvâcnește-un plâns orb
Și iedera-n spirală păzește dobitoace;
Se pitulă în somnul de marmură un corb,
Când târâie-nnoptarea mulțimea-i de cojoace.

Fantoma lunecândă a zilei ce-a plecat,
Mlădie ca o jună prin clipe se strecoară;
Comite iarăși vântul în crengi un atentat,
Un nor se risipește ca fumul de țigară.

Cad umbre din jurnalul secret al unui mag –
Lumini decapitate de-al timpului baltaș...

Când fiecare clipă se pierde pe vecie

(scriitorului Emil Cioran, în memoriam)

Când „fiecare clipă se pierde pe vecie”,
Ce-ai amânat rămâne pe totdeauna mort,
Devine bătrânețea to(m)naticul tău port,
Chemarea nesfârșirii e aprigă și vie.

A ta înfăptuire imprimă un resort
Voinței, să o scape de-a sa nevolnicie,
Căci până și cuvântu-i cu tentă cenușie
Și nu găsești niciunde o oază de confort.

Adept al evitării neliniștii în doi,
„Rămâi cârmaci” pe-oceanul tăcut de aparențe
Și ca un tainic sceptic, în visele de soi

Îți inventezi sublimul, cu sufletul în zdrențe,
Pândind la colț sfârșitul cu frică, mai apoi,
Convins că lași în urmă un munte de carențe...

La colțul străzii...

La colțul străzii stă o bătrânică
(Proptește-o legătură de mărar,
Zidind cu greu la plânsul stăvilor),
Cu ani crestați pe fruntea ei cea mică.

I-e gustul pâinii negru de amar,
Că însuși frigul din rărunchi abdică;
A fost întreaga-i viață o furnică,
Târând încet fărâme de calvar.

Nu-i este dat oricui un drum spre moarte
Pe o alee îmbrăcată-n flori;
Adesea de lumină te desparte

O cruce-mpovărată de ninsori
Și chiar cu-nngenuncheatul tău aparte,
Va trebui constant să-nveți să mori...

Mă plimb stingher în parcul cu statui

Mă plimb stingher în parcul cu statui,
Rugina de pe clipe se destramă –
Un rătăcit în lumea nimănui,
Care-i plătește fericirii vamă.

Cândva eram cu Helios amic
Și strălucirea-i o aveam pe hartă;
Regurgitez acum amarul pic
Din parodia denumită „soartă”.

Un bob de rouă rătăcit în gând
Îmi răcorește domul de păcate,
Învăluind în pieptul său plăpând
Frânturi de vis, ce zac debusolate.

Cotrobăind prin noul cuminte,
Descoperim, nu rareori, morminte...

E noapte în mine...

(tatălui meu, în memoriam)

E noapte în mine, e noapte și-afară,
Năluca-i poteca spre-al tău țințir,
Mi-e clipa beteagă și slova murdară,
Iar dorul de tine-i un biet anonim.

În aer plutește aroma ta dragă
Și râsu-ți învie, dând iama prin cruci;
Renaște o umbră, ce vidul îl neagă,
Din nori de fantasmă proptiți de uluci.

Se-aprinde o nouă lumină sub pleoape,
Când glasu-ți mă-ncântă în ritmul știut,
Te-aduce pădurea din cuget aproape
(Lăstarii-i de ceață mă-mpresură mut).

Un vis se căznește tiptil să dispară,
Se frâng lumânări în ființa-mi de ceară...

Ionel NECULA**Un nume nou în peisajul literar tecucean: Aura Dan**

Ionel Necula: *Aura Dan, deși din Tecuci, lumea de aici nu știe nimic despre Dv. Vă rugăm să ne spuneți câte ceva din biografia dv și din relațiile dv. cu Tecuciul.*

Aura Dan: M-am născut în pitorescul Tecuci, acum mulți ani în urmă, să tot fie peste 50, într-o familie de oameni modești, dar cu multă frică de Dumnezeu. Cât despre relațiile cu orașul meu natal, dacă nu ar fi mama, nu aș putea spune că mă mai leagă multe lucruri de acesta. Am pierdut contactul cu el fără voia și dorința mea, încă din fragedă copilărie, deși îmi iubesc obârșia și mă mândresc cu faptul că-s moldoveancă. Am plecat din Tecuci de la vârsta de 11 ani, iar pașii m-au purtat prin țară cu gândul mereu la orașul meu de pe malul Bârladului. Aici mi-am făcut primele clase primare, aici am învățat scrisul și cititul, îndrumată fiind de învățători cărora le mulțumesc! Îmi pare rău că astăzi nu mai cunosc străzile, casele, nici măcar pietrele pe care călcam odată. Nostalgia locului natal mi-a rămas în suflet, dar, din păcate, timpul nu se mai poate întoarce...

I.N.: *Cum apare lumea privită de dv.?*

A.D.: Lumea mea... lumea mea e o lume superbă. Imaginația mea este debordantă, cel puțin așa mi se spune, iar culorile sunt atât de reale încât pot descrie totul cu lux de amănunte. Lumea e minunată, depinde prin ce prismă este privită, cu contururile ei, cu oamenii ei, cu abilitățile și talentele ei... O lume superbă!

I.N.: *Când v-ați convins că aveți abilități scriitoricești și care au fost primele dv. începuturi literare?*

A.D.: Convingerea posesiei „abilităților scriitoricești”... nici măcar nu știu dacă dețin așa ceva. Eu scriu din dragoste nemărginită oferită cuvântului. Din foarte multă singurătate, în anul 2012, urmărind o emisiune la tv, am început să scriu despre emisiunea respectivă în versuri. Acestea erau naive, cu rimă schioapă, atât de slabe încât acum îmi vine să râd pentru ideea mea de atunci, dar, așa cum erau, celor care le citeau, le plăceau, spuneau ei. Și azi un cuvânt de laudă, mâine un altul, simțindu-mă încurajată peste măsură, mi-am zis că aș putea încerca să scriu ceva mai serios care să-mi satisfacă exigențele, să-mi placă și mie, să placă și altora, și dacă nu e literatură, măcar să semene cu aceasta.

Cam acesta a fost începutul. De aici o întreagă sara-bandă care, drept să spun, m-a luat chiar și pe mine prin surprindere.

I.N.: *Din schimbul nostru de e-mailuri am constatat că lucrați foarte bine cu calculatorul. Nu vă este greu?*

A.D.: Calculatorul, începând cu anul 2006, când am făcut cursuri pentru a învăța folosirea lui, îmi este cel mai bun prieten de care nu mă despart nici măcar în concedii. El este o mare parte din lumea mea cea minunată despre care scriam mai sus. Greu? O, nu, nici vorbă! Lucrez cu toate degetele atunci când scriu, iar el, calculatorul, mă ajută și-mi răspunde de parcă ar fi înșuflețit. Între noi fie vorba, îl ador!

I.N.: *Dacă ar fi să vă întocmiți o bibliografie a activității dv. ce ar conține?*

A.D.: Aceasta este o parte din biografia mea și v-o împărtășesc, ca atare: M-am născut la 23 ianuarie 1966, în

Scriitoarea Aura Dan

orașul Tecuci. Educația formală și serviciul nu au avut nicio legătură cu literatura și nici cu activitatea mea de scriitor. În anul 2006 am absolvit cursuri de informatică, cursuri care m-au ajutat la formarea mea ca autor de carte.

Activitatea mea literară: Am început să public versuri mai întâi pe grupurile de poezie, apoi site-urile literare: Grai românesc, Arhiva literară, Poeții noștri și apoi în revistele de profil, „Literatura de azi”, revistă sub egida Uniunii scriitorilor, „Parnas21”, „Dor de dor” și „Confluente literare”, reviste on-line și „Negru pe alb”, „Apollon”, „Independența Română”, (noi apariții), „Cetatea lui Bucur”, reviste tipărite. Din luna noiembrie 2017 sunt membru fondator și redactor șef-adjunct al revistei bucureștene „Convorbiri literar-artistice”. Din anul 2018 sunt membru al Ligii Scriitorilor din România și al Uniunii Internațională a Oamenilor de Creație, Chișinău, Moldova.

Volume editate: Debutul literar a fost placheta de versuri „Rămășițe în culori”, editată la Editura Scriitorilor în anul 2015. A urmat volumul de versuri „Culori pe eșafod” editat la Editura Liric Graph, în anul 2016. Am continuat cu versuri în volumul „De trei ori treizeci și trei” editat la Editura Liric Graph și cu volumul de proză scurtă, „Jurnal despre ceilalți” editat la Editura Amanda Edit, ambele în anul 2017. Volumul „Strămtori între lacrimi”, roman, editat la Editura Amanda Edit și „Egofantezii”, volum de versuri, editat la Editura Mircea cel Bătrân, au văzut lumina tiparului în anul 2018.

Am colaborat în câteva antologii literare: „Speranța în versuri” - 2016 Editura Liric Graph; „Literatura de ieri, de azi și de mâine” - 2016 – 2017, Editura Liric Graph - antologie școlară, vol. I și II, „Lumina cuvintelor” - 2016 Editura Grai românesc - antologie bilingvă româno-rusă, „Sub curcubeul prieteniei” - 2016 Editura Liric Graph - antologie trilingvă - română-italiană-portugheză; „Deschide-mi dorule poarta” - 2017 Editura Pim; „Prietenii poetice” - 2017 Editura Grinta din colecția eCreator; „Parfumul unei noi primăveri” - 2017 Editura Liric Graph - Antologie bilingvă româno-italiană „Damele metaforei” - 2017 Editura Ceconi din colecția eCreator; „Iubiri înrourate” - 2017 - Editura Liric Graph „Pod de flori și pod de dor” - 2017; Editura Liric Graph „Cele mai frumoase poezii de dragoste!” - 2018; Editura Art Creativ; „Vina zilnică a frumuseții” - 2018 - Editura Art Creativ; „Carusel cu simfonii tinere” - 2018 - Editura Art Creativ; „Columna iubirilor eterne” 2018 - Editura Proșcolară Râmnicu Vâlcea, Festivalul Internațional de Poezie Renata Verejanu - Antologie nr. 4, 5 - 2017-2018; „Noi am sărbătorit Centenarul Unirii -

(continuare în pag. 112)

2018" - 2018, Editura Amanda Edit, (participare cu proză scurtă), antologie sub egida revistei Convorbiri literar-artistice.

Mai am și alte câteva antologii în lucru. Am interviuri publicate în „Cafeneaua Interviuurilor”, interviu publicat în „Revista de poezie și proză”, revistă condusă de d-nul Florin Grigoriu și interviu publicat în culegerea de interviuri, „În dialog cu inima”, culegere culeasă de d-nul Gheorghe A. Stroia.

Volumul de poezii „Egofantezii” și cele două volume de proză; „Jurnal despre ceilalți” și „Strâmtori între lacrimi” au fost prezentate în cadrul Salonului de Carte Polemos, ediția XIV-a 2018, București, Salonul de Carte Juridică, Polițistă și Civică, ediția a XXII-a, Centrul Cultural al Ministerului Afacerilor Interne, 1-3 noiembrie 2018, București și Salonul Anual de Carte ediția a XXVII-a, Slobozia, 30-31 octombrie 2018.

Pentru scriitura mea am primit următoarele premii și diplome: Volumul „Culori pe eșafod” a obținut în anul 2016 Diplomă de excelență. În 2017 am obținut Premiul Special al Academiei Europene a societății civile din Chișinău la Festivalul Internațional de Poezie - Renata Verejanu, ediția IV. Poezia „Iubescul dintre noi” a obținut premiul pentru poezie de dragoste, 2018. Premiul II la Festivalul Internațional de Poezie – Renata Verejanu, ediția V, 2018, secțiunea poezie de autor. În cadrul Galei Premiilor Uniunii Internaționale a Oamenilor de Creație, volumul „Strâmtori între lacrimi” a fost distins cu Premiul Vladimir Beșleagă și Premiul „Centenarul Marii Uniri”, secțiunea proză.

Menționez alte diplome și medalii de participare în diferite proiecte.

I.N.: Cum s-a pronunțat critica literară despre lucrările dv.? Considerați că le-a descoperit în esența lor intrinsecă?

A.D.: Nu mă pot lăuda cu prea multă critică literară. Toți, toți cei cărora le-au ajuns în mână cărțile mele au scris favorabil, laudativ și bine documentat, semn care mă îndreptățește să cred că au reușit să descopere esența și sensul respectivelor scrieri.

I.N.: Nu v-ați întocmit dosarul pentru a fi primită în Uniunea Scriitorilor?

A.D.: Nu! Consider că este prea devreme, ar fi o recunoaștere mult prea timpurie și nu cred că ar fi posibil, deocamdată, mai ales că, așa cum am scris mai sus, nu mă pot bucura de o critică literară din abundență, iar pentru a face parte din Uniunea Scriitorilor aceasta este primordială și absolut necesară.

I.N.: Ce legături mai aveți cu Tecuciul și, întreb, n-ar fi cazul să inițiați niște întâlniri cu cititorii din Tecuci și să relansați legăturile cu oamenii și locul obârșiei dv?

A.D.: Nici nu știu ce să vă spun; Legăturile cu Tecuciul sunt atât de firave încât îmi este teamă să mă gândesc prea departe. În afara câtorva rude, care și acestea sunt destul de departe de activitatea literară, mi-e teamă că rădăcinile mele s-au rupt. Dar nu se știe ce ne va rezerva viitorul. Poate că în timp voi face demersuri pentru a fi cunoscută publicului tecucean sau poate nu. Acum e prematur să spun, cu convingere, ce voi întreprinde mâine...

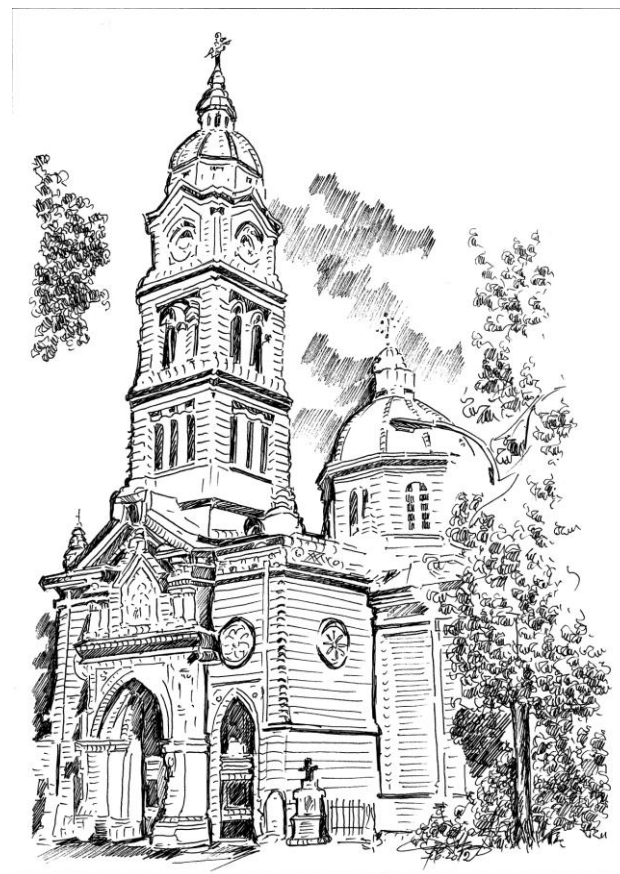
I.N.: Cum arată la dv. o zi normală de lucru?

A.D.: O zi de lucru... Scriu foarte bine dis-de-dimineață, cu noaptea-n cap, fiindcă e liniște și mai scriu bine noaptea, din același motiv. Scriu numai când am o idee bine

structurată, iar poezie nu scriu decât atunci când am într-adevăr ceva de scris. Am învățat că trebuie să scriu doar când vine „muza” și să n-o fac tot timpul. Înainte scriam fără să pot să-mi sortez creația, dar am constatat că nu e bine și mi-am revizuit modul de lucru.

I.N.: Ce proiecte imediate și de perspectivă aveți?

A.D.: Lucrez acum la al treilea volum de poezie, spun asta fiindcă am două deja gata, dar pe care nu știu încă dacă și când le voi publica. Asta vorbind despre poezie, care, după cum v-am spus, a fost prima mea dragoste, cât despre proză am alte trei volume în lucru. Lucrez la mai multe în paralel, fiindcă sunt un „scriitor foarte inspirat și cu o imaginație debordantă”, spun eu, zâmbind... Mă plictisesc repede și trebuie să schimb tema de lucru. Intervin mereu pe ce am scris anterior, fiindcă nicio dată nu sunt suficient de mulțumită de mine și cu mine.

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Nicolae ROTARU

O STEA ÎN CONTELAȚIA GUTENBERG

De multe ori am spus (inspirat de calitatea de militar de carieră) că eșalonul doi, poate fi mai important și mai folositor la o adică, atunci când linia întâi obosește sau își pierde calitatea de înaintea mergător. Acum mă refer la eșalonul doi al creatorilor – tot mai activ și tot mai numeros, tot mai solidar și mai vizibil – care se manifestă și se antrenează în tranșeele scrisului, evidențiindu-se prin publicații considerate de provincie sau de anvergură limitată sau prin cărți scoase pe speze proprii și difuzate printre prieteni de aceeași condiție. Cele ce ajung la consacrații eșalonului întâi sunt ignorate sau li se pun etichete și „tichii de mărgăritar” de erijații susului gășcănist al criticii literare de renume, ce nu este neapărat și de valoare. Mai degrabă putem vorbi, destul de vizibil, de un eșalon al notabilităților plictisite de proprie popularitate, de îndelunga notorietate a reciprocității recunoașterii, ca eșaloane etanșe ale luptei de uzură și travaliului de conjunctură.

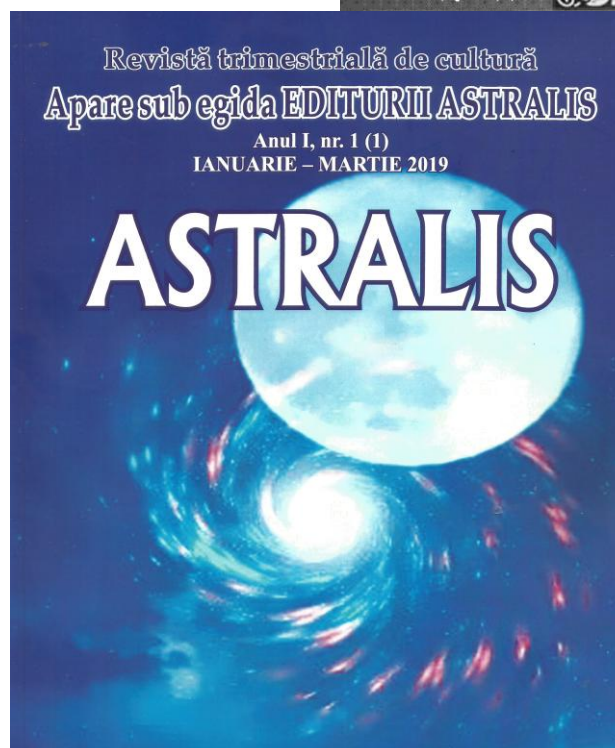
În atare situații, apare ca justificată alternativa, concurența, resurecția eșalonului doi, unde se găsesc, la fel ca-n filonul cu minereu, nestemate, pepite aurifere, talente și valori incontestabile, rămase în silențiozitate și cvasi-anonimat, din pricina reușitei lor fără loc. Sau cu loc (ținut) ocupat peste limita de rezonabilitate, de onorabilitate și de vârstă, astfel că tinerii ce ar fi trebuit să intre în vederile și „luminile rampei” au ajuns și ei deja la vârsta a două, chiar a treia și-s tot în rezerva strategică.

Așa se face că un zel anume și o febrilitate a nerăbdării cuprinde multe nume fără (meritul) renume să intre în ofensiva pe cont propriu sau la brațetă cu unele personalități dispuse să riște în doi, prefațând cărți, promovând și recenzând asemenea opere, vorbind la lansări, în cinacluri, la reuniuni culturale, târguri și saloane de carte.

Un exemplu de efervescență și pasiune a promovării literaturii unor inaccesibili la fruntea bucatelor rezervate „renumiților” o constituie, prin editura sa și, recent, prin scoaterea în lume a unei reviste cu același frumos nume *Astralis*, doamna Camelia Pantazi Tudor.

Am participat la câteva lansări de carte (la Centrul cultural „Mihai Eminescu” sau la Casa „Friederich Schiller” din Capitală) scoase de editura bucureșteană a dumneaei și la prezentarea publică a primului pui al acestei case a cărții, amintita revistă trimestrială de cultură „Astralis” (136 de pagini A3) unde mă regăsesc și eu cu un grupaj de versuri. Am constatat de fiecare dată un zel solidar, o nerăbdare prolifică, un entuziasm al creativității.

Privitor la revista amintită, dacă folosim structurile colectivului redacțional vom constata că la rubrica Eseu se exprimă Ana Dobre (Lumea ca teatru), Ana Călina Garaș (despre întâlnirea cu Eliade), Mihai Antonescu (cum l-a cunoscut pe Nichita), Boris Mehr (o evocare a lui Mihai Grănescu) și Mihaela Roșu Bîină (un portret la 85 de ani al academicianului Nicolae Breban), în partiția de Proză (semnează texte valoroase Geni Duță, George Vlaicu, Elena-Maria Cernăianu, Corneliu Zena, Cristina Crețu și alții, toți recomandați de cel puțin o carte tipărită și de numeroasele texte risipite prin medii revuistice virtuale sau tipărite), iar la capitolul Poezie, de asemenea fiind găzduite creațiile lirice al unor poeți tineri precum Luminița Zaharia (redactor șef adjunct al publicației), sau tineri de mai multă vreme ca

subsemnatul, Geo Călugăru, Ioan Rațiu, Nicu Doftoreanu, Carmen Tania, Emilia Dănescu, Elena Armesescu și Ada Nemescu.

Ca orice publicație care se respectă, *Astralis* găduiește la capitolul „Cărți privite în ochi” și numeroase cronici al unor opuri apărute recent, seminate de Lucian Gruia, Ion Roșioru, Cristina Ștefan, Maria Gabriela Drăghici și Evelyne Maria Croitoru. Conexiunea cu străinătatea se face prin rubrica „Universalis” unde sunt abordate teme despre Kundera, literatura chineză și beletristica de peste Prut, remarcându-se textele unor Aliona Grati, Nicolae Rusu și alții. Se acordă atenția cuvenită unei rubrici de remember (unde-s evocați Mihail Grănescu și Ion Pantazi), ca și unor teme Filosofie datorată lui Marian Nencescu (despre Noica și Brâncuși), de Istorie abordată de Viorel Speteanu (despre unirea de la 1859) și de Tradiții susținută de venerabila Beatrice Kiseleff (despre mărțișor). Dacă vom mai aminti și călătoriile prin lumea artelor (ale Diane Manole și Mădălinei Șchiopu), debutul a trei autori din diaspora culturală (SUA, Austria, Germania), aforismele lui Cristian Petricu și repertoriul de evenimente culturale datorate unor Mihai Costin, Magda Băcescu, Dan Străuți și Adriana Weimer avem un tablou cvasi-complet al unei publicații al cărui secretar general de redacție (Vlad Teodor Petcu) și restul echipei din subordinea inimoasei creatoare și manager Camelia Pantazi Tudor merită toată lauda și admirația, inclusiv pentru atractiva prezentare și ilustrații. O victorie a eșalonului doi ce sigur va continua atacurile pe front larg, dezvoltând ofensiva creativității și harului spre mai binele spiritual al cititorilor care sigur așteaptă și alte creații, dar mai ales, și alți creatori! Noua stea din constelația Gutenberg, revista *Astralis* răspunde acestor espedanțe.

Tănase DĂNĂILĂ

Coriolan Păunescu - Iar tu stai blând și drept

*Cu alintări de mumă
și de soră
pe undeva trec mute
grădinile de jar
Și mă opresc
în toamna
călușilor din mine –
copilăria trece cu pas
de armăsar!
Umbre pe ani*

Rar se întâmplă să găsim o atât de perfectă mă-sură între autor și opera sa, ca la poetul **Coriolan Păunescu**. Îi cunosc parțial creația de o extensie destul de largă pe suprafața întinsă a literaturii.

Poet, eseist, critic literar - și i-am citit mai mult poemele și cronicile semănate prin diverse reviste literare. Îl știu și ca om, ca blândețe de om. Fire așezată, echilibrată, nepătimașă, detașat de angoasele breslei și ale lumii, cultivând prietenii sincere și dezinteresate, de o bunătate netrucată, creștin născut iar nu făcut. Iar cum este omul, așa îi este și creația. El trăiește ceea ce scrie și scrie ceea ce trăiește: adică sincer.

Recenta sa carte infuzată accentuat cu diluție creștină, cu un titlu sugestiv și frumos - **Iar tu stai blând și drept** conține poeme care îți îmblânzesc firea, îți nivelează asperitățile interioare. Prin ele autorul se confesează, discută pios cu Domnul cu care, se vede, are o relație profund afectivă, directă, sinceră:

*Doamne, lumea Ta e tristă
Lumea Ta albă
Ca zăpezile cerului
În care învăț zi și noapte
Să cred,
Măntuindu-mă de îndoială
Și nesupunere.
Lumea Ta, Doamne,
Lumea de jos
Ar trebui să înțeleagă
Rostul vieții și al morții
Ca o crudă metaforă a izbăvirii. (Întocmire)*

Coriolan Păunescu scrie o poezie așezată, armonică, lipsită de stridente sofisticări postmoderniste, fără grandilocvență, luminoasă, ziditoare. Toate, sau aproape

toate, relevă contopirea sa cu divinitatea. El înțelege poezia și ca pe o formă de purificare a sinelui, de mântuire, de speranță:

*Dincolo, la capăt de iubire,
De lumină și taină, în irisul viu –
Dumnezeu va înflori
De iubire
Peste lume și vis. (Noi vom pleca)*

Poezia este pentru autorul ei o eliberare prin spovedanie publică în care își conștientizează și își recunoaște neputința credinței, pierderea căii:

*Aud și azi zăvorul trist
Al porții
Ce m-a închis
Și m-a legat cu noaptea.
De-atunci, Doamne,
Caut drumul luminii
Cu ochii mei
Tăietori de-ntuneric.
Zadarnic, zadarnic
Măinile mele se-nclăștează
Pe gratii - fierul rămâne surd
La bătăile mele,
Când rugile-mi pier
În drumul către tine!*

Aici se impune un comentariu mai nuanțat. Poezia este scrisă în anul 1968 și publicată în volumul *Dimineața din cuvinte* la prestigioasa editură *Juni-mea* în anul 1987, când, se știe, Dumnezeu era izgonit din orice publicație dar nu putea fi izgonit din sufletul omului cu adevărat credincios. Cum a reușit poetul să păcălească vigilența dură a cenzurii rămâne un mister, mai ales că la acea vreme era ziarist, deci formator de opinie, influențând conștiințe. Erau acele timpuri când, cine a privit cerul a văzut că

*Printre stele,
Într-o charetă albastră
Abătut trecea Dumnezeu.*

Și nu putem să nu privim cu admirație curajul său riscându-și cariera cu toate consecințele ei nefaste. Dar, mai puternică a fost credința. De aceea zic: Poetul este un creștin născut iar nu făcut. Poemele sale conving pentru că sunt îmbrăcate în veșmântul sincerității.

Putem spune, fără a folosi cuvinte mari, că împle-tind bine ideea cu alcătuirea literară, Coriolan Păunescu este un poet total, așa cum este și om total.

Primiți aceste poeme scrise cu talent și simțire prin care autorul a mai urcat o treaptă spre Cer.

Desen de Constanța Abălașei-Donosă

Constantin BEJENARU**BALADA LUI MAHMUD WAGNER
STRUNGARINI**

Crescut doar de mama lui,
 Divorțată și obosită
 De cele trei servicii
 Pe care le are-n Berlin
 Pentru a susține
 Cheltuielile familiei,
 Mahmud Wagner Strungarini
 Se manifestă vehement împotriva
 Mediului educațional
 În care studiază.
 Astfel că, pe zi ce trece
 Comportamentul său devine
 Din ce în ce mai bizar:
 Refuză să participe
 La orele mixte de înot
 Pentru că sunt „împotriva religiei sale”,
 Contestă educația sexuală predată
 Și cere interzicerea bikinilor
 Din motive religioase enunțate-n Coran;
 Intră într-un soi de transă mistică
 Și-ncepe să se considere profet-vindecător
 Primul său discipol fiind Iusuf Rusen,
 Colegul șchiop, izolat social
 Și nedumerit în ceea ce privește
 Preferințele-i sexuale;
 Transformă Coranul
 Într-un instrument de judecată
 A celor de jur-împrejur
 Cărora le răspunde la întrebări
 Cu *sure* (versete) prin care-și
 Susține cu vehemență
 Ideile religioase.
 Inocența și luciditatea sa
 Se transformă cu timpul
 În teribilismul rebel
 Al unui fanatic religios
 A cărui privire agresivă
 Reflectă doar Allahul pedepsitor.
 La țărml răzbunării,
 La adăpostul stâncii Coranului
 Mahmud Wagner Strungarini
 Este cel care aruncă „Piatra”,
 „Martirul” care nu se sacrifică,
 Ci sacrifică sute de semeni
 În numele lui Allah,
 Crezându-se nemuritor precum El.

ICOANA MEMORIEI COMUNE

(in memoriam Valentin Șerbu, Ștefan Mihalcea,
 Gavrilă Rus, Ștefan Romeo Ghioc, Olimpiu
 Vladimirov)

Treceți rogu-vă,
 din când în când pe la cimitir,
 ca să vedeți câți vii din Tulcea
 veghează somnul celor morți,
 cum îngrijesc mormintele
 și cât de îndurerați sunt
 de pierderea celor apropiați,
 vegheați de pietre stelare
 pe care sunt încrustate
 formele cele mai populare
 ale epigrafiei funerare!
 un cimitir este o filă de istorie,
 o icoană a memoriei comune,
 a atitudinii față de patria
 de sub pământuri;
 un cimitir „vorbește” despre cultură, moralitate,
 despre credința strămoșilor și felul
 în care știm și dorim
 să cinstim memoria înaintașilor.
 au nu spunea Eminescu că
 întâia dintre virtuțile omului
 este Pietatea?...
 treceți rogu-vă,
 din când în când pe la cimitir!

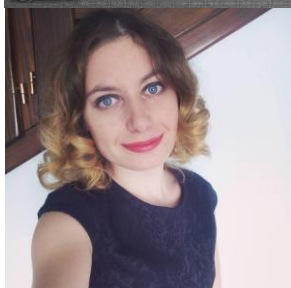
BALADA RIMEI TĂIATE-N DOUĂ

(Poetului T. Carașca)

Legănat pe valurile existenței
 În „Corabia beată”
 A lui Rimbaud,
 Numai Poetul
 Este fericit în nefericirea sa
 Precum o rimă rară
 Tăiată în două.

Desen de Constanța Abălașei-Donoșă

Tabita Lavinia POP

365

Am scris
pentru tine
suflet
365

De zile
e plin anul
de bucurii
și de tristeți

Ce vin
și trec
prin tine
suflet

Fii bucuros
că ești viu,
hrănit cu
365

De poezii
ce pentru
tine le-am
scris

Cu dragoste
ca să trăiești,
nemuritor
să fii.

Joc

Mi-a plăcut
să mă joc cu viața
de-a v-ați
ascunselea.

Când
mă ascundeam eu,
când ea,
când ba.

Când
alerga ea,
când eu,
cu tupeu.

Mi-a mai plăcut
să sar coarda
la amiaz,
pe la trei

Prieteni
de-o viață
mi-a plăcut
să sar.

Inspir
ce-i greu
de inspirat
și de uitat.

Dar totuși,
mi-a plăcut
să mă joc
cu viața.

Timp

M-am grăbit
Privindu-te cu inima
Timp...

Am uitat
Că tu treci
Neschimbător.

Am încercat
Să te schimb,
În zadar

Căci tu
M-ai schimbat
Mai degrabă

Din copil
Într-un alt copil
Mai mare

Mai nerăbdător
De-a te schimba
În gând.

M-am grăbit
Privindu-te cu inima
Și am crescut.

*

...iar Soarele m-a privit.
Timpul mi-a dat aripi
Să zbor spre cele mai înalte culmi,
Și-am încercat să zbor,
Dar am picat și...
Au! Mă doare cerul.
M-am ridicat
Și-am început să zbor.

*

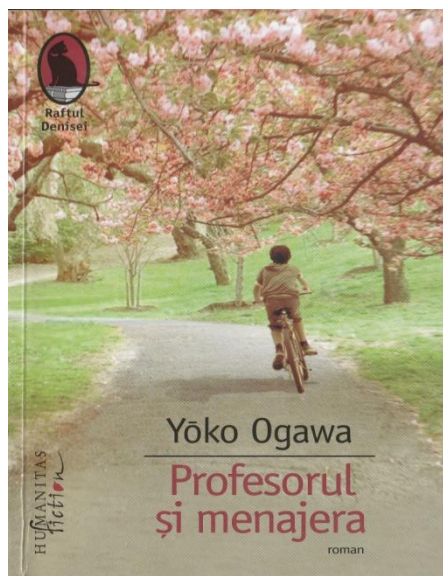
Până la sfârșit,
Până la un nou început,
Până când suflul mă va răsi,
Iar inima mea caldă se va răci.

Până la capătul lumii,
Până dincolo de ea,
Dincolo de trup,
De gesturi omenești stângace

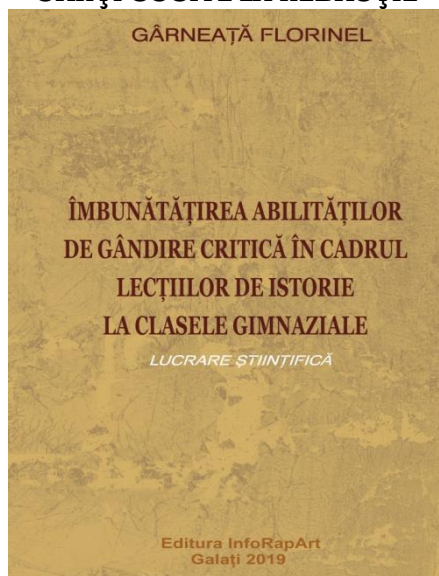
Te voi iubi cu existența
Bărbat dător de viață,
Bucată din tine eu sunt,
Bucată de cer, de pământ.

CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

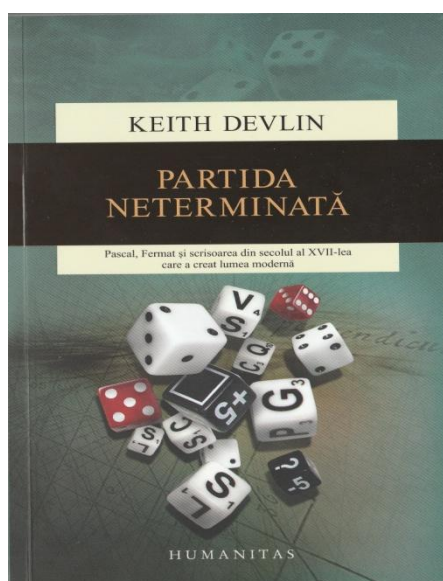
Yoko Ogawa – Profesorul și menajera
Editura Humanitas, 2017

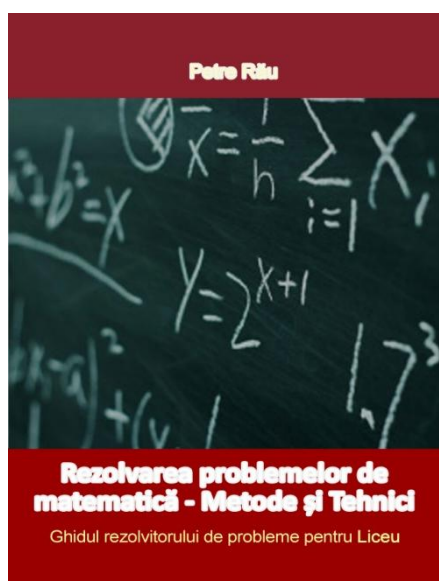
Gârneață Florinel – Îmbunătățirea abilităților de gândire... Editura InfoRapArt, 2019

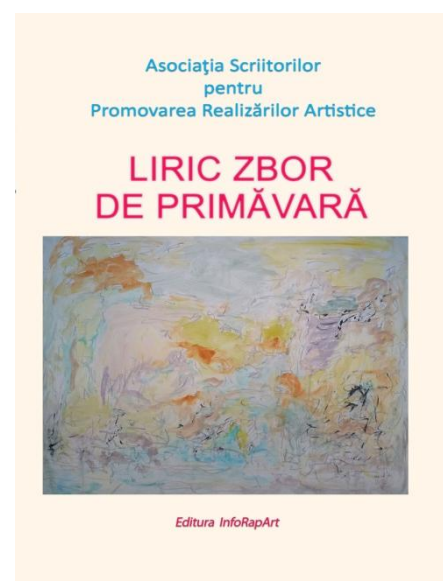
Cristina Istrati – Ispită nobilă, Vol. I
Editura InfoRapArt, 2019

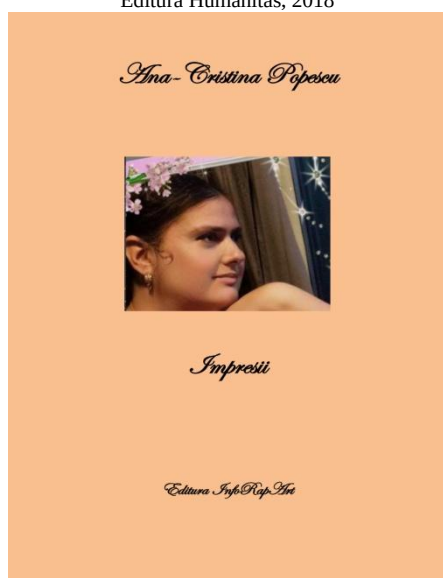
Keith Devlin – Partida neterminată
Editura Humanitas, 2018

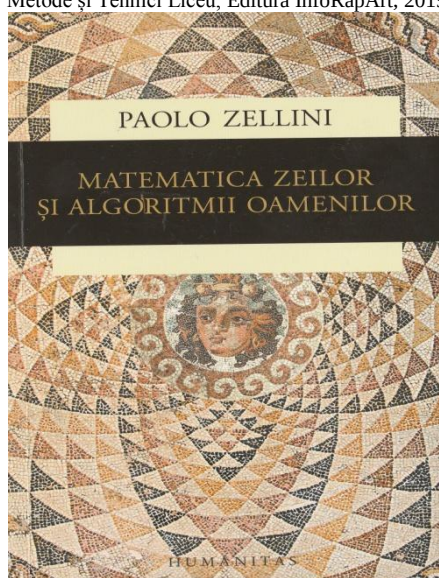
Petre Rău - Rezolvarea problemelor de matematică – Metode și Tehnici Liceu, Editura InfoRapArt, 2019

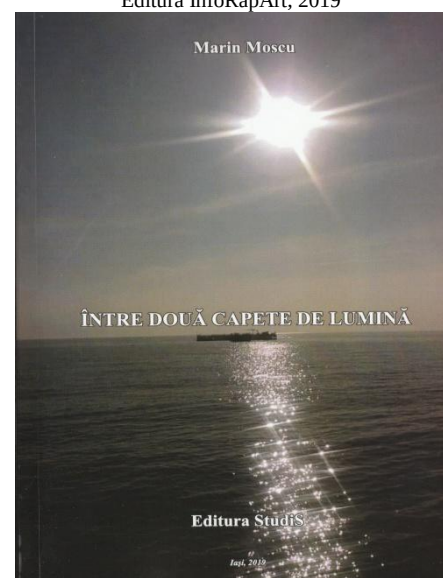
A.S.P.R.A. – Liric zbor de primăvară
Editura InfoRapArt, 2019

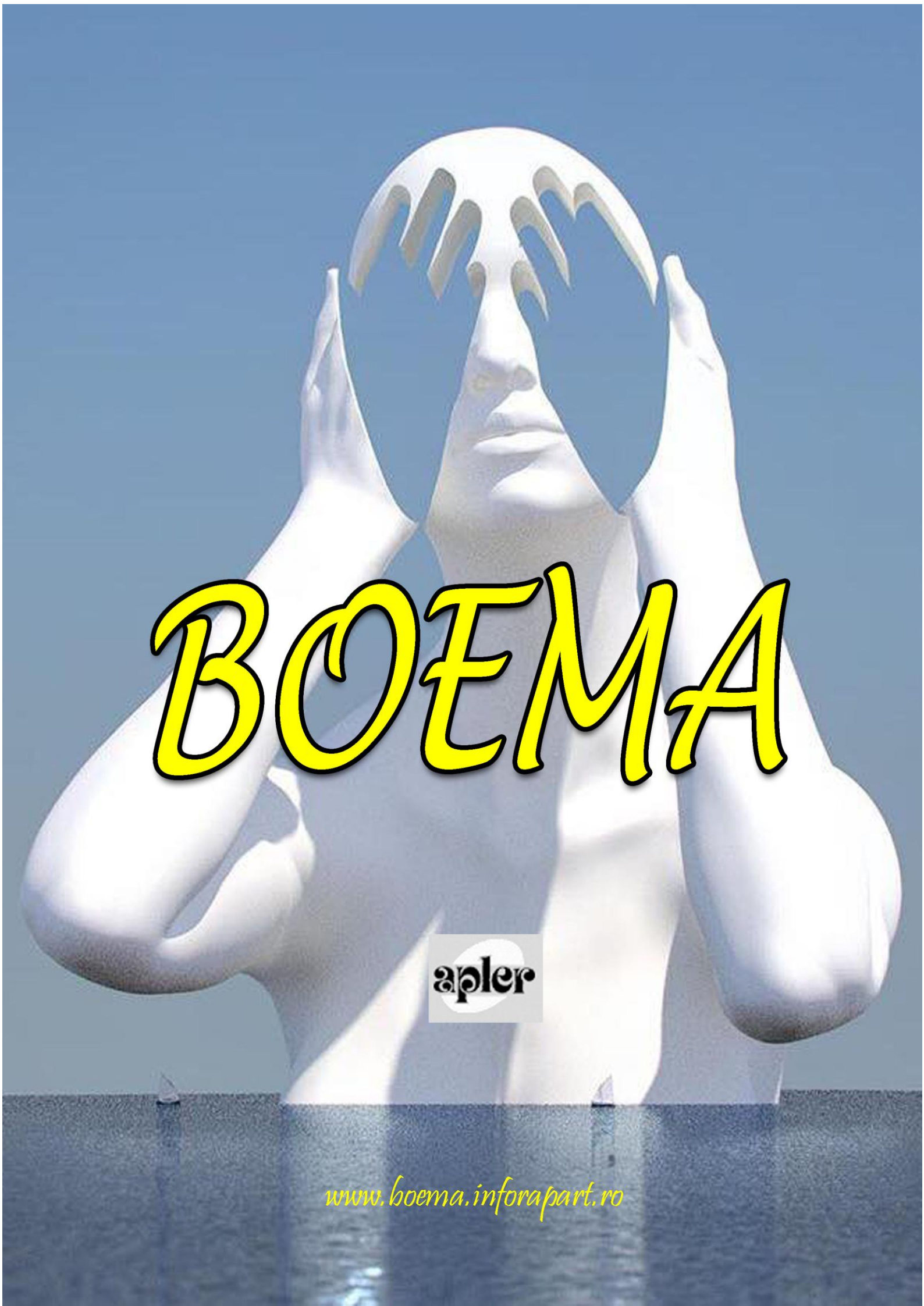
Ana Cristina Popescu – Impresii
Editura InfoRapArt, 2019

Paolo Zellini – Matematica zeilor și algoritmii oamenilor, Ed. Humanitas, 2018

Marin Moscu – Între două capete de lumină
Ed. StudiS, Iași, 2019

BOEMA

apler

www.boema.inforapart.ro